

ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

นางสาวสุคนธา อิ่มพงษ์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนภาค ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

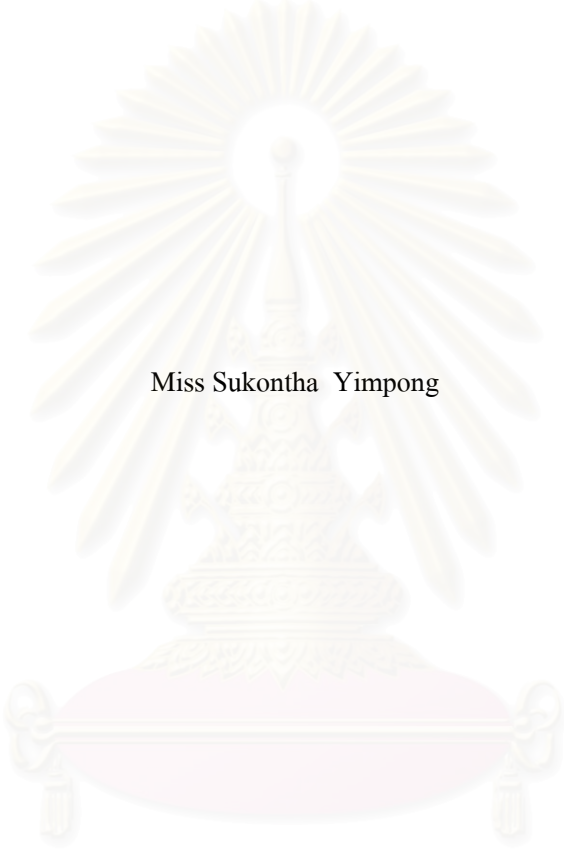
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6523-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SPATIAL POTENTIAL OF LOPBURI PROVINCE AS A BROILER INDUSTRY CENTER

Miss Sukontha Yimpong

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Region Planning in Region Planning

Department of Urban and Regional Planning

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6523-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม
ไก่เนื้อ

โดย

นางสาวสุคนธา ยิ้มพงษ์

สาขาวิชา

การวางแผนภาค

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

คณะบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ เลอสม สดายุคานนท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณศิลป์ พิรพันธุ์)

กรรมการ

(นางนิตยา กมลวัฒน์นิศา)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุคนธา อิมพงษ์ : ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ.
(THE SPATIAL POTENTIAL OF LOPBURI PROVINCE AS A BROILER INDUSTRY
CENTER) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.คารณี ถวิลพิพัฒน์กุล, 225 หน้า. ISBN 974-17-6523-1.

การศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ (ก่อนสถานการณ์การระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทย) ซึ่งแบ่งเป็น 5 อุตสาหกรรมตามลักษณะและโครงสร้างของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยง) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ หลังจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กำหนดเป็นปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ การใช้ประโยชน์ที่ดิน การบริการสาธารณูปโภค และการคมนาคมขนส่ง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ แหล่งวัตถุดิบ แหล่งรองรับผลผลิต และสถาบันการเงินการธนาคารและปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ แรงงานภาคเกษตร แรงงานภาคอุตสาหกรรม และการบริการการศึกษา

การศึกษาใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามปลายเปิดกับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และผู้เชี่ยวชาญ สำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เป็นการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับแต่ละอุตสาหกรรมย่อยซึ่งมีชุดของปัจจัยและลำดับความสำคัญของปัจจัยแตกต่างกันไปตามลักษณะและโครงสร้างของอุตสาหกรรมย่อย โดยใช้เทคนิค คือ เทคนิคการซ้อนทับข้อมูลแบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก

ผลการศึกษาสรุปได้ว่าจังหวัดลพบุรีมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ โดยสามารถแบ่งกลุ่มพื้นที่ได้เป็น 5 พื้นที่ตามระดับศักยภาพสำหรับแต่ละอุตสาหกรรมย่อย คือ 1. พื้นที่บริเวณตำบลช่องสาริกา ตำบลพัฒนานิคม ตำบลหนองบัว ตำบลโคกสูง ตำบลชอนน้อย ในอำเภอพัฒนานิคม และตำบลโคกตูม ในอำเภอเมืองเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดในทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ 2. พื้นที่บริเวณตำบลนิคมด่านารายณ์ ตำบลบัวชุม ตำบลเกาะรัง ตำบลศิลาทิพย์ ตำบลห้วยหิน ใน อำเภอชัยบาดาล ตำบลท่าหลวง ตำบลหนองผักแว่น ในอำเภอท่าหลวง เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากในทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ 3. พื้นที่บริเวณอำเภอหนองม่วง อำเภอโคกเจริญ บางส่วนของอำเภอโคกสำโรง อำเภอสระโบสถ์ ตำบลนาโสม ตำบลหนองยายโสี ในอำเภอชัยบาดาล และอำเภอลำสนธิ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ แต่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางสำหรับอุตสาหกรรมอื่นๆในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ 4. พื้นที่บริเวณอำเภอเมือง อำเภอท่าเรือ อำเภอบ้านหมี่ และบางส่วนของอำเภอโคกสำโรง เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางจนถึงน้อยในทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และ 5. พื้นที่บริเวณ ตำบลทะเลวังวัด ตำบลชัยจำปา ตำบลหัวลำ ตำบลแก่งผักกูด ในอำเภอท่าหลวง ตำบลน้ำตูด ตำบลห้วยขุนราม บางส่วนของตำบลมะนาวหวาน ในอำเภอพัฒนานิคม เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง ในเกือบทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

ภาควิชา.....การวางแผนภาคและเมือง.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....การวางแผนภาค.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2547.....

4474232025 : MAJOR REGIONAL PLANNING

KEY WORD: BROILER INDUSTRY / LOPBURI PROVINCE / SPATIAL POTENTIAL

SUKONTHA YIMPONG : THE SPATIAL POTENTIAL OF LOPBURI PROVINCE AS A
 BROILER INDUSTRY CENTER. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. DARANEE
 THAVINPIPATKUL, Ph.d.,255 pp. ISBN 974-17-6523-1.

The objective of this research is to study the spatial potential of Lopburi province as a broiler industry center (before avian influenza epidemic situation). The broiler industry can be classified into 5 sub-industries according to their characteristics and structures : the animal feed industry, the parent stock farm and hatchery industry, the broiler farm industry, the broiler slaughter industry and the chicken frozen food industry. After reviewing the literature, three sets of preliminary selected factors for analyzing the spatial potential of Lopburi province as a broiler industry center are determined : (1) the physical factors, i.e., topographical characteristics, land use characteristics, public utility system and transportation infrastructure; (2) the economic factors, i.e., raw material sources, output sources and financial institutions; and (3) the social factors, i.e., labors in agriculture sector, labors in manufacturing sector and educational services.

Primary data are collected via interview surveys with open-end questionnaires administered on key informants from 3 target groups : broiler farmers, the group of boiler exporters, and a group of specialists and government officials. The Weighted Overlay technique is utilized for analyzing the spatial potential of Lopburi province through individual set and factor importance ratio of each sub-industry.

Research results reveal 5 potential areas in Lopburi province : (1) the highest potential areas for every sub-industries in broiler industry are western part of Phattana Nikom District and Tambon Kok Tum in Mueng District; (2) the high potential areas for every sub-industries in broiler industry are Tumbon Nikom Lamnarai, Tumbon Bou Chum, Tumbon Kho Rang, Tumbon Si Latip, Tumbon Huihin in Chai Badan District and the area around eastern Tha Luang District; (3) the high potential areas for the animal feed industry and the moderate potential areas for the others sub-industries in broiler industry are Nong Muang District, Kok Charoen District, the parts of Kok Samrong District, Sra Bot District and Tumbon Na Som, Tumbon Nong Yaitho in Chi Badan District; (4) the low to moderate potential areas for every sub-industries in broiler industry are Mueng District, Tha Wong District and some parts of Kok Samrong District and; 5) the moderate potential areas for some sub-industries in broiler industry are part of eastern Tha Luang District and Eastern Phattana Nikom District.

Department Urban and Regional Planning Student's signature

Field of study Regional Planning Advisor's signature

Academic year 2004

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรศ.ดร.คารณี ถวิลพิพัฒน์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนวคิดในเรื่องต่างๆ มาด้วยดีตลอด ผศ.ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์ รศ.ดร.วรรณศิลป์ พิรพันธุ์ และคุณนิตยา กมลวาทินิสรา ที่สละเวลามาเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์มากมาย ผศ.ชัยชนะ แสงสว่าง ที่ได้สอนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ รวมถึงอาจารย์ท่านอื่นๆในภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่เป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่

ขอขอบคุณผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ผู้จัดการโรงงานต่างๆในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ผู้เชี่ยวชาญจากสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย สัตวบาลและสัตวแพทย์ประจำสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี และผู้ช่วยอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบการสัมภาษณ์ด้วยดี รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณกุลยา และคุณแสงจันทร์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ มาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ ผังเมืองรุ่น 26 ทุกคน สำหรับมิตรภาพ กำลังใจและความช่วยเหลือที่ดี ขอขอบคุณพี่ไต้ง สำหรับแนวทาง และด้านข้อมูลด้านแผนที่ ขอขอบคุณส้ม ปุ้ย นก และโอ้ ที่คอยให้กำลังใจและเป็นห่วงเป็นใย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแม่และพ่อ และขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว สำหรับกำลังใจ ความอดทนรอคอย และให้การสนับสนุนด้านการเงินจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภาพ.....	ณ
สารบัญแผนที่.....	ด
สารบัญภาพ.....	ธ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.4 ขั้นตอนการศึกษา.....	4
1.5 ข้อมูลและการเก็บข้อมูล.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.7 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	7
1.8 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	8
1.9 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์.....	8
2 ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภูมิภาค.....	9
2.1.1 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภูมิภาค.....	9
2.1.2 ทฤษฎี Growth Pole.....	11
2.2 ทฤษฎีการเลือกทำเลที่ตั้ง.....	12
2.2.1 ทฤษฎีการเลือกที่ตั้งกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรม.....	12
2.2.2 ทฤษฎีการเลือกที่ตั้งกิจกรรมทางด้านอุตสาหกรรม.....	15

บทที่	สารบัญญ (ต่อ)	หน้า
	2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการรวมตัวในแนวดิ่ง.....	19
	2.4 โครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ.....	20
	2.5 เขตส่งเสริมการลงทุน.....	25
	2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ภาคกลางตอนบน.....	26
	2.6.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ภาคกลางตอนบนจาก สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	27
	2.6.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนจังหวัด ของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่าCEO).....	27
	2.7 แนวความคิดเกี่ยวกับเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster).....	28
	2.8 แนวความคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่.....	30
	2.9 การศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
	2.10 กรอบความคิดในการวิจัย.....	38
3	วิธีการศึกษา.....	43
	3.1 การกำหนดขอบเขตการศึกษา.....	43
	3.1.1 ขอบเขตการศึกษาด้านพื้นที่.....	43
	3.1.2 ขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหา.....	43
	3.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างเพื่อการสำรวจ.....	45
	3.2.1 ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ.....	46
	3.2.2 ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ.....	48
	3.2.3 ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ.....	50
	3.3 การเก็บและรวบรวมข้อมูล.....	50
	3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ.....	50
	3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ.....	51
	3.3.3 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	53
	3.3.4 การจัดการและการจัดเก็บข้อมูล.....	54
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
	3.4.1 การศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่.....	54
	3.4.2 การให้ค่าน้ำหนัก (Weighted)ของปัจจัย.....	55
	3.4.3 การให้ค่าคะแนนระดับของปัจจัย (Rating).....	55

บทที่	สารบัญญ (ต่อ)	หน้า
	3.4.4 การวิเคราะห์พื้นที่ที่ไม่อยู่ในเงื่อนไข (พื้นที่กันออก).....	55
	3.4.5 การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่.....	56
	3.4.6 การสรุปศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็น ศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ.....	57
4	สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	58
	4.1 ลักษณะทางกายภาพ.....	58
	4.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต.....	58
	4.1.2 ขอบเขตการปกครอง.....	58
	4.1.3 สภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ.....	61
	4.1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ.....	64
	4.1.5 การใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	68
	4.1.6 การคมนาคมขนส่ง.....	71
	4.1.7 สาธารณูปโภคพื้นฐาน.....	75
	4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	78
	4.2.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด.....	78
	4.2.2 การวิเคราะห์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ Shift – Share Analysis.....	80
	4.2.3 การวิเคราะห์ฐานเศรษฐกิจ โดยใช้ Location Quotient.....	80
	4.2.4 สถาบันการธนาคาร.....	81
	4.3 ลักษณะทางสังคม.....	82
	4.3.1 จำนวนและการกระจายตัวของประชากร.....	82
	4.3.2 โครงสร้างแรงงาน.....	83
	4.3.3 การบริการทางการศึกษา.....	84
	4.4 บทบาทและความสำคัญของจังหวัดลพบุรี.....	85
5	อุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบน.....	87
	5.1 โครงสร้างการผลิตและการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ.....	87
	5.1.1 อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์.....	88
	5.1.2 อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ (ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์และโรงฟัก).....	95

บทที่	หน้า
5.1.3	102
5.1.4	109
5.1.5	117
5.1.6	122
5.1.7	124
5.1.8	127
5.1.9	131
5.2	132
5.2.1	134
5.2.2	135
5.2.3	137
5.2.4	139
5.2.5	141
6	
6.1	145
6.2	146
6.3	147
6.3.1	147
6.3.2	157
6.3.3	165
6.4	177
6.5	178
6.6	186
6.6.1	186
6.6.2	189
6.6.3	191

	สารบัญ (ต่อ)	ฉ
บทที่		หน้า
	6.6.4 อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่.....	194
	6.6.5 อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่.....	195
	6.7 สรุปพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ.....	199
7	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	201
	7.1 สรุปผลการศึกษา.....	201
	7.2 การนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน.....	210
	7.3 ข้อเสนอแนะ.....	211
	7.3.1 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาพื้นที่.....	211
	7.3.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....	213
	7.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	214
	รายการอ้างอิง.....	215
	ภาคผนวก.....	218
	ภาคผนวก ก แบบการให้คะแนนปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา.....	219
	ภาคผนวก ข การแจกแจงลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคการจัดกลุ่ม ด้วยแผนภูมิฮิสโตแกรม.....	224
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	225

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 แสดงขนาดฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อจังหวัดลพบุรี	46
3.2 แสดงรายชื่อผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี และการเลือกตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์	49
3.3 การวิเคราะห์รายละเอียดการเก็บและรวบรวมข้อมูล	53
4.1 แสดงการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดลพบุรี	61
4.2 แสดงอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์และปริมาณน้ำฝนของจังหวัดลพบุรี ช่วงปีพ.ศ.2541-2545	63
4.3 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดลพบุรีจำแนกตามประเภท พ.ศ. 2544	69
4.4 แสดงปริมาณการจราจรบนทางหลวงแผ่นดินในจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	76
4.5 แสดงการจำหน่ายไฟฟ้า จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า หมู่บ้าน และครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2545	77
4.6 แสดงกำลังการผลิตน้ำประปา ปริมาณน้ำประปาที่ผลิตได้ ปริมาณน้ำที่จ่ายให้แก่ผู้ใช้ จำนวนผู้ใช้น้ำประปา หมู่บ้าน และครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2545	78
4.7 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบน ปีพ.ศ.2534 และพ.ศ.2544	79
4.8 แสดงการวิเคราะห์การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการวิเคราะห์ฐานเศรษฐกิจ ของ จังหวัดลพบุรี(พื้นที่ฐานคือ ภาคกลางตอนบน) ปีพ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2544	81
4.9 แสดงจำนวนสาขาสถาบันการธนาคาร เป็นรายอำเภอ จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	82
4.10 แสดงจำนวน การเปลี่ยนแปลง ความหนาแน่นของประชากร และชนบทของ จังหวัดลพบุรี เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2545	83
4.11 แสดงจำนวนสถาบันการศึกษา จำนวนครู - อาจารย์ และจำนวนนักเรียน จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	85
5.1 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงงานอาหารสัตว์ ในภาคกลางตอนบน และพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	89
5.2 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงงานอาหารสัตว์ที่ผลิต เฉพาะอาหารไก่เนื้อในภาคกลางตอนบน และพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	89

ตาราง	หน้า
5.3 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของ โรงงานอาหารสัตว์ ในจังหวัดลพบุรี รายบริษัท พ.ศ. 2545	90
5.4 แสดงปริมาณวัตถุดิบและผลผลิตของ โรงงานอาหารสัตว์ในจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	93
5.5 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของ โรงฟักไข่ในภาคกลางตอนบน และพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	96
5.6 แสดงจำนวนฟาร์ม และปริมาณการเลี้ยงไก่พ่อแม่พันธุ์ ของจังหวัดลพบุรี เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2545	97
5.7 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ ในจังหวัดลพบุรี รายบริษัท พ.ศ. 2545	99
5.8 แสดงประเภทผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ จังหวัดลพบุรี	103
5.9 แสดงจำนวนฟาร์มเลี้ยง ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ และครัวเรือนที่มีอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อ ในภาคกลางตอนบนและพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	104
5.10 แสดงจำนวนฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อและปริมาณไก่เนื้อ ในจังหวัดลพบุรี	105
5.11 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของ โรงงานฆ่าและชำแหละ เนื้อไก่ ในภาคกลางตอนบนและพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	112
5.12 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของ โรงงานฆ่าและชำแหละ เนื้อไก่ ในจังหวัดลพบุรี รายบริษัท พ.ศ. 2545	113
5.13 แสดงปริมาณวัตถุดิบ และผลผลิตของ โรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ในจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	114
5.14 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของ โรงงานแปรรูปเนื้อไก่ ในภาคกลางตอนบนและพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545	118
5.15 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของ โรงงานแปรรูปเนื้อไก่ ในจังหวัดลพบุรี รายบริษัท พ.ศ. 2545	118
5.16 แสดงปริมาณวัตถุดิบ และผลผลิตของ โรงงานแปรรูปเนื้อไก่ ในจังหวัดลพบุรี รายบริษัท พ.ศ. 2545	120
5.17 แสดงมาตรฐานที่ใช้ในการผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ	123
5.18 แสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออกชิ้นส่วนไก่สดและไก่แปรรูป พ.ศ. 2544-2547	130
5.19 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์	134

ตาราง	หน้า
5.20 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพ สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์.....	135
5.21 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรม ผลิตลูกไก่เนื้อ.....	136
5.22 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพ สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ.....	137
5.23 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรม การเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ).....	138
5.24 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพ สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ).....	139
5.25 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรม ฆ่าและชำแหละเนื้อไก่.....	140
5.26 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพ สำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่.....	140
5.27 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรม แปรรูปเนื้อไก่.....	141
5.28 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพ สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่.....	142
5.29 แสดงการสรุปชุดปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับแต่ละ อุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ (เรียงตามลำดับความสำคัญ).....	143
6.1 แสดงการสรุปชุดปัจจัย การให้น้ำหนัก และแปลงเป็นสัดส่วนความสำคัญ ของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	146
6.2 แสดงระดับความลาดชัน ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี.....	148
6.3 แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี.....	150
6.4 แสดงพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี.....	152
6.5 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามความพร้อมด้านน้ำประปา รายตำบล จังหวัดลพบุรี.....	155
6.6 แสดงความสัมพันธ์ความหนาแน่นของถนน และระยะทางไปยังถนน.....	157
6.7 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความหนาแน่นของถนน รายตำบล จังหวัดลพบุรี.....	158

ตาราง	หน้า
6.8 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับจำนวนครัวเรือนเกษตรกร จังหวัดลพบุรี ปี พ.ศ.2545	161
6.9 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับจำนวนประชากรที่มีอายุ 15-60 ปี จังหวัดลพบุรี ปี พ.ศ.2545	163
6.10 แสดงพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด รายอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี	166
6.11 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดลพบุรี	167
6.12 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อและไก่ฟ่อ - แม่พันธุ์ จังหวัดลพบุรี	171
6.13 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร	173
6.14 แสดงการสรุปคะแนนของปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา	176
6.15 แสดงการสรุปชุดเกณฑ์หรือตัวชี้วัดและสัดส่วนความสำคัญของ ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	179
6.16 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	186
6.17 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ	189
6.18 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)	192
6.19 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่	195
6.20 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่	19

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
2.1 แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ	21
2.2 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย	42
3.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ	45
4.1 แสดงโครงสร้างสถานภาพแรงงานในจังหวัดลพบุรี ปี พ.ศ. 2545	84
5.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ	88
5.2 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องภายในจังหวัดลพบุรี	92
5.3 แสดงกระบวนการการผลิตลูกไก่เนื้อ	96
5.4 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องภายในจังหวัดลพบุรี	100
5.5 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยง) และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องภายในจังหวัดลพบุรี	108
5.6 แสดงโครงสร้างการผลิตอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อ	111
5.7 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องภายในจังหวัดลพบุรี	114
5.8 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องภายในจังหวัดลพบุรี	121
5.9 แสดงภาพเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) อุตสาหกรรมไก่เนื้อ จังหวัดลพบุรี	126
6.1 แสดงผังการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่โดย ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	181
6.2 แสดงผังการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่โดย ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ	182
6.3 แสดงผังการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่โดย ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)	183
6.4 แสดงผังการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่โดย ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่	184

แผนภาพ	หน้า
6.5 แสดงผังการวิเคราะห์ห้ศักยภาพของพื้นที่โดย ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรม แปรรูปเนื้อไก่.....	185
7.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ.....	204

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนที่

แนที่	หน้า
4.1 แสงที่ตั่งและขอบเขตจังหวดลพบุรีและภาคกลางตอนบน	59
4.2 แสงขอบเขตการปกครอง ระดับอำเภอ และตำบล จังหวดลพบุรี	60
4.3 แสงพื้นที่ป่าไม้อในจังหวดลพบุรี	65
4.4 แสงเส้นทางน้ำในจังหวดลพบุรี	67
4.5 แสงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวดลพบุรี พ.ศ. 2544	70
4.6 แสงเส้นทางคมนาคมในจังหวดลพบุรี	73
5.1 แสงที่ตั่งโรงงานของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และความเชื่อมโยง ในจังหวดลพบุรี	91
5.2 แสงที่ตั่งโรงฟักไข่ และการกระจายตัวการเลี้ยงไก่พันธุ์ของอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ และความเชื่อมโยง	98
5.3 แสงการกระจายตัวของการเลี้ยงไก่เนื้อในอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อและความเชื่อมโยง	106
5.4 แสงที่ตั่งโรงงานของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และความเชื่อมโยง	113
5.5 แสงที่ตั่งโรงงานของอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ และความเชื่อมโยง	119
6.1 แสงระดับความลาดชันของจังหวดลพบุรี	149
6.2 แสงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมในจังหวดลพบุรี	151
6.3 แสงพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวดลพบุรี	153
6.4 แสงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความพร้อมด้านประปา รายตำบล จังหวดลพบุรี	156
6.5 แสงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความหนาแน่นของถนน รายตำบล จังหวดลพบุรี	159
6.6 แสงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับจำนวนครัวเรือนเกษตรกร จังหวดลพบุรี ปี พ.ศ.2545	162
6.7 แสงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับจำนวนประชากรอายุ 15-60 ปี จังหวดลพบุรีปี พ.ศ.2545	164
6.8 แสงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	168
6.9 แสงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อและไก่พันธุ์ จังหวดลพบุรี	172
6.10 แสงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับระดับของระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร	174
6.11 แสงระดับความมีศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	187
6.12 แสงระดับความมีศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ	190

แนที่	หน้า
6.13 แสดงระดับความมึศัทยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการเลียงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลียงไก่เนื้อ).....	193
6.14 แสดงระดับความมึศัทยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่.....	196
6.15 แสดงระดับความมึศัทยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่.....	198
7.1 แสดงการแบ่งกลุ่มของพื้นที่ตามศัทยภาพของพื้นที่.....	208

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 Concentric Rings ตามแนวความคิดของ Von Thunen.....	14
2.2 The Physical Optimum-and-Limits Models.....	15
2.3 แสดงองค์ประกอบหลักของเครือข่ายวิสาหกิจ.....	29
2.4 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลแบบซ้อนทับโดยมีการถ่วงน้ำหนักของปัจจัย.....	32
3.1 แสดงแบบจำลองเชิงพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งแสดงในรูปของแผนภูมิ.....	52
5.1 แสดงการจัดรูปแบบของเครือข่ายวิสาหกิจ 6 กลุ่ม.....	124
5.2 แสดงพื้นที่ประกาศเขตควบคุมโรคระบาดสัตว์ในประเทศไทย พ.ศ.2547.....	128
6.1 แสดงการรวมกันเชิงพื้นที่ของอุตสาหกรรมไก่เนื้อเพื่อการลดต้นทุน.....	151

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทยจัดเป็นอุตสาหกรรมเกษตรที่มีการพัฒนารูปแบบจากอุตสาหกรรมที่กระทำเฉพาะในครัวเรือน มาเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรที่มีการผลิตขนาดใหญ่ในระดับประเทศซึ่งสามารถส่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2545 ประเทศไทยมีรายได้จากการส่งออกไก่สดแช่แข็ง และไก่แปรรูป รวมเป็นเงินกว่า 45,217 ล้านบาท ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็ง 303,966 ตัน และไก่แปรรูป เท่ากับ 64,195 ตัน โดยประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกเนื้อไก่มากเป็นอันดับที่ 4 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา บราซิล และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีส่วนแบ่งตลาดส่งออกของโลกเท่ากับ ร้อยละ 8.28 และตลาดต่างประเทศที่สำคัญของประเทศไทย คือประมาณร้อยละ 95 ของปริมาณการส่งออกได้ส่งไปยังประเทศญี่ปุ่น (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ และ USDA,2545) และ ในอนาคตได้มีการพยายามขยายตลาดไปยังสหภาพยุโรป(European Union;EU) มากขึ้น การผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออกในปัจจุบันของประเทศไทยมีลักษณะเป็นธุรกิจแบบครบวงจร โดยมีบริษัทขนาดใหญ่ดำเนินธุรกิจเองทั้งหมด เริ่มทำการผลิตตั้งแต่การผลิตลูกไก่เนื้อ การผลิตไก่เนื้อ การฆ่าและชำแหละไก่เนื้อ การแปรรูปเนื้อไก่ และการผลิตอาหารสัตว์

การเลี้ยงไก่เนื้อของไทยมีอยู่ในทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะบริเวณภาคกลาง ซึ่งจัดว่าเป็นแหล่งเลี้ยงไก่เนื้อที่สำคัญ โดยแต่เดิมนั้นการเลี้ยงไก่และการแปรรูปไก่จะกระทำกันเฉพาะภายในกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่ต่อมาได้มีการขยายตัวไปยังจังหวัดต่างๆ ที่อยู่โดยรอบกรุงเทพมหานคร และขยายไปทั้งทางภาคตะวันออกและบริเวณภาคกลางตอนบน การขยายตัวของธุรกิจนี้มีการขยายตัวทั้งในแนวกว้าง และแนวลึก กล่าวคือ มีการขยายตัวของผู้ประกอบการที่สนใจลงทุนในธุรกิจนี้เพิ่มขึ้น จากผู้เลี้ยงเพื่อการส่งออกเพียง 2-3 ราย ได้เพิ่มเป็น 12 รายภายในระยะเวลาเพียงประมาณ 5 ปี (พ.ศ. 2538-2543)¹ และมีการลงทุนในธุรกิจที่ต่อเนื่องกับการเลี้ยงไก่เนื้อ เช่น อุตสาหกรรมการแปรรูปไก่เนื้อเพื่อส่งออก อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ ยา และเคมีภัณฑ์สำหรับสัตว์ เป็นต้นจนในปัจจุบันการดำเนินธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อนี้มีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมเกษตรแบบครบวงจร ซึ่งผู้ผลิตที่ผลิตได้ครบวงจรจะเป็นผู้นำในการตั้งราคา และ

¹ อภิจิตตรา อภิราชจิตร, ศักยภาพการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543, หน้า 27

ได้เปรียบในการผลิตไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี ความรู้ ขนาดการผลิต และชื่อเสียงซึ่งหมายถึงความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์และกิจการ สิ่งเหล่านี้จะมีผลทำให้มีต้นทุนต่ำกว่าผู้ผลิตรายอื่น และผู้ผลิตสามารถรวมตัวกันหรือผูกขาดได้ จังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในภูมิภาคภาคกลางตอนบนซึ่งมีพื้นที่ภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงไก่เนื้อ กล่าวคือ ภูมิประเทศของจังหวัดลพบุรี โดยเฉพาะในอำเภอพัฒนานิคม และอำเภอชัยบาดาลเป็นที่ราบสลับเนินเขา และดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งแก่การปลูกพืชไร่อาหารสัตว์ ได้แก่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญของการผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงไก่เนื้อ ทางด้านลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบทุ่งหญ้าเขตร้อน เหมาะสมต่อการทำปศุสัตว์ และที่ตั้งของจังหวัดลพบุรีมีระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นตลาด และแหล่งเงินทุนที่สำคัญ ประกอบกับการที่จังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ส่งเสริมการลงทุนเขตที่ 3 ทำให้เป็นที่สนใจของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนซึ่งได้แก่ จังหวัดสระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี และชัยนาท ของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่าCEO)² ซึ่งได้ร่วมกันนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อขึ้นซึ่งเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ คือ ประเด็นศูนย์กลางการส่งเสริมการผลิตในระบบฟาร์มที่ทันสมัย (Modern Farm) ซึ่งมาจากความต้องการที่จะส่งเสริมและพัฒนาการเพิ่มมูลค่าการผลิตในอุตสาหกรรมเกษตร โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งมีตัวอย่างโครงการที่เสนอได้แก่ ส่งเสริมฟาร์มไก่เนื้อเพื่อให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ไก่ และส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไก่ และประเด็นการส่งเสริมอาชีพภาคเกษตร เพื่อสร้างผลตอบแทนที่มีมูลค่าสูง โดยการสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชที่มีศักยภาพและมีมูลค่าเพิ่มสูงกว่า โดยการขยายพื้นที่ผลิตวัตถุดิบ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อป้อนเข้าสู่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ การปลูกหญ้าเพื่อการเลี้ยงสัตว์ในเชิงการค้า และได้กำหนดพื้นที่หลักคือ จังหวัดลพบุรี และพื้นที่รองคือ จังหวัดสระบุรี

จากการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี³ พบว่าจังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดที่มีปัจจัยพื้นฐานทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ ประชากรและสังคมที่เอื้อต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำคัญ คือ ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ ซึ่งทำให้จังหวัดลพบุรีกลายเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อ จึงควรมีการศึกษาถึงศักยภาพ

²ผู้ว่าราชการจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน. รายงานการประชุมเพื่อเสนอยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่าCEO) ณ ดิเกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล (17 พ.ย. 2546)

³ สฤตกาญจน์ นิยมพลอย, แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อจังหวัดลพบุรี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2544

ภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนา

จากลักษณะการดำเนินธุรกิจให้อุตสาหกรรมไก่เนื้อ ที่เป็นการดำเนินธุรกิจแบบครบวงจร (Vertical Integrations) ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจพื้นฐานตั้งแต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นปฐมภูมิ (Primary Sector) และต่อเนื่องไปกิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นทุติยภูมิ (Secondary Sector) การลงทุนให้อุตสาหกรรมดังกล่าวจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงภายในภูมิภาค และให้ผลด้าน Income Multipliers ที่มีพลังสูง ซึ่งหมายถึงพลังหรือผลกระทบที่ก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก อันเนื่องมาจากการลงทุนให้อุตสาหกรรมดังกล่าว โดยผลกระทบนี้เกิดขึ้นผ่านการบริโภคหรือการใช้จ่ายเงินที่เป็นรายได้ของตนเองของผู้ประกอบการ ลูกจ้างหรือแรงงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้อุตสาหกรรมเป็นลำดับแรกนั่นเอง การดำเนินธุรกิจให้อุตสาหกรรมไก่เนื้อนับเป็นอุตสาหกรรมแกนหลักที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของภูมิภาค ดังนั้นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาให้อุตสาหกรรมดังกล่าวจะก่อให้เกิดการพัฒนาภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป โดยได้คาดว่า การศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อในครั้งนี้จะก่อให้เกิด

1. การวางแผนหรือการกำหนดแผนนโยบายการพัฒนาจังหวัดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องสัมพันธ์ตามศักยภาพของพื้นที่ให้อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพซึ่งก็คือ อุตสาหกรรมไก่เนื้อ ทั้งนี้เพื่อให้อุตสาหกรรมนี้ในพื้นที่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาในอนาคต

2. ความชัดเจนของพื้นที่หรือทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมทุกอุตสาหกรรมให้อุตสาหกรรมไก่เนื้อ เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจลงทุนประกอบการในธุรกิจนี้ ของเกษตรกร และบริษัทเอกชน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาปัจจัยทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

2. ศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อของจังหวัดลพบุรี

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. การศึกษานี้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา คือ จังหวัดลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย 122 ตำบล ในพื้นที่อำเภอทั้งสิ้น 11 อำเภอของจังหวัดลพบุรี ซึ่งได้แก่ อำเภอเมืองลพบุรี ท่าวีง โลกเจริญ โลกสำโรง ชัยบาดาล บ้านหมี่ พัฒนานิคม สระโบสถ์ ลำสนธิ ท่าหลวง และหนองม่วง รวมพื้นที่ศึกษาทั้งสิ้น 6,208.704 ตารางกิโลเมตร

2. การศึกษาจะมุ่งศึกษา และวิเคราะห์ กิจกรรมและปัจจัยทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่อยู่ภายในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ นับตั้งแต่อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่ อุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยง) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่

3. การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์อุตสาหกรรมไก่เนื้อ ตลอดจนการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ในครั้งนี้ เป็นการศึกษา และวิเคราะห์ ในช่วงเวลาที่ก่อนจะเกิดสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก (Avian Influenza หรือ Bird Flu) ขึ้นในประเทศไทย (ปี พ.ศ. 2546-2547) แต่ในระหว่างช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาเป็นช่วงเวลาที่คาบเกี่ยวกับช่วงเวลาของการเกิดโรคระบาดดังกล่าว จึงมีการกล่าวถึงสถานการณ์การเกิดโรคไข้หวัดนกระบาดในประเทศไทย และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบการผลิต การตลาด ของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ตลอดจนพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ดังนั้นจึงไม่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อในครั้งนี้

1.4 ขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อเพื่อสามารถเข้าใจและนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษานี้ได้

2. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของพื้นที่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ กายภาพ สังคม และประชากร รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อในพื้นที่ศึกษา จากเอกสารของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชน

3. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสำรวจความคิดเห็นภาคสนาม ออกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ประกอบการหรือผู้ที่มีอำนาจในกิจการของอุตสาหกรรมแต่ละอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และนักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

4. ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งการศึกษานั้นจะมีการกำหนดการให้น้ำหนักแตกต่างกันไปในแต่ละชุดของตัวแปรในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ของแต่ละอุตสาหกรรมทั้ง 5 ที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

5. วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ด้วยเทคนิคการซ้อนทับข้อมูลแบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted Overlay Technique) ซึ่งประมวลผลโดย ModelBuilder แล้วสรุปถึงศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อในรูปของการพรรณนา แผนภูมิ ตาราง และแผนที่

6. จัดทำแนวทาง และข้อเสนอแนะในการพัฒนา

1.5 ข้อมูลและการเก็บข้อมูล

การเก็บและรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็นการเก็บและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ มีรายละเอียดดังนี้

1.5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview surveys) ด้วยคำถามแบบเปิดกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดรวม 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการซึ่งกลุ่มนี้จะดำเนินกิจการเป็นลักษณะเครื่องธุรกิจที่ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อแบบครบวงจร กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

1.5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บและรวบรวมข้อมูลที่ได้มีการเก็บและรวบรวมไว้แล้วจากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ

1.1 สำนักงานรัฐมนตรี

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2 กระทรวงมหาดไทย

- กรมการปกครอง
- กรมพัฒนาชุมชน

- 1.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - กรมปศุสัตว์
 - กรมพัฒนาที่ดิน
 - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- 1.4 กระทรวงอุตสาหกรรม
 - กรมโรงงาน
- 1.5 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- 1.6 สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อการส่งออกไทย และสมาคมผู้เลี้ยงไก่พันธุ์
- 1.7 แหล่งข้อมูลภายในจังหวัดลพบุรี
 - สำนักงานจังหวัดลพบุรี
 - สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี
 - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี
- 1.8 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 - สถาบันวิทยบริการ
 - ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย
- 1.9 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - สำนักห้องสมุด
 - ห้องสมุดพิทยลงกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อเพื่อการส่งออก
2. ผลของการศึกษา สามารถนำไปใช้เพื่อการพิจารณาการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของจังหวัดลพบุรีในการวางแผนพัฒนาภาคและจังหวัด ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกับการพัฒนาของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และป้องกันปัญหาการจัดแย้งในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อไป

1.7 ข้อจำกัดของการศึกษา

ข้อจำกัดของการศึกษา สามารถแบ่งได้เป็น

1.7.1 ข้อจำกัดด้านข้อมูล

สำหรับข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งทำการจัดเก็บด้วยวิธีการสำรวจเพื่อสัมภาษณ์ (Interview surveys) จากกลุ่มตัวอย่างของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในบางอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่มีผู้ประกอบการน้อยราย การเลือกตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์จึงเลือกเพียง 1-2 ตัวอย่าง อาจเกิดความลำเอียงหรืออคติในด้านการบริหารจัดการของธุรกิจที่มีความแตกต่างกันในรายละเอียด ของแต่ละผู้ประกอบการ

สำหรับข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้ทำการเก็บรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพยายามใช้ข้อมูลล่าสุดในแต่ละชุดของข้อมูล แต่ในบางชุดของข้อมูลไม่ทันสมัย มีความล่าช้ากว่าปีปัจจุบันถึง 2-5 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขาดการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ข้อมูลบางส่วนไม่มีการจัดเก็บรวบรวมไว้ หรือไม่มีความละเอียดพอที่จะนำมาใช้ในการศึกษา ซึ่งอาจทำให้ผลการศึกษามีความคลาดเคลื่อน หรือเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย

1.7.2 ข้อจำกัดด้านวิธีและการวิเคราะห์

การกำหนดตัวแปรหรือเกณฑ์ที่ใช้ในการชี้วัดของแต่ละปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดจากข้อมูลเท่าที่สามารถเก็บรวบรวมได้ในช่วงเวลาที่ศึกษา และตัวแปรหรือเกณฑ์ที่ใช้ในการชี้วัดบางตัวมีข้อมูลไม่สมบูรณ์นอกจากนี้ในตัวชี้วัดบางตัวไม่สามารถหาตัวชี้วัดที่มีข้อมูลที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในแต่ละอุตสาหกรรมได้ ซึ่งอาจต้องใช้ตัวชี้วัดบางตัวทดแทน ดังนั้นส่งผลกระทบต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น หากมีการเปลี่ยนแปลงตัวแปรหรือเกณฑ์ที่ใช้ในการชี้วัด และข้อมูลของตัวแปรมีฐานอ้างอิงในระดับพื้นที่เดียวกันทั้งหมด จะทำให้การวิเคราะห์สมเหตุสมผลมากขึ้น

การกำหนดค่าน้ำหนักหรือลำดับความสำคัญและชุดของปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในแต่ละอุตสาหกรรม ได้มาจากการประมวลผลของความคิดเห็นของกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นความเห็นส่วนบุคคลจึงอาจมีความลำเอียง ทำให้ค่าน้ำหนักที่กำหนดอาจมีความสมบูรณ์น้อยลง ผลการวิเคราะห์จึงได้ผลออกมารูปแบบหนึ่ง ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงค่าน้ำหนักหรือชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ อาจทำให้ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่มีความแตกต่างออกไป

1.8 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

อุตสาหกรรมไก่เนื้อ หมายถึง การประกอบกิจการด้านการผลิตไก่เนื้อซึ่งมีลักษณะเป็นธุรกิจแบบครบวงจร คือ นับตั้งแต่อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่ อุต

สาหรืรรมผลัดไ้ไ้เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไ้ไ้เนื้อ) อุตสาหรืรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไ้ไ้ และอุตสาหรืรรมแปรรูปเนื้อไ้ไ้

ศัคยภาพของพื้นที่ หมายถึง สภาพคววมพร้อมหรือคววมเหมาะสมของพื้นที่ ในป้จยัทางด้านกายภาพ สัคคม และเศรชฐกัค

ศูนย์กักลางอุตสาหกรรม หมายถึง พื้นที่ที่ม่การกระจุกตัวของกัคจกรรรมทางเศรชฐกัคที่อยู่ใ้ในอุตสาหกรรมน้ันๆ ซ้ันง่อกัให้เก้ดการผลัดขนานใ้ใหญ่ที่มุ่งการส่งออกมามากกว่าการผลัดเพื่อบริโภคภายในพื้นที่

กลุ่มจ้หวัดภาคกลางตอนบน หมายถึง พื้นที่ที่อยู่บริเวณตอนบนของภาคกลาง ใ้ได้แก่จ้หวัดลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี ชัยนาท และอ่างทอง

1.9 องค้ประกอบของวิทยานิพนธ์

การศัคยการเรื่งศัคยภาพของพื้นที่ใ้ในจ้หวัดลพบุรีใ้ในการเป็นศูนย์กักลางอุตสาหกรรมไ้ไ้เนื้อ แบ่งเป็น 7 บท คื้ บทที่ 1 ประกอบด้วยที่มาและความสัคคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศัคยการ ขอบเขตการศัคยการ วิธัคการด้าเนินการศัคยการ ข้อมูลและการเก็บข้อมูล ประโยชน์ที่คัาคว่าจะใ้ได้รับ และคัาจำกัดคววม บทที่ 2 กล่าวถึง ทฤษฎัค แนวคววมคัค งานว้จยัที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคววมคัคของการศัคยการ บทที่ 3 กล่าวถึงวิธัคการด้าเนินการว้จยั การกัาหนดพื้นที่ศัคยการ การกัาหนดกลุ่มตัวอย่าง และวิธัคใ้ใช้ในการว้เคราะห์ บทที่ 4 กล่าวถึงสภาพท้ัวไปของจ้หวัดลพบุรีใ้ในด้านกายภาพ ด้านเศรชฐกัค และด้านสัคคม บทที่ 5 กล่าวถึง สถานการณ์อุตสาหกรรมไ้ไ้เนื้อใ้ในพื้นที่จ้หวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบน และการสรุปละว้เคราะห์คววมคัคเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อป้จยัใ้ใช้ในการศัคยการ บทที่ 6 เป็นการว้เคราะห์ศัคยภาพของพื้นที่ใ้ในจ้หวัดลพบุรีใ้ในการเป็นศูนย์กักลางอุตสาหกรรมไ้ไ้เนื้อ และสรุปละพื้นที่ม่ศัคยภาพใ้ในการรองรับอุตสาหกรรมไ้ไ้เนื้อ และบทที่ 7 เป็นการสรุปละผลการศัคยการ และเสนอข้เสนอแนะ

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ อาศัยแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภูมิภาค โดยการกำหนดศูนย์กลางการผลิตทางอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าหลักของภูมิภาค ซึ่งในที่นี้ก็คือ อุตสาหกรรมไก่เนื้อ อุตสาหกรรมนี้เป็นอุตสาหกรรมเกษตรที่มีลักษณะเฉพาะ คือการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการเป็นแบบครบวงจร และมีการรวมตัว หรือกระจุกตัวในแนวตั้งอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน การศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับอุตสาหกรรมนี้ ในลักษณะเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม จึงเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาเพื่อวางแผน หรือกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อให้สอดคล้องกับพื้นที่ ประเด็นสำคัญของการศึกษาจะทำการพิจารณาในรายละเอียดของ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภูมิภาค ทฤษฎีการเลือกแหล่งที่ตั้ง แนวความคิดเกี่ยวกับการรวมตัวในแนวตั้ง โครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เขตส่งเสริมการลงทุน แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภาคกลางตอนบน แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) แนวความคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภูมิภาค

2.1.1 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภูมิภาค(Regional Socio-Economic Development)¹

การพัฒนา (Development) เป็นกระบวนการอันหนึ่งและอันเดียวที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนรูปแบบหรือโครงสร้างของระบบสังคมทั้งมวลในภูมิภาค โดยมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมดังกล่าว การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นการพิจารณาถึงจุดมุ่งหมาย (Goal) ของระบบสังคม และตัดสินใจถึงสถานะความเป็นจริงกับรูปแบบสังคมตามความนึกคิดของผู้เชี่ยวชาญทางการวางแผน และเป็นการตรวจสอบถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบสังคม เพื่อที่จะกำกับทิศทางของการเปลี่ยนแปลงในสถานะที่เป็นจริงของระบบสังคม ให้ใกล้เคียงกับความนึกคิด การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นกระบวนการพัฒนาที่ไม่ก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างสังคมและระบบเศรษฐกิจ เป็น Comprehensive Nature of Development และเป้าหมายปลายทางเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาภูมิภาค ก็คือ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

¹ เอกจิต วงศ์สุชาติกุล, ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งกับแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), หน้า 48

เครื่องมือทางแนวความคิดที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภูมิภาคที่สำคัญ ก็คือ ทฤษฎี Growth Pole และ Growth Center ซึ่งมีเนื้อหาที่สำคัญ คือ ในอาณาบริเวณภูมิภาคหนึ่ง จะมีแกนกลางที่เป็นศูนย์กลางของระบบย่อยๆ ของเมืองโดยรอบ ในแกนกลางนี้จะมีการลงทุนขนาดใหญ่ซึ่งมุ่งที่จะกระตุ้นให้การผลิตและการกระจายผลผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนั่นก็คือการส่งเสริมให้ตัวเมืองที่เป็นแกนกลางเป็นศูนย์กลางเร่งรัดการพัฒนา สาธารณสุขของการพัฒนาจะเริ่มต้นที่ศูนย์กลางต่างๆ ของระบบเศรษฐกิจภูมิภาค มีการคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจภูมิภาคทั้งหมด การเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารและวิเคราะห์ดูว่า ศูนย์กลางอันไหนในภูมิภาคจะสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว คุ่มค่า และให้ผลตอบแทนต่อการลงทุนที่สูง แล้วมุ่งพัฒนาศูนย์กลางดังกล่าวเพื่อให้เกิดพลังการพัฒนาไปโดยรอบ การลงทุนจะต้องกระจายไปอย่างทั่วถึง เพื่อที่จะสามารถควบคุมรายได้ให้กระจายไปยังกลุ่มต่างๆ ทางสังคม และส่งเสริมให้หน่วยผลิตใหม่มีประสิทธิภาพขึ้นเรื่อยๆ ได้มีปรากฏการณ์ทางการลงทุนชี้ให้เห็นว่า การลงทุนในศูนย์กลางของภูมิภาคที่เล็กกว่าได้ให้ผลด้าน Income Multipliers ที่มีพลังมากกว่า โดยเฉพาะการลงทุนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีพื้นฐานทางเกษตรกรรมเป็นหลัก

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า ความเจริญเติบโตของภูมิภาคนั้นอาจจะเกิดจากปัจจัยภายในภูมิภาค ซึ่งได้แก่ การจัดสรรปัจจัยเพื่อการผลิต เช่น ที่ดิน แรงงาน หรือทุน หรือเกิดจากปัจจัยภายนอกภูมิภาค หมายถึง ระดับของอุปสงค์ที่มาจากภูมิภาคอื่นๆ ต่อสินค้าของภูมิภาค ความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจภูมิภาคได้แบ่งเป็น 2 แนวคิด คือ ความเจริญเติบโตจากภายในภูมิภาค (Growth from Inside) และความเจริญเติบโตจากภายนอกภูมิภาค (Growth from Outside)

ความเจริญเติบโตจากภายในภูมิภาค (Growth from Inside) จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลตามภูมิภาคต่างๆ ในเวลาที่แตกต่างกันซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ควบคู่ไปกับการจัดสรรทรัพยากร ลักษณะการจัดสรรทรัพยากร หมายถึง อัตราส่วนของแรงงานใน Primary Activities จะลดลง ในขณะที่ อัตราส่วนของแรงงานใน Secondary Activities และ Tertiary Activities จะเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รวมทั้งวิวัฒนาการภายในภูมิภาคในด้านการแบ่งงานกันทำ (Division of Labors) และความเชี่ยวชาญ (Specialize) ของแรงงาน เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภูมิภาค นอกจากนี้ได้มีการพิจารณาขั้นตอนของวิวัฒนาการว่าด้วยการพัฒนาระบบเศรษฐกิจภูมิภาค ของ Hoover และ Fisher² ซึ่งกำหนดไว้ว่า ระบบเศรษฐกิจขั้นแรกของภูมิภาคนั้นเป็นเพียงสามารถเลี้ยงตัวเองได้ (Self-Sufficient Subsistence Economy) กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชากรส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม เมื่อมีการปรับปรุงด้าน

² E.M. Hoover, and J., Fisher Research in Regional Economic Growth. Universities-National Bureau Committee for Economic Research, Problem in the Study of Economic Growth, N.Y. Chapter 5 (1949)

คมนาคมและการขนส่ง กิจกรรมที่พัฒนาตามมาก็คือ การค้าและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน องค์ประกอบชั้นที่ 2 (Second Stratum) ที่จะพัฒนาตามมามีก็คือ อุตสาหกรรมครัวเรือนของชาวนา ซึ่งจะมีแหล่งที่ตั้งสัมพันธ์กับองค์ประกอบขั้นต้นที่มีมาแต่เดิม เมื่อมีการขยายตัวของการค้าระหว่างภูมิภาค (Inter-Regional Trade) กิจกรรมทางการเกษตรที่เพาะปลูกแบบใช้พื้นที่โดยกว้าง ขวางนั้นจะแปลงรูปมาเป็นการเพาะปลูกที่มุ่งประสิทธิภาพของผลผลิตมากกว่า และเมื่ออัตราการเจริญเติบโตของประชากรขยายตัวขึ้น กิจกรรมทางเศรษฐกิจของภูมิภาคจะถูกบังคับไปสู่การผลิตทางอุตสาหกรรมโดยปริยาย และสุดท้ายจะมีการพัฒนาขั้นที่สามคือ การพัฒนาทางการผลิตทางอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก

ความเจริญเติบโตจากภายนอกภูมิภาค (Growth from Outside) มาจากแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกที่กระตุ้นให้มีการพัฒนาภูมิภาคเพราะว่า ภูมิภาคแต่ละภูมิภาคมีการติดต่อระหว่างกัน มีความสัมพันธ์ทางการค้าและข่าวสารระหว่างกัน ทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกภูมิภาคได้แก่ ทฤษฎีสถานส่งออก ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญต่ออุปสงค์ภายนอกภูมิภาคที่นำมาซึ่งความเจริญเติบโตของภูมิภาค รายรับจากการส่งสินค้าออกของภูมิภาคหนึ่งจะถูกนำไปพัฒนากิจกรรมภายในภูมิภาค หรือกิจกรรมเพื่อภูมิภาคที่ส่งสินค้าออก (Residential Activities) นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดการสะสมทุน การโยกย้ายแรงงานและนำไปสู่การประหยัดภายนอกของอุตสาหกรรมภายในภูมิภาค ซึ่งล้วนแล้วแต่มีส่วนทำให้ภูมิภาคพัฒนาไปได้ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น อุปสงค์ภายนอกภูมิภาคที่มีต่อสินค้าในภูมิภาคหนึ่งนั้นจึงเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของการพัฒนาภูมิภาค

2.1.2 ทฤษฎี Growth Pole³

จุดมุ่งหมายของ Growth Pole หรือ Development Pole Concept คือเป็นเครื่องมือสำหรับนโยบายการพัฒนา โดยมีความสำคัญต่อโครงสร้างการวางผัง และลดช่องว่างในภูมิภาค Perroux (1955) ได้พัฒนาความคิดเกี่ยวกับ Growth Pole สิ่งสำคัญของทฤษฎีการพัฒนาที่ Perroux กล่าวถึงคือ บทบาทของ The Dominant Economic Units ซึ่งมีความหมายเดียวกับ Leading Industries เป็นความคิดที่เชื่อมโยงกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่อธิบายถึงบทบาทที่สำคัญและอิทธิพลของศูนย์กลางในอาณาบริเวณที่กำลังพัฒนา บทบาทของ The Dominant Economic Units จะปรากฏลักษณะสองประการ คือ แรงจูงหรือแรงขับเคลื่อนของอุตสาหกรรมที่นำไปสู่การพัฒนา (a propulsive firm or industry firm or industry motive) และประเภทอุตสาหกรรมสำคัญ ที่เป็นอุตสาหกรรมหลัก (a key firm or industry firm or industrial clef) เมื่อใดที่อุตสาหกรรมที่มีแรงจูงใน

³ เอกจิต วงศ์สุชาติกุล, ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งกับแนวความเกี่ยวกับการพัฒนา (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), หน้า 60-66

การพัฒนาเพิ่มผลิตผลในระดับที่สูงขึ้น ย่อมจะมีผลทำให้อุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มผลิตผลด้วย และในกรณีที่อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมที่มีแรงจูงเพิ่มผลิตผลได้มากกว่าอุตสาหกรรมที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้พัฒนาแล้ว อุตสาหกรรมที่มีแรงจูงจะจัดอยู่ในอุตสาหกรรมประเภทสำคัญ การรวมตัวกันของอุตสาหกรรมดังกล่าว ถือเป็นอุตสาหกรรมหลักของการพัฒนา และถือว่าเป็นแกนกลางที่สำคัญของการพัฒนาภูมิภาค (Core Region)

ต่อมาได้มีการขยายความคิดของ Perroux โดยมีการรวมความคิดในเชิงภูมิศาสตร์ ความหมายหรือลักษณะของ Growth Pole ครอบคลุมถึงลักษณะและความสำคัญของความสัมพันธ์ว่าด้วยอาณาบริเวณ (Spatial Relationship) ที่ปรากฏใน Growth Pole และบริเวณใกล้เคียง สิ่งสำคัญในการพิจารณาเรื่องนี้ คือ คำว่าขนาดของอุตสาหกรรม และคำว่าบริเวณใกล้เคียง (Surrounding Area) ซึ่งจะมีความสำคัญในอันที่จะพิจารณาถึงการรวมตัวของอุตสาหกรรมในเชิงอาณาบริเวณ (Spatial Concentration) และผลกระทบไปข้างหน้าและผลกระทบไปข้างหลังของศูนย์กลางในการพัฒนาอุตสาหกรรม (Spatial Concentration and Backward or Forward Effects of Growth Pole)

ความสัมพันธ์ของแหล่งที่ตั้งกับการพัฒนาภูมิภาค ในส่วนที่เกี่ยวกับทฤษฎี Growth Pole นั้นชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งทางเศรษฐกิจเป็นส่วนสำคัญในด้านที่จะกำหนดหรือเลือกอาณาบริเวณสำหรับเป็นแหล่งกำเนิดแนวโน้มการพัฒนา และแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมยังมีความสัมพันธ์กับการประหยัดภายนอกของการรวมตัวในแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม (External Economics of Agglomeration) และความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมชนิดต่างๆ (Industrial Linkage) กล่าวคือ การประหยัดภายนอกจากการรวมตัวในแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมและความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรม จะนำมาซึ่งผลได้ทางด้านแหล่งที่ตั้ง อันจะมีผลในด้านลดการเคลื่อนย้ายของอุตสาหกรรมในทางที่ไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนา

2.2 ทฤษฎีการเลือกทำเลที่ตั้ง (Location Theory)

2.2.1 ทฤษฎีการเลือกที่ตั้งกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรม (Agricultural Location Theory)

การเลือกที่ตั้งกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรม เริ่มจากแนวคิดของ Johann H. von Thunen⁴ ซึ่งได้อธิบายถึงการเลือกทำเลที่ตั้งของกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรม ว่าทำเลที่ตั้งที่ดีที่สุดควรเป็นที่ตั้งที่เสียต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด (Least Cost Location) ซึ่งหมายถึงต้นทุนค่าขนส่งและค่าเช่าที่ดิน แนวคิดของ Von Thunen มีข้อสมมุติดังนี้ คือมีพื้นที่กว้างใหญ่ซึ่งอยู่อย่างโดดเดี่ยว โดยมีเมืองขนาดใหญ่เพียงเมืองเดียวตั้งอยู่ศูนย์กลางของที่ดิน เมืองดังกล่าวทำหน้าที่เป็นตลาดสำหรับผล

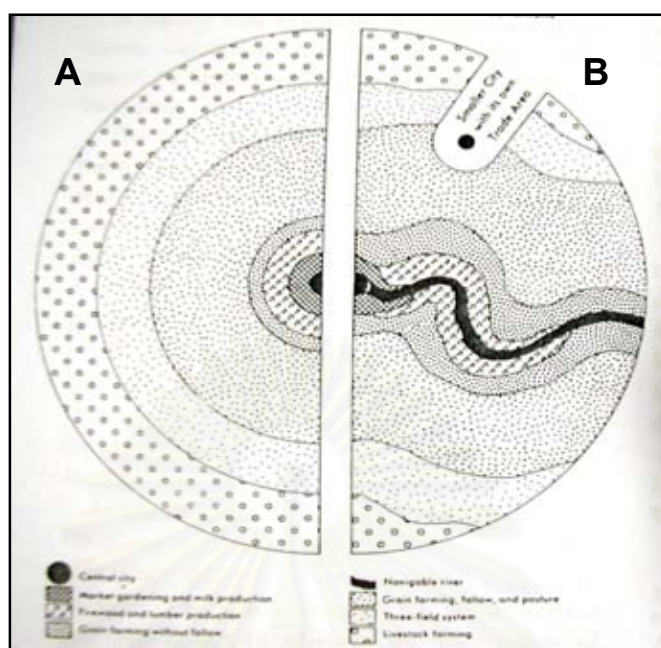
⁴ John W. Alexander. *Economic Geography* (New Jersey, 1963), p.613-616

ผลิตทางการเกษตรที่จะนำมาขายจากชนบทโดยรอบ และชนบทโดยรอบเมืองจะไม่ส่งผลผลิตไปขายที่ตลาดอื่นนอกจากเมืองนี้เท่านั้น พื้นที่ชนบทโดยรอบมีสภาพทางกายภาพที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ และเป็นที่อยู่อาศัยของเกษตรกรผู้ซึ่งต้องการที่จะได้กำไรสูงสุดจากการทำการเกษตรที่เหมาะสมที่สุดบนพื้นที่ของตน และต้นทุนการขนส่งจะแปรผันตรงกับระยะทาง ทิศทางการขนส่งจะมุ่งตรงสู่เมือง และสินค้าที่ขนส่งทั้งหมดจะเป็นสินค้าสดเท่านั้น

Von Thunen ได้อธิบายแบบจำลองของเขาโดยใช้ Concentric Rings หรือ Functional Belts (ภาพที่ 2.1) พื้นที่โดยรอบของเมืองจะปลูกพืชแตกต่างกันในแต่ละวง กล่าวคือ หากผลผลิตมีน้ำหนักมากโดยเปรียบเทียบกับมูลค่าของมัน และหรือเป็นผลผลิตที่เน่าเสียง่ายจะทำการเพาะปลูกใกล้กับตัวเมืองเพื่อเสียค่าขนส่งและหรือเสียหายน้อยที่สุด ในทางตรงกันข้ามหากเป็นผลผลิตที่มีน้ำหนักไม่มากเมื่อเทียบกับมูลค่าของมันและสามารถเก็บได้หลายวัน ควรทำการเพาะปลูกในพื้นที่ห่างไกลจากเมือง เช่น ในวงที่ 6 (วงนอกสุด) เป็นพื้นที่เหมาะสำหรับการทำฟาร์มปศุสัตว์ มีผลผลิตที่ได้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สัตว์เลี้ยงซึ่งสามารถเดินทางไปยังตลาดด้วยกันได้กับเกษตรกร ทั้งนี้ทำให้ต้นทุนการขนส่งเท่ากับศูนย์ และเนย (Cheese) ซึ่งเป็นสินค้าที่ไม่เน่าเสียง่าย และมีมูลค่ามากพอที่จะเสียค่าขนส่ง

ได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดของ Von Thunen หากว่าในพื้นที่ดินดังกล่าวมีแม่น้ำสายหนึ่งซึ่งสามารถเดินเรือได้ และการเดินทางทางแม่น้ำมีค่าขนส่งที่ถูก และมีเมืองซึ่งเป็นตลาดขนาดเล็กเพิ่มเข้ามาในพื้นที่ เมืองขนาดเล็กนี้สามารถที่จะบริการ (Serve) ได้ในพื้นที่รอบเมืองในขนาดเล็กๆ และตั้งอยู่เพียงด้านข้างของเมืองขนาดใหญ่ที่อยู่ตรงกลาง พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรมประเภทต่างๆ จะเปลี่ยนเป็นลักษณะทางด้าน B (ภาพที่ 2.1)

อย่างไรก็ดี เป็นการยากที่จะหาเมืองเป็นตัวอย่างที่ตรงตามแนวคิดของ Von Thunen ได้ในปัจจุบัน เนื่องจากมีหลายเหตุผลที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้นว่ารูปแบบการขนส่งที่มีหลากหลายประเภทมากขึ้นทั้งรถบรรทุก รถไฟ และเครื่องบิน และสินค้าที่เน่าเสียง่ายก็สามารถขนส่งได้โดยการแช่แข็งหรือบรรจุกระป๋อง หรือสามารถเก็บรักษาได้นานขึ้นด้วยวิธีการถนอมอาหาร แต่ทฤษฎีของ Von Thunen นับเป็นก้าวแรกในการพัฒนาทฤษฎีแหล่งที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทางด้านเกษตรกรรม

ที่มา : John W. Alexander. Economic Geography ,1963

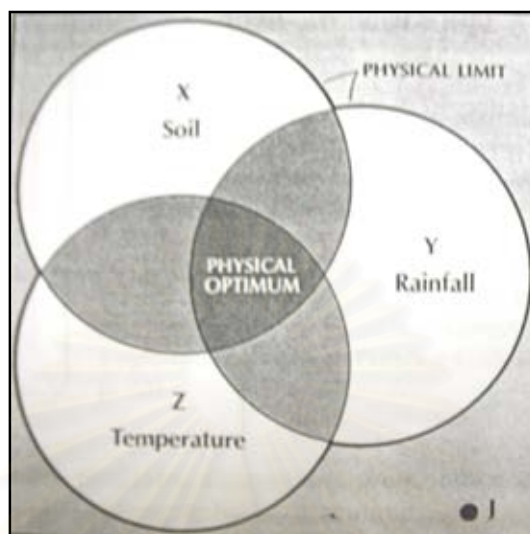
ภาพที่ 2.1 Concentric Rings ตามแนวความคิดของ Von Thunen

J. Wheeler และ P. Muller⁵ ได้ให้ความเห็นเรื่องการเลือกที่ตั้งกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรมว่า เกษตรกรรมเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นต้นซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ดังนั้น อิทธิพลของธรรมชาติหรือสภาพทางกายภาพ จึงเป็นปัจจัยหลักในการพิจารณาหรือวิเคราะห์ว่าควรจะทำเกษตรกรรมบริเวณใด J. Wheeler และ P. Muller อธิบายโดยใช้ The Physical Optimum-and-Limits Model (ภาพที่ 2.2) ซึ่งอธิบายว่าบริเวณที่มีลักษณะโครงสร้างทางกายภาพที่เหมาะสมและให้ผลดีที่สุด และบริเวณที่มีข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตของการทำเกษตรกรรม จะช่วยในการพิจารณาการเลือกพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรม โดยลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมดังกล่าวมีองค์ประกอบคือ สภาพหรือประเภทของดิน ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ บริเวณที่มีองค์ประกอบครบทั้งสามจะเป็นบริเวณที่เหมาะสมสำหรับทำเกษตรกรรมมากที่สุด และบริเวณที่อยู่นอกเหนือจากวงกลมที่เป็นองค์ประกอบทั้งสามจะเป็นบริเวณที่เป็นข้อจำกัดทางกายภาพไม่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อการทำเกษตรกรรม

The Physical Optimum-and-Limits Model เป็นเพียงแบบจำลองเบื้องต้นในการพิจารณาเลือกที่ตั้งในการทำเกษตรกรรม ในปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาช่วยให้การเกษตรทำได้ง่ายขึ้น เช่น ระบบการชลประทานที่ทันสมัย การใช้ปุ๋ย หรือเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ทันสมัย

⁵ J. Wheeler และ P. Muller, *Economic Geography* (Georgia : John Wiley Sons.,1998) , p. 302-303

และนอกจากนี้ในบางพื้นที่สามารถใช้ทำการเกษตรได้หลายประเภททั้งปลูกพืช และทำปศุสัตว์ซึ่ง
ล้วนเหมาะสมกับองค์ประกอบทั้งสามเหมือนกัน

ที่มา : J. Wheeler & P. Muller, Economic Geography ,1998

ภาพที่ 2.2 The Physical Optimum-and-Limits Model

2.2.2 ทฤษฎีการเลือกที่ตั้งกิจกรรมทางด้านอุตสาหกรรม (Industrial Location Theory)

2.2.2.1 ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งตามแนวคิดที่ว่าด้วยต้นทุนต่ำที่สุด (Least Cost Location Theory)

ทฤษฎีที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เริ่มจากความสนใจของนักภูมิศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์ที่ได้ศึกษาค้นคว้าถึงบริเวณที่ตั้งที่เหมาะสม (The Optimum Location) ของโรงงาน โดยในขั้นแรกนั้นได้ให้ความสำคัญกับที่ตั้งที่มีการลงทุนน้อยที่สุด (Least Cost Location) ตามแนวความคิดนี้ เชื่อว่าทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรมที่เหมาะสมที่สุด คือ ที่ตั้งที่มีต้นทุนต่ำสุด ภายใต้การกำหนดให้ปัจจัยด้านอุปสงค์คงที่ ตลาดแข่งขันอย่างสมบูรณ์ไม่มีการผูกขาด และมีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันระหว่างกิจกรรมการผลิต

Alfred Weber (1928) นักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมัน ได้ศึกษาถึงที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมภายใต้ข้อสมมติ ดังนี้⁶

⁶ David M. Smith, *Industrial Location : An Economic Geography Analysis* (New York : John Wiley Sons.) , p. 113-119

1. ทรัพยากรบนพื้นโลก เช่น น้ำมัน วัตถุดิบ มีการกระจายตัวไม่เท่ากัน และมีคุณสมบัติต่างกัน วัตถุดิบบางชนิดมีเฉพาะท้องถิ่น (Localized Raw Materials) บางชนิดมีการกระจายอยู่ทั่วไป (Ubiquitous Raw Materials) และบางชนิดสูญเสียน้ำหนักมาก เป็นต้น
2. ตลาดและจุดรวมของผู้บริโภค (Consumption points) มีการกระจายอยู่หลายจุด
3. แรงงานเป็นปัจจัยซึ่งเคลื่อนย้ายไม่ได้

จากสมมติฐานดังกล่าว Weber จึงได้สรุปถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมได้ ดังนี้ คือ

1. ค่าขนส่ง (Transport Cost) รวมถึงค่าวัตถุดิบและเชื้อเพลิง (Raw Material and Fuel Cost)
 2. ค่าจ้างแรงงาน (Labor Cost)
 3. พลังของการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม (Agglomeration Force)
- 1) การเลือกที่ตั้ง ณ จุดซึ่งเสียค่าขนส่งต่ำสุด
(The Least Transportation Cost Location)

วิเคราะห์โดยใช้ เครื่องมือในการวิเคราะห์ คือ Locational Figure ซึ่งเป็นรูปเหลี่ยมต่างๆ ได้แก่ สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม รวมทั้งรูปแบบอื่นที่สลับซับซ้อนกว่านั้น ซึ่งรูปเหลี่ยมจะแสดงถึงความขัดแย้งอันเนื่องมาจากแรงดึง (Conflicting Pulls) ระหว่าง 2 ปัจจัย คือ จุดรวมของการบริโภค (Consumption points) หรือตลาด และแหล่งวัตถุดิบกับเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิต หน่วยผลิตจะเลือกที่ตั้ง ณ จุดแหล่งวัตถุดิบ (Raw Material Oriented) แหล่งตลาด (Market Oriented) หรือจุดใดจุดหนึ่งที่เหมาะสม หรือจุดกึ่งกลางระหว่างปัจจัยทั้งสอง ทั้งนี้ก็เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบให้ต่ำที่สุดนั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของวัตถุดิบและการสูญเสียน้ำหนักของวัตถุดิบในขบวนการผลิต

- 2) การเลือกที่ตั้ง ณ จุดซึ่งเสียค่าจ้างแรงงานต่ำสุด
(The Least Labor Cost Location)

เนื่องมาจากค่าจ้างแรงงานมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นสถานที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมอาจย้ายจากจุดซึ่งเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งต่ำที่สุด ไปยังจุดซึ่งมีค่าจ้างแรงงานที่ถูกลง แต่ทั้งนี้มูลค่าแรงงานที่ประหยัดได้นั้น จะต้องมีส่วนในอัตราที่สูงกว่าค่าขนส่งที่ประหยัดได้ ณ แหล่งที่ตั้งที่มีค่าขนส่งต่ำสุด ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้ Isodapanes ซึ่งเป็นเส้นที่ลากผ่านจุดต่างๆ ที่มีค่าขนส่งต่ำสุดเท่ากัน ถ้าที่ตั้งของโรงงานอยู่ภายในเส้น Critical Isodapanes (เส้น

Isodapanes) ที่มีมูลค่าเท่ากับมูลค่าของแรงงานที่ประหยัดได้ ซึ่งมีค่าแรงงานถูกกว่าแล้ว ก็ถือได้ว่าที่
ตั้งนั้น เป็นจุดที่ให้กำไรสูงกว่าจุดที่มีค่าขนส่งต่ำสุด

3) การเลือกที่ตั้ง ณ จุดซึ่งได้ประโยชน์จากการกระจุกตัวของโรงงาน (The Agglomeration Location)

การรวมตัวทางอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยในการเลือกทำเลที่ตั้งโดยอิสระ มากกว่าจะขึ้น
กับปัจจัยอื่นๆ โรงงานอุตสาหกรรมอาจจะเลือกที่ตั้ง ณ บริเวณที่มีการกระจุกตัวของโรงงานแทน
บริเวณที่มีค่าขนส่งต่ำที่สุดก็ได้ ถ้าการกระจุกตัวจะสามารถลดค่าใช้จ่ายในการผลิตลงได้ต่ำกว่าที่
ตั้ง ณ จุดซึ่งเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งต่ำสุด ปัจจัยที่กำหนดการรวมตัวของแหล่งที่ตั้งทางอุตสาหกรรม
กรรมและหน่วยผลิตที่มารวมตัวกันในแหล่งที่ตั้งเดียวกันนั้นมีอยู่ 2 ปัจจัย คือ ปริมาณผลิตผลใน
ระดับที่สามารถก่อให้เกิดการรวมตัว และลักษณะของ Critical Isodapanes ที่ตัดกันในบริเวณที่มี
การรวมตัวของแหล่งที่ตั้งทางอุตสาหกรรม ซึ่งหากทั้งสองเงื่อนไขเกิดขึ้นก็หมายความว่า จะมี
ผลทำให้ที่ตั้งโรงงานเปลี่ยนไปจากที่ตั้งที่มีอยู่เดิม และก่อให้เกิดการรวมตัวกันของหน่วยผลิตใน
เรื่องที่ตั้งของแหล่งอุตสาหกรรม เนื่องจากได้สังเกตเห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการรวมตัวกัน ซึ่ง
สามารถลดต้นทุนได้ต่ำที่สุดมากกว่าที่ตั้ง ณ แหล่งที่มีค่าขนส่งและค่าจ้างแรงงานต่ำสุด

2.2.2.2 การประหยัดจากการกระจุกตัวกัน (Agglomeration Economies)

จากแนวความคิดการเลือกทำเลที่ตั้งของ Weber มองว่าปัจจัย “พลังการกระจุกตัว”
(Agglomeration Force) ของอุตสาหกรรมก่อให้เกิดความได้เปรียบนานาประการ การเลือกที่ตั้งอุตสาหกรรม
อาจเลือกที่ตั้ง ณ ที่โรงงานจะได้รับประโยชน์จากการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมด้วยกัน
แทนการเลือกที่ตั้ง ณ จุดที่มีค่าขนส่งถูกที่สุด ถ้าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมสามารถลดค่าใช้จ่าย
ในการผลิตลงได้ต่ำกว่าที่ตั้ง ณ จุดที่มีค่าขนส่งต่ำสุด

การประหยัดอันเนื่องมาจากการกระจุกตัว (Agglomeration Economies) หมายถึงการ
รวมกลุ่มของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความเกี่ยวข้องกัน หรือมีลักษณะเดียวกัน หรือประเภทเดียว
กัน รวมอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งการกระจุกตัวดังกล่าวจะทำให้เกิดการประหยัด ซึ่งรูปแบบของการ
กระจุกตัวสามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ⁷ คือ

⁷ Hugh O. Nourse, *Regional Economics* (New York : Mc-Graw-Hill, 1968)

1) การประหยัดค่าขนส่ง (Transfer Economies)

การประหยัดค่าขนส่งเมื่อหน่วยผลิตตั้งอยู่ใกล้กัน ที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมมักอยู่ตามเส้นทางคมนาคม เพื่อว่าการขนส่งสินค้าจะได้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เส้นทางคมนาคมดังกล่าว ได้แก่ ทางหลวง คลอง หรือทางรถไฟ ซึ่งเส้นทางเหล่านี้จะเชื่อมสถานที่แต่ละแห่งเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งความเจริญในอาณานิคมต่างๆ จะเกิดขึ้นตามเส้นทางคมนาคม หน่วยผลิตซึ่งมีแหล่งตลาดและแหล่งวัตถุดิบที่อยู่กระจัดกระจายทั่วไปนั้น จะตั้งอยู่ตามชุมชนต่างๆ เพื่อลดค่าขนส่งให้ต่ำที่สุด ธุรกิจหลายๆ ประเภทที่มักจะตั้งอยู่ตามศูนย์การค้าก็ด้วยเหตุผลในการที่จะลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งให้ต่ำที่สุดนั่นเอง อุตสาหกรรมบางประเภทที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันนั้นมักจะตั้งอยู่ใกล้ๆ กัน เพื่อให้สามารถประหยัดค่าขนส่งลงได้

2) การประหยัดภายในเนื่องจากการเพิ่มปริมาณการผลิต (Internal Economies of Scale to the Firm)

หมายถึง การประหยัดภายในอันเป็นผลมาจากปริมาณการผลิตของหน่วยผลิตมีมาก จนในบางครั้งทำให้เกิดเมืองใหม่ขึ้นมา เพราะ การจ้างงานสูงมาก โดยที่เมืองใหม่ที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้จะตั้งในที่ๆ หน่วยผลิตจะสามารถให้กำไรได้มากที่สุด

การประหยัดต่อขนาดภายใน (Internal Economies of Scale) หมายถึง การที่ต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยลดต่ำลง อันเป็นผลมาจากอัตราการผลิตเพิ่มสูงขึ้น เช่น ค่าขนส่งสินค้าสำเร็จรูปของสินค้าต่อหน่วย อาจลดต่ำลงเมื่อรวบรวมสินค้าส่งไปที่ละมากๆ

3) การประหยัดภายนอกอุตสาหกรรมเดียวกัน (External Economies of Scale to the Firm that are Internal to the Industry)

การประหยัดในกรณีนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ โรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้าในชนิดเดียวกัน และมีที่ตั้งที่เดียวกัน ซึ่ง W. Isard เรียกการประหยัดชนิดนี้ว่า "Localization Economies" ซึ่งหมายถึง การลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสินค้าภายในหน่วยการผลิต เมื่ออุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งของหน่วยผลิตนั้นขยายตัวไปยังที่ใดที่หนึ่ง

4) การประหยัดภายนอกแหล่งอุตสาหกรรม (External Economies of Scale to an Industry or Urbanization Economies)

การประหยัดภายนอกแหล่งอุตสาหกรรม หมายถึง การที่อุตสาหกรรมในหลายๆ ประเภทขยายตัวไปยังที่ใดที่หนึ่ง และมีส่วนทำให้ต้นทุนโดยเฉลี่ยของแต่ละหน่วยผลิตลดต่ำลงมา

การประหยัดในลักษณะนี้มีความเกี่ยวพันกันกับกระบวนการในการพัฒนาภาค ในทางปฏิบัติเราจะประเมินค่าขนาดของการประหยัดประเภทนี้ได้ยาก

จากการประหยัดในทั้ง 4 รูปแบบข้างต้นนั้น จะสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมเลือกที่ตั้งในเขตเมือง ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า ต้องการลดต้นทุนในการผลิตสินค้าให้ต่ำลง โดยอาศัยประโยชน์จากการรวมตัวกันของเมืองในด้านต่างๆ อันได้แก่ การรวมตัวกันของแรงงานขนาดใหญ่ที่มีความชำนาญหลายด้าน บริการพื้นฐานทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ซึ่งรัฐบาลได้จัดเตรียมเพื่อรองรับไว้ให้ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ระบบกำจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบระบายน้ำ ท่อระบายน้ำ เส้นทางคมนาคมที่สะดวก เป็นต้น นอกจากนี้ เมืองยังเป็นแหล่งรวมของบริการต่างๆ สำหรับอุตสาหกรรม เช่น สถาบันการเงิน ธนาคาร การประกันภัย บริษัทจัดจำหน่าย และตัวแทนการค้าต่างๆ จากประโยชน์ที่ได้จากการรวมตัวกันของเมืองดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้โรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้ง

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการรวมตัวในแนวดิ่ง (Vertical Integrations)

การรวมตัวในแนวดิ่ง (Vertical Integrations) หมายถึง การที่บริษัทหนึ่งก้าวเข้าไปดำเนินธุรกิจในการผลิตปัจจัยเข้า (Inputs) ที่ใช้ในการผลิตของบริษัทตัวเอง การรวมตัวในลักษณะนี้เรียกว่า การรวมตัวไปข้างหลัง (Backward or upstream Integration) หรือ การที่บริษัทหนึ่งก้าวไปดำเนินธุรกิจผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยออก (Outputs) หรือผลผลิตของบริษัทตัวเองในการผลิต ซึ่งเรียกว่า การรวมตัวไปข้างหน้า (Forward or downstream Integration)⁸ การรวมตัวนี้จะนำไปในลักษณะที่มีการดำเนินงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการตัดสินใจ และระบบการจัดการประสานงานร่วมกัน รวมไปถึงการร่วมรับความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการดำเนินธุรกิจร่วมกันทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ซึ่งในทางปฏิบัติที่เป็นจริงมักเป็นการรวมตัวกันแนวดิ่ง (Vertical Integration) ของบริษัทในเครือธุรกิจเดียวกันมากกว่าที่จะข้ามเครือธุรกิจ ความหมายและลักษณะที่กล่าวมาแล้วเป็นแนวคิดในแง่ของการบริหารงานของผู้ประกอบการในธุรกิจหนึ่งๆ

ความสัมพันธ์ของการรวมตัวกันดังกล่าว เรียกว่า ความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง (Vertical Relationships) ความสัมพันธ์นี้จะเป็แรงดึงดูดให้กิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ต่อกันในแนวดิ่งทั้งกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ในแบบการเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward Linkage) และแบบการเชื่อมโยงไปข้างหลัง (Backward Linkage) รวมตัวกันเข้ามาเลือกแหล่งที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกันภายในภูมิภาคหนึ่งที่มีความเหมาะสมที่สุด ค่าของการขนส่งในปัจจัยการผลิตจะลดลงถ้ากิจการที่มีความสัมพันธ์

⁸ Charles W. L. Hill and Gareth R. Jones. *Strategic Management an Integrated Approach* (Houghton Mifflin Company, Boston USA,1995), p.258

กันดังกล่าวอยู่ใกล้กัน นอกจากเรื่องของค่าขนส่งที่ลดลงแล้ว ยังมีประโยชน์ในด้านอื่นอีก เช่น เรื่องของการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตรวม การควบคุมคุณภาพของสินค้าในการผลิตทั้งหมด การลดความเสียหายของสินค้า และวัตถุดิบ การถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างหน่วยธุรกิจ เป็นต้น

อุตสาหกรรมไก่เนื้อ ในปัจจุบัน มีการดำเนินธุรกิจแบบครบวงจร หรือรวมตัวกันในแนวดิ่ง (Vertical Integrations) นั้นในทัศนะของผู้ประกอบการ มองว่าระบบนี้นับเป็นวิธีการที่ยุติธรรมที่สุด ระหว่างเกษตรกร กับนายทุนผู้ประกอบการ คือทำให้ผู้ประกอบการสามารถควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ได้ ตั้งแต่ในขั้นตอนของการเลือกใช้พันธุ์สัตว์ที่ดี การผลิตอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ การจัดการโรงเรือนที่ดี ทำให้การเลี้ยงไก่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และระบบการค้าที่มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะส่งสินค้าสุดท้ายออกสู่ตลาด และสำหรับเกษตรกรได้ประโยชน์คือ ไม่ต้องประสบกับความเสียหายในด้านราคาวัตถุดิบ และการตลาด และได้มีการพัฒนาการเลี้ยงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามวิชาการเลี้ยงและเทคนิคที่ทันสมัยที่ได้รับการถ่ายทอดจากนายทุนผู้ประกอบการ⁹

2.4 โครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ¹⁰

ในปัจจุบัน การประกอบธุรกิจไก่เนื้อในประเทศไทย มีการดำเนินธุรกิจในลักษณะการรวมตัวในแนวดิ่ง (Vertical Integration) หรือที่เรียกว่าธุรกิจครบวงจร ซึ่งประกอบไปด้วย อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่ อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ (แผนภาพที่ 2.1)

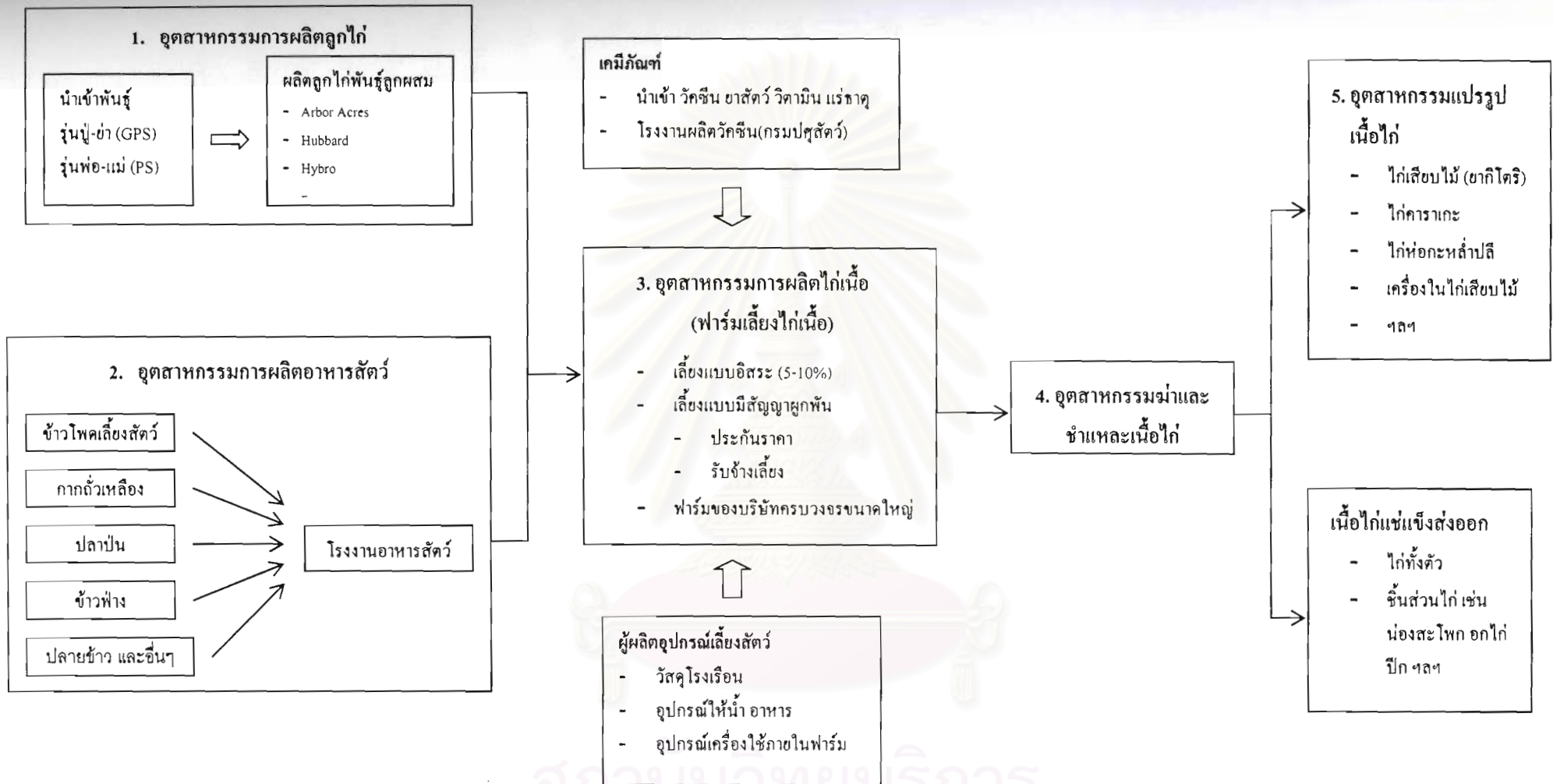
2.4.1 อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์

อุตสาหกรรมอาหารสัตว์นับเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมไก่เนื้อในฐานะเป็น Supplier ให้อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่ และอุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่) หากอาหารไก่มีคุณภาพ จะทำให้ไก่เติบโตเร็ว เนื้อมีคุณภาพ และที่สำคัญต้นทุนการเลี้ยงไก่ จะเป็นค่าอาหารสัตว์สัดส่วนสูงถึงประมาณร้อยละ 65-75¹¹ นอกจากนี้อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ยังเป็นอุตสาหกรรมเกษตรพื้นฐานสำคัญที่เชื่อมโยงการผลิตพืชผลทางการเกษตรหลายประเภท เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวฟ่าง ปลายข้าว ถั่วเหลือง ปลาป่น ฯลฯ โรงงานที่ใช้ผลิตจะเป็นโรงงาน

⁹ อภิวัฒน์ วรรณกร. วิสัยทัศน์ ๓๐ ปี เจ็วรวนนท์, (มติชน : กรุงเทพฯ, 2544), หน้า 125

¹⁰ กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์. กองส่งเสริมการปศุสัตว์. กรมปศุสัตว์. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ : สถานภาพ และแนวโน้ม, 2539., หน้า 10-15

¹¹ ยุทธศักดิ์ คณาสวัสดิ์. “ธุรกิจอาหารสัตว์ของไทย” วารสารส่งเสริมการลงทุน ปีที่ 12 ฉ.8. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2544, หน้า 41-44

แผนภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ
(ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2542)

ที่อาศัยแรงงานในการผลิตน้อยเนื่องจากโรงงานใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยตั้งแต่โซโลสำหรับเก็บ เครื่องอบข้าวโพด เครื่องบดวัตถุดิบ เครื่องผสมวัตถุดิบ รวมทั้งเครื่องร่อน เครื่องฟัด และแม่เหล็กที่ใช้ในการแยกสิ่งเจือปน เครื่องจักรเหล่านี้มีความคุ้มค่าการผลิตด้วยระบบคอมพิวเตอร์ การเลี้ยงไก่เนื้อเกือบทั้งหมดนิยมใช้อาหารสำเร็จรูปที่ผลิตมาจากโรงงานโดยตรง เพื่อความสะดวกในการใช้และเพื่อให้ได้สูตรอาหารที่มีระดับโภชนาการที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตในแต่ละระยะ

อาหารไก่จะมีวัตถุดิบ 2 ชนิด คือ วัตถุดิบหลัก ใช้เป็นส่วนผสมในอาหารมากกว่า 1% โดยน้ำหนักได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กากถั่วเหลือง ปลาป่น ฯลฯ และวัตถุดิบที่เป็นส่วนผสมน้อยกว่า 1% โดยน้ำหนัก ได้แก่ อาหารเสริม วิตามิน สารผสมล่วงหน้า (Premix) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นอาหารประเภทที่ให้พลังงาน (Energy Feedstuffs)¹² และใช้เป็นส่วนผสมในอาหารมากกว่า 40% โรงงานอาหารสัตว์นิยมใช้ข้าวโพดโดยเฉพาะข้าวโพดเหลืองมากกว่ารำหรือปลายข้าว เพราะข้าวโพดให้พลังงานสูง ย่อยง่าย สามารถเก็บไว้ได้นาน ทำให้เนื้อไก่มีสีเหลืองสวยและไก่ชอบกินสำหรับกากถั่วเหลืองและปลาป่น ใช้เป็นส่วนผสมประมาณ 14% ซึ่งนับเป็นแหล่งโปรตีนที่สำคัญ¹³ เมื่อผสมรวมกับข้าวโพดจะได้อาหารที่มีกรดอะมิโนครบถ้วน สำหรับแหล่งของวัตถุดิบกรณีข้าวโพดจะใช้ผลผลิตภายในประเทศทั้งหมดประกอบการนำเข้าเล็กน้อยหากผลผลิตในประเทศไม่พอเพียง และกรณีกากถั่วเหลืองกับปลาป่นส่วนใหญ่จะพึ่งพาการนำเข้า

2.4.2 อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่

ผลผลิตของอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่ ก็คือ ลูกไก่ที่มีอายุ 1 วัน การผลิตและการจัดการไก่พันธุ์มีความยุ่งยากและซับซ้อนในแง่ของวิชาการ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการเลี้ยง เช่น เรื่องของการคัดเลือกพันธุ์ไก่ คุณภาพของการเลี้ยง หรือเนื่องมาจากจำนวนเงินลงทุน หรือปัญหาทางการตลาด เป็นต้น ดังนั้นบริษัทขนาดใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจแบบครบวงจรจะสามารถดำเนินการผลิตและจัดการได้ดีกว่าผู้เลี้ยงรายย่อย การผลิตลูกไก่เนื้อสามารถผลิตได้จากพันธุ์ไก่ 2 ระดับ คือ ไก่รุ่นปู่-ย่าพันธุ์ (Grand Parent Stock หรือ GPS) และไก่รุ่นพ่อ-แม่พันธุ์ (Parent Stock หรือ PS) สายพันธุ์ไก่ที่นิยมเลี้ยงส่วนใหญ่ ได้แก่ พันธุ์Arbor Acres พันธุ์Hubbard พันธุ์Hybro และพันธุ์Ross One สายพันธุ์เหล่านี้มีอัตราการเติบโตที่รวดเร็ว เลี้ยงง่าย อัตราการแลกเนื้อสูง และทนทานต่อโรค พันธุ์ไก่เหล่านี้สั่งนำเข้ามาจากประเทศแถบยุโรปและสหรัฐฯ ซึ่งเป็นประเทศที่เจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี¹⁴

¹² ปฐม เลาหะเกษตร,รศ.ดร. การเลี้ยงสัตว์ปีก,(รั้วเขียว : กรุงเทพฯ,2540)

¹³ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สูตรอาหารไก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2517

¹⁴ อ่างแล้ว., หน้า 12

เพื่อหลีกเลี่ยงความแปรปรวนของอากาศและแสงสว่าง การเลี้ยงไก่พันธุ์จึงเลี้ยงใน ฟาร์มขนาดใหญ่ที่เป็นระบบปิด (Evaporation Cooling System) ซึ่งสามารถควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น และแสงสว่างที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต การเจริญพันธุ์ และการให้ไข่ของไก่ นอกจากนี้จำเป็นต้องมีการควบคุมอาหารที่ให้กับไก่เนื่องจากต้องควบคุมน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์ มาตรฐาน เพราะมันจะส่งผลถึงการผลิตไข่ ปริมาณเชื้อ และความสามารถที่จะผสมพันธุ์ของพ่อ พันธุ์ จะเห็นได้ว่าการดูแลไก่พันธุ์ต้องเป็นไปอย่างใกล้ชิดโดยผู้ชำนาญงานและมีความรู้ภายใต้การ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

การฟักไข่ในลักษณะอุตสาหกรรมจะฟักไข่ในตู้ฟัก ซึ่งตู้ฟักแต่ละตู้จะฟักไข่ได้ ประมาณ 64,800 ฟองต่อตู้ โดยไข่จะอยู่ในตู้ฟักประมาณ 20 วัน 18 ชั่วโมง เมื่อไข่ได้รับการฟักเป็น ตัวแล้ว ลูกไก่จะถูกลำเลียงไปบนสายพานลำเลียงเพื่อบรรจุกล่อง จากนั้นจะทำการขนส่งไปยัง ฟาร์มเลี้ยงซึ่งการจำหน่ายลูกไคนั้นจะทำการตกลงล่วงหน้าระหว่างเกษตรกรกับผู้ผลิตลูกไก่ เนื่อง จากสินค้าเป็นสิ่งมีชีวิตการผลิตลูกไก่จึงไม่ใช่ลักษณะที่ผลิตเพื่อเก็บไว้ (make to stock)¹⁵

2.4.3 อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)

อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อสามารถจำแนกตามกลุ่มผู้ประกอบการได้เป็น 4 กลุ่ม กลุ่ม แรก คือ ฟาร์มไก่เนื้อของบริษัทขนาดใหญ่ซึ่งดำเนินธุรกิจแบบครบวงจรอยู่ด้วย นอกจากจะมีฟาร์ม ขนาดใหญ่ของตัวเองแล้วยังมีการทำสัญญาและจ้างเกษตรกรรายย่อยเลี้ยงให้ด้วย กลุ่มที่สอง คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงแบบประกันราคา โดยเกษตรกรทำสัญญาผูกพันในการซื้อลูกไก่ อาหารสัตว์ และ เวชภัณฑ์สัตว์จากบริษัทอาหารสัตว์และมีการตกลงราคาซื้อไก่ไว้ล่วงหน้า เกษตรกรจึงไม่ต้อง รับภาระความเสี่ยงในเรื่องราคาและยังได้ปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงด้วย กลุ่มที่สาม คือ เกษตรกร รับจ้างเลี้ยง เกษตรกรไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องการลงทุนใดๆ ผลตอบแทนที่ได้จะขึ้นอยู่กับจำนวน ไก่ที่รอดตาย อาหารที่ใช้ น้ำหนักไก่ ฯลฯ โดยทั่วไปเกษตรกรกลุ่มที่ 2 และ 3 มักจะเป็นผู้ที่เคยเลี้ยง ไก่มาก่อนแต่ประสบภาวะขาดทุน จึงหันมารับจ้างเลี้ยงหรือเลี้ยงแบบประกันราคาเพื่อลดความเสี่ยง เนื่องจากมีโรงเรือนและอุปกรณ์อยู่แล้ว สุดท้ายกลุ่มที่สี่ คือ ผู้เลี้ยงไก่อิสระ ต้องรับผิดชอบต้นทุน ทั้งหมดด้วยตัวเอง แต่มีอิสระที่จะเลือกใช้ปัจจัยการผลิต และเลือกขายไปยังแหล่งหรือบริษัทใดก็ได้ ผู้เลี้ยงประเภทนี้นับว่ามีความเสี่ยงสูง ซึ่งปัจจุบันเหลือเพียง 5-10% และมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ

16

¹⁵ สุชน ตั้งทวีพัฒน์. การจัดการผลิตสัตว์ปีก. ภาควิชาสัตวศาสตร์. คณะเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542., หน้า 48

¹⁶ ยุทธศักดิ์ คณาสวัสดิ์. “อุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทย” วารสารส่งเสริมการลงทุน ปีที่ 12 ฉ.8. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2544, หน้า31-34

โรงเรือนที่ใช้ในการเลี้ยงไก่เนื้อมี 2 แบบ คือ แบบปิดที่เรียกว่า Evaporation Cooling System และระบบเปิดซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่า¹⁷ แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงอุณหภูมิ และการระบายอากาศของโรงเรือน อุณหภูมิในโรงเรือนที่เหมาะสมคือประมาณ 21-26 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ และควรมีการระบายอากาศสม่ำเสมอ มีฉนวนกันความร้อนเป็นอย่างดี ความหนาแน่นของไก่ในโรงเรือนต้องไม่มากกว่า 34 กก./ตร.ม. (ตามมาตรฐานของยุโรป) แสงสว่างที่ใช้ต้องพอเหมาะ มันจะมีผลต่อการกินอาหาร ตามปกติควรให้แสงสว่างสำหรับไก่วันละประมาณ 23 ชั่วโมง โดยใช้ไฟฟ้ารวมวันละประมาณ 11 ชั่วโมง¹⁸ นอกจากนี้โรงเรือนที่เหมาะสมควรสร้างในที่สูงเพื่อป้องกันน้ำท่วมและความชื้นและเวลาฝนตก

ต้นทุนที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ที่สำคัญ คือค่าอาหารสัตว์ประมาณ 65-75% ค่าลูกไก่ประมาณ 10-15% ค่าจ้างแรงงานเลี้ยงประมาณ 1-2% ที่เหลือเป็นค่ายา วัคซีน และค่าเสื่อมราคาโรงเรือนและอุปกรณ์ โดยทั่วไป การเลี้ยงไก่ใช้พันธุ์ไก่ดี อาหารดี และการดูแลอย่างดี สามารถเลี้ยงไก่ส่งตลาดได้น้ำหนักประมาณ 1.8-2 กก. โดยใช้อาหารน้อยกว่า 2 กก.ต่อน้ำหนักไก่ 1 กก.¹⁹

2.4.4 อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

ในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ที่มีมาตรฐาน 19 โรงงาน มีการจ้างงานในโรงงานประมาณ 52,000 คน²⁰ ซึ่งนับเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก วัตถุประสงค์ที่สำคัญสำหรับป้อนเข้าสู่โรงงานฆ่าสัตว์ ก็คือ ไก่เนื้อที่เลี้ยงจนได้ขนาดตามต้องการ โรงงานฆ่าสัตว์และฟาร์มเลี้ยงไก่จะต้องตั้งอยู่ใกล้กันเพื่อลดต้นทุนในการขนส่งและหลีกเลี่ยงปัญหาไก่ตายก่อนเข้าโรงฆ่าอันเนื่องมาจากการขนส่ง

โรงงานฆ่าสัตว์จะต้องกำหนดว่าต้องเลี้ยงไก่เท่าใดจึงจะป้อนโรงงานได้เพียงพอ เช่น หากโรงงานสามารถเชือดและชำแหละไก่ได้ 100,000 ตัว/สัปดาห์ ฟาร์มจะต้องเลี้ยงไก่มากถึงคราวละ 700,000 ตัว เป็นต้น สำหรับขั้นตอนฆ่าและชำแหละไก่จะแตกต่างกันไปในแต่ละโรงงาน แต่ต้องเป็นไปตามมาตรฐานของประเทศผู้ค้ากำหนด เช่น กฎระเบียบอาหารฮาลาลของศาสนาอิสลาม มาตรฐานเรื่องสุขอนามัยและสวัสดิภาพสัตว์ของสหภาพยุโรป เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีมาตรฐานสากลที่ต้องปฏิบัติตาม ได้แก่ ISO9000 ซึ่งเป็นมาตรฐานด้านการผลิต ISO14000 มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม HACCP มาตรฐานด้านการจัดการดำเนินการ เป็นต้น และโรงงานเชือดจำเป็นต้องมีระบบ

¹⁷ สุธรรม ดิสวัสดิ์. คู่มือการเลี้ยงไก่เนื้อเชิงธุรกิจ, (ฐานเกษตรกรรม : นนทบุรี, 2544), หน้า 4-5

¹⁸ อ่างแล้ว., หน้า 49

¹⁹ อ่างแล้ว., หน้าเดียวกัน

²⁰ ยุทธศักดิ์ คณาสวัสดิ์. “โรงงานชำแหละไก่ของไทยเทียบชั้นมาตรฐานโลก” วารสารส่งเสริมการลงทุน ปีที่ 12 ฉ.8. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2544, หน้า 27

บำบัดน้ำเสียเพื่อป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ เช่น Activated Sludge ฯลฯ²¹

ไก่แต่ละตัวเมื่อชำแหละแล้ว สามารถจำแนกได้เป็น เนื้อไก่ชำแหละโดยสัดส่วนตามน้ำหนักรวม 60.95% แยกเป็น เครื่องใน คอ หนักคอ เนื้อสันใน ปีก น่องสะโพก และเนื้อหน้าอก ซึ่งเป็นส่วนที่แช่แข็งจำหน่ายและป้อนเข้าสู่โรงงานแปรรูปเนื้อไก่ และส่วนซาก มีสัดส่วนตามน้ำหนักรวม 30.09% จำแนกได้เป็น เลือด ขน ขา หัว ลำไส้ ปอด และอื่นๆ ซึ่งสามารถจำหน่ายได้ในราคาถูก เช่น หัว และไส้ไก่จำหน่ายเป็นอาหารปลา หรืออาหารจระเข้ กระจุก เลือด และขนไก่จำหน่ายเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ เป็นต้น²²

2.4.5 อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่

ในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ที่ทันสมัยและมีมาตรฐาน 38 โรงงาน มีการจ้างงานในโรงงานประมาณ 30,000 คน²³ ซึ่งนับเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากเช่นเดียวกับโรงงานฆ่าและชำแหละ และความสนใจในการลงทุนยังอยู่ในระดับสูง สาเหตุที่การส่งออกไก่แปรรูปเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากการเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์และเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันทางด้านราคากับสินค้าไก่ชำแหละจากจีนและบราซิล ที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า และไก่แปรรูปมีปัญหาเรื่องสุขอนามัยน้อยกว่าไก่สด โดยทั่วไปการส่งออกไก่แปรรูปจะเป็นในรูปแบบจ้างผลิต โดยใช้แบรนด์ของลูกค้า ไก่แปรรูปที่ได้รับความนิยมมาก ได้แก่ ไก่เสียบไม้ (ยากิโตริ) ไก่คาราเกะ ไก่ห่อกะหล่ำปลี เครื่องในไก่เสียบไม้ ไก่ย่าง ไก่หมักซอส อบ-ทอด แฮมไก่ ฯลฯ²⁴

2.5 เขตส่งเสริมการลงทุน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายการลงทุนออกไปสู่ภูมิภาค โดยได้กำหนดระดับของการให้การส่งเสริมแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ คือ ให้พื้นที่จังหวัดต่างๆ ยกเว้นกรุงเทพฯ และปริมณฑลเป็นเขตส่งเสริมการลงทุน โดยกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ถ้าตั้งโรงงานหรือสถานประกอบการในเขตส่งเสริมการลงทุนในเขตตามที่กำหนดแล้ว จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงกว่าที่จะได้รับถ้าไปตั้งนอกเขต หรืออาจจะไม่ได้รับการพิจารณาส่งเสริมการลงทุนก็ได้ ถ้ากิจการนั้นไม่ตั้งอยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุน

²¹ อ้างแล้ว., หน้า 28-30

²² กรมปศุสัตว์. แผนกลยุทธ์การวิจัย การผลิตสัตว์ปีก ปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์., 2544

²³ ยุทธศักดิ์ คณาสวัสดิ์. “ศักยภาพอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของไทยในทัศนะผู้บริหารซีพี” วารสารส่งเสริมการลงทุน ปีที่ 12 น.8. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2544, หน้า46-47

²⁴ อ้างแล้ว., หน้า 48

ในปี 2532 ได้เริ่มมีการใช้การแบ่งพื้นที่เพื่อการส่งเสริมการลงทุนเป็น 3 เขตการลงทุนสรุปได้ดังนี้

เขต 1 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่

กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

ไม่ได้รับยกเว้นภาษีอากรเครื่องจักร

ไม่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

ทั้งนี้ไม่รวมโครงการส่งออก โครงการผลิตวัตถุดิบหรือส่วนประกอบต่อเนื่องในอุตสาหกรรมบางประเภท หรือ โครงการที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม

เขต 2 จังหวัดโดยรอบเขต 1 รวม 10 จังหวัด ได้แก่

กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี สมุทรสงคราม สระบุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง

ให้ได้รับลดหย่อนภาษีอากรเครื่องจักรกึ่งหนึ่ง

ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 3 ปี

และจะได้รับสิทธิประโยชน์จะเพิ่มขึ้น ในกรณีอุตสาหกรรมส่งออก อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และอุตสาหกรรมการเกษตร ฯลฯ

เขต 3 จังหวัดอื่นๆ

ได้รับการยกเว้นภาษีอากรเครื่องจักร

ได้รับลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีการค้า

ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา เป็น 2 เท่า

อนุญาตให้หักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิ ฯลฯ

2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ภาคกลางตอนบน

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ภาคกลางตอนบน มาจากยุทธศาสตร์การพัฒนาในพื้นที่ ได้แก่ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ภาคกลางตอนบนที่เป็นแนวความคิดจากศูนย์พัฒนาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐบาลส่วนกลาง และยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ภาคกลางตอนบน ที่เป็นแนวความคิดที่มาจากกรรวมกลุ่มจังหวัดของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่าCEO) ตามนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐบาลในระดับภูมิภาค

2.6.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ภาคกลางตอนบนจากศูนย์พัฒนาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ²⁵

ยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจาก วิสัยทัศน์การพัฒนาภาคกลางตอนบน “แหล่งผลิตอาหาร ฐานอุตสาหกรรมใหม่ ศูนย์รวบรวมและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของประเทศ” ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ คือ การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีประสิทธิภาพสูงของประเทศ โดยการส่งเสริมการผลิตการเกษตรให้เป็นเกษตรเชิงพาณิชย์ โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อคงความเป็นแหล่งผลิตอาหารและไม่ทำลายสภาพของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำการเกษตร การฟื้นฟูบูรณะสภาพแวดล้อมของการเกษตรในที่ดอนเพื่ออนุรักษ์ดินและแหล่งต้นน้ำในเขตจังหวัดลพบุรีและสระบุรี โดยการพัฒนาระบบการปลูกพืชไร่แบบผสมผสาน และการปศุสัตว์ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ การพัฒนาระบบชลประทานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ขยายการมีงานทำกระจายผลผลิต และเพิ่มประเภทวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปทางอุตสาหกรรม และการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์โดยเฉพาะในเขตจังหวัดลพบุรี และสระบุรี

2.6.2 ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนจังหวัดของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่าCEO)²⁶

ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ซึ่งได้แก่ จังหวัดสระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี และชัยนาท ร่วมกันนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนา “เป็นแหล่งผลิตและรวบรวมสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง และเป็นศูนย์บริการการคมนาคมทางบกที่ได้มาตรฐาน” โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงในภูมิภาคนี้ ได้แก่

1. ศูนย์กลางการส่งเสริมการผลิตในระบบฟาร์มที่ทันสมัย (Modern Farm) ซึ่งมาจากความต้องการที่จะส่งเสริมและพัฒนาการเพิ่มมูลค่าการผลิตในอุตสาหกรรมเกษตร โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ตัวอย่างโครงการที่เสนอได้แก่ ส่งเสริมฟาร์มไก่เนื้อเพื่อให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ไก่ และส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไก่

²⁵ ศูนย์พัฒนาภาคกลาง. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ภาคกลาง (มิถุนายน, 2545) หน้า14-11 – 4-16

²⁶ ผู้ว่าราชการจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน. รายงานการประชุมเพื่อเสนอยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่าCEO) ณ ดิถสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล (17 พ.ย. 2546)

2. ปรับเปลี่ยนการส่งเสริมอาชีพภาคเกษตร เพื่อสร้างผลตอบแทนที่มีมูลค่าสูง โดยการสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชที่ไม่เหมาะสมไปยังอาชีพที่มีศักยภาพและมีมูลค่าเพิ่มที่สูงกว่า โครงการที่สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์นี้ ได้แก่ การขยายพื้นที่ผลิตพืชเศรษฐกิจ เช่น ส้มโอ อุ่น ชมพู การผลิตวัตถุดิบ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชสมุนไพร เพื่อป้อนเข้าสู่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ การปลูกหญ้าเพื่อการเลี้ยงสัตว์ในเชิงการค้า การทำนาโดยใช้องค์ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิต พัฒนาการใช้วิธีชีวภาพและการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster)

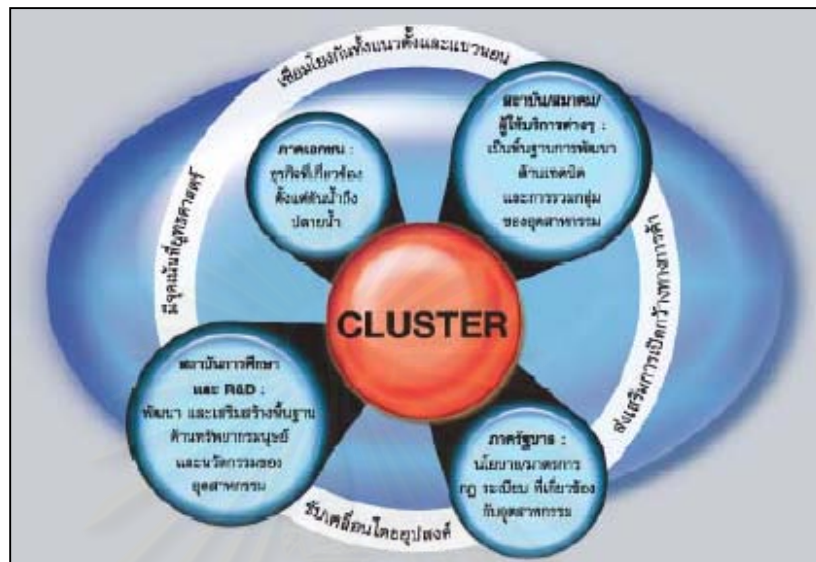
ศาสตราจารย์ ไมเคิล อี พอร์เตอร์ (Professor Michael E.Porter) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายของ “เครือข่ายวิสาหกิจ” ว่าเป็น กลุ่มของธุรกิจ และสถาบันที่เกี่ยวข้องมารวมตัวดำเนินกิจการอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน มีความร่วมมือ เกื้อหนุน เชื่อมโยงและเสริมกิจการซึ่งกันและกันอย่างครบวงจรทั้งในแนวตั้งและแนวนอน (ภาพที่ 2.3) โดยความเชื่อมโยงในแนวตั้ง (Vertical Linkages) เป็นความเชื่อมโยงของผู้ประกอบการธุรกิจ ตั้งแต่ธุรกิจต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ และความเชื่อมโยงแนวนอน (Horizontal Linkages) เป็นความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสนับสนุนต่างๆรวมทั้ง ธุรกิจให้บริการ สมาคมการค้า สถาบันการศึกษาและฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนา ตลอดจนหน่วยงานภาคต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน คือ การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน²⁷

หัวใจของการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ คือ การสร้างความร่วมมือบนพื้นฐานของการแข่งขัน (Co-opetition) การร่วมกันกำหนดทิศทางและเป้าหมายร่วม (Core Objective) การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาร่วมกัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายวิสาหกิจ²⁸ โดยประโยชน์ของการรวมตัวดังกล่าวทำให้ ธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มวิสาหกิจเดียวกันสามารถจัดหोजค์ประกอบพิเศษสำหรับการผลิตได้ง่าย สามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรด้านบุคคลที่มีคุณภาพและเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมถึงข้อมูลสารสนเทศได้ง่าย นอกจากนี้การรวมกลุ่มดังกล่าวยังก่อให้เกิดกิจกรรมการผลิตที่เสริมซึ่งกันและกัน เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจต้นน้ำและปลายน้ำก็สามารถร่วมกันวางแผนการบริหารห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิต และจำหน่ายสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (High Value Added) ตลอดสายของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ได้ เป็นต้น และเกิดการพัฒนาความสามารถ

²⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย. การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ : แนวคิดและแนวทางการพัฒนา (2547) หน้า 1

²⁸ อ้างแล้ว ; หน้า 2-3

ด้านนวัตกรรม (innovation) ตลอดจนส่งเสริมการเกิดและขยายตัวของธุรกิจใหม่ๆ ในเครือข่ายวิสาหกิจนั้นๆ และภายใต้การแข่งขันกันภายในเครือข่ายวิสาหกิจ ทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : สพข. และสศช., การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ : แนวคิดและแนวทางการพัฒนา, 2547.

ภาพที่ 2.3 แสดงองค์ประกอบหลักของเครือข่ายวิสาหกิจ

การประเมินความสามารถในการแข่งขันของเครือข่ายวิสาหกิจ จำเป็นต้องพิจารณาดังปัจจัยแวดล้อมของเครือข่ายวิสาหกิจนั้นๆ โดย Prof. Porter ได้ใช้ Diamond Model เป็นกรอบที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน โดยประเมินปัจจัยแวดล้อม 4 ด้าน ที่มีผลกระทบต่อ การเพิ่มผลผลิตของบริษัท ซึ่งได้แก่ เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) เงื่อนไขอุปสงค์ (Demand Conditions) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries) และบริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ของบริษัท (Context for Firm Strategy, Structure and Rivairy) และนอกจากนี้ต้องพิจารณาบทบาทของภาครัฐที่มีผลกระทบต่อปัจจัยทั้ง 4 ด้านดังกล่าวด้วย

โดยการริเริ่มหรือการเกิดเครือข่ายวิสาหกิจอาจเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การริเริ่มจากภาคเอกชน และการริเริ่มจากภาครัฐ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเครือข่ายวิสาหกิจขึ้นอยู่กับระดับที่เข้มแข็งและประสบความสำเร็จ ประกอบไปด้วย²⁹

- การมีความเข้าใจร่วมกันในทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Direction) ของผู้ที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายวิสาหกิจ รวมทั้งการร่วมกันกำหนดและยอมรับในกลยุทธ์ร่วมเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของเครือข่ายวิสาหกิจโดยรวม

²⁹ อ่างแล้ว ; หน้า 17

- การมีกลุ่มธุรกิจหลักที่เป็นผู้นำในการรวมกลุ่มของเครือข่ายวิสาหกิจ
- การมีปฏิสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นและยั่งยืนระหว่างธุรกิจและผู้ที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายวิสาหกิจ ในการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ
- การมีผู้ประสานความร่วมมือและบริหารจัดการความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในเครือข่ายวิสาหกิจ
- การมีที่ปรึกษาหรือผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก (Advisor/Facilitator) ในการรวมกลุ่มและการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ
- การแสดงบทบาทที่เหมาะสมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในเครือข่ายวิสาหกิจ โดย ภาครัฐทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนในเชิงนโยบายและโครงสร้างพื้นฐาน ภาคเอกชนมีบทบาทนำในการผลักดันเครือข่ายวิสาหกิจไปสู่เป้าหมายร่วมที่ได้กำหนดไว้ และสำหรับภาคสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนา และสถาบันเฉพาะทางจะต้องเป็นแกนหลักในการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และทักษะความรู้ของบุคลากรให้สนับสนุนการเติบโตของเครือข่ายวิสาหกิจ ในขณะที่ สมาคมการค้าหรือการรวมกลุ่มต่างๆของอุตสาหกรรม ควรจะให้การสนับสนุนทางด้านการตลาดโดยเฉพาะในเครือข่ายวิสาหกิจที่กำลังเติบโต และที่เติบโตเต็มที่แล้ว

2.8 แนวความคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่

เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ที่ค่อนข้างเข้าใจง่ายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ Sieve Analysis หรือ Sieve Mapping³⁰ ซึ่งมีหลักการ คือ ศึกษาตัวแปรต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบในการพัฒนาพื้นที่ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่วนใหญ่ตัวแปรเหล่านี้จะเป็นตัวแปรทางกายภาพ เช่น แนวภูเขา แม่น้ำ เขตป่าสงวน เป็นต้น ทำการกลั่นกรองพื้นที่ที่มีข้อจำกัดขัดขวางในการพัฒนาออกโดยการซ้อนทับแผนที่ ผลที่ได้จากการซ้อนทับข้อมูลจะปรากฏพื้นที่ที่มีข้อจำกัด และพื้นที่ว่างที่นอกเหนือจากข้อกำหนดจะเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมหรือเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา เทคนิคการวิเคราะห์พื้นที่ด้วยวิธีดังกล่าวอาจเรียกอย่างหนึ่งได้ว่าเป็นเทคนิคการซ้อนทับข้อมูล (Overlay Technique) ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการใช้เทคนิค Sieve Analysis จะได้ผลเป็นการแบ่งพื้นที่ออกเป็น ดี-เลว เหมาะสม-ไม่เหมาะสม หรือมาก-ปานกลาง-น้อย หรือสูง-ปานกลาง-ต่ำ ฯลฯ เท่านั้น ไม่สามารถให้ค่าเป็นคะแนนแสดงศักยภาพในการพัฒนาในแต่ละปัจจัย ซึ่งสามารถนำมาบวกลบกันได้โดยตรง และทำให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความชัดเจนมากกว่า

³⁰ รศ.ดร. บรรณ โสภิชญ์ เมฆวิชัย. เทคนิควิธีในการวางแผนหรือกระบวนการในการวางแผน (เอกสารประกอบการสอนวิชา การวางแผนภาค, 2545), หน้า 48-49

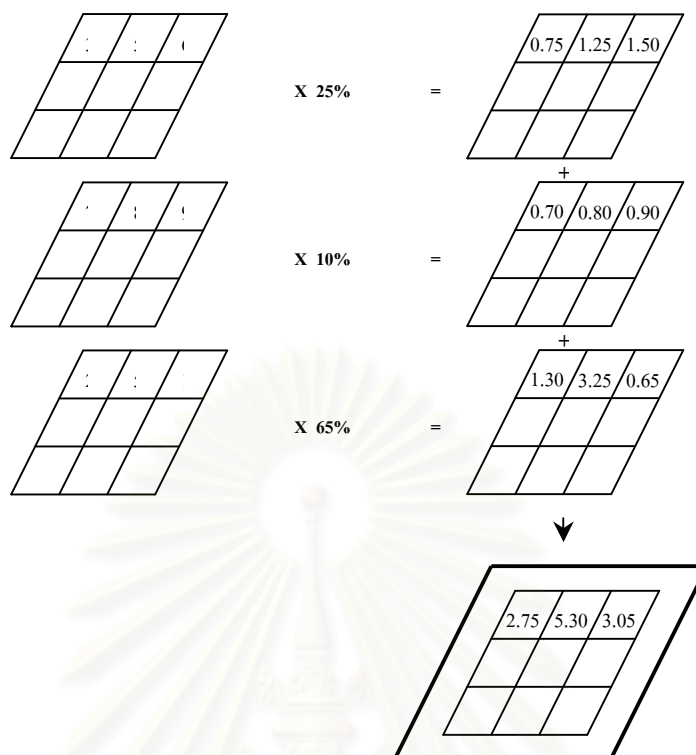
แต่อย่างไรก็ดีเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) สามารถที่จะให้ค่าคะแนนความสำคัญในแต่ละตัวแปรได้ แต่กระบวนการในการวิเคราะห์จะทำได้ครั้งละเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้น เมื่อวัตถุประสงค์หรือกระบวนการของการวิเคราะห์ศึกษาสภาพของพื้นที่ มีตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์จำนวนมาก เทคนิคนี้อาจจะไม่สะดวกในการวิเคราะห์

เทคนิคการซ้อนทับข้อมูลแบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted Overlay Technique) เป็นเทคนิคที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งมีเงื่อนไขหลายประการกำหนดอยู่ ในการวิเคราะห์ปัญหาทางภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์จากปัจจัยเข้า (Input Factor) หรือเงื่อนไขที่มีความแตกต่างกัน และมีจำนวนหลายปัจจัย รวมทั้งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จะมีหน่วยที่แตกต่างกัน กระบวนการพิจารณาเชิงตัวเลขถ่วงน้ำหนักซ้อนทับ (Weighted Overlay) เพื่อประเมินผลในการวิเคราะห์ศึกษาสภาพของพื้นที่ (ภาพที่ 2.4) จะประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนหลัก³¹ ซึ่งได้แก่

1. การให้ค่าคะแนนซึ่งเป็นการจัดลำดับหรือเปรียบเทียบภายในปัจจัยชนิดหรือประเภทเดียวกัน เช่น การจัดลำดับความมีศักยภาพของพื้นที่ที่มีระยะห่างต่าง ๆ กันจากตำแหน่งที่ตั้งได้ตั้งแต่ค่าสูงสุดลดหลั่นลงมาถึงค่าน้อยที่สุด หรือการตีความหมายให้ค่าคะแนนตามลำดับความเหมาะสมของประเภทที่ดินต่าง ๆ สำหรับการเพาะปลูกพืช โดยการให้ค่าคะแนนแก่ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ อาจกำหนดเป็นช่วงค่าคะแนนระหว่าง 1-9 หรือ 1-5 เป็นต้น และสามารถตั้งค่าคะแนนเป็นศูนย์(0) เมื่อพิจารณาเป็นพื้นที่ที่ไม่มีอิทธิพลต่อประเด็นการวิเคราะห์ การขอยค่าคะแนนระหว่างลำดับศักยภาพช่วยให้สามารถเพิ่มความละเอียดในการประเมินระหว่างช่วงการเปลี่ยนแปลงของเงื่อนไขหรือปัจจัยต่างๆ ได้

2. การจัดลำดับ หรือกำหนดสัดส่วนความสำคัญ (Importance Ratio) หรือการให้ค่าน้ำหนัก (Weighted) ของกลุ่มปัจจัยในการวิเคราะห์ เป็นการเปรียบเทียบระดับความสำคัญระหว่างต่างกลุ่มของกลุ่มปัจจัยที่จะแสดงอิทธิพลที่แตกต่างกันต่อผลของการวิเคราะห์พื้นที่ เช่น ในการเลือกพื้นที่เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย ปัจจัยราคาที่ดินอาจมีความสำคัญมากกว่าปัจจัยการอยู่ใกล้สาธารณูปการต่างๆ เป็นต้น สัดส่วนความสำคัญ (Importance Ratio) หรือน้ำหนัก (Weighted) ทำหน้าที่เป็นตัวคูณกับค่าคะแนนที่กำหนดในข้อแรก เพื่อถ่วงน้ำหนักค่าคะแนนผลรวมการพิจารณาทุกปัจจัยร่วมกัน ซึ่งในบริบทของกระบวนการพิจารณาค่าลำดับความสำคัญจะต้องมีผลรวมกันไม่เกิน 100% ในขั้นตอนนี้จะทำให้แบบจำลองการวิเคราะห์มีความยืดหยุ่น มีคำตอบที่หลากหลายและมีทัศนคติของมนุษย์หรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องเข้ามาแสดงความคิดเห็นได้ในระดับหนึ่ง

³¹ ฉันทฤทธิ์ วิโรจน์ศิริ. การวิเคราะห์พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์, (2548), หน้า 9-10

ภาพที่ 2.4 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลแบบซ้อนทับโดยมีการถ่วงน้ำหนักของปัจจัย

ในโปรแกรม ArcView version 3.2 ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้กับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มีเครื่องมือ (Tool) ที่ช่วยในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ คือ ModelBuilder ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้าง และจัดการอย่างอัตโนมัติกับข้อมูลเชิงพื้นที่ ที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีเงื่อนไขหลายประการกำหนดอยู่ โดยหลักการทำงานของ ModelBuilder มีหลักการ วิธีการ และขั้นตอนการวิเคราะห์เป็นไปในลักษณะเดียวกับเทคนิคการซ้อนทับข้อมูลแบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted Overlay Technique) กล่าวคือ จะมีการให้คะแนนความสำคัญของแต่ละตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น และมีการให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted) ซึ่งเป็นการกำหนดค่าความสำคัญของตัวแปรในชุดของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ก่อนที่จะนำมาทำการวิเคราะห์ โดยการซ้อนทับแผนที่ (Map Overlay) เพื่อได้ผลลัพธ์เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมในคะแนนที่แตกต่างกัน การให้ค่าคะแนนและการให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted) มีความจำเป็นเนื่องจากข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์นั้นเป็นข้อมูลที่มาจกหลายแหล่งข้อมูล และทำให้เราสามารถเน้นหรือให้ความสำคัญต่อตัวแปรหนึ่งเหนือตัวแปรอื่นได้ ซึ่งจะทำให้การเปรียบเทียบได้ความหมายมากขึ้น นอกจากนี้ค่าน้ำหนักสามารถปรับเปลี่ยน ทำให้แบบจำลองมีความยืดหยุ่น มีคำตอบที่หลากหลาย ทำให้เราสามารถจำแนกและเข้าถึงปัญหาได้ดียิ่งขึ้น และเพิ่มความน่าเชื่อถือของการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดภายใต้ปัจจัยหลายประการได้ดียิ่งขึ้น

ModelBuilder³² เป็นแบบจำลองการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ที่แสดงออกมาในรูปแบบของแผนภาพ (Diagram) ซึ่งคล้ายกับ flowchart แบบจำลองจะประกอบไปด้วยแบบจำลองเชิงพื้นที่ (Spatial Model) ย่อยๆ ในแต่ละปัจจัยย่อยในการวิเคราะห์ ซึ่งจะแสดงถึงความสัมพันธ์ของแบบจำลองเหล่านี้ทั้งหมด ModelBuilder ทำให้การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ง่ายขึ้น โดยสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มหรือลด หรือปรับเปลี่ยนในในแต่ละแบบจำลองย่อยได้ทันที และผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ก็จะเปลี่ยนไปโดยอัตโนมัติ โดยไม่จำเป็นต้องทำการสร้างแบบจำลองเพื่อวิเคราะห์ใหม่ เช่น การปรับเปลี่ยนค่าน้ำหนักหรือสัดส่วนความสำคัญของตัวแปรในชุดของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นต้น การจัดเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลดิบเบื้องต้น และข้อมูลผลจากการวิเคราะห์จะจัดเก็บอยู่ในแบบจำลอง (Model) ซึ่งสะดวกในการเรียกใช้และปรับเปลี่ยน และนอกจากนี้ ModelBuilder จะมีการแสดงภาพรวมของแผนภาพของแบบจำลอง ในหน้าต่างหนึ่งแยกต่างหากจากการแสดงภาพบนแผนที่ ซึ่งทำให้เข้าใจกระบวนการและมองเห็นภาพกระบวนการวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน

2.9 การศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพิจารณาการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี และส่วนที่เป็นการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและวิธีในการศึกษาศักยภาพของพื้นที่หรือความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับกิจกรรมต่างๆ

สกุลกาญจน์ นิยมพลอย³³ ทำการศึกษาลักษณะปัจจัยทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร ที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี ตลอดจนศึกษาโครงสร้างการประกอบการการผลิต และความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมไก่เนื้อภายในจังหวัดลพบุรี เพื่อทราบถึงศักยภาพ ปัญหาและแนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี โดยใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ การสำรวจภาคสนาม และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าจังหวัดลพบุรีมีปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ความได้เปรียบด้านที่ตั้งและนโยบายรัฐบาล เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัด

³² Environmental Systems Research, Institute. *ModelBuilder For ArcView Spatial Analyst* (USA, 2000), P. 28

³³ สกุลกาญจน์ นิยมพลอย. *แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี*. การวางแผนภาคและเมืองมหาดบัณฑิต. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2544)

ลพบุรี ในฐานะการเป็นแหล่งการจ้างงานขนาดใหญ่ ลักษณะการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เป็นอุตสาหกรรมครบวงจร ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่ อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เพื่อการค้า อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ และนอกจากนี้พบว่าอุตสาหกรรมไก่เนื้อมีการกระจุกตัวอยู่มากบริเวณ อ.ชัยบาดาล และ อ.พัฒนานิคม ปัญหาในการพัฒนาที่สำคัญแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1.ปัญหาด้านกายภาพอันเนื่องมาจากความไม่สมบูรณ์ของโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงข่ายคมนาคม การชลประทานเพื่อการเกษตร 2 . ปัญหาด้านการผลิต เนื่องมาจากการขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยของเกษตรกร และ 3. ปัญหาด้านการตลาด พบว่ามีการกีดกันทางการค้าในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในตลาดโลก ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมแบ่งเป็น 4 ประเด็นที่สำคัญ คือ การจัดให้มีระบบชลประทานขนาดเล็ก การปรับปรุงโครงข่ายถนน การจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย และการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดอาหารสัตว์ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญของอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ หนึ่งในอุตสาหกรรมที่สำคัญในอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร

นางนุช ปรมาคม และคณะ³⁴ ได้ทำการวิจัยถึงภาวะเศรษฐกิจสังคม เศรษฐกิจการผลิต และการตลาด ของการทำกิจกรรม (เพาะปลูกพืช) และการปศุสัตว์ ที่เป็นอาชีพที่สำคัญต่อเศรษฐกิจจังหวัดลพบุรี อาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อนับเป็นอาชีพหนึ่งของประชากรที่สำคัญของจังหวัดลพบุรี การศึกษาจึงทำการศึกษาถึงวิธีการผลิต การตลาด ต้นทุนและผลตอบแทน รวมทั้งภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี โดยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อที่ให้กับบริษัทขนาดใหญ่ จำนวน 3 บริษัทในจังหวัดลพบุรีได้แก่ บริษัท ชันแวลเลย์ (ไทยแลนด์) จำกัด บริษัท สหฟาร์ม จำกัด และบริษัท บี พี อาหารสัตว์ จำกัด และเกษตรกรที่ทำการเลี้ยงไก่เนื้อให้กับบริษัทซึ่งเป็นผู้ค้ารายย่อย(พ่อค้าคนกลาง) ทั้งนี้เพื่อใช้ประโยชน์ในการพิจารณากำหนดแนวทางในการพัฒนาการเลี้ยงไก่เนื้อ และการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดลพบุรีต่อไปในอนาคต และจากการวิเคราะห์ในภาพรวมแล้วพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองโดยเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน และนอกจากนี้เกษตรกรเกือบจะทุกรายจะมีปัญหาเรื่องหนี้สิน ซึ่งแหล่งเงินกู้ที่สำคัญก็คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และจากการพิจารณาถึงผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับจากการเลี้ยงไก่เนื้อ พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ทำการเลี้ยงไก่เนื้อให้กับบริษัท บี พี อาหารสัตว์ จำกัด มีกำไรสุทธิต่อตัวจากการเลี้ยงต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่

³⁴ นางนุช ปรมาคม และคณะ. รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการภาวะเศรษฐกิจสังคม เศรษฐกิจการผลิต และการตลาดพืชและสัตว์ที่สำคัญในจังหวัดลพบุรี. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร. คณะเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,(2543)

เนื้อกลุ่มอื่นๆ และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อให้กับบริษัท ซัลเวลเลย์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นกลุ่มที่มีกำไรสุทธิต่อตัวจากการเลี้ยงสูงที่สุด สำหรับประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาพิจารณา ในการวางแผนทางเพื่อพัฒนาการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี ได้แก่ การส่งเสริม และสนับสนุนให้เกษตรกรทำการผลิตให้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงจากการทำธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อเพียงอย่างเดียว การศึกษาถึงขนาดฟาร์มที่เหมาะสม ลักษณะสภาพพื้นที่ และรูปแบบวิธีการในการเลี้ยงเพื่อให้การเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรมีประสิทธิภาพมากที่สุด การพิจารณาการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาประกัน และค่าจ้างเลี้ยงที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงต้นทุนที่เป็นจริงเพื่อความเป็นธรรมแก่เกษตรกร การฝึกอบรมและการให้ความรู้เกษตรกร ในเรื่องผลกระทบจากการกีดกันทางการค้าโดยมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีต่อธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อ การศึกษาเรื่องโรคระบาด และการป้องกันโดยการพยายามนำเอาความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ และประเด็นสุดท้ายคือ การพัฒนาเกษตรกรในรูปแบบของโครงการซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน โดยมีสถาบันการเงินเข้ามาสนับสนุน

พูนเกษม วิเชียรรัตน์³⁵ ได้ทำการศึกษาโดยประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดตั้งศูนย์บริการเกษตรกรในพื้นที่เกษตรจังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย การนำปัจจัยทางกายภาพ และโครงสร้างพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกพื้นที่ ซึ่งได้แก่ ศูนย์กลางชุมชน ลักษณะภูมิประเทศ การใช้ประโยชน์ที่ดิน เส้นทางการคมนาคม พื้นที่อันตรายจากน้ำท่วม ความพร้อมของสาธารณูปโภค และขนาดประชากร นำปัจจัยเหล่านี้มาทำการวิเคราะห์และกำหนดระดับค่าความเหมาะสมของปัจจัยและวิเคราะห์ค่าความสำคัญของปัจจัยจากวิธีการทางสถิติ แล้วทำการนำเข้า จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้วยวิธีการซ้อนทับข้อมูล(Mapping Overlay) แล้วทำการแยกพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับจัดตั้งศูนย์บริการเกษตรกร ได้แก่ พื้นที่ที่เป็นแหล่งน้ำผิวดิน พื้นที่ป่า พื้นที่เหมืองแร่ และพื้นที่ราชการ สถาบัน และเขตหวงห้ามทางการทหาร เพื่อได้พื้นที่ที่เหมาะสมซึ่งสรุปได้เป็น 4 ระดับ คือ พื้นที่ที่เหมาะสมมาก(ร้อยละ20.75) พื้นที่ที่เหมาะสม(ร้อยละ41.62) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง(ร้อยละ17.11) และพื้นที่เหมาะสมน้อย(ร้อยละ1.00) จากนั้นทำการเลือกกำหนดที่ตั้งศูนย์บริการเกษตรกร โดยคัดเลือกจากศูนย์กลางชุมชนในพื้นที่ที่เหมาะสมมาพิจารณาประกอบกับปัจจัยอื่นๆ ดังกล่าวสามารถสรุปเป็นที่ตั้งศูนย์บริการเกษตรกรแยกเป็นในพื้นที่ปลูกข้าว คือ ศูนย์กลางตำบลสนามแจง อ.บ้านหมี่ ในพื้นที่ปลูกพืชไร่ คือ ศูนย์กลางตำบลท่าหลวง อ.ท่าหลวง ต.นิคมลำนารายณ์ อ.ชัยบาดาล ต.ห้วยขุนรามและต.พัฒนานิคม อ.พัฒนานิคม ต.โคกเจริญ อ.โคกเจริญ ต.บ่อ

³⁵ พูนเกษม วิเชียรรัตน์. การกำหนดที่ตั้งศูนย์บริการเกษตรกรในพื้นที่เกษตรจังหวัดลพบุรี. การวางแผนภาคและเมืองมหาดบัณฑิต. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2546)

ทอง อ.หนองม่วง และต.หนองรี อ.ลำสนธิ และในพื้นที่ปลูกพืชผสม คือ ศูนย์กลางตำบลเพนียด อ.โคกสำโรง

กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย³⁶ ได้ทำการวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเมือง หรือเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดลพบุรี โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์พื้นที่โดยการช้อนทับข้อมูล (Sieve Analysis) พิจารณาจากตัวแปรทางกายภาพ ได้แก่ พื้นที่ชุมชนเมืองปัจจุบัน ความสะดวกในการเข้าถึงทางถนน และทางรถไฟ ระบบสาธารณูปโภค แหล่งน้ำใต้ดิน บริเวณที่ไม่มีความเหมาะสมต่อการเกษตร พื้นที่ที่ขาดแคลนน้ทางการเกษตร และนโยบายการใช้ที่ดินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากการวิเคราะห์สามารถแบ่งพื้นที่ที่มีความเหมาะสมได้เป็น 4 ระดับ คือ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก ได้แก่บางส่วนของอำเภอเมือง ท่าวังและชัยบาดาล พื้นที่ที่มีความเหมาะสม ได้แก่ บริเวณบางส่วนของอำเภอเมืองตามแนวรถไฟสายเหนือ และแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 บางส่วนของอำเภอโคกสำโรงและชัยบาดาล พื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง ได้แก่ พื้นที่ในระยะรัศมี 5 เมตรจากทางหลวง และบริเวณที่ต่อเนื่องจากบริเวณที่มีความเหมาะสม และพื้นที่นอกจากนี้เป็นบริเวณพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม

น้ำทิพย์ รัตนสกุล³⁷ ได้ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ที่จะรองรับอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาในจังหวัดปทุมธานี โดยเลือกใช้เทคนิค PSA (Potential Surface Analysis) เป็นวิธีการในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ที่จะรองรับอุตสาหกรรมดังกล่าว และมีแนวคิดหลักในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่อุตสาหกรรมคือ เป็นพื้นที่ซึ่งสามารถติดต่อกับปัจจัยอื่นๆ ได้สะดวก เป็นพื้นที่ซึ่งสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการลงทุน คือพื้นที่ที่มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค และบริการต่างๆ และเป็นพื้นที่ซึ่งไม่ขัดกับนโยบายการพัฒนาของรัฐบาล จากแนวความคิดหลักสามารถสรุปปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบหรือตัวแปรที่บ่งชี้ศักยภาพในการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ได้ คือ ปัจจัยความสะดวกในการเข้าถึงถนน ปัจจัยความพร้อมด้านน้ำประปา ไฟฟ้าและโทรศัพท์ บริเวณชุมชนหนาแน่น บริเวณพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตร และพื้นที่ที่ไม่ถูกกำหนดเป็นเขตอนุรักษ์ ผลการศึกษาทำให้ทราบพื้นที่ที่มีศักยภาพที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาเพื่อให้

³⁶ กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย. การวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเมืองเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดลพบุรี, 2534

³⁷ น้ำทิพย์ รัตนสกุล. ศักยภาพของการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดปทุมธานี. การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2531)

การส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาในอนาคต

กาชาด สร้อยชัยภูมิ³⁸ ได้ศึกษาประเภทและศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย จ.สมุทรสาคร และเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จ.นครปฐม โดยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิและสำรวจการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ลักษณะทางกายภาพ สภาพแวดล้อม และกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่เทศบาลตำบลทั้งสองและพื้นที่ต่อเนื่อง จากนั้นทำการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่โดยใช้เทคนิค Sieve Analysis วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึงทางถนน แหล่งน้ำธรรมชาติ ราคาที่ดิน โครงข่ายการระบายน้ำ การบริการน้ำประปา การบริการการเก็บขยะ พื้นที่ว่าง และระยะห่างจากชุมชน ผลการศึกษาสามารถระบุระดับและบริเวณของพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมได้โดยเรียงจากพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงจนพื้นที่ที่มีศักยภาพน้อยหรือไม่มีศักยภาพ

ศุภศรี คุปตระกูล³⁹ ได้ศึกษาถึงศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมของ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี โดยมีการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรม ได้สรุปตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพ คือ ความสะดวกในการเข้าถึงทางถนนและรถไฟ ความพร้อมของบริการน้ำประปาและไฟฟ้า ราคาที่ดิน บริเวณชุมชนหนาแน่น ความหนาแน่นของประชากร และการบริการการศึกษาและโรงพยาบาล จากนั้นนำตัวแปรเหล่านี้มาใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค PSA (Potential Surface Analysis) ผลการศึกษาได้พื้นที่ที่มีศักยภาพสูง พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง และพื้นที่ที่มีศักยภาพต่ำ เหล่านี้เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพและนโยบายของการพัฒนาประเทศต่อไป

จากทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะนำมาใช้ในการกำหนดกรอบความคิดของงานวิจัยครั้งนี้

³⁸ กาชาด สร้อยชัยภูมิ, ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย จ.สมุทรสาคร และเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จ.นครปฐม, การวางแผนภาคและเมืองมหาดบัณฑิต, ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2543)

³⁹ ศุภศรี คุปตระกูล, ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี, การวางแผนภาคและเมืองมหาดบัณฑิต, ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2543)

2.10 กรอบความคิดในการวิจัย

ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ สำหรับการศึกษานี้ หมายความว่าถึง สภาพความพร้อมหรือความเหมาะสมของจังหวัดลพบุรี ในปัจจัยทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ในการเป็นจังหวัดที่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่ การประกอบกิจการด้านการผลิตไก่เนื้อในลักษณะครบวงจร หรือมีลักษณะของการรวมตัวในแนวดิ่ง (Vertical Integrations) นับตั้งแต่กิจการในอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่ อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ ซึ่งจะก่อให้เกิดการผลิตขนานใหญ่ที่มุ่งการส่งออกมากกว่าการผลิตเพียงเพื่อบริโภคภายในพื้นที่หรือภายในประเทศ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีการเลือกแหล่งที่ตั้ง ทั้งทางด้านเกษตรและอุตสาหกรรม แนวความคิดเกี่ยวกับการรวมตัวในแนวดิ่ง แนวความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เห็นถึงประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งก็คือ การพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ความมีศักยภาพของพื้นที่ และพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเข้า (Input Factors) ของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ โดยประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จะแบ่งเป็น ประเด็นทางด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ประเด็นทางด้านกายภาพ ได้แก่

1.1 ลักษณะภูมิประเทศ ได้แก่ การพิจารณาในเรื่องความลาดชันของพื้นที่ และพื้นที่เสี่ยงอันตรายจากน้ำท่วม ซึ่งมีความสำคัญต่อความเหมาะสมสำหรับการทำฟาร์มเลี้ยงไก่ และการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

1.2 ลักษณะอุทกวิทยา ประกอบไปด้วย แหล่งน้ำธรรมชาติ และการชลประทาน ซึ่งมีความสำคัญสำหรับการทำปศุสัตว์

1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบไปด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชน และสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ที่เป็นสถานที่ราชการ จะทำให้เห็นถึงศักยภาพ และข้อจำกัดของการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1.4 การบริการสาธารณูปโภค ได้แก่ การบริการไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีความจำเป็นในการประกอบธุรกิจ

1.5 การคมนาคมขนส่ง ประกอบไปด้วยเส้นทางคมนาคมทางถนนในระดับต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขนส่ง ขนย้าย ทั้งวัตถุดิบ และผลผลิต หรือสินค้าระหว่างหน่วยการผลิต แหล่งวัตถุดิบ และแหล่งตลาด

2. ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

2.1 แหล่งวัตถุดิบ จะพิจารณาถึงแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ พืชไร่ออาหารสัตว์ที่ใช้ในการผลิตอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ยาและเคมีภัณฑ์ และไถ่พันธุ์ทั้งระดับปุ๋ย-ยาพันธุ์ และพ่อ-แม่พันธุ์ และนอกจากนี้จากลักษณะทางโครงสร้างของอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กันในแนวดิ่ง ทำให้ผลผลิตในอุตสาหกรรมหนึ่งกลายเป็นวัตถุดิบที่สำคัญของอีกอุตสาหกรรมหนึ่ง การพิจารณาเรื่องวัตถุดิบจึงเป็นลักษณะที่ต่อเนื่องกันระหว่างอุตสาหกรรม

2.2 แหล่งรองรับผลผลิต ในประเด็นนี้จะเป็นลักษณะที่ต่อเนื่องจากแหล่งวัตถุดิบ เนื่องจากลักษณะทางโครงสร้างของอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กันในแนวดิ่ง การจัดหาวัตถุดิบของอุตสาหกรรมหนึ่ง จะเป็นแหล่งรองรับผลผลิตของอีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่อยู่ก่อนหน้า

2.3 การบริการทางการเงินการธนาคาร ประเด็นนี้เป็นประเด็นสำคัญในด้านที่เป็นแหล่งเงินทุนให้กับการประกอบการในอุตสาหกรรมไถ่เนื้อ

3. ประเด็นทางด้านสังคม ได้แก่

3.1 แรงงาน ประกอบไปด้วยแรงงานที่เป็นเกษตรกร และ แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม

3.2 การบริการการศึกษา ประกอบไปด้วยการศึกษาในระดับต่างๆ ได้แก่ การประกอบวิชาชีพ(ปวช.) การประกอบวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) และระดับอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง การศึกษาจะเป็นตัวเพิ่มคุณภาพ และประสิทธิภาพของแรงงาน ทั้งแรงงานที่เป็นเกษตรกร และแรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้ประเด็นนี้จะรวมไปถึงศูนย์หรือสถานที่บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือองค์ความรู้ต่างๆ

จากประเด็นดังกล่าว จะนำมาพิจารณาปัจจัยและเกณฑ์ในการวัดศักยภาพของพื้นที่ซึ่งสามารถสรุปเป็นเกณฑ์ หรือตัวชี้วัดในการวัดศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไถ่เนื้อ ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านกายภาพ มีเกณฑ์หรือตัวชี้วัดในการพิจารณา ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ พิจารณาจากความลาดชันของพื้นที่ และพื้นที่เสี่ยงภัยจากน้ำท่วม

1.2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา พิจารณาจาก การเข้าถึงแหล่งน้ำธรรมชาติ และพื้นที่ชลประทาน

1.3 ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พิจารณาจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นศักยภาพ และข้อจำกัดต่อการประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

1.4 ปัจจัยการบริการสาธารณูปโภค พิจารณาจากความพร้อมและครอบคลุมของระบบสาธารณูปโภคทั้งบริการไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ ได้แก่ จำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการสาธารณูปโภคต่างๆ

1.5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงเส้นทางคมนาคมต่างๆ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และถนนในท้องถิ่น ซึ่งวัดได้จากความหนาแน่นของถนน

2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีเกณฑ์หรือตัวชี้วัดในการพิจารณา ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ พิจารณาจากจำนวน หรือปริมาณของวัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมต่างๆ และความใกล้กับแหล่งวัตถุดิบ โดยจำแนกเป็นแต่ละอุตสาหกรรม ดังนี้

อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์	ตัวชี้วัดคือ	สัดส่วนพื้นที่ปลูกข้าวโพดต่อพื้นที่ตำบล
อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่	ตัวชี้วัดคือ	ระยะห่างจากโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร
อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยง)	ตัวชี้วัดคือ	ระยะห่างจากโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ระยะห่างจากโรงฟักลูกไก่เนื้อ
อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่	ตัวชี้วัดคือ	ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อในตำบล
อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่	ตัวชี้วัดคือ	ระยะห่างจากโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

2.2 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต พิจารณาจากจำนวน หรือปริมาณความต้องการผลผลิต กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งรองรับผลผลิตของอุตสาหกรรมหนึ่งที่อยู่ก่อนหน้า และความใกล้กับแหล่งรองรับผลผลิตดังกล่าว โดยจำแนกเป็นแต่ละอุตสาหกรรม ดังนี้

อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์	ตัวชี้วัดคือ	ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อทั้งหมดในตำบล
อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่	ตัวชี้วัดคือ	ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อในตำบล
อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยง)	ตัวชี้วัดคือ	ระยะห่างจากโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่
อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่	ตัวชี้วัดคือ	ระยะห่างจากโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร
อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่	ตัวชี้วัดคือ	ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร

2.3 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร พิจารณาจากจำนวนสถาบันการเงินการธนาคารในพื้นที่

3. ปัจจัยทางด้านสังคม มีเกณฑ์หรือตัวชี้วัดในการพิจารณา ได้แก่

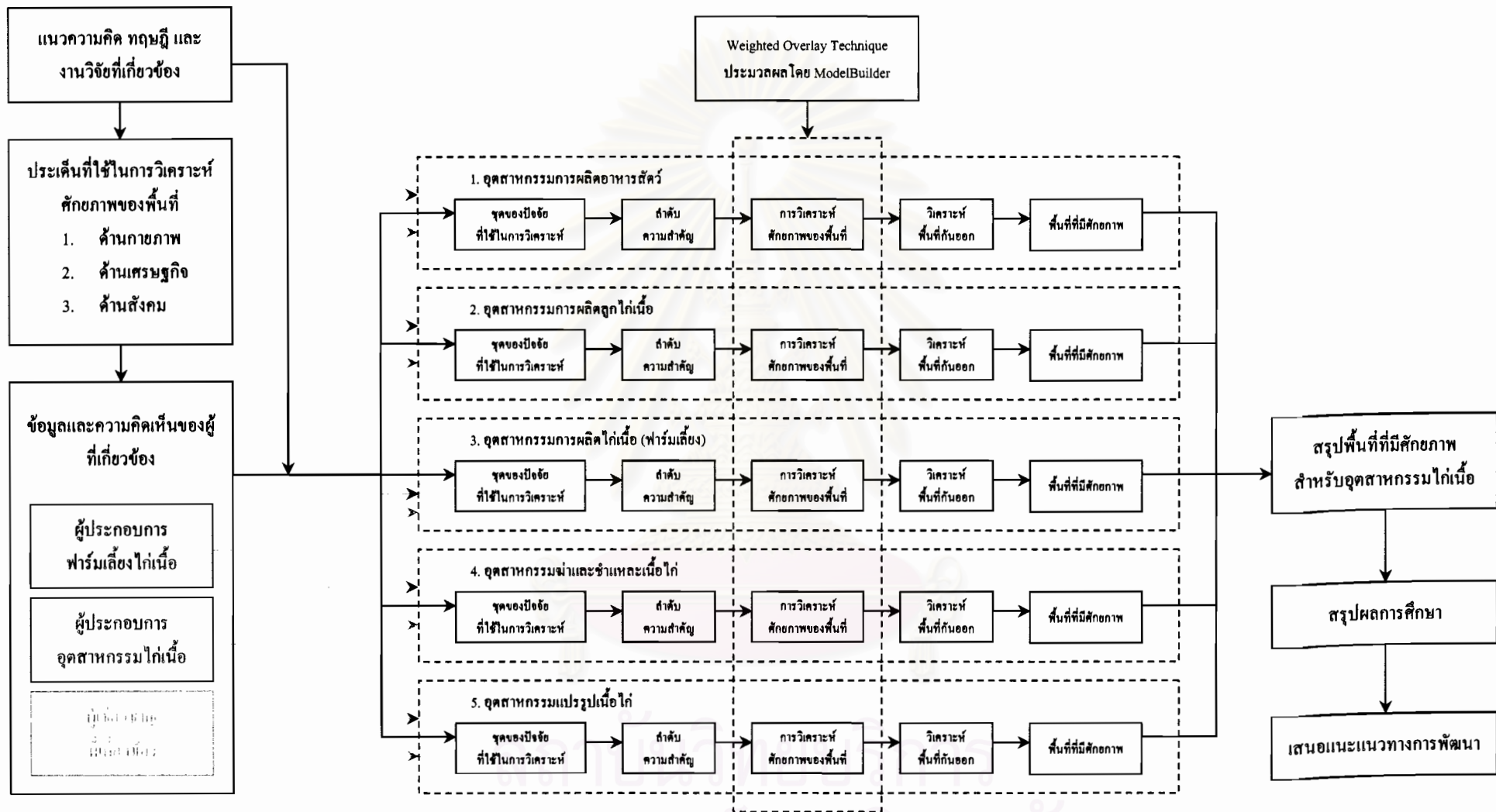
3.1 ปัจจัยด้านแรงงานด้านการเกษตร พิจารณาจาก จำนวนครัวเรือนของเกษตรกร

3.2 ปัจจัยด้านแรงงานด้านอุตสาหกรรม พิจารณาจาก พิจารณาจำนวนของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน

3.3 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา พิจารณาจาก จำนวนของสถาบันการศึกษา สาขาอาชีพ และระดับอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ และจำนวนศูนย์หรือสถานให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือองค์ความรู้ต่างๆ

การศึกษานี้ จะทำการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ทั้ง 5 อุตสาหกรรมย่อย ภายในจังหวัดลพบุรี และพื้นที่ภาคกลางตอนบน ซึ่งได้แก่ จังหวัดลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี ชัยนาท และอ่างทอง รวมทั้งพื้นที่ข้างเคียง ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ นครราชสีมา นครสวรรค์ และชัยภูมิ โดยประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ โครงสร้างของอุตสาหกรรม กำลังการผลิต ปริมาณความต้องการวัตถุดิบ ความต้องการตลาด ระดับราคา การนำเข้าและการส่งออก ตลอดจนที่ตั้ง และการกระจายตัว และการเปลี่ยนแปลงและการขยายตัวของอุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออกในปัจจุบัน เพื่อเห็นถึงความเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมของจังหวัดลพบุรี ซึ่งหมายถึง มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งก่อให้เกิดการผลิตขนาดใหญ่ที่มุ่งถึงการส่งออก แล้วจึงมีการวิเคราะห์ถึงศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมดังกล่าว ซึ่งการวิเคราะห์จะเป็นการวิเคราะห์ในระดับตำบล รวมทั้งสิ้น 122 ตำบล ใน 11 อำเภอในจังหวัดลพบุรี การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยและตัวชี้วัดด้านต่างๆที่ใช้ในการวิเคราะห์ ตลอดจนการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพในปัจจุบันของพื้นที่ และเป็นช่วงเวลาก่อนเกิดสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก (Avian Influenza หรือ Bird Flu) ขึ้นในประเทศไทย (ปี พ.ศ. 2546-2547)

โดยการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่จากปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น จะทำการวิเคราะห์โดยแยกประเภทของแต่ละอุตสาหกรรมออกจากเป็นการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีสำหรับอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่ อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ โดยปัจจัยทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ของแต่ละอุตสาหกรรมจะถูกนำมาลำดับความสำคัญเพื่อกำหนดเป็นค่านำหน้าของปัจจัยตามความต้องการและทัศนคติของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ผู้ประกอบการในแต่ละอุตสาหกรรม นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ผลของการศึกษาจะทำให้ได้พื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมแต่ละอุตสาหกรรมย่อยทั้ง 5 จากนั้นจะทำการเปรียบเทียบพื้นที่ที่มีศักยภาพตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้วในอุตสาหกรรมต่างๆ กับสภาพปัจจุบันของอุตสาหกรรมนั้นๆในพื้นที่ จะเห็นถึงศักยภาพและข้อจำกัด หรือปัญหาที่แท้จริงเพื่อวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา

แผนภาพที่ 2.2 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและประยุกต์ (Survey and Apply Research) ซึ่งเป็นการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ เพื่อได้พื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ สำหรับเนื้อหาในบทนี้ กล่าวถึง การกำหนดขอบเขตการศึกษา การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การเก็บและรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดขอบเขตการศึกษา

3.1.1 ขอบเขตการศึกษาด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้เริ่มจากการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพการประกอบการของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ทั้ง 5 อุตสาหกรรมย่อย ภายในพื้นที่จังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบน ได้แก่ จังหวัดลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี ชัยนาท และอ่างทอง รวมถึงพื้นที่ข้างเคียง หมายถึง จังหวัดที่อยู่โดยรอบจังหวัดลพบุรี ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ นครราชสีมา นครสวรรค์ และชัยภูมิ เพื่อเห็นถึงความเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมไก่เนื้อของจังหวัดลพบุรี หรือหมายถึงมีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งก่อให้เกิดการผลิตขนาดใหญ่ที่มุ่งการส่งออก

สำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งหมายความถึงสภาพความพร้อม หรือความเหมาะสมของพื้นที่ ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมนั้น เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ที่บ่งชี้ศักยภาพของจังหวัดลพบุรี ในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมดังกล่าว ได้กำหนดให้เป็นการวิเคราะห์ในระดับตำบล รวมทั้งสิ้น 122 ตำบลในพื้นที่ทั้งสิ้น 11 อำเภอของจังหวัดลพบุรี ซึ่งได้แก่ อำเภอเมืองลพบุรี ท่าวีง โลกเจริญ โลกสำโรง ชัยบาดาล บ้านหมี่ พัฒนานิคม สระโบสถ์ ลำสนธิ ท่าหลวง และหนองม่วง

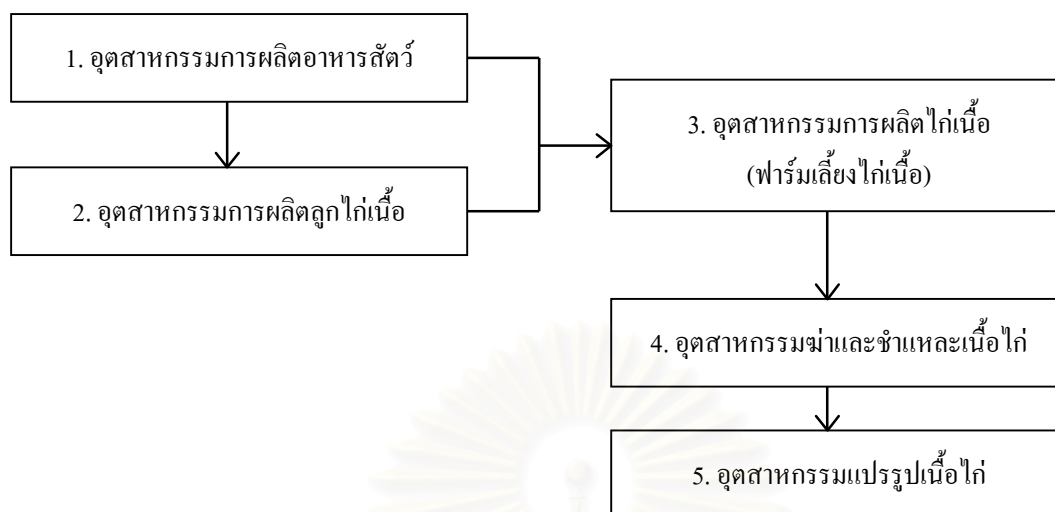
3.1.2 ขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหา

การศึกษานี้กำหนดขอบเขตทางด้านเนื้อหา ก็จะมุ่งศึกษา และวิเคราะห์ กิจกรรมและปัจจัยทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ที่เกี่ยวข้องอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆที่อยู่ภายในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ นับตั้งแต่อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่ อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยง) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ โดยเน้นไปที่การผลิตในอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่เป็นการผลิตขนานใหญ่มุ่งการส่งออกมากกว่าการผลิตเพียงเพื่อบริโภคภายในพื้นที่ หรือภายในประเทศ

การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์อุตสาหกรรมไก่เนื้อ ตลอดจนการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพในปัจจุบันของพื้นที่จังหวัดลพบุรี และเป็นในช่วงเวลาที่ก่อนจะเกิดสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก (Avian Influenza หรือ Bird Flu) ขึ้นในประเทศไทย (ปี พ.ศ. 2546-2547) แต่เนื่องจากในระหว่างที่กำลังทำการศึกษาเป็นช่วงเวลาที่คาบเกี่ยวกับช่วงเวลาของการเกิดโรคระบาดดังกล่าว จึงมีการกล่าวถึงสถานการณ์การเกิดโรคไข้หวัดนกระบาดในประเทศไทย และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบการผลิตการตลาด ของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ตลอดจนพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ โดยไม่ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมเพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพของในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

การประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ มีการดำเนินธุรกิจในลักษณะการรวมตัวในแนวตั้ง (Vertical Integrated) หรือ อุตสาหกรรมเกษตรแบบครบวงจร โดยประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมย่อย 5 อุตสาหกรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อุตสาหกรรมต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกัน กล่าวคือ ปัจจัยออก (Output Factors) หรือผลผลิตจากกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมหนึ่ง เป็นปัจจัยเข้า (Input Factors) หรือวัตถุดิบหลักของอีกอุตสาหกรรมหนึ่ง โดยอุตสาหกรรมตั้งต้นจะเริ่มจากอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมสุดท้ายคืออุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละ ไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ (แผนภาพที่ 3.1) แต่อย่างไรก็ดีแม้จะมีความสัมพันธ์ต่อกันอุตสาหกรรมแต่ละประเภทก็มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันในเรื่องของปัจจัยเข้า (Input Factors) เช่น วัตถุดิบ แรงงานในอุตสาหกรรม สภาพความเหมาะสมทางกายภาพทั้งภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เป็นต้น เนื่องจากลักษณะของการประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อทั้งในด้านความต่อเนื่องหรือความสัมพันธ์กันและลักษณะ เฉพาะของในอุตสาหกรรมย่อยที่มีความแตกต่างกันดังกล่าว การศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อในครั้งนี้ จึงแบ่งแยกเป็นการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับอุตสาหกรรมแต่ละประเภทย่อยทั้ง 5 อุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อเห็นถึงความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมย่อยนั้นๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

แผนภาพที่ 3.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

3.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างเพื่อการสำรวจ

การศึกษาถึงศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ปัจจัยและระดับความสำคัญของปัจจัยที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ดังกล่าว ควรมาจากความคิดเห็น หรือทัศนะของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้ได้รับทราบความคิดเห็นและทัศนะอย่างชัดเจน การศึกษาครั้งนี้จึงเลือกใช้การสัมภาษณ์ (Interview surveys) ด้วยคำถามแบบเปิดกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อยกเว้นอุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อหรือฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง โดยที่ลักษณะของการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Focused Interview) ที่เป็นการสัมภาษณ์ที่เจาะจงหัวข้อเรื่องที่ต้องการข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามต่างๆ ตามประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ แต่สามารถที่จะปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมตามสถานการณ์ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ได้

กลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะทำการสำรวจโดยวิธีการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลักๆ คือ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ผู้ประกอบการต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ (ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์และโรงพัก) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ และกลุ่มสุดท้ายคือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ โดยมีเนื้อหา และประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ดังนี้

3.2.1 ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ

ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่ เป็นฟาร์มที่เลี้ยงไก่เนื้อในลักษณะทำสัญญาผูกพันกับบริษัทที่ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมไก่เนื้อขนาดใหญ่ ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อทุกฟาร์มที่จดทะเบียนกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี จะต้องมียุทธหรือโรงฆ่าและชำแหละไก่เนื้อทำสัญญาผูกพันอยู่ ซึ่งระบบนี้เรียกว่า Contract Farming โดยลักษณะการทำสัญญาจะมีทั้งแบบประกันราคา และการรับจ้างเลี้ยง ทั้งสองประเภทจะมีลักษณะและวิธีการการเลี้ยงที่แตกต่างกัน และสำหรับเรื่องการดูแลและการจัดการฟาร์มนั้นก็แตกต่างกันไปตามบริษัทที่ทำสัญญาผูกพันอยู่ด้วย นอกจากนี้ลักษณะการเลี้ยงทั้งสองดังกล่าวแล้ว ยังมีฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อขนาดใหญ่ซึ่งเป็นฟาร์มเลี้ยงของบริษัทที่ดูแลและจัดการ โดยบริษัทที่ประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อในลักษณะครบวงจร และจากข้อมูลฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี (ตารางที่ 3.1) เห็นว่าฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่มีขนาดกลางถึงใหญ่ ขนาดฟาร์มเลี้ยง มากกว่า 2,000 ตัวขึ้นไป ถึงร้อยละ 97.63 โดยแบ่งเป็น ขนาดฟาร์ม 2,001-5,000 ตัว ร้อยละ 38.26 และขนาดฟาร์ม มากกว่า 5,000 ตัว ร้อยละ 59.37 ของฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อทั้งจังหวัด

ตารางที่ 3.1 แสดงขนาดฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อจังหวัดลพบุรี

อำเภอ	ขนาดฟาร์ม 500-1000 ตัว		ขนาดฟาร์ม 1001-2000 ตัว		ขนาดฟาร์ม 2001-5000 ตัว		ขนาดฟาร์ม > 5000 ตัว		รวม (ฟาร์ม)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
เมือง	-	-	3	1.11	187	69.26	80	29.63	270
ชัยบาดาล	-	-	-	-	26	29.55	62	70.45	88
โคกสำโรง	-	-	-	-	2	3.70	52	96.30	54
พัฒนานิคม	-	-	1	1.01	10	10.10	88	88.89	99
บ้านหมี่	-	-	-	-	10	16.67	50	83.33	60
ท่าม่วง	-	-	12	17.39	38	55.07	19	27.54	69
หนองม่วง	-	-	-	-	7	10.77	58	89.23	65
สระโบสถ์	-	-	-	-	4	40.00	6	60.00	10
โคกเจริญ	-	-	-	-	2	22.22	7	77.78	9
ลำสนธิ	-	-	2	14.29	2	14.29	10	71.43	14
ท่าหลวง	-	-	-	-	2	10.00	18	90.00	20
รวมทั้งจังหวัด	-	-	18	2.37	290	38.26	450	59.37	758

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี

การสำรวจภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการผู้เลี้ยงไก่เนื้อ จึงเลือกฟาร์มเลี้ยงที่มีขนาดฟาร์ม 2,001-5,000 ตัวและขนาดฟาร์มมากกว่า 5,000 ตัว โดยจะพิจารณาจากสัดส่วนของขนาดฟาร์มแต่ละขนาดที่เกิน ร้อยละ 50 ซึ่งหมายถึงในอำเภอนั้นมีการเลี้ยงไก่เนื้อในขนาดฟาร์มดังกล่าวกระจุกตัวอยู่ ดังนั้นการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงที่มีขนาดฟาร์ม 2,001-5,000 ตัว จะเลือกจากผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงในอำเภอเมือง และอำเภอท่าม่วง และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงที่มีขนาดฟาร์มมากกว่า 5,000 ตัว จะเลือกจากผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงในอำเภอชัยบาดาล โคราชำโรง พัฒนานิคม บ้านหมี่ หนองม่วง สระโบสถ์ โคกเจริญ ลำสนธิ และท่าหลวง รวมเป็นตัวอย่างผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อที่จะสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 11 ราย ซึ่งการเลือกผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อจะใช้วิธีสำรวจเพื่อสัมภาษณ์ โดยการสอบถามและรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด จะดำเนินการด้วยการชี้แจงรายละเอียดของการศึกษา วัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และความต้องการกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร เพื่อรับคำแนะนำผู้ประกอบการฟาร์มไก่เนื้อที่เหมาะสมที่จะสัมภาษณ์ แล้วจึงเดินทางไปเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์

หลังจากได้รับข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการติดต่อไปยังฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี พบว่ามีพื้นที่บางอำเภอในจังหวัดลพบุรีที่ถูกประกาศเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยโรคระบาดไข้หวัดนก (23 ต.ค. 2547) ซึ่งได้แก่อำเภอท่าม่วง และอำเภอบ้านหมี่ และ บางตำบลของอำเภอเมืองลพบุรี จึงเปลี่ยนแปลงการเลือกจากผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงในอำเภอท่าม่วง และอำเภอบ้านหมี่ เพื่อความปลอดภัย ไปเพิ่มเป็นผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยง 2 รายในตำบลโคกตูม อำเภอเมือง ซึ่งเป็นตำบลที่ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยดังกล่าว และอำเภอพัฒนานิคม เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีจำนวนฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด 2 อันดับแรกของจังหวัดลพบุรี และในช่วงเวลาที่ออกภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์นั้นเป็นช่วงเวลาที่มิโรคระบาดไข้หวัดนกระบาดในประเทศไทย ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อได้รับคำสั่งเคร่งครัดจากบริษัทที่ทำสัญญาผูกพันด้วย และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เรื่องความสะอาดและการดูแลเรื่องการเข้าออกในส่วนพื้นที่ที่เป็นฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ดังนั้นการการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจึงไม่สามารถเข้าไปในพื้นที่ที่เป็นฟาร์มเลี้ยงซึ่งแยกไว้เป็นสัดส่วนชัดเจนได้ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อสะดวกที่จะให้ข้อมูลได้ในบริเวณที่เป็นสำนักงานของฟาร์ม หรือบริเวณที่พักอาศัยเท่านั้น

แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อเป็นการสัมภาษณ์ (Interview surveys) ด้วยคำถามแบบเปิด ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- บริษัทที่ทำสัญญาผูกพันคือบริษัทใดและประเภทของสัญญาที่ทำการผูกพันเป็นลักษณะใด และเหตุผลในการเลือกบริษัทคืออะไร
- โรงเรือนและระบบการเลี้ยงเป็นอย่างไร

- ลักษณะการใช้ปัจจัยการผลิตเป็นแบบใด และจัดหาปัจจัยการผลิตจากแหล่งใด
- ลักษณะ และจำนวนของแรงงานที่ใช้ในฟาร์ม
- การตลาด และการรับซื้อ ราคา ตลอดจนรายได้เป็นอย่างไร
- การเรียนรู้เรื่องการจัดการฟาร์มและการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการจัดการได้ เรียนรู้จากที่ใด และอย่างไร
- ปัญหาหรืออุปสรรคที่ประสบบ่อยๆ ของการทำฟาร์มไก่เนื้อ คืออะไร
- เหตุผลหรือข้อได้เปรียบ ของการทำฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในพื้นที่จังหวัดลพบุรี
- ปัจจัยใดที่มีความสำคัญต่อการทำฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ
(แบบการให้คะแนนปัจจัยดู ภาคผนวก ก)

3.2.2 ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

ผู้ประกอบการในธุรกิจอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จะมีลักษณะเป็นการดำเนินการแบบครบวงจร หรือรวมตัวในแนวตั้ง (Vertical Integrated) ดังได้กล่าวมาแล้ว และในจังหวัดลพบุรีมีผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบทุกอุตสาหกรรมย่อย ลักษณะการดำเนินการหรือโครงสร้างการผลิตและการจัดการจะเป็นไปในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากการมีมาตรฐานการผลิต และความต้องการของประเทศคู่ค้าเป็นตัวควบคุม กลุ่มผู้ประกอบการที่เลือกเพื่อสัมภาษณ์จะเลือกจากผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ ไม่รวมอุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) เนื่องจากนับเป็นกลุ่มเกษตรกรหรือฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อดั้งเดิมได้แบ่งประเภทไปแล้ว

การสำรวจภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จำเป็นต้องทำการสัมภาษณ์ให้ครบทุกประเภทอุตสาหกรรม โดยจะพิจารณาไปตามสัดส่วนของบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเพื่อความเหมาะสม ดังนี้ อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ ในจังหวัดลพบุรีมี 5 บริษัท เลือกสัมภาษณ์ 2 บริษัท อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อมี 3 บริษัท เลือกสัมภาษณ์ 1 บริษัท และอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อมี 2 บริษัท เลือกสัมภาษณ์ 1 บริษัท และสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ มี 2 บริษัท จึงเลือกสัมภาษณ์เพียง 1 บริษัทเช่นกัน (ตารางที่ 3.2)

การดำเนินการสำรวจหาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการดังกล่าวนี้ เริ่มจากหาข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการติดต่อเพื่อขอข้อมูล ซึ่งได้แก่ ผู้ที่รับผิดชอบโดยตรง และเบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ จากนั้นเริ่มติดต่อเพื่อชี้แจงรายละเอียดของการศึกษา วัตถุประสงค์และประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อกำหนดหมายเวลาและสถานที่ที่สะดวกให้เข้าพบเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลที่ต้องการ

ตารางที่ 3.2 แสดงรายชื่อผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี และ การเลือกตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์

ประเภทอุตสาหกรรม	บริษัท	จำนวนตัวอย่าง
1. อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์	บริษัท เบทาโกร อโกรกรุ๊ป จำกัด(มหาชน) บริษัท สหฟาร์ม จำกัด โรงงานอาหารสัตว์พัฒนามิกม บริษัท มิตรภาพอาหารสัตว์ จำกัด บริษัทจีเอฟพีทีอาหารสัตว์ จำกัด โรงงาน นารายณ์อาหารสัตว์	2
2. อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ	บริษัท ซัลเวลเลย์ (ไทยแลนด์) จำกัด บริษัท บี.ฟู๊ดส์โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด บริษัท สหบริดเจอร์ จำกัด	1
4. อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่	บริษัท บี.ฟู๊ดส์โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด บริษัท สหฟาร์ม จำกัด	1
5. อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่	บริษัท อาอีโนะโมะโคะ เบทาโกร โฟรเซ่นฟู๊ดส์(ประเทศไทย) จำกัด บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด บริษัท สหอินเตอร์ ฟู๊ดส์ จำกัด	1
รวมตัวอย่าง		5

ที่มา : กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นการสัมภาษณ์ (Interview surveys) ด้วยคำถามแบบเปิดเช่นกัน ประกอบด้วยประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ มีดังนี้

- โครงสร้างการผลิต หรือแผนผังการผลิตเป็นลักษณะใด
- วัตถุดิบที่สำคัญคืออะไร ปริมาณและราคาของวัตถุดิบที่ใช้เป็นอย่างไรและลักษณะหรือรูปแบบการขนย้ายวัตถุดิบเป็นอย่างไร
- แรงงานที่ใช้ในอุตสาหกรรม มีจำนวน และลักษณะอย่างไร
- เครื่องจักร เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตเป็นอย่างไร
- ขนาดของการผลิต และปริมาณผลผลิตของอุตสาหกรรมเป็นอย่างไร
- ปัญหา หรืออุปสรรคในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมไก่เนื้อเป็นอย่างไร (แยกไปตามอุตสาหกรรมย่อยแต่ละอุตสาหกรรม)
- เหตุผลในการเลือกจังหวัดลพบุรี หรือภาคกลางตอนบนเพื่อทำธุรกิจอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร
- ปัจจัยใดที่มีความสำคัญต่อการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ (แยกการพิจารณาไปตามอุตสาหกรรมย่อยแต่ละอุตสาหกรรม และแบบการให้คะแนนปัจจัยดู ภาคผนวก ก)

3.2.3 ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องนั้น ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานและสถาบันราชการ และสมาคมเอกชน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งอุตสาหกรรมไก่เนื้อนับเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งภาคเกษตรปศุสัตว์ และภาคอุตสาหกรรม การสัมภาษณ์จะใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 4 รายครอบคลุมทั้งภาคเกษตรปศุสัตว์ และภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ สัตวแพทย์หรือสัตวบาลประจำสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี 2 ราย นักวิชาการจากสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย 1 ราย และผู้ช่วยอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรีประจำสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี 1 ราย

แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) การสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ (Interview surveys) ด้วยคำถามแบบเปิด ประกอบด้วยประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

- ความคิดเห็นในการทำธุรกิจอุตสาหกรรมไก่เนื้อแบบครบวงจร มีข้อดี ข้อเสีย ศักยภาพ และข้อจำกัดอย่างไร
- ความคิดเห็นในการทำธุรกิจอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจรในพื้นที่จังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบน
- สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมไก่เนื้อเป็นอย่างไร (แยกไปตามอุตสาหกรรมย่อยทั้ง 5 อุตสาหกรรม)
- ปัจจัยใดที่มีความสำคัญต่อการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ (แยกการพิจารณาไปตามอุตสาหกรรมย่อยแต่ละอุตสาหกรรม และแบบการให้คะแนนปัจจัยดู ภาคผนวก ก)

3.3 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บและรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็นการเก็บและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview surveys) ด้วยคำถามแบบเปิดกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดรวม 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการซึ่งกลุ่มนี้จะดำเนินกิจการเป็นลักษณะเครือข่ายหรือธุรกิจที่ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อแบบครบวงจร กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผู้ประกอบการโดยตรงทั้งในด้านเป็นลูกค้า และผู้ป้อนวัตถุดิบ (Suppliers) และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยได้ทราบถึงข้อ

มูลที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ทั้งลักษณะหรือโครงการการประกอบการหรือการผลิต วัตถุดิบและการจัดหา แรงงานและเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต รวมไปถึงมาตรฐานที่ใช้ในการผลิต การตลาดและการจัดการกับผลผลิต ตลอดจนได้ทราบถึงสภาพปัญหา และข้อจำกัดของการประกอบธุรกิจในการอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่เกิดขึ้นจริง และทราบถึงข้อมูลในส่วนที่แสดงถึงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ดังได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 ที่จะนำมาใช้เป็นปัจจัย หรือเกณฑ์ในการวัดศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เพื่อนำมาสรุปเป็นน้ำหนักหรือลำดับความสำคัญของปัจจัยเหล่านั้น เพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บและรวบรวมข้อมูลที่ได้มีการเก็บและรวบรวมไว้แล้วจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชน ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของข้อมูลได้เป็น ดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ

1.1 สำนักงานรัฐมนตรี

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ ทำการเก็บข้อมูลสถิติจังหวัด
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำการเก็บข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคและจังหวัด และข้อมูลการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ

1.2 กระทรวงมหาดไทย

- กรมการปกครอง ทำการเก็บข้อมูลประชากร
- กรมพัฒนาชุมชน ทำการเก็บข้อมูล กชช. 2ค

1.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- กรมปศุสัตว์ ทำการเก็บข้อมูลพื้นฐานการปศุสัตว์ระดับตำบลและจังหวัด และข้อมูลสถานการณ์การระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทย
- กรมพัฒนาที่ดิน ทำการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ทำการเก็บข้อมูลสถิติต่างๆ เกี่ยวกับธุรกิจไก่เนื้อ

1.4 กระทรวงคมนาคม

- กรมทางหลวง ทำการเก็บข้อมูลปริมาณการจราจร

- 1.5 กระทรวงอุตสาหกรรม
 - กรมโรงงาน ทำการเก็บข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ
- 1.6 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำการเก็บข้อมูลการดำเนินงานและการประกอบธุรกิจของธุรกิจที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ
- 1.7 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ทำการเก็บข้อมูลเขตการส่งเสริมการลงทุน และอุตสาหกรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่ได้รับการส่งเสริม
- 1.8 สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อการส่งออกไทย และสมาคมผู้เลี้ยงไก่พันธุ์
- 1.9 แหล่งข้อมูลภายในจังหวัดลพบุรี
 - สำนักงานจังหวัดลพบุรี ทำการเก็บข้อมูลสภาพทั่วไป
 - สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลพบุรี ทำการเก็บข้อมูลสถิติและการตลาด
 - สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี
 - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี
- 1.10 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 - สถาบันวิทยบริการ
 - ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย
- 1.11 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - สำนักห้องสมุด
 - ห้องสมุดพิทยลงกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์

2. ข้อมูลแผนที่ ซึ่งเป็น Digital Map ได้รับการอนุเคราะห์จากกรมการผังเมือง และกรมพัฒนาที่ดิน ประกอบไปด้วย แผนที่แสดงขอบเขตการปกครอง สภาพภูมิประเทศ เส้นทางการคมนาคม เส้นทางน้ำ พื้นที่อันตรายจากน้ำท่วม และการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 การวิเคราะห์รายละเอียดการเก็บและรวบรวมข้อมูล

รายละเอียดข้อมูล	การเก็บและรวบรวมข้อมูล	
	ข้อมูลปฐมภูมิ (สัมภาษณ์)	ข้อมูลทุติยภูมิ (เอกสาร อ้างอิง)
สภาพทั่วไป		✓
ลักษณะทางกายภาพ		✓
ที่ตั้ง และขอบเขต		✓
สภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ		✓
ทรัพยากรธรรมชาติ		✓
การใช้ที่ดิน		✓
การคมนาคมขนส่ง		✓
สาธารณูปโภค		✓
ลักษณะทางเศรษฐกิจ		✓
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด		✓
สถาบันการเงิน		✓
ลักษณะทางสังคม		✓
ประชากร		✓
แรงงาน		✓
การบริหารการศึกษา		✓
สถานการณ์อุตสาหกรรมไก่เนื้อ		✓
ลักษณะ และ โครงสร้างอุตสาหกรรมไก่เนื้อ		
ที่ตั้ง และการกระจายตัว		✓
ลักษณะการผลิต และกำลังการผลิต	✓	✓
ความต้องการวัตถุดิบ และการขนย้าย	✓	✓
แรงงาน และลักษณะของแรงงาน	✓	✓
เทคโนโลยี และองค์ความรู้ที่ใช้ในการผลิต	✓	✓
ตลาด และการส่งออก		✓
มาตรฐานการผลิต	✓	✓
การจัดระดับศักยภาพของเครือข่ายวิสาหกิจ : อุตสาหกรรมไก่เนื้อ		✓
สถานการณ์การระบาดไข้หวัดนกในสัตว์ปีก และผลกระทบต่อพื้นที่ และการผลิต		✓
สภาพปัญหาของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ	✓	✓
ปัจจัยในการศึกษาศักยภาพของจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ	✓	✓
น้ำหนัก หรือความสำคัญของปัจจัยในการศึกษา	✓	

3.3.3 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบไปด้วย

1. เครื่องคอมพิวเตอร์ (Hardware)
2. เครื่องพิมพ์ (Printer)

3. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software) ทางสารสนเทศภูมิศาสตร์ ได้แก่ โปรแกรม ArcView GIS version 3.2 และเครื่องมือ (Tool) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ คือ ModelBuilder ซึ่งเป็นเครื่องมือที่อยู่ใน ArcView Spatial Analysis extension โปรแกรม ArcView GIS version 3.2

3.3.4 การจัดการและการจัดเก็บข้อมูล

เมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละปัจจัยที่ใช้เพื่อการศึกษาแล้ว จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้อีกทั้งหมดบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสารสนเทศภูมิศาสตร์ ข้อมูลที่ได้จากการเก็บและรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม จะถูกจัดเก็บเป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) และข้อมูลเชิงบรรยาย (Attribute Data) หลังจากนั้นจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล แก้ไขข้อผิดพลาด ทำการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั้งสองประเภท และจัดเก็บข้อมูลเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ได้แบ่งแยกการศึกษาออกเป็นการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับอุตสาหกรรมแต่ละประเภทย่อยทั้ง 5 อุตสาหกรรม ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เนื่องจากจากอุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันในเรื่องของปัจจัยเข้า (Input Factors) ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมของพื้นที่ที่เหมาะสมจริงๆ สำหรับอุตสาหกรรมนั้นๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ วิธีการวิเคราะห์มีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อทำได้โดยการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี งานวิจัยและการศึกษาต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็คือการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ และการพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่เป็นปัจจัยเข้า (Input Factors) และปัจจัยออก (Output Factors) ของแต่ละอุตสาหกรรมย่อยในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างอุตสาหกรรม ประเด็นและปัจจัยที่นำมาใช้เพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพดังกล่าวแบ่งเป็น ประเด็นทางด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับแต่ละอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อจะมีชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน ซึ่งหลังจากการเก็บและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทุติยภูมิที่

เกี่ยวข้องในเบื้องต้นแล้ว จะมีการปรับเปลี่ยนตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์สำหรับแต่ละอุตสาหกรรมอีกครั้งเพื่อความเหมาะสม

3.4.2 การให้ค่าน้ำหนัก (Weighted) ของปัจจัย

เมื่อสามารถกำหนดชุดของปัจจัยที่แท้จริงที่จะใช้เพื่อวิเคราะห์ในแต่ละอุตสาหกรรมแล้ว จากนั้นจึงทำการจัดลำดับ และให้ค่าน้ำหนัก (Weighted) หรืออัตราส่วนสัดส่วนความสำคัญ (Importance Ratio) ของกลุ่มปัจจัยในการวิเคราะห์ โดยลำดับความสำคัญหรือค่าน้ำหนักดังกล่าวจะมาจากการประมวลผลการสัมภาษณ์ และการสอบถามความคิดเห็นและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อยกเว้นอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จากผลดังกล่าว จะสรุปได้ลำดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ในชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์แต่ละอุตสาหกรรม ทั้งปัจจัยทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งได้แตกออกเป็นปัจจัยย่อยรวม 11 ปัจจัย จากลำดับความสำคัญที่ได้มาแล้วดังกล่าวจะนำมากำหนดเป็นค่าน้ำหนักของปัจจัย แล้วนำมาแปลงเป็นสัดส่วนความสำคัญของปัจจัย ซึ่งในการพิจารณาเชิงตัวเลขผลรวมของสัดส่วนความสำคัญต้องเท่ากับ 100%

3.4.3 การให้ค่าคะแนนระดับของปัจจัย (Rating)

การให้ค่าคะแนนระดับของปัจจัย (Rating) เป็นการศึกษาข้อมูลในรายละเอียดของแต่ละปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับแต่ละอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ โดยทำการแบ่งชั้นของค่าของข้อมูลในแต่ละปัจจัย ตามความเหมาะสม ซึ่งได้แก่ การแบ่งชั้นของข้อมูลตามการอ้างอิงของหน่วยงานที่ได้มีการศึกษาความเหมาะสมไว้แล้ว การแบ่งชั้นของข้อมูลโดยวิธีการจัดกลุ่ม และการแบ่งชั้นของข้อมูลตามความเหมาะสมตามความคิดเห็นของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และเกณฑ์การให้ค่าคะแนนระดับชั้นของข้อมูลของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังกล่าว ซึ่งเป็นการให้ค่าคะแนนตามความเหมาะสมของปัจจัยต่าง ๆ นั้น จะมาจากการประมวลผลการสอบถามความคิดเห็นและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อยกเว้นอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) และผู้เชี่ยวชาญ และจากตัวอย่างเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อเป็นการอ้างอิง

3.4.4 การวิเคราะห์พื้นที่ที่ไม่อยู่ในเงื่อนไข (พื้นที่ก้นออก)

การวิเคราะห์พื้นที่ก้นออก เป็นการพิจารณาพื้นที่ที่เป็นข้อจำกัดด้านต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการประกอบอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยในเชิงลบที่เป็นอุปสรรค หรือข้อ

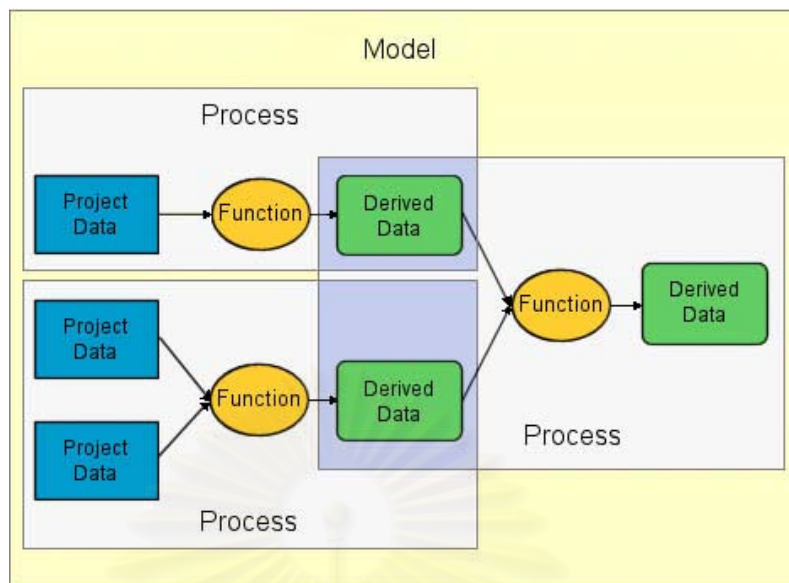
จำกัดสำหรับการประกอบอุตสาหกรรมไถ่เนื้อ ซึ่งหลังจากที่ได้วิเคราะห์คัดพื้นที่ดังกล่าวออกแล้ว จะเหลือพื้นที่ซึ่งจะสามารถนำมาวิเคราะห์ศักยภาพได้ต่อไป พื้นที่ดังกล่าวสรุปได้ ดังนี้

1. แหล่งน้ำผิวดิน เป็นบริเวณที่เป็นแหล่งน้ำผิวดินในรูปของอ่างเก็บน้ำ บึง แม่น้ำ และลำคลอง
2. พื้นที่ป่าไม้ เป็นบริเวณที่เป็นป่าไม้ และวนอุทยาน ซึ่งไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร ปศุสัตว์ หรือเพื่อการพาณิชย์ใดๆ ได้
3. พื้นที่เหมืองแร่ บ่อขุด เป็นพื้นที่ที่จัดอยู่ในหมวดการใช้ที่ดินประเภทเบ็ดเตล็ด จากการพิจารณาถึงสภาพการใช้ที่ดินแล้ว ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการทำปศุสัตว์ หรือเพื่อการอุตสาหกรรม
4. สถานที่ราชการ และสถาบันต่างๆ ได้แก่พื้นที่ที่เป็นสถานศึกษา สถานที่ราชการต่างๆ และพื้นที่ทหาร รวมไปถึงโบราณสถาน
5. พื้นที่เมือง เป็นพื้นที่ที่จัดอยู่ในหมวดการใช้ที่ดินประเภทเขตชุมชนเมือง และสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่นี้ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการทำปศุสัตว์ หรือเพื่อการอุตสาหกรรม ซึ่งจำเป็นต้องใช้เนื้อที่กว้างขวางพอสมควร และเพื่อป้องกันเรื่องผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม

3.4.5 การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไถ่เนื้อ จะทำการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 5 ครั้ง แยกการวิเคราะห์ออกเป็นแต่ละอุตสาหกรรม ด้วยเทคนิคการซ้อนทับข้อมูลแบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted Overlay Technique) ซึ่งสามารถประมวลผลการวิเคราะห์โดย ModelBuilder เครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ที่อยู่ใน ArcView Spatial Analysis extension ของโปรแกรม ArcView GIS version 3.2

ModelBuilder คือ เครื่องมือ ที่ช่วยในการสร้างแบบจำลองเชิงพื้นที่ (Spatial Model) ทางภูมิศาสตร์ โปรแกรมนี้ประกอบด้วยชุดการประมวลผลเชิงพื้นที่ (spatial processes) ได้แก่ การทำพื้นที่กันชน (buffers) และ การซ้อนทับ (overlays) ซึ่งสามารถแปลง (convert) ข้อมูลและสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (mathematic model) ขึ้นได้อีกมากมาย ด้วยการเชื่อมโยงการประมวลผลหลายๆ แบบเข้าด้วยกัน ใน Model Builder นี้ แบบจำลองเชิงพื้นที่ (spatial model) แสดงในรูปแบบแผนภูมิ (diagram) ที่มีลักษณะเหมือน flowchart ที่มี nodes แสดงแต่ละส่วนประกอบของการประมวลผล โดยรูปสี่เหลี่ยมสีฟ้า นั้น แสดงถึง ข้อมูล (input data) รูปวงรีสีเหลือง หมายถึง functions เชิงพื้นที่ที่ใช้ในการประมวลผล เช่น Slope Buffer Aspect Reclass ฯลฯ และรูปสี่เหลี่ยมมนสีเขียว แสดงถึง ผลลัพธ์ (output) ที่สร้างขึ้นโดย functions นั้น ส่วนเส้นที่เชื่อมต่อระหว่าง Nodes นั้นๆ แสดงในรูปทิศทางของการประมวลผล (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 แสดงแบบจำลองเชิงพื้นที่ (Spatial Model) ทางภูมิศาสตร์
ซึ่งแสดงในรูปของแผนภูมิ (diagram)

เมื่อสรุปชุดของปัจจัย และสัดส่วนความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีสำหรับแต่ละอุตสาหกรรมแล้ว การสร้างแบบจำลองจะเริ่มต้นโดยการเรียกใช้ ชุดข้อมูล (themes) ในโปรแกรม ArcView GIS ก่อน ซึ่งเป็นชุดข้อมูลที่แสดงถึงปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ชุดข้อมูลต้องอยู่ในรูปที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์โดยการซ้อนทับเชิงพื้นที่ ดังนั้นในขั้นแรกจะ เป็นการแปลง ชุดข้อมูล (themes) ที่เป็น vector ให้เป็น ข้อมูลในรูปแบบตาราง (grid) เสียก่อน เมื่อได้ข้อมูลที่เป็นรูปแบบตาราง (grid) หรือ raster และข้อมูลที่เป็นพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่พร้อมจะเป็นข้อมูลนำเข้า (Input Data) ในการประมวลผลหาพื้นที่ที่เหมาะสม จะประมวลผลโดยการใช้การซ้อนทับแผนที่โดยมีการให้ค่าน้ำหนัก (Weighted-Overlay) ตามที่ได้กำหนดเกณฑ์การให้ค่าคะแนนของปัจจัยในแต่ละระดับ และให้ค่าน้ำหนักหรือสัดส่วนความสำคัญของแต่ละปัจจัยตามที่กำหนดไว้ สำหรับแต่ละอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จากนั้น Model Builder จะทำการคำนวณผลและแสดงผลออกเป็นแผนที่แสดงที่ตั้งที่มีความเหมาะสม โดยจำแนกผลลัพธ์ของข้อมูลในเชิงศักยภาพออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 1) พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด (Highest Potentiality)
- 2) พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก (Higher Potentiality)
- 3) พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง (Moderate Potentiality)
- 4) พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย (Low Potentiality)
- 5) พื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ (Unsuitable)

การเปลี่ยนแปลงค่าระดับและค่าน้ำหนักของปัจจัย ซึ่งจะแตกต่างกันไปในอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จะทำให้ได้รับผลการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันไปตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน ได้พื้นที่ที่มีความเหมาะสม หรือมีศักยภาพในการรองรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อในแต่ละอุตสาหกรรมย่อย

3.4.6 การสรุปศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

หลังจากการวิเคราะห์ ผลของการศึกษาทำให้ทราบพื้นที่ที่มีศักยภาพในการรองรับอุตสาหกรรมกรรมการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่ อุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ในจังหวัดลพบุรีแล้ว จากนั้นทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบพื้นที่ที่มีศักยภาพตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้วในอุตสาหกรรมต่างๆ กับสภาพปัจจุบัน และสรุปผลศักยภาพของพื้นที่ออกเป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพในระดับต่างๆของจังหวัดลพบุรีสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จะเห็นถึงศักยภาพและข้อจำกัด หรือปัญหาที่แท้จริงของอุตสาหกรรม เพื่อวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาซึ่งต้องเป็นไปตามความเหมาะสมของศักยภาพของพื้นที่ที่ได้ทำการวิเคราะห์ไปแล้ว และความเหมาะสมของรูปแบบในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งมีลักษณะครบวงจร ในพื้นที่ต่อไป

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

ในส่วนนี้เป็นกรกล่าวถึงสภาพทั่วไปของจังหวัดลพบุรี ซึ่งได้แก่ลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางเศรษฐกิจ และลักษณะทางสังคม ตลอดจนบทบาทและความสำคัญของจังหวัดลพบุรี

4.1 ลักษณะทางกายภาพ

4.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

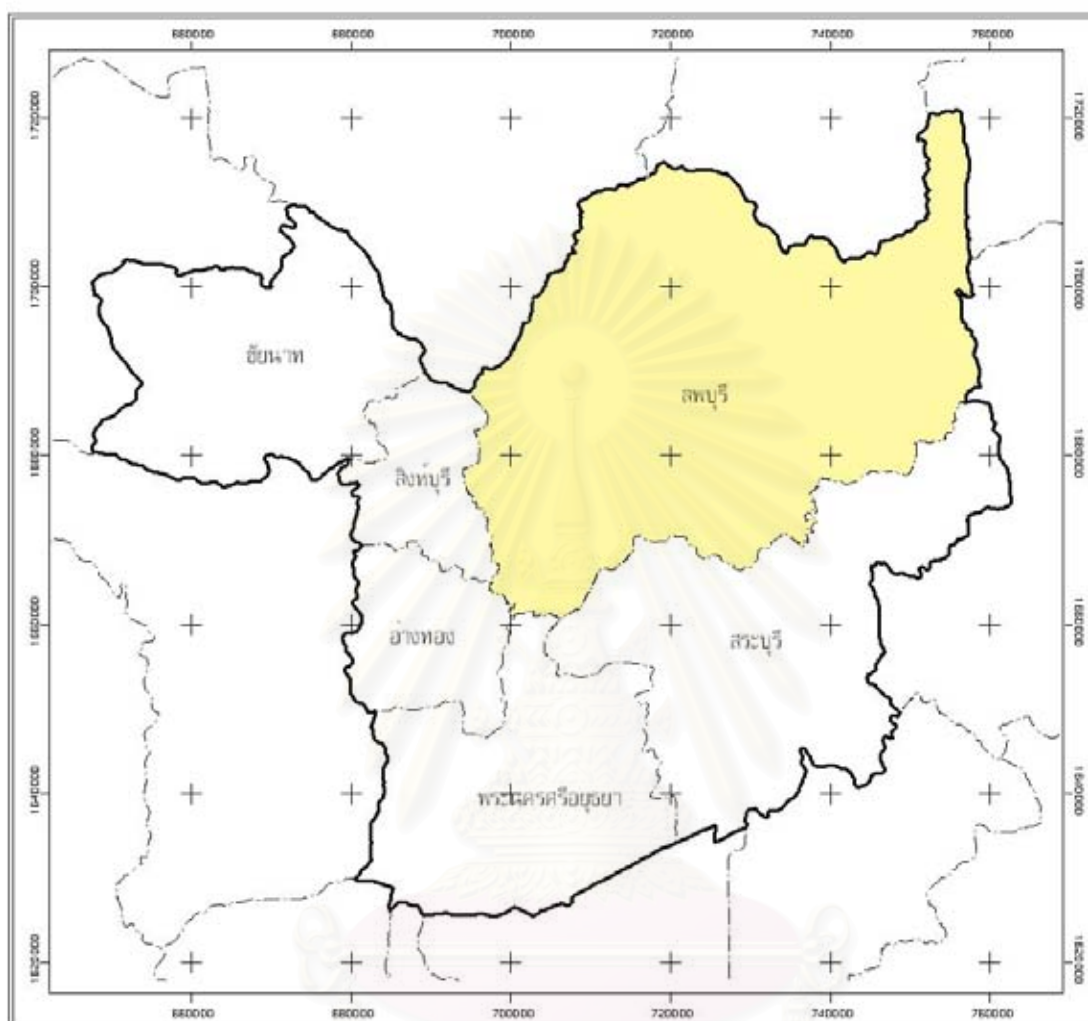
จังหวัดลพบุรี ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำลพบุรี มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือตามเส้นทางถนนพหลโยธิน 153 กิโลเมตร หรือตามเส้นทางรถไฟประมาณ 133 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,278.32 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,923,956.25 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง (แผนที่ 4.1) ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอตากฟ้า, อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ และ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ อำเภอพระพุทธบาท, อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอเทพสถิตย์ จังหวัดชัยภูมิ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี และอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

4.1.2 ขอบเขตการปกครอง

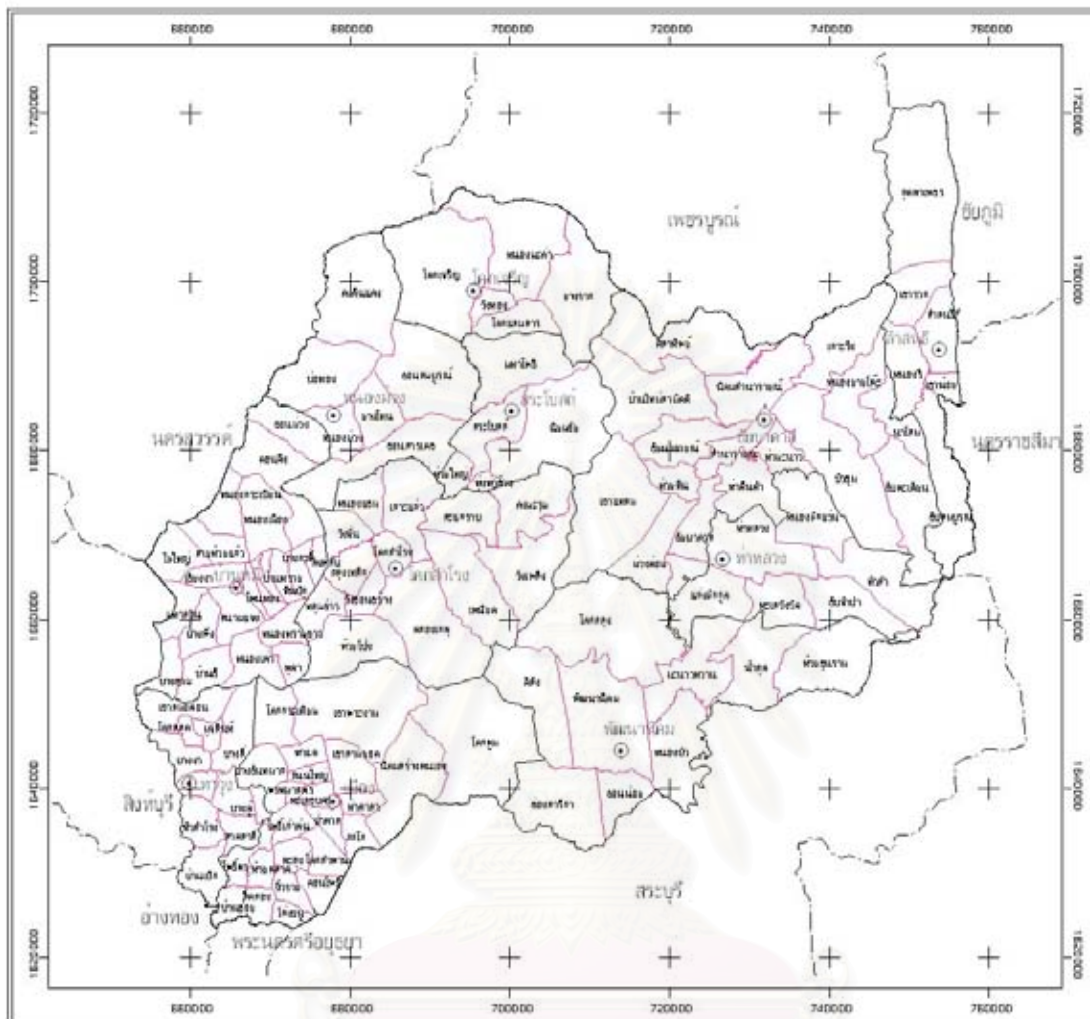
จังหวัดลพบุรี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น (ตาราง 4.1 และแผนที่ 4.2)

- 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองลพบุรี บ้านหมี่ ท่าวัง พัฒนานิคม ชัยบาดาล โลกสำโรง ท่าหลวง โลกเจริญ สระโบสถ์ หนองม่วง และลำสนธิ
- 122 ตำบล
- 1,124 หมู่บ้าน
- 12 เทศบาล (2 เทศบาลเมือง 10 เทศบาลตำบล)

แผนที่ 4.1 แสดงที่ตั้งและขอบเขตจังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบน

แผนที่ 4.2 แสดงขอบเขตการปกครองระดับอำเภอ และตำบลของจังหวัดชลบุรี

<p>คำอธิบายสัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ขอบเขตจังหวัด ขอบเขตอำเภอ ขอบเขตตำบล ที่ตั้งอำเภอ <p>ที่มา : กรมการปกครอง</p>	<p>วิทยานิพนธ์ : ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดชลบุรี ในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไม้เนื้อ</p>
	<p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div data-bbox="933 1668 1109 1736"> <p>Scale: 0 5 10 KM</p> </div> <div data-bbox="1117 1646 1292 1892"> </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> </div>	

- 114 องค์การบริหารส่วนตำบล
- 6 สภาตำบล

ตาราง 4.1 แสดงการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดลพบุรี

อำเภอ	ชั้น	ตั้งเมื่อ พ.ศ.	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวน					ระยะห่างจาก จังหวัด (กม.)
				หมู่บ้าน	ตำบล	อบต.	สภา ตำบล	เทศบาล	
เมืองลพบุรี	1	2457	565.613	223	23	20	1	2	0.3
บ้านหมี่	1	2426	585.697	157	21	20	1	1	31
ชัยบาดาล	1	2457	1,253.00	136	17	16	1	1	96
โคกสำโรง	2	2351	982.456	137	13	13	0	1	35
พัฒนานิคม	2	2506	959.151	87	9	9	0	2	46
ท่าม่วง	2	2455	242.829	128	11	10	1	2	15
ท่าหลวง	3	2532	538.865	45	6	6	0	1	78
สระโบสถ์	4	2531	304.605	46	5	3	2	1	64
โคกเจริญ	4	2536	317.14	51	5	5	0	0	77
ลำสนธิ	4	2539	447.00	48	6	6	0	0	123
หนองม่วง	3	2539	445.503	66	6	6	0	1	57
รวม			6,278.32	1,124	122	114	6	12	

ที่มา : กรมการปกครอง

4.1.3 สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

4.1.3.1 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดลพบุรี จากรายงานการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดิน สามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศตามธรณีสัณฐานได้ดังนี้

ที่ราบน้ำท่วมถึง

เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำใหญ่ในฤดูน้ำหลากแต่ละปี น้ำจากแม่น้ำลำคลองจะไหลท่วมบริเวณนี้แล้วจะพัดพาเอาตะกอนมาทับถมทุกปี ทำให้เกิดมีสภาพ เป็นที่ราบ มีความลาดเทน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่กว้างใหญ่อยู่ในอำเภอท่าม่วง บ้านหมี่และอำเภอเมืองลพบุรี พื้นที่บริเวณนี้จะสูงกว่าระดับน้ำทะเล 2 - 20 เมตร ส่วนการทับถมของตะกอนใหม่จากแม่น้ำป่าสักจะทำให้เกิดเป็นที่ราบลุ่มเป็นแนวแคบๆ ตามความยาวของแม่น้ำ ซึ่งไหลผ่านอาณาเขตอำเภอชัยบาดาล

และอำเภอพัฒนานิคม จากทิศเหนือลงทิศใต้ ที่ราบลุ่มบริเวณนี้จะมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 25 – 60 เมตร บริเวณพื้นที่ราบลุ่มนี้ถูกใช้ประโยชน์ในการทำนาส่วนใหญ่และได้ผลดี

ลานตะพักน้ำกลางเก่ากลางใหม่รวมทั้งเนินตะกอนรูปพัด

ส่วนใหญ่พบเกิดอยู่ติดต่อกับที่ราบน้ำท่วมถึง ลักษณะสภาพส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเรียบมีความลาดเทน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ พบเป็นบริเวณกว้างในเขตอำเภอบ้านหมี่ อำเภอเมืองลพบุรีและอำเภอโคกสำโรง โดยจะมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 8 - 20 เมตร สำหรับเนินตะกอนรูปพัดพบเกิดเป็นส่วนน้อยและมักอยู่บริเวณเชิงเขาการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณเหล่านี้ส่วนใหญ่ทำนาซึ่งให้ผลผลิตอยู่เกณฑ์ดี

ลานตะพักน้ำเก่า

เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำที่มาทับถมกันนานแล้ว โดยแบ่งเป็นลานตะพักน้ำระดับต่ำ ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 20-50 เมตร และลานตะพักน้ำระดับสูง ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 50-70 เมตร ลานตะพักน้ำระดับต่ำส่วนใหญ่พบอยู่ติดต่อกับลานตะพักน้ำกลางเก่ากลางใหม่ มีความลาดเทน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ และพบเป็นบริเวณเล็กน้อย ในเขตอำเภอโคกสำโรง และอำเภอพัฒนานิคม ใช้ประโยชน์ในการทำนาเป็นส่วนใหญ่ ให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำ ส่วนลานตะพักน้ำระดับสูงมีพื้นที่ติดต่อกับและสูงขึ้นมาจากลานตะพักน้ำระดับต่ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นใหญ่ มีความลาดเท 2 - 8 เปอร์เซ็นต์ พบเป็นบริเวณเล็กน้อยในเขตอำเภอโคกสำโรงและอำเภอพัฒนานิคมใช้ประโยชน์ในการทำไร่

พื้นที่ผิวที่ถูกกัดกร่อนและเนินเขา

พื้นที่เป็นลูกคลื่นส่วนใหญ่มีความลาดเท ประมาณ 2 - 16 เปอร์เซ็นต์ สภาพภูมิประเทศแบบนี้จะพบเป็นบริเวณกว้างในเขตอำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม อำเภอโคกสำโรง และทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรี ส่วนใหญ่ที่ดินจะใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่

ภูเขา

พื้นที่บริเวณนี้เกิดจากการโค้งตัวและการยุบตัวของผิวโลก ทำให้มีระดับความสูงต่ำต่างกันมาก มีความลาดเทมากกว่า 16 เปอร์เซ็นต์ และมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 100 - 750 เมตร พบอยู่กระจัดกระจายในอำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม อำเภอโคกสำโรงและทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรีส่วนใหญ่ไม่ได้ทำกิจกรรม บริเวณนี้เป็นที่ลาดชันเชิงซ้อน

กล่าวโดยสรุป สภาพภูมิประเทศของจังหวัดลพบุรี อาจแบ่งได้เป็น 2 บริเวณ คือ บริเวณพื้นที่ราบสลับเนินเขาและภูเขาครอบคลุมพื้นที่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรี บางส่วน ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอบ้านหมี่ ด้านเหนือและด้านใต้ของอำเภอโคกสำโรง พื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอสระโบสถ์ อำเภอโคกเจริญ อำเภอท่าหลวง อำเภอชัยบาดาลและอำเภอพัฒนานิคม คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด อีกบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งหมด

4.1.3.2 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดลพบุรีเป็นลักษณะฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู หรือ แบบสะวันนา(Tropical Savannah Climate “AW”) ตามวิธีการจัดลักษณะภูมิอากาศของ Koppen คือ ลักษณะภูมิอากาศแบบในฤดูหนาวอากาศแห้งแล้ง อุณหภูมิสูงสุดในราวเดือนเมษายน อุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง ตุลาคม จึงมีฝนตกมากที่สุดอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม ส่วนมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะพัดผ่านในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง กุมภาพันธ์ ทำให้อากาศแห้งแล้งและหนาว

จังหวัดลพบุรี มีอุณหภูมิเฉลี่ย อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุด ตลอดจนความชื้นสัมพัทธ์ ไม่แตกต่างกันมากนักแต่ละปี โดยในปี พ.ศ. 2545 มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี เท่ากับ 28.40 องศาเซลเซียส สูงสุดที่อุณหภูมิ 33.80 องศาเซลเซียส และต่ำสุดที่อุณหภูมิ 24.60 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 73 เปอร์เซ็นต์ มีฝนตกทั้งปีรวม 108 วัน วัดปริมาณน้ำฝนได้ 1,091 มิลลิเมตร (ตาราง 4.2)

ตาราง 4.2 แสดงอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์และปริมาณน้ำฝนของจังหวัดลพบุรี ช่วงปีพ.ศ.2541-2545

ปี	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	เฉลี่ยปี 2541-2545
อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี(องศาเซลเซียส)	29	27.8	28.1	28.3	28.4	28.32
อุณหภูมิสูงสุด	34.7	33.1	33.5	33.7	33.8	33.76
อุณหภูมิต่ำสุด	24.3	24.1	23.9	24.5	24.6	24.28
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย(%)	71	71	72	72	73	71.80
ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด	88	86	87	87	88	87.20
ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด	50	53	53	52	53	52.20
ปริมาณน้ำฝน(มม.)	1203.3	1316.8	992	877	1091	1,096.02
วันที่ฝนตก(วัน)	91	120	93	104	108	103.20

ที่มา : กองคลังข้อมูลและสารสนเทศสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

4.1.4.1 ทรัพยากรดิน

ลักษณะดินในจังหวัดลพบุรี สามารถแบ่งระดับดินได้ถึง 94 ชุด ดินแต่ละชุดแตกต่างกันไปตามลักษณะต่าง ๆ อาทิเช่น สภาพพื้นที่ซึ่งเกี่ยวกับความลาดเท ราบเรียบ ความลึกการระบายน้ำ ตลอดจนเนื้อดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ซึ่งคุณสมบัติส่วนใหญ่ของดินในจังหวัดลพบุรีเป็นดินที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรม

กลุ่มดินนา	ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 45% ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด
กลุ่มดินไร่	ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 40% ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด
กลุ่มดินต้น	ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 5% ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด
พื้นที่ภูเขา	ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 10% ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด

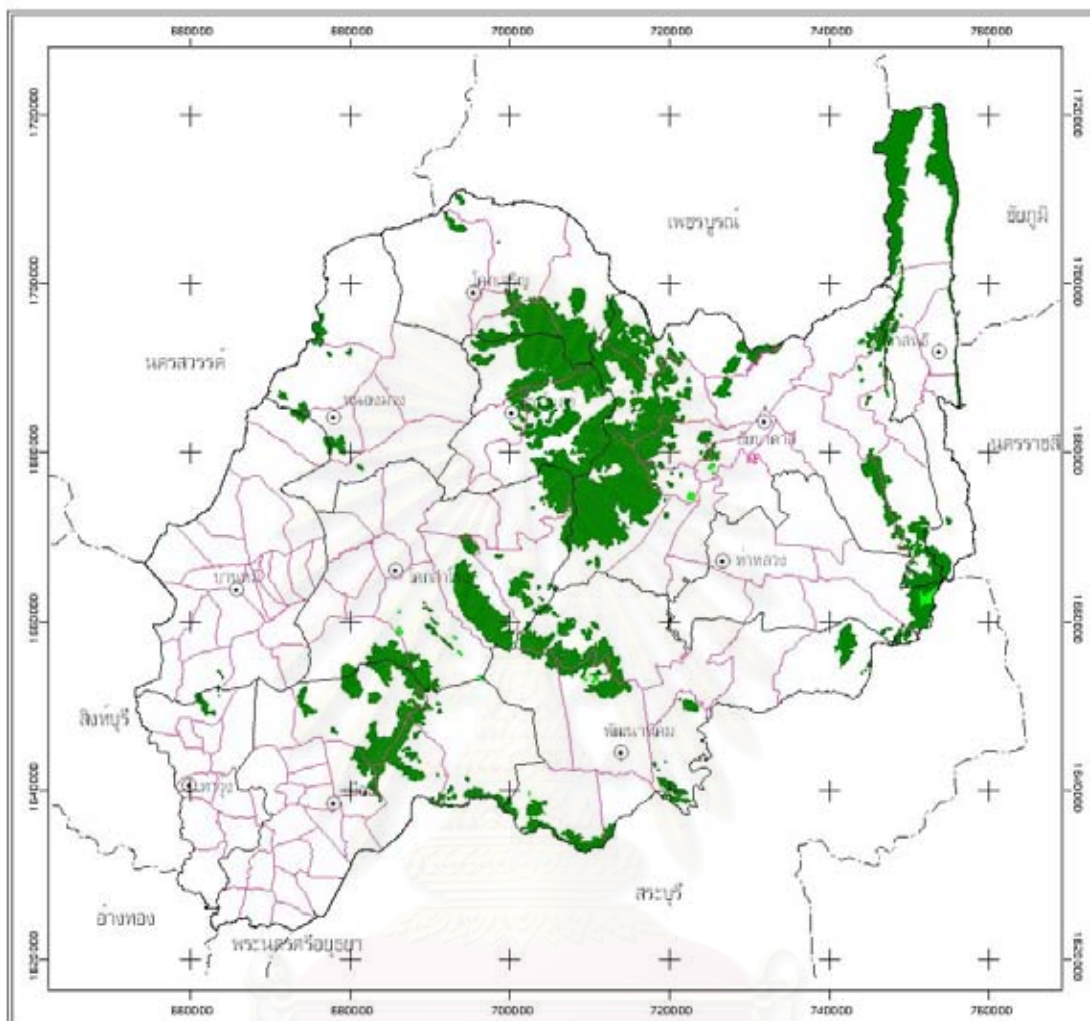
4.1.4.1 ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดลพบุรีเคยปกคลุมด้วยป่าไม้มีค่าทางเศรษฐกิจและนิเวศน์ วิทยา เป็นป่าดิบแล้งผืนใหญ่ บริเวณลุ่มน้ำป่าสัก ป่าเบญจพรรณที่ไม่มีไม้สัก และป่าแดง หรือป่าเต็งรังในเขตเชิงเขา ที่มีอากาศแห้งแล้งในฤดูร้อน และเป็นดินกรวดลูกรัง (แผนที่ 4.3) เมื่อประชากรเพิ่มขึ้นความต้องการที่ดินป่าไม้ก็เพิ่มขึ้น ประกอบกับการขาดความรู้ในการใช้ทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกต้องทำให้พื้นที่ป่าของจังหวัดลดลง อย่างรวดเร็วเหมือนกับปรากฏในพื้นที่ป่าทั่วประเทศไทย

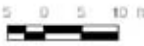

จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่ป่าที่ทางราชการประกาศเขตครอบคลุมนไว้ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ 4 ป่า ซึ่งมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 1,110,108.25 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 28.65 ของเนื้อที่จังหวัด ดังนี้คือ

1. ป่าสงวนแห่งชาติซับลังกา อยู่ในกิ่งอำเภอลำสนธิ มีเนื้อที่ 248,987.50 ไร่
2. ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังเพลิง-ม่วงค่อม-ล้านราชณ์ อยู่ในอำเภอชัยบาดาล อำเภอสระโบสถ์ และอำเภอโคกเจริญ มีเนื้อที่ 447,081.25 ไร่
3. ป่าสงวนแห่งชาติชัยบาดาล อยู่ในอำเภอชัยบาดาล อำเภอท่าหลวง และอำเภอพัฒนานิคม มีเนื้อที่ 396,562.50 ไร่
4. ป่าสงวนเขาเพนียด อยู่ในอำเภอโคกสำโรง มีเนื้อที่ 17,477 ไร่

ปัจจุบันป่าสงวนทั้ง 4 แห่ง ได้ถูกราชกรบุกกรุก ในปี พ.ศ. 2544 ยังคงเหลือ พื้นที่ป่าที่สมบูรณ์อยู่เพียง 516,137.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.15 ของพื้นที่จังหวัดเท่านั้น (ตาราง 4.3)

แผนที่ 4.3 แสดงพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดลพบุรี

<p>คำอธิบายสัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ขอบเขตจังหวัด ขอบเขตอำเภอ ขอบเขตตำบล ที่ตั้งอำเภอ ป่าบุรพพรรณ ป่าชนิดใบเสี้ยนโรคม <p>ที่มา : กรมจัดหาระที่ดิน</p>	<p>วิทยานิพนธ์ : ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรี ในการเป็นศูนย์ผลิตอุตสาหกรรมไม้เนื้อ</p> <p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div data-bbox="957 1635 1165 1747"> </div> <div data-bbox="1165 1635 1356 1899"> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: center; margin-top: 10px;"> </div>
---	---

4.1.4.1 ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำผิวดิน

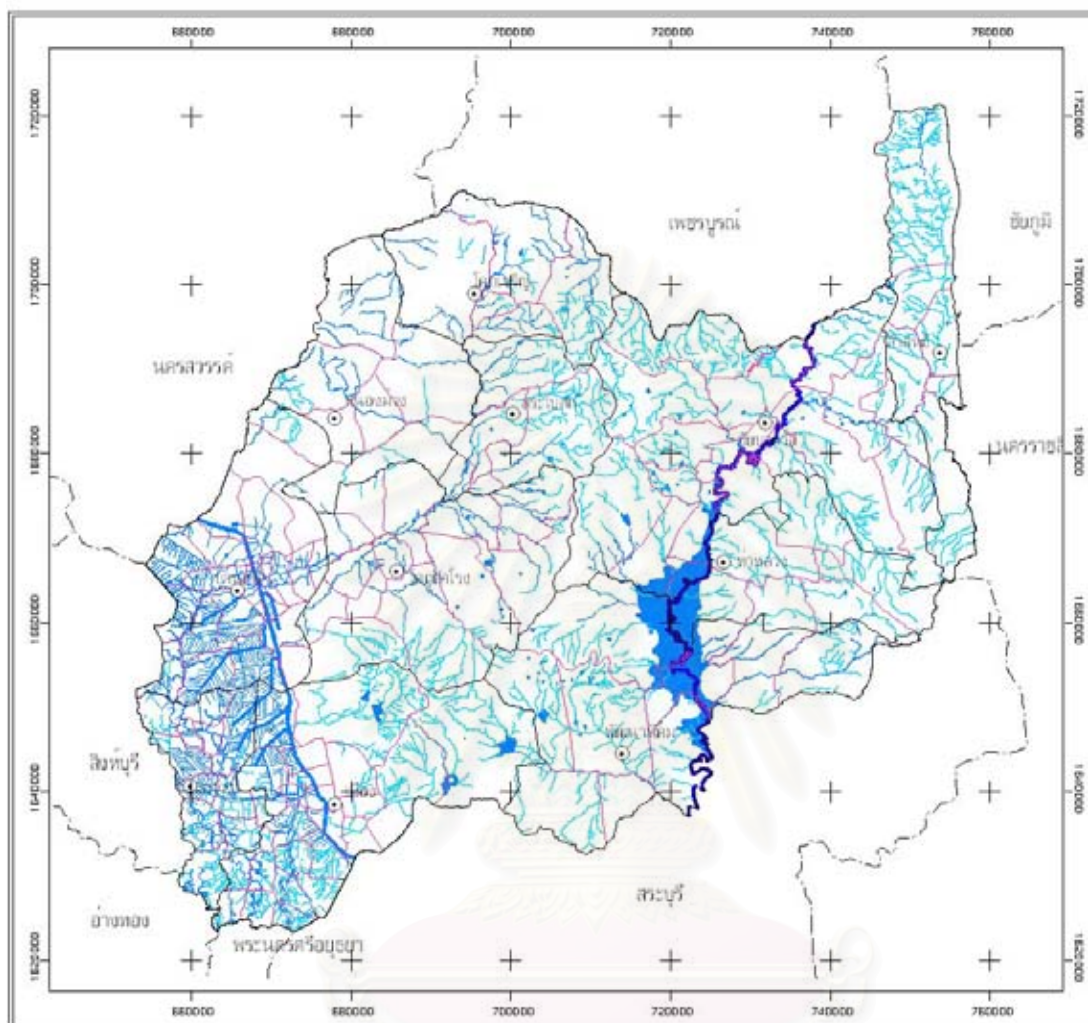
จังหวัดลพบุรีมีแม่น้ำ และลำธารสำคัญ 3 แห่ง คือ *แม่น้ำลพบุรี* แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านจังหวัดลพบุรี บริเวณอำเภอท่าม่วง และอำเภอเมืองลพบุรี ความยาวประมาณ 45 กิโลเมตรมีความสำคัญอย่างมากต่อการเพาะปลูกโดยเฉพาะการทำนาบริเวณด้านตะวันตกของจังหวัด *แม่น้ำป่าสัก* ไหลผ่านจังหวัดลพบุรี บริเวณอำเภอชัยบาดาล โคกสำโรงและพัฒนานิคม มีความสำคัญต่อบางส่วนของพื้นที่เกษตรกรรมด้านตะวันออกของจังหวัด *แม่น้ำบางขาม* มีต้นกำเนิดจากคลองเล็กๆ ในอำเภอบ้านหมี่ และไหลรวมกับแม่น้ำลพบุรีที่ อำเภอท่าม่วง รวมความยาวประมาณ 20 กิโลเมตร และ*ลำธารลำสนธิ* ไหลผ่านไหลผ่านอำเภอลำสนธิ และไหลรวมกับแม่น้ำป่าสักที่บริเวณอำเภอชัยบาดาล แหล่งน้ำผิวดิน มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์ได้ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากทางน้ำมีขนาดเล็ก และระยะทางไหลสั้น ในช่วงฤดูแล้งระดับน้ำจะลดลงมาก และบางตอนอาจจะเหือดแห้ง ประกอบกับการขาดการบำรุงรักษา จึงทำให้แหล่งน้ำมีสภาพเสื่อมโทรมสิ้นเงิน ควรจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำโดยการขุดลอกสายน้ำในช่วงที่มีความตื้นเขินเพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดทั้งปี (แผนที่ 4.4)

แหล่งน้ำใต้ดิน

แหล่งน้ำใต้ดินของจังหวัดลพบุรี มีกระจายอยู่ทั่วไป ที่ระดับความลึกต่างๆ กัน จากการสำรวจของกรมทรัพยากรธรณี พบว่าบริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดมีปริมาณน้ำใต้ดินค่อนข้างดี ระดับความลึกระดับ 10-40 เมตร บริเวณทิศตะวันตกของจังหวัดแถวอำเภอบ้านหมี่ อำเภอเมือง อำเภอกอศำโรง มีแหล่งน้ำลึกระดับ15-60 เมตร คุณภาพน้ำดีแต่มีสารละลายของธาตุเหล็กเจือปนอยู่ในบริเวณอำเภอเมือง และอำเภอท่าม่วงตอนล่างเป็นเขตที่ไม่ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีการชลประทานทั่วถึง ปัญหาการขาดแคลนน้ำในบริเวณดังกล่าวจึงแทบจะไม่มี

แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานเป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จังหวัดลพบุรีมีโครงการชลประทานที่สำคัญหลายโครงการ แบ่งเป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 4 แห่ง และโครงการชลประทานขนาดกลาง 9 แห่ง และโครงการชลประทานขนาดเล็ก 331 แห่ง ฝ่ายทดน้ำ 126 แห่ง และสระน้ำ 1,140 สระ

แผนที่ 4.4 แสดงเส้นทางน้ำในจังหวัดชลบุรี

คำอธิบายสัญลักษณ์

	ขอบเขตจังหวัด		แม่น้ำป่าสัก
	ขอบเขตอำเภอ		ลำห้วย ทางน้ำมีไถไม่ตลอดปี
	ขอบเขตตำบล		ลำห้วย ทางน้ำมีไถตลอดปี
	ที่ตั้งอำเภอ		แม่น้ำคลองสายหลัก
			คลองชลประทาน
			ทะเลสาบ บึง อ่างเก็บน้ำ

ที่มา : กรมการผังเมือง

วิทยานิพนธ์ :
ศึกษาภาพของพื้นที่ในจังหวัดชลบุรี
โนการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการชลประทานที่มีความสำคัญต่อการทำเกษตรกรรมของจังหวัดลพบุรี จะเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ได้รับประโยชน์เป็นบริเวณกว้าง ซึ่งได้แก่ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ตั้งอยู่ที่อำเภอหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม มีพื้นที่ได้รับประโยชน์จากโครงการทั้งสิ้น 167,000 ไร่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาช่องแค มีพื้นที่ได้รับประโยชน์จากโครงการทั้งสิ้น 181,239 ไร่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช มีพื้นที่ได้รับประโยชน์จากโครงการทั้งสิ้น 123,600 ไร่

จังหวัดลพบุรีมีที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศ จากที่ตั้งดังกล่าวนับได้ว่าจังหวัดลพบุรีเป็นพื้นที่เชื่อมโยงและประสานผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างพื้นที่เกือบทุกภาคของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ภาคกลางด้วยกัน พื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคตะวันออก เป็นต้น ทั้งนี้ยังรวมไปถึงกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และเป็นแหล่งตลาดที่มีขนาดใหญ่ และจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของจังหวัดลพบุรีที่เหมาะสมและเอื้อต่อการดำรงอยู่และเติบโตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ กล่าวคือสภาพพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับเนินเขา น้ำไม่ท่วมเหมือนที่ราบภาคกลาง และภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนาอากาศค่อนข้างแห้ง อากาศร้อน ฝนตกน้อย และความชื้นสัมพัทธ์ที่ไม่สูงมากนัก สภาพดังกล่าวเหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวฟ่าง ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักของการผลิตอาหารสัตว์ ประกอบกับจังหวัดใกล้เคียงซึ่งเป็นแหล่งปลูกพืชไร่อาหารสัตว์เช่นเดียวกัน คือ จังหวัดเพชรบูรณ์และสระบุรีเป็นส่วนช่วยส่งเสริมในส่วนวัตถุดิบหลักของการผลิตอาหารสัตว์ นอกจากนี้ความเหมาะสมดังกล่าวต่อการผลิตอาหารสัตว์แล้ว สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศลักษณะนี้ยังเหมาะต่อการทำปศุสัตว์ โดยเฉพาะการทำโรงเรือนเพื่อเลี้ยงไก่เนื้อ ตลอดจนไปถึงการลงทุนประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่ต่อเนื่องจนเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรที่ครบวงจร

4.1.5 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดินในปี พ.ศ. 2544 จังหวัดลพบุรี (ตาราง 4.3 และแผนที่ 4.5) มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมาเป็นพื้นที่ป่าไม้ ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง แหล่งน้ำผิวดิน และเบ็ดเตล็ด ซึ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้ง 5 ประเภท มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 4.3 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นรายอำเภอของจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประเภท พ.ศ. 2544

อำเภอ	เกษตรกรรม		ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง		ป่าไม้		แหล่งน้ำผิวดิน		เบ็ดเตล็ด		รวมเนื้อที่(ไร่)
	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ	
เมืองลพบุรี	288,137.50	60.39	134,387.50	28.17	44,468.75	9.32	8,168.75	1.71	1,943.75	0.41	477,106.25
บ้านหมี่	327,250.00	94.57	12,706.25	3.67	1,668.75	0.48	4,425.00	1.28	0.00	0.00	346,050.00
ชัยบาดาล	497,043.75	69.26	15,856.25	2.21	162,081.25	22.59	26,937.50	3.75	15,693.75	2.19	717,612.50
โคกสำโรง	359,250.00	81.01	26,337.50	5.94	56,556.25	12.75	1,000.00	0.23	300.00	0.07	443,443.75
พัฒนานิคม	411,400.00	76.24	15,787.50	2.93	57,312.50	10.62	52,312.50	9.69	2,800.00	0.52	539,612.50
ท่าม่วง	135,425.00	87.43	16,700.00	10.78	1,387.50	0.90	1,387.50	0.90	0.00	0.00	154,900.00
ท่าหลวง	211,981.25	86.88	5,556.25	2.28	11,956.25	4.90	14,368.75	5.89	118.75	0.05	243,981.25
สระโบสถ์	114,250.00	60.56	2,443.75	1.30	71,281.25	37.79	668.75	0.35	0.00	0.00	188,643.75
โคกเจริญ	221,987.50	83.36	3,312.50	1.24	38,900.00	14.61	618.75	0.23	1,468.75	0.55	266,287.50
ลำสนธิ	154,493.75	63.31	24,525.00	10.05	64,100.00	26.27	462.50	0.19	462.50	0.19	244,043.75
หนองม่วง	292,162.50	96.65	3,668.75	1.21	6,431.25	2.13	12.50	0.00	0.00	0.00	302,275.00
จังหวัดลพบุรี	3,013,381.25	76.79	261,281.25	6.66	516,143.75	13.15	110,362.50	2.81	22,787.50	0.58	3,923,956.25

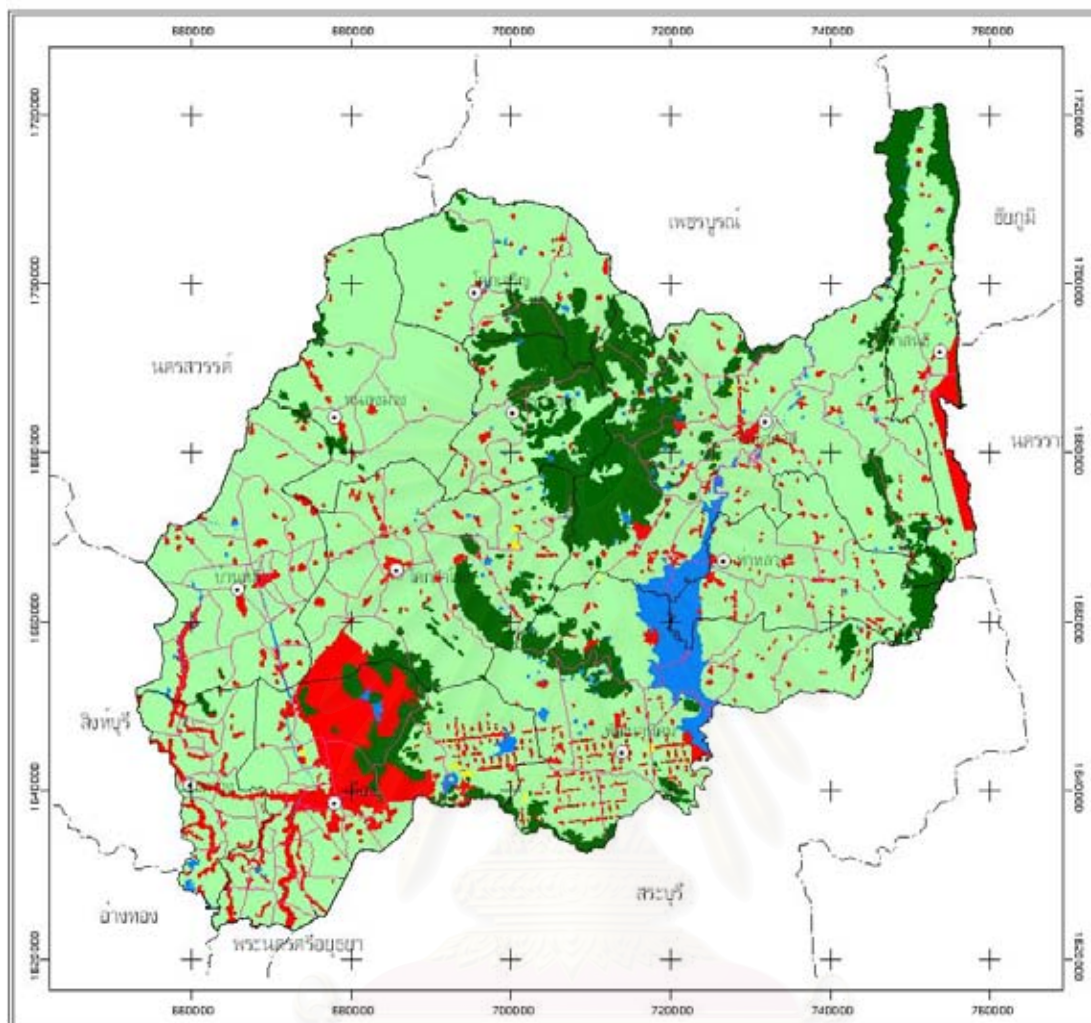
ที่มา : สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

4.1.5.1 พื้นที่เกษตรกรรม

จังหวัดลพบุรีมีพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมทั้งหมด 6 ประเภท คือ นาข้าว พืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ และสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 3,013,381.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 76.79 ซึ่งในแต่ละอำเภอจะมีสัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมต่อพื้นที่รวมมากกว่าร้อยละ 60 และพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด คือ พืชไร่ มีเนื้อที่เพาะปลูกมากที่สุด เท่ากับ 2,001,750 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 66.43 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด พืชไร่ที่สำคัญ ได้แก่ อ้อย ข้าวโพด และถั่วต่างๆ ซึ่งปลูกมากในบริเวณที่เป็นที่ราบสลับเนินเขาในเขตอำเภอชัยบาดาล อำเภอท่าหลวง อำเภอโคกสำโรง อำเภอโคกเจริญ และอำเภอลำสนธิ นอกจากนี้พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดลพบุรีอีกประเภทหนึ่ง คือ ข้าว มีเนื้อที่เพาะปลูก 949,662.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.51 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด ซึ่งจะทำการเพาะปลูกกันมากในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบหุบเขา บริเวณอำเภอบ้านหมี่ อำเภอท่าม่วง อำเภอเมืองลพบุรี อำเภอโคกสำโรง อำเภอสระโบสถ์ และอำเภอพัฒนานิคม ส่วนพืชชนิดอื่นๆ เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น และการเลี้ยงสัตว์อื่นๆ มีพื้นที่ 6,196.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.06 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด

4.1.5.2 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

จังหวัดลพบุรีมีพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างทั้งสิ้น 3 ประเภท คือ ตัวเมืองและย่านการค้า หมู่บ้าน สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ ย่านอุตสาหกรรม และพื้นที่อื่นๆ รวมทั้งสิ้น

แผนที่ 4.5 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2544

<p>คำอธิบายสัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ขอบเขตจังหวัด ขอบเขตอำเภอ ขอบเขตตำบล ที่ตั้งอำเภอ พื้นที่เกษตร พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่แหล่งน้ำผิวดิน พื้นที่ปับคเคิล 	<p>วิทยานิพนธ์ : ศึกษาพ้องพื้นที่ในจังหวัดชลบุรี โครงการเป็นศูนย์แห่งอุตสาหกรรมไม้เนื้อ</p>
	<p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>

ที่มา : การพัฒนาที่ดิน

เท่ากับ 216,281.25 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 6.66 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ในจำนวนนี้ พื้นที่สถานที่ราชการ และสถาบันต่างๆ มากที่สุดเท่ากับ 137,781.25 ไร่ ซึ่งพบว่าเป็นเขตหวงห้ามเพื่อการทหาร กระจายอยู่บริเวณอำเภอเมือง และอำเภอโคกสำโรง รองลงมาเป็นพื้นที่หมู่บ้านเท่ากับ 112,425 ไร่

4.1.5.3 พื้นที่ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดลพบุรีมีทั้งสิ้น 516,137.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.15 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นป่าไม้ประเภทป่าไม้ผลัดใบ แบ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ผลัดใบเสื่อมโทรม 2,525 ไร่ และที่เหลือทั้งหมดเป็นป่าไม้เบญจพรรณ ปัจจุบันพื้นที่ป่าของจังหวัดลพบุรีกระจายอยู่ทั่วไปในเกือบทุกอำเภอของจังหวัดลพบุรี ยกเว้นอำเภอบ้านหมี่ และอำเภอท่าม่วงซึ่งมีพื้นที่ป่าน้อยมาก

4.1.5.4 แหล่งน้ำผิวดิน

แหล่งน้ำผิวดินสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ แม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งได้แก่ เขื่อน อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำในไร่นา จังหวัดลพบุรีมีพื้นที่ที่เป็นแหล่งน้ำผิวดินทั้งสิ้น 110,362.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.81 ของพื้นที่จังหวัด โดยเป็นประเภทแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นมากที่สุด เท่ากับ 98,793.75 ไร่ และแหล่งน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดคือ อ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ รองลงมาเป็นพื้นที่แหล่งน้ำประเภทแม่น้ำลำคลอง เท่ากับ 10,112.50 ไร่

4.1.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด

พื้นที่เบ็ดเตล็ดในที่นี้ หมายถึง บริเวณที่เป็นทุ่งหญ้าและไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม และเหมืองแร่และบ่อขุด ซึ่งรวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด 22,787.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.58 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ซึ่งในจำนวนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นทุ่งหญ้าและป่าละเมาะ เท่ากับ 16,325 ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่ลุ่ม และพื้นที่เหมืองแร่และบ่อขุด

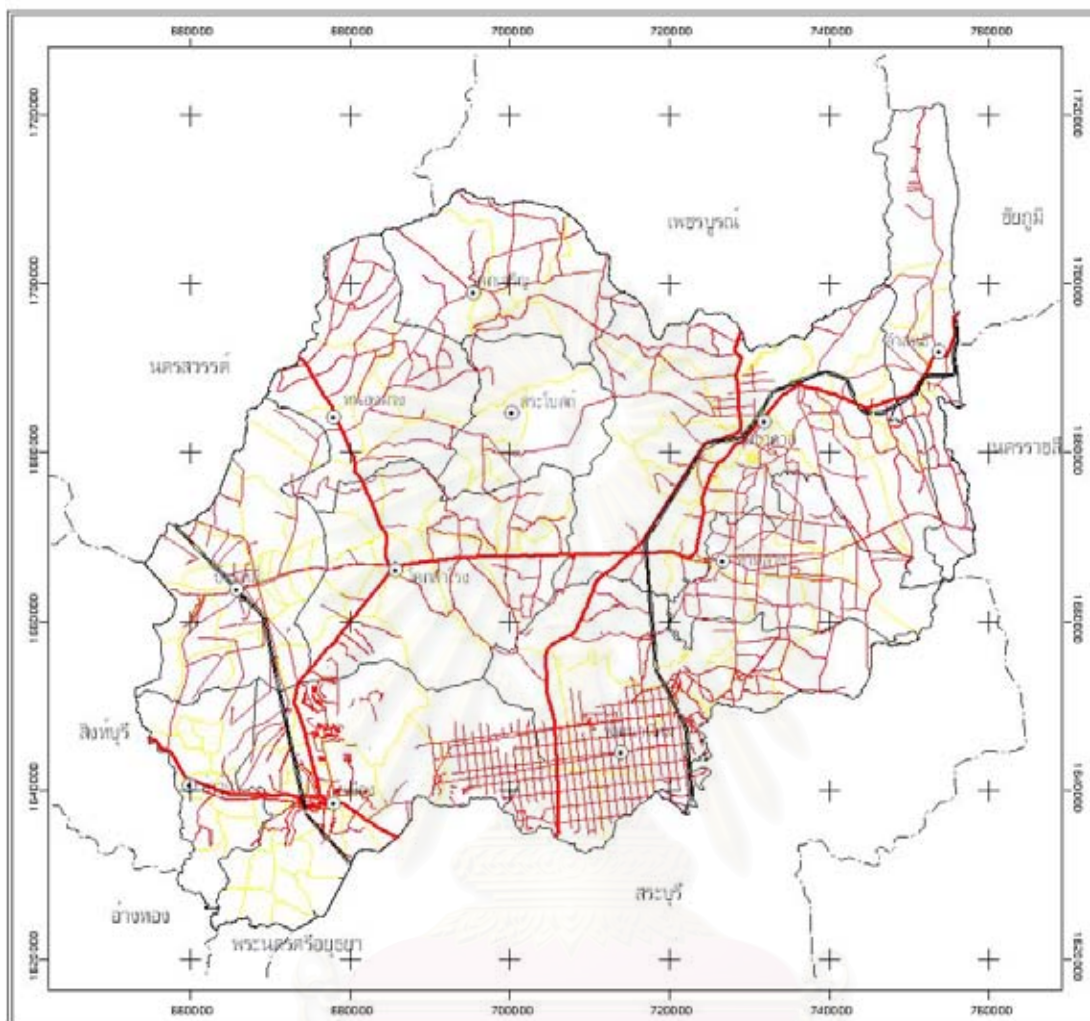
4.1.6 การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดลพบุรีสามารถเดินทางติดต่อภายในจังหวัดและจังหวัดต่างๆ ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตก โดยใช้เส้นทางคมนาคมทางบก ประกอบด้วยโครงข่ายระบบถนน ประกอบไปด้วยทางหลวงแผ่นดินระดับต่างๆ และถนนสายย่อยภายในพื้นที่จังหวัด และทางรถไฟ สำหรับการคมนาคมทางอากาศ มีใช้ได้เฉพาะการทหาร โดยมีสนามบิน 2 แห่งและศูนย์การบินทหารบก

4.1.6.1 ทางรถยนต์

เส้นทางคมนาคมทางรถยนต์ นับเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ เนื่องจากเป็นเส้นทางคมนาคมที่มีความสะดวก รวดเร็ว และครอบคลุมพื้นที่ในบริเวณกว้าง สามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่ภายในและภายนอกจังหวัดเข้าด้วยกัน โดยผ่านเส้นทางสายหลักและสายรองภายในจังหวัด เส้นทางถนนที่สำคัญในจังหวัดลพบุรี (แผนที่ 4.6) คือ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นเส้นทางสายหลักของจังหวัดที่เชื่อมโยงระหว่างชุมชนด้านตะวันตกของจังหวัด ซึ่งได้แก่ อำเภอเมืองลพบุรี โลกสำโรง และหนองม่วง และเป็นเส้นทางสู่จังหวัดนครสวรรค์ที่อำเภอตากฟ้า
 - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 เป็นทางหลวงที่ตัดแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 จากแยกพุดแค จังหวัดสระบุรี เข้าสู่จังหวัดลพบุรีด้านทิศใต้ บริเวณอำเภอพัฒนานิคม ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างชุมชนด้านตะวันออกของจังหวัด
 - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ผ่านใจกลางพื้นที่ของจังหวัดในแนวตะวันออกและตะวันตก โดยเชื่อมพื้นที่ตอนกลางของจังหวัดลพบุรี คือชุมชนบ้านหมี่ ชุมชนโคกสำโรง ชุมชนชัยบาดาล ชุมชนลำนารายณ์ และเส้นทางสู่จังหวัดชัยภูมิ
 - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3027 เชื่อมโยงระหว่างอำเภอท่าเรือ และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 311 ไปยังถนนสายเอเชีย ที่อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง
 - ทางหลวงจังหวัด 311 เป็นทางหลวงที่ตัดแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ที่แยกม่วงค่อม อำเภอชัยบาดาล เป็นเส้นทางสู่จังหวัดนครราชสีมา
 - ทางหลวงจังหวัด 3196 เป็นเส้นทางตามแนวคลองชลประทานที่ใช้ติดต่อจังหวัดลพบุรี กับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในด้านทิศใต้ และใช้ติดต่อกับจังหวัดนครสวรรค์ทางทิศเหนือ
- นอกจากเส้นทางสายหลักที่สำคัญทั้ง 6 สายแล้ว จังหวัดลพบุรีมีทางหลวงติดต่อเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆ ภายในจังหวัด ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2089, 2219, 2243, 2247, 2256, 2260, 2275, 2282, 2321, 2340, 3017, 3024, 3028, 3326, 3333 และ 3334 รวมถึงถนนสายย่อยต่างๆ ที่ใช้เพื่อการขนส่งและเดินทางไปยังถนนสายหลักและถนนสายรอง เพื่อให้ระบบถนนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

แผนที่ 4.6 แสดงเส้นทางคมนาคมในจังหวัดชลบุรี

<p>คำอธิบายสัญลักษณ์</p> <table border="0"> <tr> <td></td> <td>ขอบเขตจังหวัด</td> <td></td> <td>ทางรถไฟ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ขอบเขตอำเภอ</td> <td></td> <td>ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ขอบเขตตำบล</td> <td></td> <td>ถนนสายย่อย</td> </tr> <tr> <td></td> <td>พื้นที่อำเภอ</td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>ที่มา : กรมจัดแผนที่ดิน</p>		ขอบเขตจังหวัด		ทางรถไฟ		ขอบเขตอำเภอ		ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด		ขอบเขตตำบล		ถนนสายย่อย		พื้นที่อำเภอ			<p>วิทยานิพนธ์ : ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดชลบุรี ในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไม้เนื้อ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div data-bbox="917 1646 1109 1758"> </div> <div data-bbox="1117 1646 1292 1881"> </div> </div>
	ขอบเขตจังหวัด		ทางรถไฟ														
	ขอบเขตอำเภอ		ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด														
	ขอบเขตตำบล		ถนนสายย่อย														
	พื้นที่อำเภอ																

4.1.6.2 ทางรถไฟ

เส้นทางคมนาคมทางรถไฟ ของจังหวัดลพบุรี มีเส้นทางรถไฟผ่าน 2 สาย คือ สายเหนือผ่านอำเภอเมืองลพบุรี และอำเภอบ้านหมี่ และทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอพัฒนานิคม อำเภอชัยบาดาล และอำเภอลำสนธิ

4.1.6.3 บทบาทของการคมนาคมขนส่ง

เส้นทางคมนาคมและระบบความเชื่อมโยงของระบบถนนทั้งภายในจังหวัด และการเชื่อมต่อไปยังจังหวัดหรือภูมิภาคข้างเคียงนับมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง โดยกล่าวสรุปได้ว่า จังหวัดลพบุรีมีถนนสายหลักที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงพื้นที่ที่สำคัญ 3 สาย คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 21 และ 205 ซึ่งเปรียบเสมือนแกนหลักในการเดินทางของประชาชนและในการขนส่งวัตถุดิบและสินค้า ทำการเชื่อมจังหวัด พื้นที่ กับภูมิภาคอื่นๆของจังหวัด โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ทำการเชื่อมจังหวัดลพบุรีกับภาคกลางและภาคเหนือและเชื่อมพื้นที่ด้านตะวันตกของจังหวัดลพบุรีบริเวณอำเภอเมือง โคกสำโรง และหนองม่วง ในขณะที่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 ทำการเชื่อมจังหวัดลพบุรีกับภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเชื่อมพื้นที่ด้านตะวันออกในแนวเหนือใต้บริเวณอำเภอพัฒนานิคมและชัยบาดาล สำหรับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 เป็นการเชื่อมพื้นที่ตอนกลางของจังหวัดทั้งหมดเอาไว้ด้วยกันและเชื่อมต่อไปยังภาคเหนือทางอำเภอลำสนธิสู่จังหวัดเพชรบูรณ์และภาคเหนือได้ นอกจากนี้ยังมีทางหลวงแผ่นดินจังหวัดสายต่างๆ และถนนในความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น เช่น รพช. ทำการเชื่อมโยงพื้นที่เข้ากับทางหลวงสายหลัก เป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ต่างๆ ได้สะดวก

บทบาทความสำคัญของระบบถนนนอกจากมีความสำคัญต่อการเดินทางติดต่อ สื่อสารของประชาชนและธุรกิจต่างๆ แล้วยังมีบทบาทอย่างยิ่งสำหรับการขนส่ง ขนย้าย วัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต และสินค้าในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และมีความสำคัญต่อการเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมต่างๆ ที่มีความต่อเนื่องกันในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ นับตั้งแต่การขนส่งข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวฟ่าง ไปสู่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ การขนส่งอาหารสัตว์สูตรต่างๆ ไปยังฟาร์มเลี้ยงทั้งฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ และฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ การขนส่งไก่มีชีวิตจากฟาร์มเลี้ยงไปยังโรงฆ่าและชำแหละ ต่อไปยังโรงงานแปรรูป ไปจนถึงการขนส่งสินค้าทั้งไก่แช่แข็ง และไก่แปรรูปแช่แข็ง ไปยังแหล่งตลาด หรือท่าเรือเพื่อส่งออกต่อไป

รูปแบบการขนส่งขนย้าย วัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต และสินค้าในอุตสาหกรรมไก่เนื้อนั้น เป็นไปตามลักษณะของอุตสาหกรรม กล่าวคือ อุตสาหกรรมไก่เนื้อเป็นอุตสาหกรรมที่มีสายงานการผลิตไม่หลากหลายและการผลิตเป็นการผลิตขนาดใหญ่ รถที่ใช้ในการขนส่งขนย้ายจึงเป็นรถ

บรรทุกตั้งแต่ รถบรรทุก 6 ล้อ รถบรรทุก 10 ล้อ รถพ่วง ทั้งที่เป็นรถมีคอกบรรทุก และรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ ใช้เพื่อขนของในปริมาณ และน้ำหนักครั้งละมากๆ

สำหรับความสำคัญของเส้นทางคมนาคมสายต่างๆ สามารถพิจารณาได้จากปริมาณการจราจรบนถนนสายนั้นๆ และปริมาณการจราจรโดยรถประเภทต่างๆ ที่เกิดขึ้นผ่านพื้นที่ใดๆ ก็ สามารถแสดงถึงความสำคัญของพื้นที่ได้เช่นกัน เมื่อพิจารณาปริมาณการจราจรในปี พ.ศ. 2545 (ตาราง 4.4) พบว่าทางหลวงสายหลักที่สำคัญ 3 สาย ดังที่กล่าวไปแล้ว ซึ่งหมายถึง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 21 และ 205 ล้วนมีปริมาณการจราจรมากเกือบ 30,000 คันต่อวัน ทั้งนี้เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางสำคัญที่เชื่อมต่อไปยังภาคกลาง ภาคกลางตอนบน ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเส้นทางที่มีการจราจรค่อนข้างสูงในช่วง 9,000 – 20,000 คันต่อวัน ก็ล้วนเป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างทางหลวงสายหลักไปยังอำเภอต่างๆ ทั้งสิ้น ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 311 ซึ่งเป็นถนนเลียบเมืองลพบุรี ผ่านอำเภอท่าม่วงไปยังจังหวัดสิงห์บุรี ทางหลวงหมายเลข 2129 เป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยังอำเภอชัยบาดาล ทางหลวงหมายเลข 3017 เป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยังจังหวัดสระบุรีผ่านอำเภอเมืองลพบุรีและพัฒนานิคม และทางหลวงหมายเลข 3196 เป็นเส้นทางเชื่อมต่อทางด้านใต้ของจังหวัดกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผ่านอำเภอเมืองลพบุรี และบ้านหมี่

4.1.7 สาธารณูปโภคพื้นฐาน

4.1.7.1 การไฟฟ้า

พื้นที่จังหวัดลพบุรี มีหน่วยงานรับผิดชอบการจ่ายกระแสไฟฟ้า 2 หน่วยงาน คือ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลพบุรี รับผิดชอบการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับประชาชนในพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองลพบุรี พัฒนานิคม และท่าม่วง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอโคกสำโรง รับผิดชอบการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับประชาชนในพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอโคกสำโรง หนองม่วง สะโบสถ์ โคกเจริญ บ้านหมี่ ชัยบาดาล ท่าหลวง และลำสนธิ ในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดลพบุรีมีปริมาณกระแสไฟฟ้าที่จำหน่ายรวม 1,061.925 ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง โดยแยกผู้ใช้เป็นที่อยู่อาศัยร้อยละ 22.30 สถานธุรกิจและอุตสาหกรรมร้อยละ 70.58 และสถานที่ราชการและสาธารณะร้อยละ 7.12 สำหรับปริมาณการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าที่จำหน่ายให้กับอำเภอต่างๆ พบว่า อำเภอเมืองลพบุรี พัฒนานิคม และชัยบาดาล มีปริมาณการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าในประเภทสถานธุรกิจและอุตสาหกรรมมากที่สุด 3 อันดับแรก ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า จังหวัดลพบุรีมี

ตาราง 4.4 แสดงปริมาณการจราจรบนทางหลวงแผ่นดินในจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

หมายเลข	เส้นทาง	รถยนต์นั่ง	รถโดยสาร 4 ล้อ	รถ โดยสาร 6 ล้อ ขึ้นไป	รถ บรรทุก 4ล้อ	รถ บรรทุก 6ล้อ	รถ บรรทุก 10 ล้อ และรถ พ่วง	รวม
1	ทางแยกพุด - กม.ที่ 230 (ถนนพหลโยธิน)	17,144	544	1,993	6,079	1,933	2,984	30,677
21	ทางแยกหมายเลข 1 - ทางแยกไปโลกสำโรง	10,461	1,354	2,061	10,945	2,773	5,611	33,205
205	บ้านหมี่ - แยกหนองบัวก	12,540	1,512	2,112	8,128	2,645	1,977	28,914
311	วงเวียนเทพสตรี - สิงห์บุรี	12,276	388	944	2,767	1,216	2,625	20,215
2089	กม.ที่ 39 (น้ำสุค) - ทางหลวงหมายเลข 25	3,069	249	349	1,103	435	386	5,591
2129	ทางแยกหมายเลข 21 - ลำนารายณ์	10,042	731	577	3,180	837	476	15,844
2212	ทางแยกหมายเลข 21 - ทางหลวงหมายเลข 21	32	16	0	181	24	61	313
2219	หนองมะค่า - ทางหลวงหมายเลข 3326 (ยางโพน)	1,147	42	53	354	208	71	1,875
2243	ทางแยกหมายเลข 205 (บัวชุม) - หัวแหลม	123	18	39	436	66	26	708
2224	ทางแยกหมายเลข 205 (บ้านหมอดินแดง) - ทางหลวงหมายเลข 2211	110	39	18	322	39	14	541
2256	ทางแยกหมายเลข 205 (บ้านชัยบาดาล) - ทางหลวงหมายเลข 201	2,985	202	484	3,394	1,191	794	9,048
2260	ทางแยกหมายเลข 205 (ลำสนธิ) - วังเชื่อม	338	24	64	190	70	40	726
2275	ทางแยกหมายเลข 205 (ชัยบาดาล) - กม.ที่ 14	720	47	92	373	136	51	1,418
2321	บ้านใหม่สามัคคี - ทางหลวงหมายเลข 3326 (สระโบสถ์)	821	107	131	1,285	372	208	2,924
2338	วังม่วง - ทางหลวงหมายเลข 2089 (ท่ามะนาว)	844	68	51	722	160	76	1,921
2340	ทางแยกหมายเลข 21 - สระโบสถ์	632	174	129	403	195	78	1,611
2357	ทางแยกหมายเลข 2272 - ทางหลวงหมายเลข 2256	212	12	27	199	18	13	481
3014	ทางแยกหมายเลข 1 (เสาธง) - กองบิน	4,577	902	374	1,128	292	83	7,356
3016	ป่าไผ่ - วงเวียนศรีสุริโยทัย	3,826	277	371	3,861	307	160	8,802
3017	ทางแยกหมายเลข 1 - สุขาภิบาลแก่งเสือเต้น	9,568	391	1,170	3,241	1,282	1,244	16,897
3019	ทางแยกหมายเลข 1 - สถานีรถไฟโคกกระเทียม	2,521	188	435	1,706	266	324	5,440
3021	ทางแยกหมายเลข 3022 - เทศบาลบ้านหมี่	1,017	137	488	3,360	311	555	5,867
3027	ทางแยกหมายเลข 32 - ทางหลวงหมายเลข 31	1,802	7	103	442	236	86	2,675
3028	ทางแยกหมายเลข 311(บางจา) - กม.ที่ 24	3,209	96	137	616	430	349	4,838
3029	ทางแยกหมายเลข 1 (เขาพระงาม) - เขตทหาร	1,487	212	330	1,001	110	34	3,173
3196	ทางแยกหมายเลข 1 (บ้านหมี่) - ทางแยกหมายเลข 3267 (มหาราช)	5,308	1,126	987	4,044	1,293	910	13,667
3326	บ้านหมี่ - ทางหลวงหมายเลข 205 (วังคั้ง)	3,725	61	74	1,166	628	331	5,986
3333	โคกตูม - แม่น้ำป่าสัก	2,751	274	189	579	511	424	4,728

ที่มา : กรมทางหลวง

จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้ารวม 172,265 ราย อำเภอที่มีผู้ใช้ไฟฟ้ามากที่สุด 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองลพบุรี โลกสำโรง และบ้านหมี่ตามลำดับ(ตาราง 4.5)

และเมื่อพิจารณาจำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ ในปี พ.ศ. 2545 พบว่ามีหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้สูงถึงร้อยละ 99.53 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ในเกือบทุกอำเภอมีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน ยกเว้น อำเภอโคกสำโรง และพัฒนานิคม ซึ่งมีเพียง 5 หมู่บ้านเท่านั้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ และเมื่อพิจารณาถึง อัตราครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ พบว่า ทั้งจังหวัดมีไฟฟ้าใช้สูงถึงร้อยละ 98.90 ของครัวเรือนทั้งหมด นับว่าจังหวัดลพบุรีมีปัญหาเรื่องความพอเพียงของการมีไฟฟ้าใช้น้อยมาก เนื่องจากหมู่บ้าน และ ครัวเรือนในจังหวัดมีไฟฟ้าใช้ค่อนข้างสมบูรณ์

ตาราง 4.5 แสดงการจำหน่ายไฟฟ้า จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า หมู่บ้าน และครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2545

อำเภอ	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (1,000,000 กิโลวัตต์ชั่วโมง)				จำนวน ผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้			จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้		
	ที่อยู่อาศัย	สถานธุรกิจ และอุตสาหกรรม	สถานที่ราชการ และ สาธารณะ	รวม		จำนวน หมู่บ้าน	ที่มีไฟฟ้าใช้		จำนวน ครัวเรือน	ที่มีไฟฟ้าใช้	
							จำนวน	%		จำนวน	%
เมืองลพบุรี	104.307	212.083	53.135	369.525	62,374	195	195	100.00	35,266	34,296	99.52
บ้านหมี่	19.183	14.027	4.334	37.544	15,240	155	155	100.00	16,393	15,706	95.81
ชัยบาดาล	17.381	102.475	3.274	123.130	14,022	127	127	100.00	15,400	15,087	99.27
โคกสำโรง	21.117	14.175	3.353	38.645	18,059	137	136	99.27	15,799	15,087	98.66
พัฒนานิคม	22.888	306.745	5.037	334.670	13,760	86	82	95.35	13,136	12,838	99.31
ท่าเรือ	18.311	55.436	1.855	75.602	14,343	121	121	100.00	10,855	10,578	98.37
ท่าหลวง	12.026	24.562	1.490	38.078	11,460	44	44	100.00	5,296	5,059	96.77
สระโบสถ์	4.866	1.206	0.558	6.630	5,704	39	39	100.00	3,795	3,675	96.84
โคกเจริญ	3.350	0.701	0.470	4.521	4,028	50	50	100.00	4,916	4,850	98.66
ลำสนธิ	4.696	3.941	1.211	9.848	5,245	45	45	100.00	5,636	5,334	97.53
หนองม่วง	8.659	14.133	0.940	23.732	8,030	66	66	100.00	5,946	5,829	98.03
จังหวัดลพบุรี	236.784	749.484	75.657	1,061.925	172,265	1,065	1,060	99.53	132,438	128,339	98.90

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 ภาค 1(ลพบุรี) และกองคลังข้อมูลและสารสนเทศสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.7.1.2 การประปา

จังหวัดลพบุรี มีการประปาอยู่ในความรับผิดชอบหน่วยงานที่สำคัญ คือ ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค 3 แห่ง คือสำนักงานประปาลพบุรี รับผิดชอบจำหน่ายน้ำประปา ในเขตอำเภอเมืองลพบุรี สำนักงานประปาอำเภอบ้านหมี่-โคกสำโรง รับผิดชอบจำหน่ายน้ำประปา ในเขตอำเภอบ้านหมี่ โลกสำโรง และหนองม่วง และสำนักงานประปาอำเภอชัยบาดาล รับผิดชอบจำหน่ายน้ำประปาในเขตอำเภอชัยบาดาล สระโบสถ์ และโคกเจริญ โดยในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดลพบุรีมีน้ำประปาที่ผลิตได้ทั้งสิ้น 16.84 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ปริมาณน้ำที่จำหน่ายให้ผู้ใช้ 13.08 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี คิดเป็นร้อยละ 77.70 ของน้ำประปาที่ผลิตได้ ครอบคลุมประชากรทั้งสิ้น

43,726 คน (ตาราง 4.6) นอกจากนี้ยังมีอีกหน่วยงานซึ่งเป็นหน่วยงานท้องถิ่น คือเทศบาลเมืองลพบุรี รับผิดชอบจำหน่ายน้ำประปาในเขตเทศบาลเมือง

และเมื่อพิจารณาจำนวนหมู่บ้านที่มีน้ำประปาใช้ ในปี พ.ศ. 2545 พบว่ามีหมู่บ้านที่มีน้ำประปาใช้ร้อยละ 86.85 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด และอำเภอลำสนธิ มีอัตราของหมู่บ้านที่มีน้ำประปาใช้สูงสุด คือ ร้อยละ 97.78 รองลงมาได้แก่อำเภอหนองม่วง สระโบสถ์ และโคกเจริญ และเมื่อพิจารณาคครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้พบว่า มีร้อยละ 77.04 ของครัวเรือนทั้งหมด ในระดับอำเภอนั้น อำเภอโคกสำโรงมีอัตราการครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้สูงสุด คือ ร้อยละ 92.70 รองลงมาได้แก่อำเภอเมืองลพบุรี ลำสนธิ และหนองม่วง

ตาราง 4.6 แสดงกำลังการผลิตน้ำประปา ปริมาณน้ำประปาที่ผลิตได้ ปริมาณน้ำที่จ่ายให้แก่ผู้ใช้ จำนวนผู้ใช้น้ำประปา หมู่บ้าน และครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2545

อำเภอ	กำลังการผลิต (ลบ.ม./ชม.)	น้ำที่ผลิตได้ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่จ่ายแก่ผู้ใช้ (ลบ.ม.)	จำนวนผู้ใช้น้ำประปา (ราย)	จำนวนหมู่บ้านที่มีน้ำประปาใช้			จำนวนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้		
					จำนวนหมู่บ้าน	ที่มีน้ำประปาใช้		จำนวนครัวเรือน	ที่มีน้ำประปาใช้	
						จำนวน	%		จำนวน	%
เมืองลพบุรี	2,740	12,433,989	9,963,746	27,937	195	154	78.97	35,266	29,173	82.72
บ้านหมี่	580	1,485,688	1,077,665	5,772	155	137	88.39	16,393	12,254	74.75
ชัยบาดาล	253	1,272,000	840,000	3,923	127	108	85.04	15,400	10,164	66.00
โคกสำโรง	400	1,238,387	908,725	3,775	137	125	91.24	15,799	14,646	92.70
พัฒนานิคม	-	-	-	-	86	73	84.88	13,136	8,706	66.28
ท่าม่วง	-	-	-	-	121	110	90.91	10,855	8,278	76.26
ท่าหลวง	-	-	-	-	44	38	86.36	5,296	3,602	68.01
สระโบสถ์	41	2,300	1,700	10	39	36	92.31	3,795	2,909	76.65
โคกเจริญ	66	34,000	16,000	812	50	39	78.00	4,916	3,309	67.31
ลำสนธิ	-	-	-	-	45	44	97.78	5,636	4,383	77.77
หนองม่วง	125	373,782	276,369	1,497	66	61	92.42	5,946	4,604	77.43
จังหวัดลพบุรี	4,205	16,840,146	13,084,205	43,726	1,065	925	86.85	132,438	102,028	77.04

ที่มา : สำนักงานประปาเมืองลพบุรี สำนักงานประปาบ้านหมี่-โคกสำโรง และสำนักงานประปาชัยบาดาล

4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

4.2.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ในส่วนนี้จะอธิบายถึงภาพรวมทางด้านเศรษฐกิจ โดยใช้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ซึ่งแสดงถึงมูลค่าผลิตภัณฑ์ในสาขาการผลิตต่างๆ จากตาราง 4.7 พบว่า ในปี พ.ศ. 2544 จังหวัดลพบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) เท่ากับ 20,305 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.80 ของภาคกลางตอนบน ซึ่งมีสัดส่วนสูงเป็นอันดับ 3 ของภาคกลางตอนบน และอันดับที่ 27 ของประเทศ มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย ระหว่างปี พ.ศ. 2534 – 2544 ประมาณร้อยละ 3.24 ต่อปี รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเท่ากับ 46,099 บาทต่อคน สูงเป็นอันดับที่ 4 ของภาคกลางตอนบน โครงสร้างการผลิต

ของจังหวัดลพบุรี มีอัตราส่วนภาคการผลิตปฐมภูมิ ต่อ ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ ต่อภาคการผลิตขั้นตติยภูมิ โดยประมาณคือ 25:16:59 เปลี่ยนแปลงจากปี พ.ศ. 2534 จากประมาณ 25:17:58 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนภาคการผลิตตติยภูมิที่เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย สาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด คือ สาขาการค้าปลีก-ค้าส่ง คิดเป็นร้อยละ 18.47 รองลงไป คือสาขากสิกรรม และสาขาอุตสาหกรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 15.60 และ 10.79 ตามลำดับ

ตาราง 4.7 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบน ปีพ.ศ.2534 และพ.ศ.2544

สาขาการผลิต	ปี พ.ศ. 2534				ปี พ.ศ. 2544			
	จังหวัดลพบุรี			ภาคกลางตอนบน	จังหวัดลพบุรี			ภาคกลางตอนบน
	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม(ล้านบาท)	ร้อยละ	สัดส่วนต่อภาคกลางตอนบน		มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม(ล้านบาท)	ร้อยละ	สัดส่วนต่อภาคกลางตอนบน	
สาขาการผลิตขั้นปฐมภูมิ	3,793.30	24.74	31.80	11,927.90	5,058.00	24.91	28.17	17,954.00
กสิกรรม	2,676.70	17.46	32.73	8,179.20	3,167.00	15.60	25.47	12,434.00
ปศุสัตว์	596.80	3.89	29.16	2,046.70	1,311.00	6.46	38.46	3,409.00
ประมง	43.00	0.28	13.61	316.00	129.00	0.64	22.51	573.00
ป่าไม้	0.10	0.00	2.63	3.80	3.00	0.01	30.00	10.00
บริการการเกษตร	289.30	1.89	40.07	722.00	213.00	1.05	31.89	668.00
แปรรูปเกษตรอย่างง่าย	187.40	1.22	28.39	660.20	235.00	1.16	27.33	860.00
สาขาการผลิตขั้นทุติยภูมิ	2,640.30	17.22	7.02	37,622.10	3,195.00	15.74	4.50	71,062.00
เหมืองแร่	326.30	2.13	5.67	5,750.90	205.00	1.01	8.45	2,426.00
อุตสาหกรรม	1,352.70	8.82	4.74	28,527.20	2,190.00	10.79	3.36	65,251.00
การก่อสร้าง	961.30	6.27	28.75	3,344.00	800.00	3.94	23.63	3,385.00
สาขาการผลิตขั้นตติยภูมิ	8,898.50	58.04	22.50	39,552.30	12,052.00	59.35	20.72	58,168.00
ไฟฟ้า - ประปา	328.60	2.14	9.39	3,500.60	1,081.00	5.32	11.66	9,271.00
คมนาคม - สื่อสาร	606.20	3.95	17.06	3,552.40	1,159.00	5.71	14.21	8,159.00
ค้าปลีก - ค้าส่ง	3,430.20	22.37	25.53	13,434.70	3,750.00	18.47	23.79	15,761.00
การธนาคาร	533.70	3.48	16.22	3,289.80	668.00	3.29	24.12	2,769.00
ที่อยู่อาศัย	900.60	5.87	26.16	3,442.10	1,375.00	6.77	26.26	5,237.00
การบริหาร - ปกครอง	1,524.50	9.94	38.06	4,006.00	1,840.00	9.06	33.94	5,421.00
การบริหาร	1,574.70	10.27	18.91	8,326.70	2,179.00	10.73	18.87	11,550.00
รวม	15,332.10	100.00	17.21	89,102.30	20,305.00	100.00	13.80	147,184.00
อัตราการขยายตัว (%)	11.80			15.50	2.50			3.30
รายได้ต่อหัว (บาท/คน)	25,267.00			38,597.00	46,099.00			68,588.00

ที่มา : กองคลังข้อมูลและสารสนเทศสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในระหว่างปี พ.ศ. 2534 – 2544 จังหวัดลพบุรี มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ย ประมาณร้อยละ 3.24 ต่อปี สาขาการผลิตที่มีการขยายตัวมากที่สุด คือ สาขาไฟฟ้า-ประปา มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 22.90 ต่อปี รองลงมา คือสาขา ประมง และสาขาปศุสัตว์ ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 20 และ 11.97 ต่อปี ตามลำดับ การขยายตัวของสาขาปศุสัตว์อาจเป็นการขยายตัวอันเนื่องมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในช่วงเวลาดังกล่าว โดยปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีมีการเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 13.68 และจากการขยายตัวของสาขาปศุสัตว์อันเนื่องมาจาก

การเลี้ยงไก่ดังกล่าว เป็นผลให้สาขาไฟฟ้า-ประปา มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะการเลี้ยงไก่ในจังหวัดลพบุรีเป็นการเลี้ยงไก่เพื่อการส่งออก โรงเรือนจะเป็นโรงเรือนขนาดใหญ่ที่สามารถเลี้ยงได้ในปริมาณมาก และเป็นการเลี้ยงในระบบโรงเรือนแบบปิด ซึ่งพึ่งพาการใช้ไฟฟ้าเป็นหลักในเรื่องการให้แสงสว่าง การช่วยปรับทิศทางลม ควบคุมความชื้น และอุณหภูมิ และสำหรับสาขาประมงที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น คาดว่าเป็นผลมาจากการสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ซึ่งเป็นเขื่อนขนาดใหญ่ ส่งผลให้เกิดการประมงน้ำจืดบริเวณเหนือสันเขื่อน

4.2.2 การวิเคราะห์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ Shift – Share Analysis

การวิเคราะห์ส่วนแบ่งโอน (Shift – Share Analysis) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด ซึ่งจะสามารถอธิบายถึงสาขาการผลิตที่เป็นแรงผลักดันให้เศรษฐกิจของจังหวัดขยายตัว การวิเคราะห์นี้จะใช้พื้นฐาน คือ ภาคกลางตอนบน และช่วงเวลาที่ใช้คือ ช่วงปี พ.ศ. 2534-2544 ซึ่งเป็นข้อมูลล่าสุดจากตาราง 4.8 พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2544 จังหวัดลพบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นประมาณ 4,972.9 ล้านบาท ซึ่งเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้น เมื่อจังหวัดลพบุรีมีอัตราการขยายตัวเท่ากับภาคกลางตอนบน (Share) เท่ากับ 9,994.29 ล้านบาท เมื่อพิจารณา ค่า P-Shift และ D-Shift พบว่าสาขาการผลิตที่มีการเติบโตเร็วกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดลพบุรี และเป็นสาขาการผลิตที่มีความได้เปรียบในเชิงที่ตั้ง ได้แก่ สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง และสาขาไฟฟ้า-ประปา ซึ่งสอดคล้องกับสาขาการผลิตที่มีการเติบโตสูงสุด 3 สาขาแรกดังที่ได้อธิบายไปแล้ว เห็นว่าสาขาการผลิตดังกล่าว นับเป็นสาขาที่สมควรได้รับการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา

และเมื่อพิจารณาเฉพาะ มูลค่า P-Shift พบว่า จังหวัดลพบุรีมีสาขาการผลิตที่มีการเติบโตสูงสุดกระจุกตัวอยู่ 3 สาขาแรก คือ สาขาอุตสาหกรรม สาขาการคมนาคม-สื่อสาร และสาขาไฟฟ้า-ประปา และเมื่อพิจารณามูลค่า D-Shift พบว่า จังหวัดลพบุรีมีสาขาการผลิตที่เติบโตเร็วกว่าจังหวัดอื่นที่อยู่ในภาคกลางตอนบน หรือสาขาการผลิตที่มีความได้เปรียบในเชิงที่ตั้ง สูงสุด 3 สาขาแรก คือสาขาปศุสัตว์ สาขาการธนาคาร และสาขาไฟฟ้า-ประปา

4.2.3 การวิเคราะห์ฐานเศรษฐกิจ โดยใช้ Location Quotient

ในการวิเคราะห์ฐานเศรษฐกิจของจังหวัดลพบุรี จะใช้พื้นฐาน คือ ประเทศไทย และวิเคราะห์ใน 2 จุดเวลา คือ ปี พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2544 จากตาราง 4.8 พบว่าสาขาการผลิตที่เป็นสินค้าออก (Basic Sector) ของจังหวัดลพบุรี ซึ่งหมายถึงสาขาการผลิตที่จังหวัดลพบุรีมีความ

ชำนาญเป็นพิเศษ ในปี พ.ศ. 2534 ที่สำคัญ ได้แก่ สาขาวิศวกรรม สาขาปศุสัตว์ สาขาบริการการเกษตร และสาขาค้าปลีก-ค้าส่ง และในปี พ.ศ. 2544 จังหวัดลพบุรีมีสาขาที่มีความชำนาญเป็นพิเศษยังคงเป็นสาขาสาขาวิศวกรรม สาขาปศุสัตว์ สาขาบริการการเกษตร และสาขาค้าปลีก-ค้าส่งและเพิ่มสาขาก่อสร้าง สาขาไฟฟ้า-ประปา และสาขาการธนาคาร

ตาราง 4.8 แสดงการวิเคราะห์การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการวิเคราะห์ฐานเศรษฐกิจ ของจังหวัดลพบุรี(พื้นที่ฐานคือ ภาคกลางตอนบน) ปีพ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2544

สาขาการผลิต	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลพบุรี (ล้านบาท)		ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคกลางตอนบน (ล้านบาท)		การวิเคราะห์การเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ Shift-Share Analysis			การวิเคราะห์ฐานเศรษฐกิจโดยใช้ Location Quotient	
	ปี 2534	ปี 2544	ปี 2534	ปี 2544	Share	P - Shift	D - Shift	ปี 2534	ปี 2544
กลีกรรม	2,676.70	3,167.00	8,179.20	12,434.00	1,744.82	-352.41	-902.11	2.165	2.181
ปศุสัตว์	596.80	1,311.00	2,046.70	3,409.00	389.03	8.21	316.97	2.799	5.523
ประมง	43.00	129.00	316.00	573.00	28.03	6.94	51.03	0.159	0.250
ป่าไม้	0.10	3.00	3.80	10.00	0.07	0.10	2.74	0.002	0.130
บริการการเกษตร	289.30	213.00	722.00	668.00	188.58	-210.22	-54.66	4.191	3.951
แปรรูปเกษตรอย่างง่าย	187.40	235.00	660.20	860.00	122.16	-65.44	-9.11	0.849	0.937
เหมืองแร่	326.30	205.00	5,750.90	2,426.00	212.70	-401.35	67.35	1.246	0.483
อุตสาหกรรม	1,352.70	2,190.00	28,527.20	65,251.00	881.76	859.60	-904.07	0.308	0.311
การก่อสร้าง	961.30	800.00	3,344.00	3,385.00	626.63	-614.84	-173.09	0.999	1.618
ไฟฟ้า - ประปา	328.60	1,081.00	3,500.60	9,271.00	214.20	327.47	210.73	0.875	1.585
คมนาคม - สื่อสาร	606.20	1,159.00	3,552.40	8,159.00	395.15	390.94	-233.29	0.530	0.569
ค้าปลีก - ค้าส่ง	3,430.20	3,750.00	13,434.70	15,761.00	2,235.99	-1,642.03	-274.16	1.303	1.329
การธนาคาร	533.70	668.00	3,289.80	2,769.00	347.89	-432.38	218.79	0.648	1.124
ที่อยู่อาศัย	900.60	1,375.00	3,442.10	5,237.00	587.06	-117.44	4.78	1.958	2.075
การบริหาร - ปกครอง	1,524.50	1,840.00	4,006.00	5,421.00	993.75	-455.27	-222.98	3.218	2.905
บริการ	1,574.70	2,179.00	8,326.70	11,550.00	1,026.47	-416.90	-5.27	0.896	0.915
รวม	15,332.10	20,305.00	89,102.30	147,184.00	9,994.29	-3,115.02	-1,906.37		

ที่มา : กองคลังข้อมูลและสารสนเทศสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และการคำนวณ

4.2.4 สถาบันการธนาคาร

ในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดลพบุรีมีธนาคารทั้งสิ้น 54 แห่ง แบ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ 37 แห่ง ธนาคารออมสิน 8 แห่ง และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ 9 แห่ง อำเภอที่มีสาขาธนาคารมากที่สุด คือ อำเภอเมือง รองลงมาคือ อำเภอชัยบาดาล และโคกสำโรง และอำเภอที่ไม่มีธนาคารตั้งอยู่เลย ได้แก่ อำเภอโคกเจริญ และลำสนธิ (ตาราง 4.9)

ตาราง 4.9 แสดงจำนวนสาขาสถาบันการธนาคาร เป็นรายอำเภอ จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

อำเภอ	ธนาคารพาณิชย์ (สาขา)	ธนาคารภาครัฐบาล (สาขา)		รวม (สาขา)
		ธนาคารออมสิน	ธกส.	
เมืองลพบุรี	18	3	2	23
บ้านหมี่	3	1	1	5
ชัยบาดาล	6	1	1	8
โคกสำโรง	4	1	1	6
พัฒนานิคม	2	1	1	4
ท่าม่วง	2	1	1	4
ท่าหลวง	1	-	-	1
สระโบสถ์	-	-	1	1
โคกเจริญ	-	-	-	-
ลำสนธิ	-	-	-	-
หนองม่วง	1	-	1	2
จังหวัดลพบุรี	37	8	9	54

ที่มา : กองคลังข้อมูลและสารสนเทศสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.3 ลักษณะทางสังคม

4.3.1 จำนวนและการกระจายตัวของประชากร

ในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดลพบุรีมีประชากรทั้งสิ้น 832,570 คน เป็นประชากรเมือง 113,504 คน และประชากรชนบท 603,790 คน คิดเป็นสัดส่วนประชากรเมืองต่อชนบท คือ 16:84 (ตาราง 4.10) โดยลักษณะการกระจายตัวของประชากรในจังหวัด เมื่อพิจารณาประกอบกับสภาพทางกายภาพแล้ว พบว่า บริเวณที่มีการคมนาคมที่สะดวกเข้าถึงพื้นที่ได้ง่าย การกระจายตัวของประชากรจึงมีอยู่อย่างหนาแน่นกว่าพื้นที่อื่นๆ เช่น บริเวณอำเภอเมืองลพบุรี บ้านหมี่ ชัยบาดาล และโคกสำโรง ในขณะที่บริเวณอื่นๆ เช่นทางด้านตะวันออก และทางด้านเหนือของจังหวัดจะมีประชากรกระจายตัวอยู่หนาแน่นน้อยกว่า โดยบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก คือ อำเภอเมืองลพบุรี มีประชากร 255,774 คน คิดเป็นร้อยละ 30.72 ของประชากรรวม รองลงมาเป็น อำเภอโคกเจริญ โคกสำโรง ชัยบาดาล และบ้านหมี่ มีประชากร 88,882 88,882 88,834 และ 86,822 คนตามลำดับ ส่วนบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนน้อยที่สุด คือ อำเภอสระโบสถ์ มีประชากร 22,434 คน คิดเป็นร้อยละ 2.69

ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองลพบุรี มีความหนาแน่น เท่ากับ 452 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาเป็นอำเภอท่าม่วง และบ้านหมี่ มีความหนาแน่น 211 และ 148 คนต่อตารางกิโลเมตรตามลำดับ จะเห็นได้ว่าบริเวณที่ราบลุ่มทางด้านตะวันตกของ

จังหวัดจะมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นกว่าพื้นที่ด้านอื่นๆ และสำหรับบริเวณที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด คืออำเภอท่าหลวง มีความหนาแน่นเพียง 52 คนต่อตารางกิโลเมตรเท่านั้น

ตาราง 4.10 แสดงจำนวน การเปลี่ยนแปลง ความหนาแน่นของประชากร และชนบทของจังหวัดลพบุรี เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2545

อำเภอ	จำนวนประชากร			อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร กร จากปี พ.ศ. 2544	ความหนาแน่น ของประชากร (คน/ตร.กม.)	ประชากรเมือง		ประชากรชนบท	
	ชาย	หญิง	รวม			จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เมืองลพบุรี	135,498	120,276	255,774	0.13	452	57,217	22.37	198,557	77.63
บ้านหมี่	42,596	44,226	86,822	-0.05	148	4,945	5.70	81,877	94.30
ชัยบาดาล	44,016	44,818	88,834	0.85	71	17,205	19.37	71,629	80.63
โคกสำโรง	44,153	44,729	88,882	0.30	90	7,156	8.10	81,226	91.90
พัฒนานิคม	29,684	30,387	60,071	0.98	63	4,872	8.11	55,199	91.89
ท่าม่วง	24,753	26,593	51,346	0.21	211	4,741	9.23	46,605	90.77
ท่าหลวง	14,150	14,102	28,252	1.80	52	4,492	15.90	23,760	84.10
สระโบสถ์	11,117	11,317	22,434	0.54	58	6,649	29.64	15,785	70.36
โคกเจริญ	44,153	44,729	88,882	0.30	77	-	-	-	-
ลำสนธิ	13,012	12,882	25,894	1.17	63	-	-	-	-
หนองม่วง	17,462	17,917	35,379	1.14	79	6,227	17.60	29,152	82.40
จังหวัดลพบุรี	420,594	411,976	832,570	0.37	124	113,504	15.82	603,790	84.18

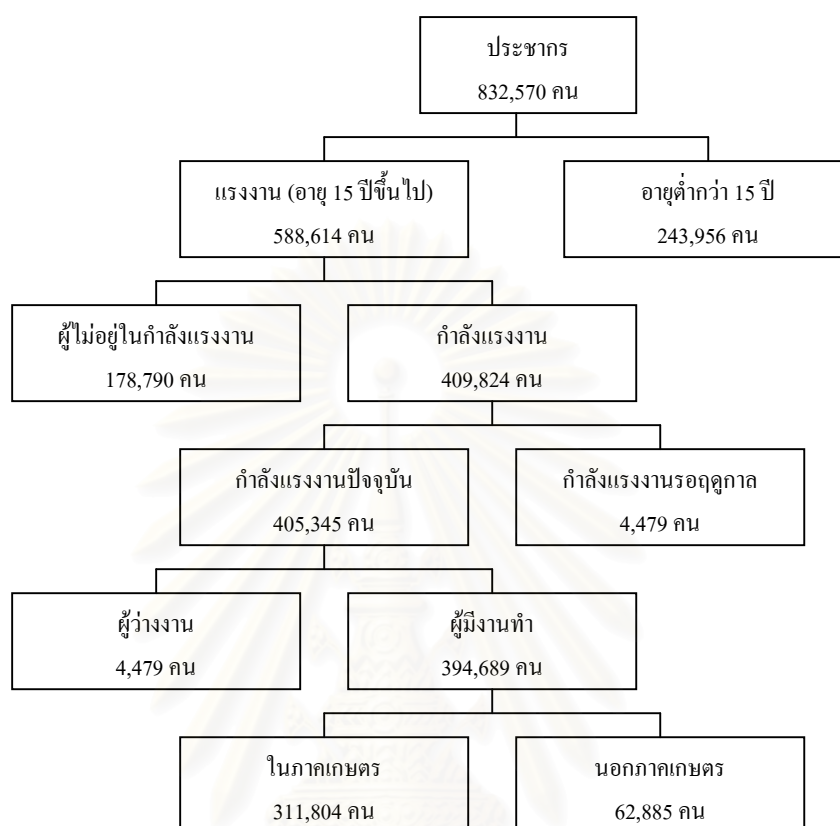
ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

4.3.2 โครงสร้างแรงงาน

ในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดลพบุรีมีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน (อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป) จำนวน 588,614 คน คิดเป็นร้อยละ 70.70 ของประชากรทั้งหมด ในจำนวนนี้แบ่งเป็นกำลังแรงงาน 409,824 คน และผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปแต่ยังไม่มียานทำงานจำนวน 178,790 คน ในส่วนนี้รวมไปถึงผู้ที่อยู่ในลักษณะการว่างงานแฝงในรูปแบบต่างๆ เช่น แม่บ้าน นักเรียน นักบวช นักโทษ เป็นต้น และในจำนวนผู้มีงานทำที่ไม่เป็นผู้ว่างงานและไม่เป็นผู้รอฤดูกาล 394,689 คน แบ่งเป็นแรงงานที่อยู่ในภาคเกษตร และนอกภาคเกษตร จำนวน 311,804 และ 62,885 คนตามลำดับ คิดเป็นอัตราส่วนประมาณ 79:21 (แผนภูมิ 4.1)

อุตสาหกรรมไก่เนื้อเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานทั้งแรงงานในภาคเกษตร และแรงงานในภาคอุตสาหกรรม การผลิตในอุตสาหกรรมเป็นการผลิตขนาดใหญ่ แม้บางอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อจะมีการใช้เครื่องจักรในการผลิต แต่แรงงานจำนวนมากก็เป็นที่ต้องการสำหรับการดำเนินการของอุตสาหกรรม ซึ่งในส่วนนี้นอกจากพึ่งพาแรงงานในจังหวัดแล้ว สามารถ

จัดหาแรงงานได้จากจังหวัดใกล้เคียงซึ่งอยู่ในภาคกลางตอนบน และแรงงานจากภาคเหนือและ ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแรงงานขนาดใหญ่ และเป็นพื้นที่ที่เชื่อมต่อกับภาคกลางตอนบน

ที่มา : กองคลังข้อมูลและสารสนเทศสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 4.1 แสดงโครงสร้างสถานภาพแรงงานจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

4.3.3 การบริการทางการศึกษา

จังหวัดลพบุรีมีสถานศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล-อุดมศึกษาทั้งสิ้น 442 แห่ง โดยในระดับอนุบาล-มัธยมปลาย มีจำนวน 428 โรงเรียน สถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีจำนวน 14 แห่ง ส่วนใหญ่สถานศึกษาจะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลพบุรีซึ่งสามารถให้บริการการศึกษาทุกระดับ อัตราส่วนจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียนในระดับอนุบาล-มัธยมปลาย ประมาณ 1:19 และอัตราส่วนจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียนในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ประมาณ 1:27

การบริการทางการศึกษาของจังหวัดลพบุรี เห็นได้ว่า มีการก่อตั้ง หรือการปรับหลักสูตรให้เอื้อประโยชน์หรือเป็นไปเพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ กล่าวคือเพื่อเป็นการสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จังหวัดลพบุรีมีสถานศึกษาใน

ระดับอาชีวะและอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอน และสนใจในการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ คือ วิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดลพบุรี 2 แห่ง ซึ่งภายในวิทยาลัยทั้ง 2 แห่งจะมีการทดลองจัดตั้งฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อฝึกและสอนเทคนิค และองค์ความรู้ที่สำคัญแก่นักศึกษา และนอกจากนี้ยังมีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตลพบุรี เพื่อรองรับและสนับสนุนการเรียนการสอน และวิจัย ถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่เป็นเกษตรกรอีกด้วย

ตาราง 4.11 แสดงจำนวนสถาบันการศึกษา จำนวนครู - อาจารย์ และจำนวนนักเรียน
จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

สังกัด	จำนวน สถานศึกษา	จำนวน ครู - อาจารย์	จำนวน นักเรียน	อัตราส่วน ครู/นักเรียน
ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษา				
กรมสามัญศึกษา	26	1,348	26,363	20
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	357	3,709	64,733	17
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	35	1,120	24,682	22
สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น	7	228	6,047	27
สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ	1	54	486	9
กรมการศาสนา	2	37	210	6
ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา				
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	5	306	6,992	-
กรมอาชีวศึกษา	7	289	7,500	-
สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ	1	205	6,459	-
สถาบันอุดมศึกษารัฐบาล	1	2	802	-
รวม	442	7,298	144,274	

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และ เขต 2

4.4 บทบาทและความสำคัญของจังหวัดลพบุรี

จังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่บริเวณภาคกลางของประเทศไทย มีระยะทางจากกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวง ศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและแหล่งตลาดขนาดใหญ่ของประเทศเพียงประมาณ 153 กิโลเมตร จังหวัดลพบุรีมีเส้นทางและโครงข่ายคมนาคมทั้งภายในจังหวัด และการเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและภูมิภาค ทำให้เป็นพื้นที่ที่สำคัญในการเชื่อมต่อประสานประโยชน์และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระหว่างภาคต่างๆ ของประเทศได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้จากลักษณะทางกายภาพไม่ว่าจะเป็นภูมิประเทศ ภูมิอากาศของจังหวัดลพบุรีมีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกทั้งพื้นที่ราบลุ่มสำหรับนาข้าว และพื้นที่ราบสลับเนินสำหรับพืชไร่ พืชไร่ที่สำคัญของจังหวัดลพบุรีได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง และที่สำคัญคือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และข้าว

ฟาง ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักดั้งเดิมของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และลักษณะทางกายภาพดังกล่าวยังเหมาะสมสำหรับการทำปุ๋ยสัตว์ในเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะการเลี้ยงไก่เนื้อ ที่มีการทำกันอย่างกว้างขวางกระจายทั่วทุกอำเภอของจังหวัดลพบุรี และจากปัจจัยเรื่องของวัตถุดิบซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการประกอบการอุตสาหกรรม ทำให้จังหวัดลพบุรีเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจสำหรับการลงทุนอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมแปรรูปไก่เนื้อ ซึ่งต่อและเกี่ยวเนื่องกับการเลี้ยงไก่เนื้อและอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ จังหวัดลพบุรีจึงเป็นพื้นที่สำคัญของภาคกลางตอนบน และของประเทศ ที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อในลักษณะครบวงจร

และจากลักษณะทางเศรษฐกิจชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของจังหวัดลพบุรี ในการเป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวสูงในการทำปุ๋ยสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเลี้ยงไก่เนื้อ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอของจังหวัดลพบุรี และหนาแน่นในอำเภอพัฒนานิคม และชัยบาดาล ซึ่งมีโรงงานฆ่าและชำแหละไก่เนื้อขนาดใหญ่ตั้งอยู่ และสำหรับในเรื่องแรงงานและความเชื่อมต่อกับแหล่งแรงงานขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่เป็นแหล่งการจ้างงานทำให้ประชากรในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียงมีงานทำ นอกจากนี้รวมไปถึงการจัดตั้งสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อในเชิงพาณิชย์ เพื่อให้ความรู้ทั้งด้านพื้นฐานและเทคนิคแก่ประชากร ลักษณะดังกล่าวทั้งหมดช่วยส่งเสริมบทบาทของจังหวัดลพบุรีเกี่ยวกับเป็นแหล่งที่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

จากความเหมาะสมและบทบาทดังกล่าวของจังหวัดลพบุรี ทำให้เห็นถึงความสำคัญในการศึกษาพื้นที่จังหวัดลพบุรีในการเป็นแหล่งที่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่มีการผลิตขนานใหญ่ และการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตามแนวทางการศึกษานี้ จะทำให้การพัฒนาในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพของจังหวัดลพบุรี จะเป็นการพัฒนาจังหวัด ภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทาง และการพัฒนาของประเทศต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

อุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบน

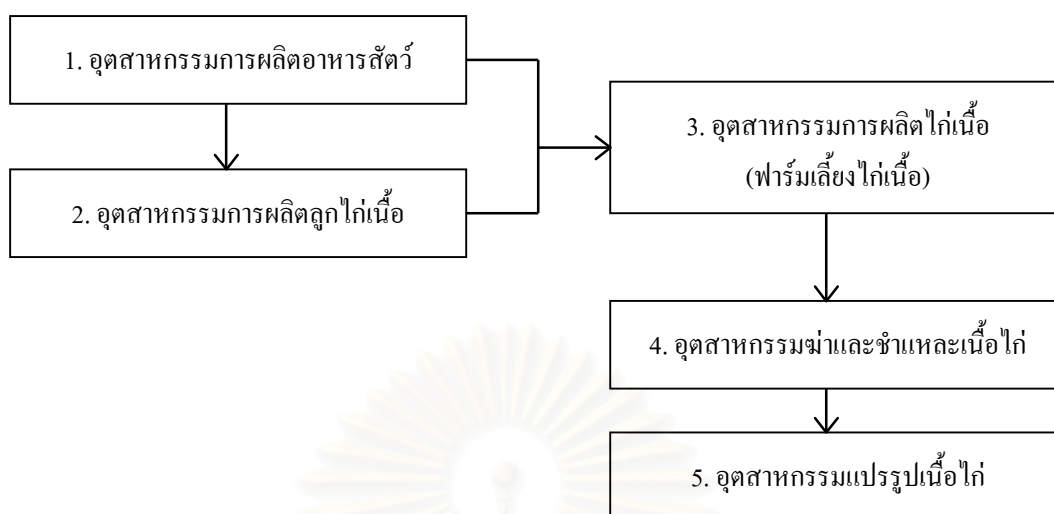
เนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึง สถานการณ์และการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อในพื้นที่จังหวัดลพบุรี โดยจะอธิบายถึงโครงสร้างของอุตสาหกรรม จำนวนและการกระจายตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ วัตถุดิบ แรงงานที่ใช้ในการผลิต กำลังการผลิต แหล่งรองรับผลผลิตหรือตลาด ตลอดจนเทคโนโลยีและมาตรฐานที่ใช้ในการผลิต แยกเป็น 5 อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ(ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์และโรงฟัก) อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) อุตสาหกรรมการฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ และสรุปปัญหาในภาพรวม และการจัดระดับการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี ตลอดจนกล่าวถึงสถานการณ์และผลกระทบจากการเกิดโรคระบาดไข้หวัดนกในสัตว์ปีก และในส่วนท้ายจะเป็นการสรุปความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อต่อปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดลพบุรี เพื่อให้ได้ชุดของปัจจัยและลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพสำหรับแต่ละอุตสาหกรรม จากนั้นจึงทำการกำหนดเกณฑ์หรือข้อกำหนดในการวิเคราะห์รวมทั้งทำการวิเคราะห์ในบทถัดไป

5.1 โครงสร้างการผลิตและการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

อุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี มีการดำเนินธุรกิจในลักษณะครบวงจร แต่ละอุตสาหกรรมรวมตัวในแนวตั้ง (Vertical Integrated) โดยประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมย่อย 5 อุตสาหกรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อุตสาหกรรมต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน กล่าวคือ ปัจจัยออก (Output Factors) หรือผลผลิตจากกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมหนึ่ง เป็นปัจจัยเข้า (Input Factors) หรือวัตถุดิบหลักของอีกอุตสาหกรรมหนึ่ง โดยอุตสาหกรรมตั้งต้นจะเริ่มจากอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ไก่เนื้อและโรงฟักลูกไก่) อุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมสุดท้ายคืออุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่¹ (แผนภาพที่ 5.1)

ในการอธิบายโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อจึงอธิบายแยกแต่ละอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ดังนี้

¹ สกฤดาภรณ์ นิยมพลอย. วิทยานิพนธ์เรื่องแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี, 2544, หน้า 75-76

แผนภาพที่ 5.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

5.1.1 อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์

อุตสาหกรรมอาหารสัตว์นับเป็นอุตสาหกรรมตั้งต้นของอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่มีพื้นฐานเชื่อมโยงการผลิตผลผลิตทางการเกษตรหลายประเภท เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวฟ่าง ปลายข้าว ถั่วเหลือง และเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องก็คือ อุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) และอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ไก่เนื้อและโรงฟักลูกไก่)

กระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมจะเริ่มจากการนำวัตถุดิบต่างๆที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรดังกล่าว มาบดโดยเครื่องบดขนาดใหญ่ได้ส่วนผสมต่างๆ ที่เป็นผงละเอียด จากนั้นก็ผสมวัตถุดิบเหล่านั้นโดยเครื่องผสม ซึ่งได้รวมวัตถุดิบที่มีสารอาหารทั้งคาร์โบไฮเดรต โปรตีน วิตามินที่ได้คำนวณไว้แล้วตามสูตรอาหารต่าง ๆ ว่าเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อที่มีอายุต่าง ๆ กัน จากนั้นจะผ่านเครื่องอัดเพื่ออัดอาหารสัตว์จากรูปแบบที่เป็นผงละเอียดให้เป็นเม็ด แล้วอาหารเม็ดส่วนหนึ่งถูกส่งไปยังไซโลขนาดใหญ่เพื่อรอการบรรจุถุง หรือเพื่อการจำหน่ายไปยังฟาร์มเลี้ยง

5.1.1.1 ที่ตั้ง จำนวน และการกระจายตัว

จากข้อมูลกรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ในตาราง 5.1 จังหวัดสระบุรี ลพบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา และนครราชสีมา มีการประกอบกิจการในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์รวมมากถึง 42 โรงงาน ในจำนวนนี้เป็นโรงงานอาหารสัตว์ที่ผลิตอาหารสัตว์หลายประเภท โดยสามารถแยกเป็นโรงงานอาหารสัตว์ที่ผลิตเฉพาะอาหารไก่เนื้อที่อยู่ในเครืออุตสาหกรรมไก่เนื้อ

ขนาดใหญ่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ทั้งสิ้น 14 โรงงาน อยู่ในจังหวัดสระบุรีจำนวน 5 โรงงาน ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอพระพุทธบาท และหนองแค มีเงินลงทุนรวมประมาณ 774 ล้านบาท การจ้างงานรวม 591 คน อยู่ในจังหวัดลพบุรีจำนวน 4 โรงงาน ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอชัยบาดาล และพัฒนานิคม มีเงินลงทุนรวมประมาณ 415 ล้านบาท การจ้างงานรวม 519 คน อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา 4 โรงงาน ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอปากช่อง และสูงเนิน มีเงินลงทุนรวมประมาณ 328 ล้านบาท การจ้างงานรวม 289 คน และอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 1 โรงงาน ตั้งอยู่ในอำเภอท่าเรือ มีเงินลงทุน 85.5 ล้านบาท การจ้างงาน 35 คน (ตาราง 5.2)

ตาราง 5.1 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงงานอาหารสัตว์
ในภาคกลางตอนบน และพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

จังหวัด	จำนวนโรงงาน (โรง)	จำนวนเงินลงทุนรวม (บาท)	แรงงานรวม (คน)	แรงม้ารวม	พื้นที่โรงงาน (ตร.ม.)
สระบุรี	18	1,139,101,776	839	39,891.63	750,784
ลพบุรี	6	693,955,351	604	22,321.58	298,893
สิงห์บุรี	-	-	-	-	-
อ่างทอง	1	9,350,000	7	17.00	2,640
ชัยนาท	-	-	-	-	-
พระนครศรีอยุธยา	4	213,900,000	139	8,073.44	82,100
เพชรบูรณ์	-	-	-	-	-
นครราชสีมา	13	1,407,415,002	1,159	17,405.31	2,352,295
ชัยภูมิ	-	-	-	-	-
รวม	42	3,463,722,129	2,748	87,709	3,486,712

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

ตาราง 5.2 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงงานอาหารสัตว์ที่ผลิต
เฉพาะอาหารไก่เนื้อในภาคกลางตอนบนและพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

จังหวัด	จำนวนโรงงาน (โรง)	จำนวนเงินลงทุนรวม (บาท)	แรงงานรวม (คน)	แรงม้ารวม	พื้นที่โรงงาน (ตร.ม.)
สระบุรี	5	773,428,776	591	32,721.00	447,520
ลพบุรี	4	414,685,000	519	16,971.21	267,532
สิงห์บุรี	-	-	-	-	-
อ่างทอง	-	-	-	-	-
ชัยนาท	-	-	-	-	-
พระนครศรีอยุธยา	1	85,500,000	35	3,930.24	28,000
เพชรบูรณ์	-	-	-	-	-
นครราชสีมา	4	1,209,500,000	1,036	13,004.84	105,395
ชัยภูมิ	-	-	-	-	-
รวม	14	2,483,113,776	2,181	66,627	848,447

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

จังหวัดลพบุรีมีโรงงานอาหารสัตว์ทั้งสิ้น 6 โรงงาน ในจำนวนนี้มีโรงงานที่เป็นโรงงานอาหารสัตว์ในเครืออุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจรผลิตเฉพาะอาหารสำหรับไก่เนื้อเพียงอย่างเดียว 4 โรงงาน ได้แก่ บริษัท เบทาโกร อโกรกรุ๊ป จำกัด(มหาชน) โรงงานอาหารสัตว์พัฒนานิคม บริษัท สหฟาร์ม จำกัด และบริษัทจีเอฟพีที่อาหารสัตว์ จำกัด ซึ่งทั้งหมดเป็นโรงงานขนาดใหญ่ มีเงินลงทุนรวมสูงถึง 414,685,000 บาท มีกำลังการผลิตรวม 16,971.21 แร่งม้า (ตาราง 5.3) ตั้งอยู่ในเขตอำเภอพัฒนานิคม และชัยบาดาล (แผนที่ 5.1) และสำหรับที่เหลือเป็นโรงงานที่มีสายการผลิตเป็นอาหารสัตว์หลายประเภท เช่น อาหารไก่เนื้อและอาหารหมู เป็นต้น ซึ่งจำหน่ายอาหารให้แก่ผู้เลี้ยงรายย่อย ตัวแทนจำหน่าย และร้านค้าปลีก

ตาราง 5.3 แสดงจำนวน แร่งงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงงานอาหารสัตว์

ในจังหวัดลพบุรี รายบริษัท พ.ศ. 2545

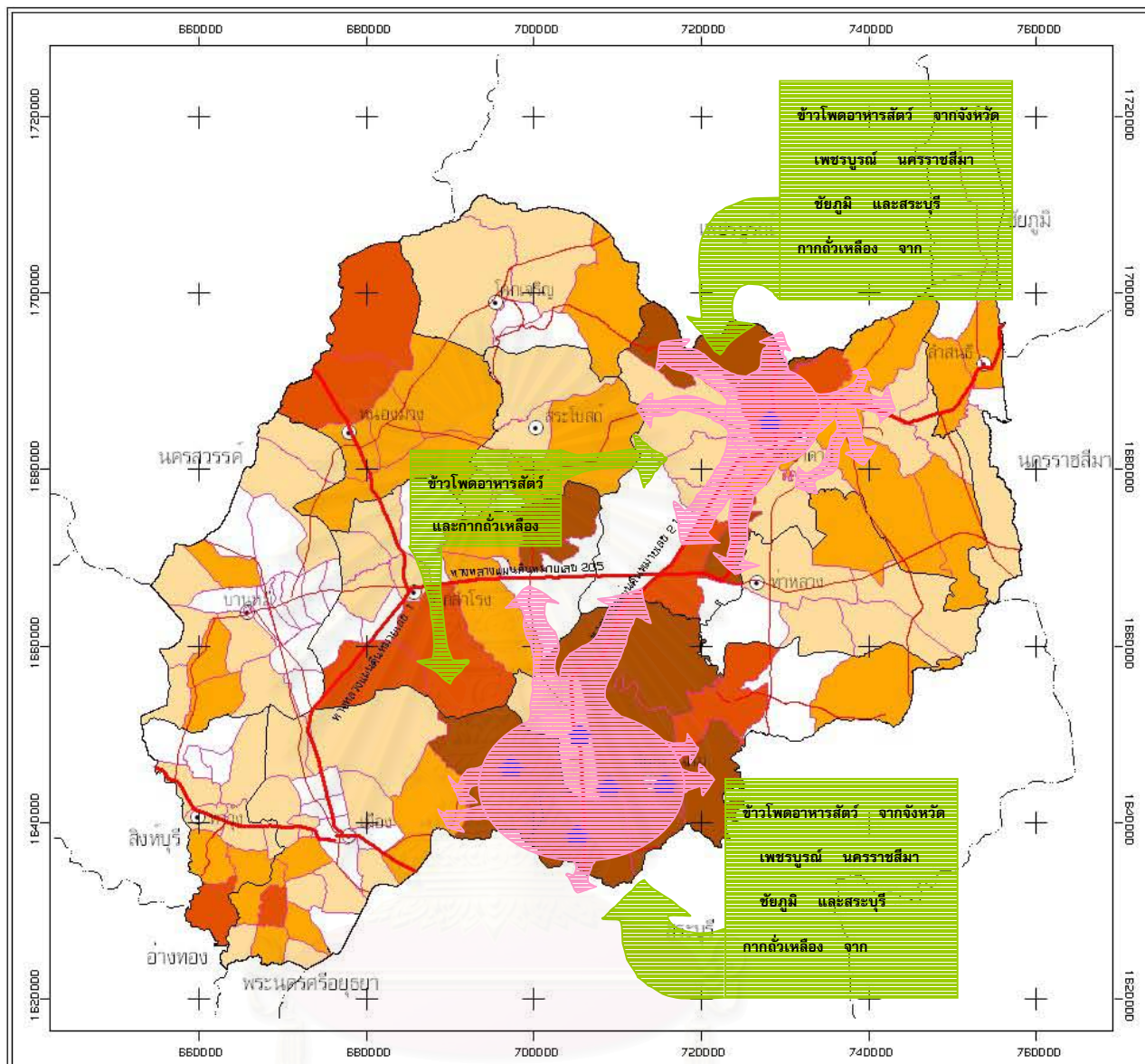
บริษัท	ที่ตั้ง	เงินลงทุนรวม (บาท)	แร่งงานรวม (คน)	แร่งม้ารวม
บริษัท เบทาโกร อโกรกรุ๊ป จำกัด(มหาชน)	ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม	306,200,000	104	13,206.25
บริษัท สหฟาร์ม จำกัด	ต.นิคมลำนารายณ์ อ.ชัยบาดาล	49,150,000	110	1,258.85
โรงงานอาหารสัตว์พัฒนานิคม (บริษัท สหฟาร์ม จำกัด)	ต.พัฒนานิคม อ.พัฒนานิคม	56,900,000	95	1,457.63
บริษัท มิตรภาพอาหารสัตว์ จำกัด	ต.พัฒนานิคม อ.พัฒนานิคม	270,770,351	75	5,297.37
บริษัทจีเอฟพีที่อาหารสัตว์ จำกัด	ต.คี่ลิ่ง อ.พัฒนานิคม	2,435,000	210	1,048.48
โรงงาน นารายณ์อาหารสัตว์	ต.โคกคูม อ.เมือง	8,500,000	10	53.00
รวม		693,955,351	604	22,321.58

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

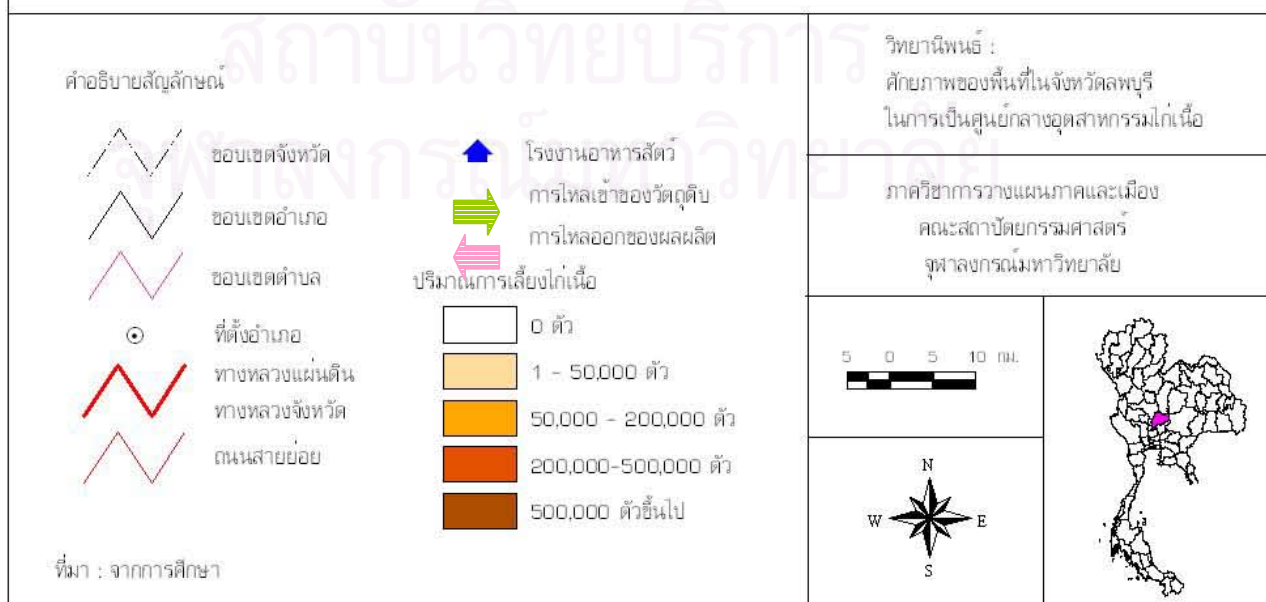
5.1.1.2 วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

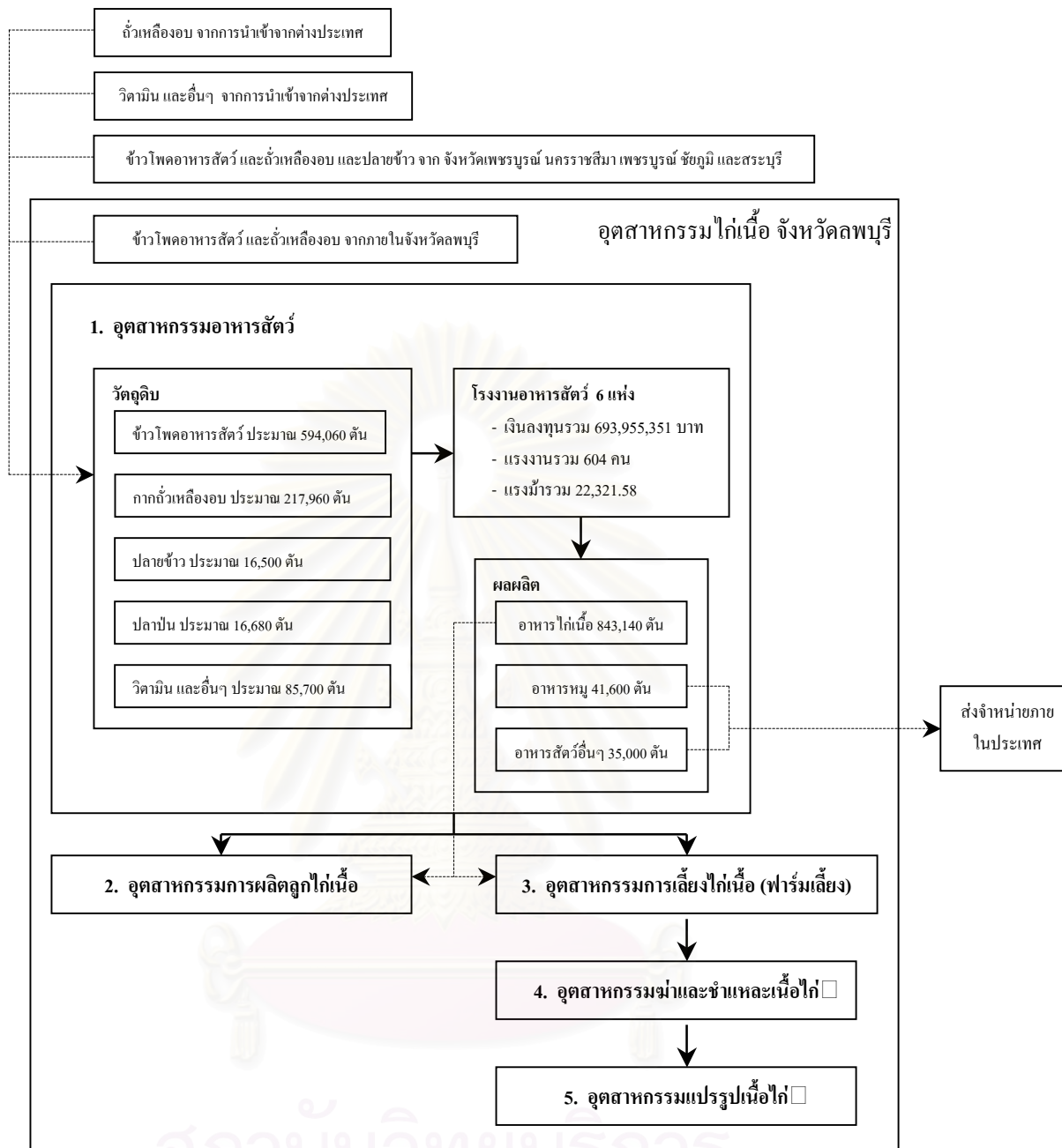
วัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ นับเป็นรายการต้นทุนที่สูงถึง ร้อยละ 90 ของต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ทั้งหมด ซึ่งวัตถุดิบที่สำคัญเป็นผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 63.82 กากถั่วเหลืองอบ ร้อยละ 23.41 และที่เหลือเป็นปลายข้าว ปลาป่น และวิตามินและอื่นๆ(ตาราง 5.4 และแผนภาพที่ 5.2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จัดเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ ให้สารอาหารประเภท คาร์โบไฮเดรต และสำหรับสารอาหารประเภทโปรตีนนั้น อุตสาหกรรมไก่เนื้อเพื่อการส่งออกต้องการอาหารไก่เนื้อที่เป็นอาหารมังสวิรัต ไม่มีส่วนประกอบที่เป็นเนื้อสัตว์ไม่ว่าจะเป็น ปลาป่น หรือซากกระดูกสัตว์ เพราะมีสารปนเปื้อน เช่น ซาโบนลล่า และอาจมีกลิ่นของปลาป่นหรือกระดูกสัตว์ติดไปกับเนื้อไก่ ทั้งนี้จะเป็นไปตามข้อตกลงของประเทศคู่ค้ารายใหญ่อย่างประเทศญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป(EU) สารอาหารประเภทนี้ อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์จึงเลือกจากถั่วเหลืองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทดแทนโปรตีนจากเนื้อสัตว์ได้อย่างสมบูรณ์²

² สัมภาษณ์ สมหวัง สุภรัตน์ภิญโญ, ผู้จัดการโรงงานบริษัท เบทาโกร อโกรกรุ๊ป จำกัด (มหาชน), 9 พฤศจิกายน 2547

แผนที่ 5.1 แสดงที่ตั้งโรงงานของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่น ในจังหวัดลพบุรี

แผนภาพที่ 5.2 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง ภายในจังหวัดลพบุรี

แหล่งวัตถุดิบหลักซึ่งก็คือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หรือบางครั้งอาจใช้ข้าวฟ่างแทนได้บ้างนั้น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในจังหวัดลพบุรีจะเลือกใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ผลิตได้ในประเทศ เนื่องจากมีคุณภาพดี สีน้ำตาล และราคาถูกกว่าเมื่อเทียบกับการสั่งซื้อจากต่างประเทศ แหล่งผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญได้แก่ บริเวณจังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี สระบุรี นครราชสีมา³ การรับซื้อ

³ อ่างแก้ว

วัตถุดิบนี้โรงงานจะรับซื้อจากผู้รวบรวม หรือคนกลาง ซึ่งตัวแทนเหล่านี้จะเป็นผู้รวบรวมจากเกษตรกรหลายรายเพื่อนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาอบหรือตากเพื่อลดความชื้นแล้วสีออกมาเป็นเมล็ดเพื่อส่งต่อให้กับโรงงานตามสัญญาที่ผูกพันไว้ การรับซื้อลักษณะนี้จะทำให้โรงงานได้รับความสะดวกในการติดต่อ ได้คุณภาพของสินค้าที่ตรงตามความต้องการ และได้ปริมาณที่แน่นอนตามกำหนดระยะเวลาที่ตกลงไว้⁴ และสำหรับถั่วเหลือง วัตถุดิบที่สำคัญรองจากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้มาจากการเพาะปลูกภายในประเทศเพียงร้อยละ 20 และอีกร้อยละ 80 จะได้จากการนำเข้าจากประเทศอาร์เจนตินา และบราซิล เป็นแหล่งใหญ่ (แผนภาพที่ 5.2 และ แผนที่ 5.1)⁵

ตาราง 5.4 แสดงปริมาณวัตถุดิบ และผลผลิตของโรงงานอาหารสัตว์ ในจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

ประเภทวัตถุดิบ	ปริมาณ(ตัน)	ร้อยละ	ประเภทผลผลิต	ปริมาณ
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	594,060	63.82	อาหารไก่เนื้อ	843,140
กากถั่วเหลืองอบ	217,960	23.41	อาหารหมู	41,600
ปลายข้าว	16,500	1.77	อื่นๆ	35,000
ปลาป่น	16,680	1.79		
วิตามินและอื่นๆ	85,700	9.21		
รวม	930,900	100.00	รวมอาหารสัตว์	919,740

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

5.1.1.3 แรงงาน

แรงงานในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในจังหวัดลพบุรี มีทั้งสิ้น 604 คน จากทั้งหมด 6 โรงงาน (ตาราง 5.3) ซึ่งนับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่อาศัยแรงงานในการผลิตน้อยกว่าอุตสาหกรรมอื่นในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เนื่องจากการผลิตจะใช้เครื่องจักรในการผลิต เช่นเครื่องบดวัตถุดิบ เครื่องผสมอาหาร เครื่องอัดเม็ดอาหาร เป็นต้น

แรงงานที่อยู่ในโรงงานอาหารสัตว์แบ่งเป็น 3 ประเภทหลักๆ คือ 1. แรงงานที่มีความรู้ หมายถึงแรงงานที่มีความรู้ตั้งแต่ระดับ ปวส. ปริญญาตรี – โท ในส่วนนี้จะมีประมาณร้อยละ 30 มีที่พักในบริเวณโรงงาน 2. แรงงานทั่วไปในโรงงาน ประมาณร้อยละ 70 แรงงานเหล่านี้อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบใกล้เคียงกับโรงงาน เพื่อสะดวกในการเดินทางมาทำงาน ซึ่งต้องเดินทางมาเอง และ 3. แรงงานจ้างเหมาจากภายนอกเป็นครั้งคราว เพื่อทำหน้าที่ขนย้าย ขนสินค้าจากรถบรรทุก

⁴ สัมภาษณ์ ชีรศักดิ์ งามสมบัติ, ผู้จัดการ โรงงาน บริษัท มิตรภาพอาหารสัตว์ จำกัด, 28 ตุลาคม

⁵ อ่างแล้ว

5.1.1.4 ผลผลิตและกำลังการผลิต

โรงงานอาหารสัตว์ในจังหวัดลพบุรีสามารถผลิตอาหารไก่เนื้อได้ทั้งสิ้น 843,140 ตัน (ตาราง 5.4 และแผนภาพที่ 5.2) ซึ่งนับว่ารองรับการเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีได้พอเพียง อาหารไก่เนื้อที่ผลิตได้จะเป็นอาหารที่ได้ผสมออกมาเป็นสูตรต่างๆ ตามความต้องการที่เหมาะสมของไก่เนื้อในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ไก่เล็ก (อายุ 1 -3 สัปดาห์) ไก่รุ่น (3 -6 สัปดาห์) และไก่ใหญ่(มากกว่า 6 สัปดาห์) การผลิตออกมาเป็นอาหารเม็ด เนื่องจากมีประสิทธิภาพดีกว่า และเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อในเชิงอุตสาหกรรม หรือเลี้ยงเพื่อการส่งออก (ระยะเวลาการเลี้ยงประมาณ 40 – 50 วัน) ไก่จะได้รับสารอาหารครบทุกหมวดไม่มีปัญหาการเลือกกิน การบรรจุภัณฑ์ของอาหารไก่เนื้อ จะมีทั้งแบบบรรจุกระสอบ และแบบไม่บรรจุกระสอบ (bulk) ทั้งนี้การจัดส่งอาหารสัตว์แต่ละประเภทจะขึ้นอยู่กับระบบการให้อาหารของฟาร์มเลี้ยง คือหากระบบการให้อาหารไก่ของฟาร์มเป็นแบบอัตโนมัติซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นฟาร์มของบริษัทจะมีถังไซโลบรรจุอาหารไก่ขนาดใหญ่ที่ฟาร์มเลี้ยง ลักษณะนี้จะสามารถส่งอาหารไก่แบบไม่บรรจุกระสอบ (bulk) ได้ แต่หากระบบการให้อาหารของฟาร์มเลี้ยงเป็นแบบใช้แรงงานคน การส่งอาหารสัตว์แบบบรรจุกระสอบจะสะดวกกว่า เช่นเดียวกับการส่งอาหารสัตว์ไปยังร้านค้าปลีกก็จะส่งแบบบรรจุกระสอบ⁶

5.1.1.5 ตลาดและแหล่งรองรับผลผลิต

สำหรับโรงงานอาหารสัตว์ที่ผลิตเฉพาะอาหารไก่ซึ่งเป็นโรงงานในเครือบริษัทที่ทำธุรกิจอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจรนั้น อาหารไก่เนื้อที่ผลิตได้จากโรงงานอาหารสัตว์จะถูกส่งให้กับฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ฟาร์มเลี้ยงที่เป็นของบริษัทในเครือเอง ซึ่งจะเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ หรือเป็นขนาดกลางที่กระจายตัวอยู่ก็ตาม และฟาร์มเลี้ยงที่มีสัญญาผูกพันกับบริษัทหรือที่เรียกว่าฟาร์มลูกเล้า แต่สำหรับโรงงานอาหารสัตว์ที่ผลิตอาหารสัตว์หลายชนิดลูกค้าของบริษัทจะแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1. ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ 2. ร้านค้าปลีกในพื้นที่จังหวัดลพบุรี และ 3. บริษัทในเครืออุตสาหกรรมไก่เนื้อที่จ้างผลิตเป็นครั้งคราว

เพื่อประสิทธิภาพที่สมบูรณ์ที่สุดของอาหารไก่ จึงจำเป็นต้องส่งอาหารไก่ไปใช้เลี้ยงไก่ทันทีไม่เช่นนั้น กลิ่นจะสูญเสียไป และความชื้นจะทำให้เกิดเชื้อรา เป็นต้น การขนส่งอาหารสัตว์โรงงานจะเป็นผู้จัดส่งให้กับฟาร์มเลี้ยง ซึ่งรถที่ใช้ขนส่งจะเป็นรถบรรทุกตั้งแต่ 4 ล้อ 6 ล้อ และรถที่บรรทุกคอนเทนเนอร์ที่เป็นไซโลในกรณีที่ขนส่งอาหารสัตว์แบบไม่บรรจุกระสอบ⁷

⁶ สัมภาษณ์ สมหวัง สุภรัตน์ภิญโญ, ผู้จัดการโรงงานบริษัท เบทาโกร อโกรกรุ๊ป จำกัด (มหาชน), 9 พฤศจิกายน 2547

⁷ อ้างแล้ว

5.1.1.6 เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต

เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตมีตั้งแต่ ไซโลสำหรับเก็บวัตถุดิบและอาหารสำเร็จรูป เครื่องอบข้าวโพด เครื่องบดวัตถุดิบ เครื่องผสมวัตถุดิบ และนอกจากนี้ยังมีเครื่องร่อน เครื่องฟัด และแม่เหล็ก ที่ใช้ในการแยกสิ่งเจือปน และคัดขนาดวัตถุดิบ เครื่องจักรเหล่านี้จะนำเข้าจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเลือกใช้เทคโนโลยีจากยุโรป โดยเฉพาะเยอรมัน และสวิสเซอร์แลนด์⁸

สำหรับในด้านการป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในเรื่องกลิ่นจากระบบการผลิต จะควบคุมโดยระบบกำจัดกลิ่นแบบ Wet Scrubber โดยใช้น้ำเป็นตัวขับฝุ่นและกลิ่น และใช้คลอรีนฟอกกลิ่นที่ไม่ละลายน้ำ ระบายน้ำจะเป็นตัวหลักหมุนเวียนในระบบ และเมื่อน้ำในระบบมีสิ่งสกปรกปนเปื้อนสูงขึ้น ก็จะระบายน้ำจากระบบกำจัดกลิ่นออกไปบำบัด โดยระบบบำบัดน้ำเสีย

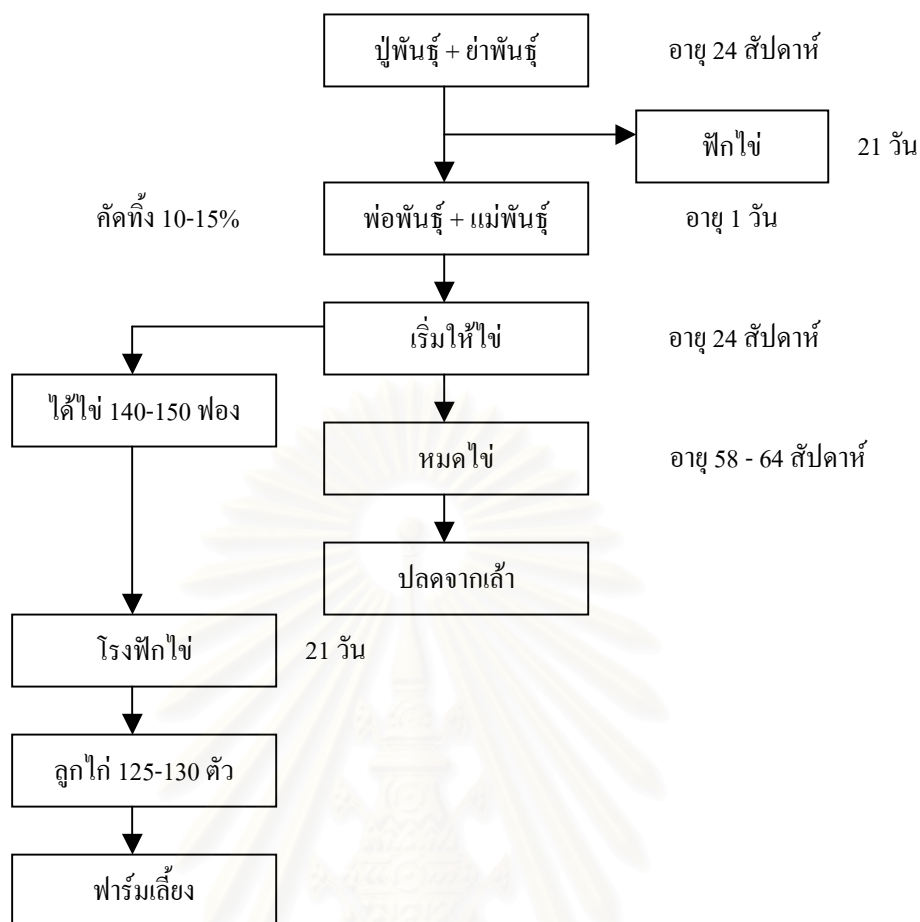
5.1.2 อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ (ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์และโรงฟัก)

อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อนับเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบจากอุตสาหกรรมตั้งต้นอย่างอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และผลิตที่ได้ คือ ลูกไก่เนื้อ จะเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยง) นั่นเอง

การผลิตของอุตสาหกรรมนี้จะแบ่งเป็น 2 ส่วนการผลิต คือ 1. ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ และ 2. โรงฟักไข่(สถานฟักไข่) กระบวนการผลิตจะเริ่มจากการเลี้ยงไก่ปู่-ย่าพันธุ์(GPS) เมื่อไก่อายุราว 24 สัปดาห์ จะเริ่มให้ไข่ จากนั้นจะส่งไข่ไปยังโรงฟักเป็นเวลา 21 วัน ได้ไข่ พ่อ-แม่พันธุ์(PS) กลับมาเลี้ยงที่ฟาร์ม จนอายุราว 24 สัปดาห์จะเริ่มให้ไข่ จากนั้นจะส่งไข่ที่ออกจากพ่อ-แม่พันธุ์ ไปยังโรงฟักเพื่อฟักไข่ ประมาณ 21 วัน ได้ลูกไก่เนื้อ อายุ 1 วัน ส่งไปยังฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อเลี้ยงต่อไป โดยรวมเวลาโดยประมาณตั้งแต่นำเข้า ปู่-ย่าพันธุ์ จนถึงลูกไก่ที่ฟักมาเป็นตัวเท่ากับ 54-60 สัปดาห์(แผนภาพที่ 5.2) ผลผลิตของอุตสาหกรรมนี้ซึ่งคือ ลูกไก่มีชีวิต จำเป็นต้องมีการประสานงานจากฟาร์มเลี้ยงก่อนเป็นอย่างดี ว่าฟาร์มจะต้องพร้อมก่อนที่ลูกไก่จะไปส่ง เพราะลูกไก่ไม่สามารถเก็บเป็นสินค้าคงคลังได้ เมื่อได้ลูกไก่ที่ฟักออกมาจากไข่แล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของลูกไก่ว่าต้องมีร่างกายสมบูรณ์ในส่วนนี้จะมีการคัดทิ้งราวร้อยละ 10 – 15 ของจำนวนลูกไก่ที่ฟักทั้งหมด เพราะหากลูกไก่มีปัญหา จะทำให้มีปัญหาเช่น โตช้า พิกัด ทำให้เปลืองอาหารต่อเนื่องไปยังการเลี้ยงไก่เนื้อที่ฟาร์ม และโรงฆ่าและชำแหละด้วย⁹

⁸ อ้างแล้ว

⁹ สัมภาษณ์ นายอภิรักษ์ ปิติ, สัตวแพทย์โรงฟักไข่ไกลเด็นไลน์ บิสซิเนส, 6 พฤศจิกายน 2547

แผนภาพที่ 5.3 แสดงกระบวนการผลิตลูกไก่เนื้อ

5.1.2.1 ที่ตั้ง จำนวน และการกระจายตัว

จากข้อมูลกรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม (ตาราง 5.5) พบว่า สถานประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่ได้จดทะเบียนไว้ ในพื้นที่ภาคกลางตอนบนและพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี มีเพียง สถานประกอบการโรงฟักไข่ในจังหวัดลพบุรี 4 แห่ง ตั้งอยู่บริเวณอำเภอชัยบาดาล และพัฒนานิคม มีเงินลงทุนรวมประมาณ 250 ล้านบาท การจ้างงานรวม 165 คน และ จังหวัดเพชรบูรณ์ 1 แห่ง ตั้งอยู่อำเภอเมือง มีเงินลงทุน 100 ล้านบาท การจ้างงาน 60 คน

ตาราง 5.5 แสดงจำนวน โรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงฟักไข่

ในภาคกลางตอนบนและพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

จังหวัด	จำนวนโรงงาน (โรง)	จำนวนเงินลงทุนรวม (บาท)	แรงงานรวม (คน)	รวม	พื้นที่โรงงาน (ตร.ม.)
ลพบุรี	3	250,079,000	165	4,073.03	298,893
เพชรบูรณ์	1	100,000,000	60	na	na
รวม	4	350,079,000	225		

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

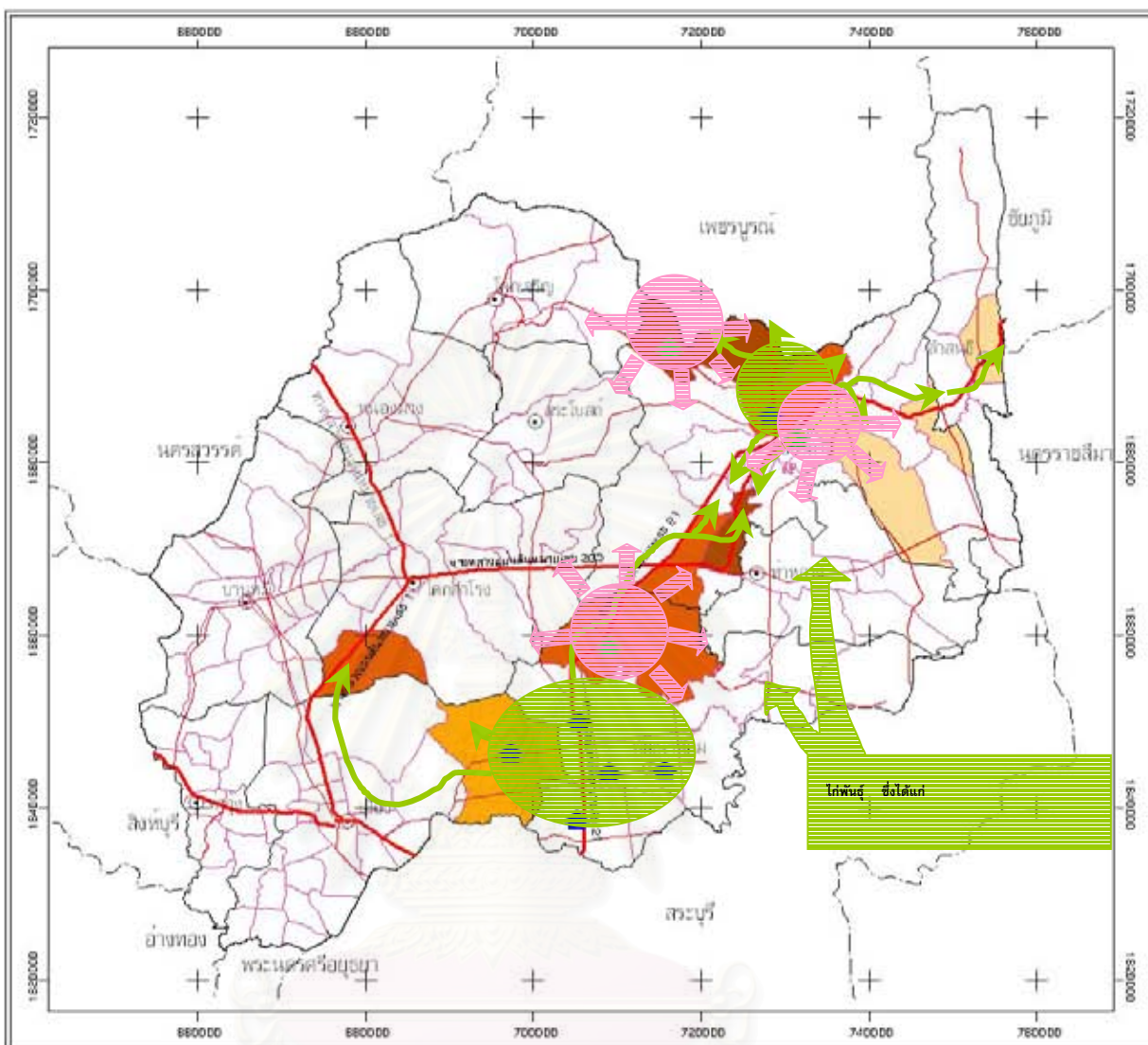
การอธิบายสถานประกอบการอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีสามารถอธิบายจากการผลิตของอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อที่แบ่งเป็น ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ และโรงฟักไข่ ในส่วนฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ จากข้อมูลของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี พบว่าทั้งจังหวัดลพบุรีมีฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ที่จดทะเบียนทั้งสิ้น 29 ฟาร์ม ทั้งหมดเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีการเลี้ยง 50,000-100,000 ตัว ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอชัยบาดาล จำนวน 21 ฟาร์ม ที่เหลือตั้งอยู่อำเภอพัฒนานิคม โลกสำโรง เมืองลพบุรี และลำสนธิ โดยมีปริมาณการเลี้ยงทั้งสิ้น 3,214,387 ตัว ปริมาณไก่พ่อแม่พันธุ์ที่เลี้ยงมาก ได้แก่ ในอำเภอชัยบาดาล 2,470,987 ตัว รองลงมา คืออำเภอโลกสำโรง พัฒนานิคม เมืองลพบุรี และลำสนธิ ตามลำดับ (ตาราง 5.6) อย่างไรก็ตามจากข้อมูลของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี พบว่าตำบลที่มีการทำฟาร์มไก่พันธุ์ ได้แก่ ต.ชัยบาดาล ต.นาโสม ต.บัวชุม ต.ศิลาทิพย์ ต.ม่วงค่อม ต.นิคมถ่านารายณ์ อ.ชัยบาดาล ต.ห้วยโป่ง อ.โลกสำโรง ต.โลกสูง อ.พัฒนานิคม ต.โคกสูง อ.เมืองลพบุรี ต.ลำสนธิ อ.ลำสนธิ (แผนที่ 5.2)

สำหรับโรงฟักไข่ ในจังหวัดลพบุรีมีทั้งสิ้น 3 บริษัท ซึ่งเป็นบริษัทที่เป็นส่วนหนึ่งของเครืออุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร ได้แก่ บริษัท ซัลเวลเลย์(ไทยแลนด์) จำกัด บริษัท สหบริดเดอร์ จำกัด (เครือสหฟาร์ม) และบริษัท บีฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด (เครือเบทาโกร) รวมมีเงินลงทุนทั้งสิ้น 250,079,000 บาท จำนวนไข่ที่สามารถฟักได้ทั้งสิ้น 23,500,992 ฟอง ตั้งอยู่บริเวณ ต.ชัยบาดาล ต.ศิลาทิพย์ อ.ชัยบาดาล และต.โลกสูง อ.พัฒนานิคม (ตาราง 5.7 และแผนที่ 5.2)

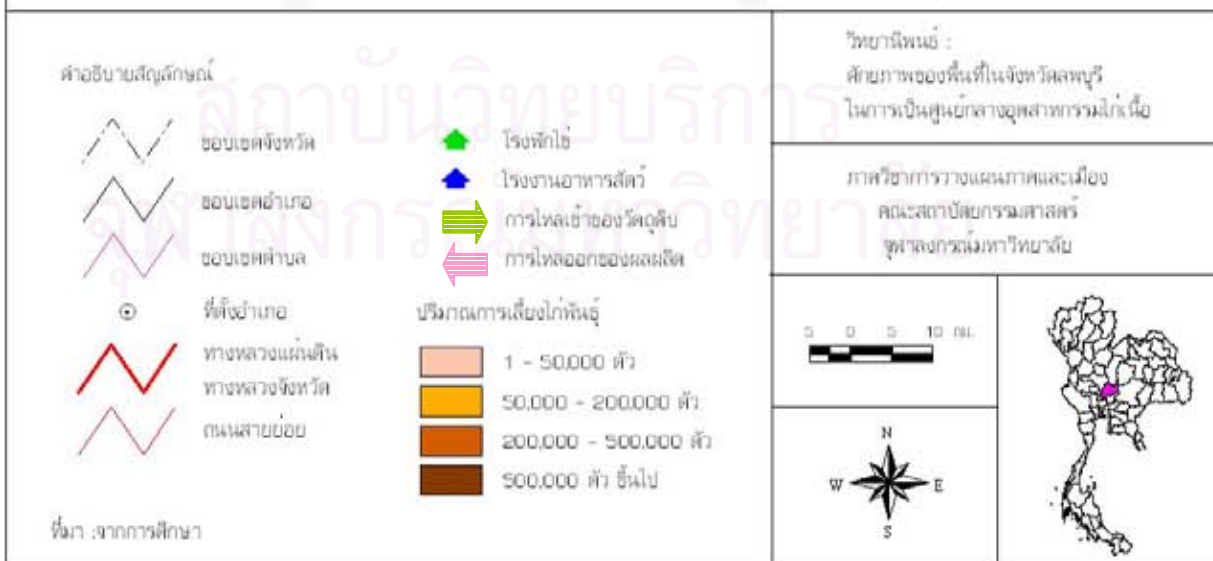
ตาราง 5.6 แสดงจำนวนฟาร์ม และปริมาณการเลี้ยงไก่พ่อแม่พันธุ์ ของจังหวัดลพบุรี
เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2545

อำเภอ	จำนวนฟาร์ม	ปริมาณไก่พ่อแม่พันธุ์
เมืองลพบุรี	1	150,000
บ้านหมี่	-	-
ชัยบาดาล	21	2,470,987
โลกสำโรง	3	322,300
พัฒนานิคม	3	222,800
ท่าช้าง	-	-
ท่าหลวง	-	-
สระโบสถ์	-	-
โคกเจริญ	-	-
ลำสนธิ	1	48,300
หนองม่วง	-	-
จังหวัดลพบุรี	29	3,214,387

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี

แผนที่ 5.2 แสดงที่ตั้งโรงพักไอ้และการกระจายตัวการเสี่ยงไ้พันธุ์ของอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ และความเชื่อมโยง

ตาราง 5.7 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ
ในจังหวัดลพบุรี รายบริษัท พ.ศ. 2545

บริษัท	ที่ตั้ง	เงินลงทุนรวม (บาท)	แรงงานรวม (คน)	รวมไร่รวม	จำนวนไข่ที่ฟัก
บริษัท ซัลเวลล์ (ไทยแลนด์) จำกัด	ด.ชัยบาดาล อ.ชัยบาดาล	30,000,000	21	1,504.40	1,596,672
บริษัท สหบริดเคอร์ จำกัด	ด.ศิลาทิพย์ อ.ชัยบาดาล	130,000,000	80	1,143.83	17,005,440
บริษัท บี ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	ด.โคกสูง อ.พัฒนา นิคม	90,079,000	64	1,424.80	4,898,880
รวม		250,079,000	165	4,073.03	23,500,992

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

5.1.2.2 วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

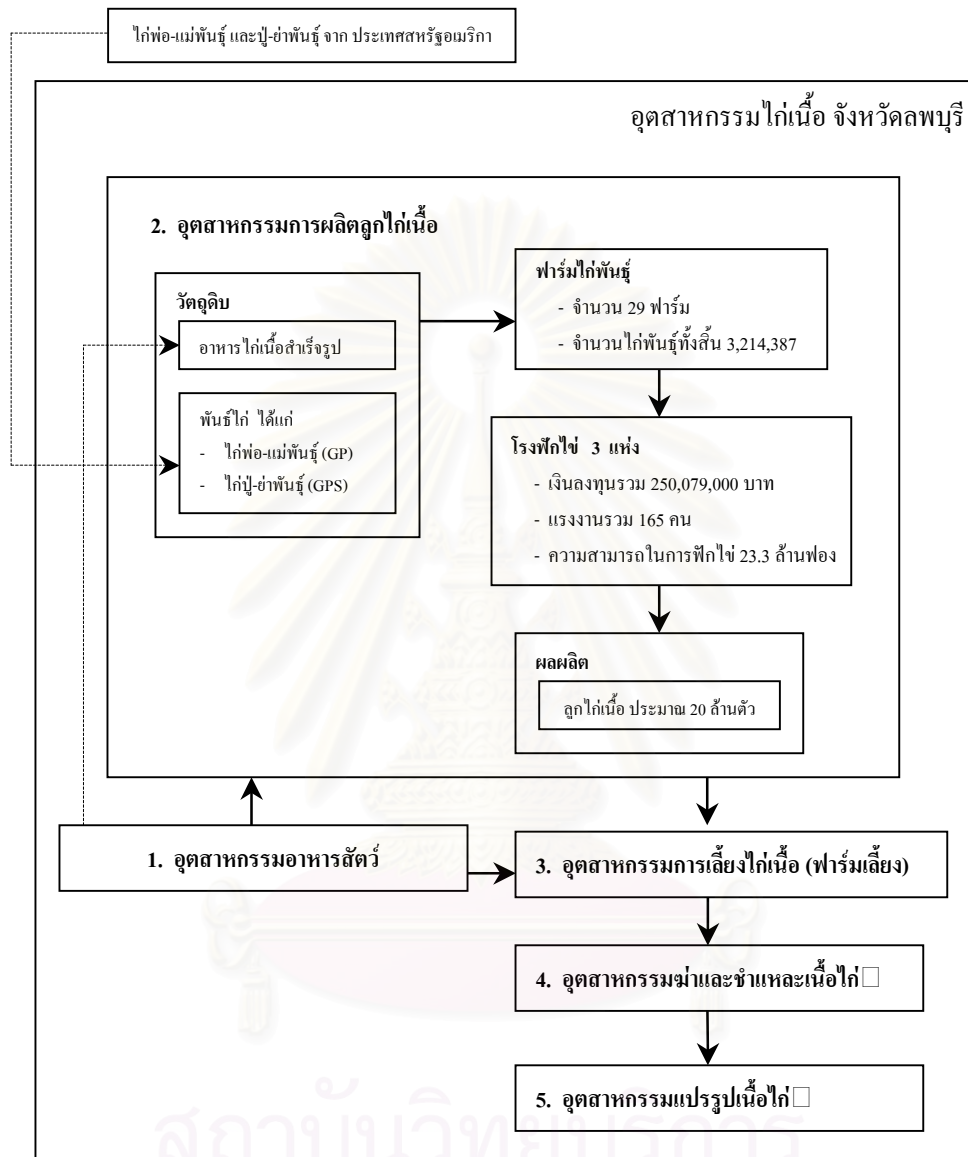
วัตถุดิบหลักที่มีสัดส่วนในต้นทุนการผลิตที่สูง แบ่งเป็น 2 ประเภทหลักๆ คือ อาหารไก่เนื้อ และค่าพันธุ์ไก่เนื้อ (แผนภาพที่ 5.4) สำหรับอาหารไก่เนื้อ จะเป็นอาหารสูตรต่างๆ ที่มาจากโรงงานอาหารสัตว์ของบริษัทในเครือเดียวกัน ซึ่งอยู่ในจังหวัดลพบุรีเหมือนกัน (แผนที่ 5.2) ฟาร์มเลี้ยงไก่พ่อแม่พันธุ์เป็นฟาร์มขนาดใหญ่ การดูแลและมาตรฐานฟาร์มจะเป็นฟาร์มที่มีมาตรฐานสูง เป็นฟาร์มระบบปิดแบบควบคุมอุณหภูมิ (Evaporation Cooling System) ระบบการให้อาหารจะเป็นระบบอัตโนมัติ จะมีถังไซโลสำหรับใส่อาหารขนาดใหญ่อยู่หน้าโรงเรือน การขนส่งอาหารสัตว์มายังฟาร์มจึงเป็นปริมาณมาก

สำหรับวัตถุดิบเรื่องพันธุ์ไก่ พันธุ์ไก่เนื้อที่นิยมเลี้ยงได้แก่ พันธุ์Arbor Acres พันธุ์Hubbard พันธุ์Hybro และพันธุ์Ross One ซึ่งเป็นพันธุ์ลูกผสมมีอัตราการเติบโตที่รวดเร็ว เลี้ยงง่าย อัตราการแลกเนื้อสูง และทนทานต่อโรค พันธุ์ไก่เหล่านี้สั่งนำเข้ามาจากประเทศแถบยุโรปและสหรัฐฯ ซึ่งเป็นประเทศที่เจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์ และการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ และสำหรับจังหวัดลพบุรีมีบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์เป็นผู้นำเข้าไก่เนื้อและเป็นตัวแทนจำหน่ายให้กับอุตสาหกรรมไก่เนื้อทั่วไปในจังหวัดลพบุรี

5.1.2.3 แรงงาน

อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานไม่มากนัก มีแรงงานรวมทั้งจังหวัดในอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อเท่ากับ 165 คน (ตารางที่ 5.7) และสามารถแบ่งประเภทแรงงานได้เป็น 4 ประเภท คือ 1. แรงงานที่มีความรู้ จะเป็นส่วนแรงงานที่ทำงานในสำนักงานและสัตว์บาลรับผิดชอบประจำฟาร์มและโรงฟักไข่ 2. แรงงานทั่วไปซึ่งเป็นแรงงานที่อยู่ในโรงฟักไข่ทำหน้าที่ดูแลคุมตู้ฟักไข่และบรรจุลูกไก่ 3. แรงงานทั่วไปที่อยู่ประจำโรงเรือนเลี้ยงไก่ โดย

ทั่วไปแรงงาน 1-2 คน จะรับผิดชอบการเลี้ยง 1 โรงเรือน ซึ่งเลี้ยงไก่ในจำนวน 20,000-100,000 ตัว และ 4. แรงงานที่จ้างเหมาเป็นครั้งคราวสำหรับการขนส่งลูกไก่เนื้อไปยังฟาร์มเลี้ยง¹⁰

แผนภาพที่ 5.4 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง ภายในจังหวัดลพบุรี

¹⁰ อ่างแล้ว

5.1.2.4 ผลผลิตและกำลังการผลิต

โรงฟักไข่ในจังหวัดลพบุรีทั้งหมดสามารถฟักไข่ได้มากถึง 23,500,992 ฟอง (ตาราง 5.7 และแผนภาพที่ 5.4) ได้ลูกไก่เนื้อมากถึงประมาณ 20 ล้านตัว เพื่อส่งไปยังฟาร์มเลี้ยง ซึ่งยาพันธุ์ไก่เนื้อ 1 ตัว จะให้แม่พันธุ์ไก่เนื้อประมาณ 40 ตัว และแม่พันธุ์ไก่เนื้อ 1 ตัว จะให้ลูกไก่เนื้อโดยประมาณ 135 ตัว ดังนั้นพอสรุปได้ว่ายาพันธุ์ 1 ตัว จะให้ลูกไก่เนื้อได้ประมาณ 5,400 ตัว ลูกไก่ที่ฟักตัวออกมาจากไข่ ใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 21 วัน จากนั้นจะถูกส่งมายังสายพานลำเลียงบรรจุลงกล่อง ในระหว่างนี้ต้องมีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของลูกไก่เพื่อให้ได้ลูกไก่ที่มีคุณภาพดี กล่องที่บรรจุจะเป็นกล่องทึบแสง เมื่อบรรจุเรียบร้อยแล้วจะลำเลียงขึ้นรถบรรทุกเพื่อส่งไปยังฟาร์มเลี้ยงทันที ในระหว่างนี้จะต้องคลุมผ้าไม่ให้ลูกไก่ได้รับแสงสว่างจนกว่าจะถึงฟาร์มเลี้ยง ลูกไก่จะเห็นแสงสว่างเมื่อเข้าไปอยู่ในฟาร์มเลี้ยงระบบปิดที่เปิดไปให้แสงสว่างเตรียมไว้อย่างเหมาะสม¹¹

5.1.2.5 ตลาดและแหล่งรองรับผลผลิต

การส่งลูกไก่เนื้อไปยังฟาร์มเลี้ยงจะต้องไม่เดินทางไกลข้ามจังหวัด แหล่งรองรับลูกไก่เนื้อจึงเป็นฟาร์มเลี้ยงในจังหวัดลพบุรี (แผนภาพที่ 5.4) ที่ได้ทำสัญญากับเครือข่ายอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้มีการฟักแล้ว ไม่น้อยกว่า 1 เดือนหรือ 21 วัน โรงฟักไข่จึงจำเป็นต้องตั้งอยู่ในหรืออยู่ใกล้บริเวณที่มีฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อจำนวนมาก (แผนที่ 5.2) ทั้งนี้เพื่อลดการความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการขนส่ง

5.1.2.6 เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต

เทคโนโลยีที่ใช้จะแบ่งตามส่วนการผลิต คือในส่วนฟาร์มเลี้ยงพ่อ-แม่พันธุ์ โรงเรือนจะเป็นระบบปิดควบคุมอุณหภูมิและความชื้น (Evaporation Cooling System) การควบคุมอุณหภูมิและความชื้นตลอดจนแสงสว่างจะเป็นไปโดยอัตโนมัติตามที่ได้ตั้งโปรแกรมเอาไว้ วัสดุสำหรับโรงเรือนจะเป็นวัสดุที่มีคุณภาพและมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ และมาตรฐานสากลที่ประเทศคู่ค้าต้องการ ระบบการให้อาหารเป็นแบบลำเลียงอัตโนมัติ

และสำหรับโรงฟักไข่ก็จะมีระบบการผลิตที่ทันสมัย มีผู้ฟักไข่เพื่ออบไข่ก่อนจะฟักเป็นตัวที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ การลำเลียง และคัดเลือกลูกไก่จะไม่ขัดกับกฎระเบียบสำคัญในสมาคมปศุสัตว์ด้วยความปลอดภัยของสินค้าอาหาร (White Paper on Food Safety) ที่กำหนดโดนสหภาพยุโรปให้ต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare)

¹¹ อ้างแล้ว

5.1.3 อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)

ไก่เนื้อ หมายถึง ไก่ที่อยู่ในช่วงที่เป็นวัยรุ่น ซึ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างระยะที่เป็นลูกไก่กับไก่เนื้อที่โตเต็มวัย ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อมีระยะเวลาสั้นเพียง 40-55 วัน จะได้น้ำหนักไก่เนื้อประมาณ 1.8 กิโลกรัม ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อสามารถเลี้ยงไก่ได้หลายรุ่นต่อเนื่องกันตลอดทั้งปี ตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์กำหนดให้มีการพักเล้าประมาณ 21 วัน เป็นอย่างน้อย ก่อนที่จะมีการลงลูกไก่รุ่นต่อไป โดยเฉลี่ยสามารถทำให้เลี้ยงไก่ได้ประมาณ 4-5 รุ่นต่อปีในภาวะปกติ หมายถึงไม่มีโรคระบาด หรือประกาศจากรัฐบาลเพื่อควบคุมการเลี้ยงกรณีที่เป็นพื้นที่ที่มีปัญหา

โรงเรือนที่ใช้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ ในอดีตจะมีทั้งที่เป็นระบบเปิดหมายถึง โรงเรือนที่เปิดโล่ง อากาศ อุณหภูมิและความชื้นภายนอกมีผลโดยตรงกับภายในบริเวณโรงเรือน และโรงเรือนระบบปิด ที่เรียกว่า Evaporation Cooling System เป็นโรงเรือนที่ควบคุม อุณหภูมิ และความชื้นภายในโรงเรือน โดยใช้พัดลมระบายถ่ายเทอากาศขนาดใหญ่ ซึ่งการควบคุมพัดลมนี้ก็มีทั้งแบบอัตโนมัติ และควบคุมโดยแรงงานคน โรงเรือนลักษณะนี้จะทำให้ระบบการเลี้ยงเป็นมาตรฐานมากขึ้น สามารถควบคุมและป้องกันโรคระบาดได้ดีกว่าโรงเรือนแบบเปิด ในปัจจุบันจึงมีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการหันมาเลี้ยงไก่เนื้อโดยระบบโรงเรือนแบบปิด การเลี้ยงไก่เนื้อในลักษณะเป็นอุตสาหกรรมทั้งในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดข้างเคียง จึงบังคับให้มีการเลี้ยงไก่เนื้อในโรงเรือนแบบปิดทั้งสิ้น และสำหรับระบบการให้น้ำและอาหาร ก็มี 2 แบบ คือแบบอัตโนมัติที่ใช้สายพานในการลำเลียง และระบบแบบใช้แรงงานคนตัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการลงทุนของผู้ประกอบการว่าจะสะดวกหรือเหมาะสมที่จะใช้แบบใด

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี และการสำรวจเพื่อสัมภาษณ์ภาคสนาม ทั้งสิ้น 11 ฟาร์ม (ตาราง 5.8) พบว่าฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีเป็นฟาร์มเลี้ยงที่ต้องมีบริษัทที่ประกอบอุตสาหกรรมไก่เนื้อทำสัญญาผูกพันอยู่ทุกฟาร์ม ซึ่งสามารถแบ่งประเภทการเลี้ยงไก่เนื้อออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทการเลี้ยงแบบรับจ้างเลี้ยง ได้ทำการสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 4 บริษัท สามารถสรุปได้ว่า ประเภทการเลี้ยงแบบรับจ้างเลี้ยงเป็นการเลี้ยงโดยทำสัญญาผูกพันกับบริษัทเครื่องอุตสาหกรรมไก่เนื้อลักษณะหนึ่ง โดยผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อจะเป็นผู้ลงทุนในการสร้างโรงเรือนและอุปกรณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นของตนเอง ค่าใช้จ่ายเรื่องแรงงานและค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่นค่าไฟฟ้า ค่าแกลบรองพื้น ค่าแก๊ส จะเป็นของเจ้าของโรงเรือนเช่นกัน แต่ส่วนค่าใช้จ่ายด้านลูกไก่เนื้อ อาหารไก่เนื้อ และยาและเวชภัณฑ์ บริษัทซึ่งทำสัญญากันอยู่จะเป็นผู้ออกให้ทั้งหมดรวมทั้งเข้ามาช่วยเหลือทางการเงิน การจัดการบริหาร และวิธีการเลี้ยงให้อีกด้วย ผลตอบแทนที่

ผู้เลี้ยงประเภทรับจ้างเลี้ยงได้รับจะขึ้นอยู่กับไก่ที่มีชีวิต โดยได้รับค่าจ้างเลี้ยงคิดเป็นตัวหรือตามน้ำหนัก การเลี้ยงประเภทนี้ผู้ประกอบการไม่ต้องรับภาระความเสี่ยงในด้านต้นทุนการผลิตและราคาไก่เนื้อ¹²

2. ประเภทการเลี้ยงแบบประกันราคา ได้ทำการสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 5 บริษัท สามารถสรุปได้ว่า การเลี้ยงไก่ประเภทนี้ ผู้เลี้ยงจะต้องเป็นผู้ลงทุนสร้างโรงเรือน ซื่ออุปกรณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ จ่ายค่าแรงงานและค่าใช้จ่ายอื่นๆ และสำหรับลูกไก่เนื้อ อาหารไก่เนื้อ และยาและเวชภัณฑ์สัตว์ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงจะทำสัญญาซื้อขายเป็นรายลักษณะอักษรกับบริษัทที่ทำสัญญาด้วย ตลอดจนตกลงราคาซื้อขายไก่เนื้อล่วงหน้า ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อในแต่ละรุ่นบริษัทจะเป็นผู้กำหนดขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการขาดอิสระในการขยายการเลี้ยงเอง ผลตอบแทนที่จะได้รับขึ้นอยู่กับฝีมือการเลี้ยงว่าจะมีไก่เนื้อปริมาณเท่าใด ซึ่งโดยทั่วไปจะมีรายได้มากกว่าแบบรับจ้างเลี้ยง¹³

3. ฟาร์มบริษัท ได้ทำการสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 2 บริษัท สามารถสรุปได้ว่า ฟาร์มของบริษัทจะเป็นการลงทุนทั้งหมดโดยบริษัทที่ทำธุรกิจในอุตสาหกรรมไก่เนื้อนั่นเอง บริษัทจะเลี้ยงไก่เอง โดยจัดหาพันธุ์ไก่ ผลิตอาหารไก่เนื้อ ยาและเวชภัณฑ์สัตว์ ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการเลี้ยงไก่เองจากบริษัทในเครือเดียวกัน ที่ตั้งฟาร์มเหล่านี้มีทั้งแบบตั้งฟาร์มและโรงเรือนเลี้ยงไก่เนื้ออยู่ในบริเวณเดียวกัน ซึ่งง่ายและสะดวกในการควบคุมดูแลการเข้า-ออก ตลอดจนการบริหารจัดการ และประสานงาน และอีกลักษณะจะเลือกตั้งแยกฟาร์มห่างกันกระจายภายในพื้นที่ตำบลเดียวกัน หรือใกล้เคียง ในฟาร์มหนึ่ง จะมีโรงเรือนเลี้ยงไก่ประมาณ 7-8 หลัง ลักษณะนี้ทำให้ง่ายต่อการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคระบาด และเป็นการกระจายความเสี่ยงกรณีที่เกิดความเสียหายในบริเวณฟาร์มหนึ่งๆ¹⁴

ตาราง 5.8 แสดงประเภทผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ จังหวัดชลบุรี

ประเภทการเลี้ยง	จำนวน
ฟาร์มรับจ้างเลี้ยง	4
ฟาร์มประกันราคา	5
ฟาร์มบริษัท	2
รวมตัวอย่างที่สัมภาษณ์	11

ที่มา: การสัมภาษณ์

¹² สัมภาษณ์ รัตนสุดา มั่นดี, 1 พฤศจิกายน 2547 และ สุชิน แสงทรัพย์, 1 พฤศจิกายน 2547

¹³ สัมภาษณ์ สมบูรณ์ ชอบคุย, 6 พฤศจิกายน 2547 และ กฤษณา ประกอบกุล, 1 พฤศจิกายน 2547

¹⁴ สัมภาษณ์ สุเจตน์ อยู่หัตต์, ผู้จัดการฟาร์ม 14 บริษัท ซัลเวลล์ (ประเทศไทย) จำกัด, 28 ตุลาคม 2547 และ โยธิน บุญทะศรี, ผู้จัดการบริษัท โกลเด้นไลน์ จำกัด, 6 พฤศจิกายน 2547

5.1.3.1 ที่ตั้ง จำนวน และการกระจายตัว

จากข้อมูลของกรมปศุสัตว์ พบว่า พื้นที่ภาคกลางตอนบนเป็นพื้นที่ที่มีการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นจำนวนมากถึง 1,367 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 11.52 ของประเทศ ปริมาณไก่เนื้อมากถึง 40,706,309 ตัว คิดเป็นร้อยละ 27.88 ของปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อทั้งประเทศ โดยจังหวัดที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี มีจำนวนฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อทั้งสิ้น 758 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 6.39 ของประเทศ ปริมาณไก่เนื้อ 24,986,143 ตัว คิดเป็นร้อยละ 17.11 ของปริมาณการเลี้ยงทั่วประเทศ รองลงมาได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีฟาร์มเลี้ยงทั้งสิ้น 217 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 1.83 ของประเทศ และจังหวัดสระบุรี ซึ่งมีฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ 205 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 1.73 ของประเทศ สำหรับปริมาณการเลี้ยงที่มากรองจากจังหวัดลพบุรีคือ จังหวัดสระบุรีมีปริมาณไก่เนื้อ เท่ากับ 11,474,831 ตัว คิดเป็นร้อยละ 7.86 ของปริมาณการเลี้ยงทั้งประเทศ และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2,498,686 ตัว คิดเป็นร้อยละ 1.71 ของปริมาณการเลี้ยงทั้งประเทศ และนอกจากนี้พื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรีก็มีการเลี้ยงไก่เนื้อในปริมาณมาก โดยจังหวัดนครราชสีมามีฟาร์มไก่เนื้อมากที่สุดมากถึง 545 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 4.59 ของประเทศ และมีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อมาก 15,247,435 ตัว คิดเป็นร้อยละ 10.44 ของการเลี้ยงไก่เนื้อทั่วประเทศ (ตาราง 5.9)

ตาราง 5.9 แสดงจำนวนฟาร์มเลี้ยง ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ และคร่าวเรือนที่มีอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อ ในภาคกลางตอนบนและพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

จังหวัด	ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ		ไก่เนื้อ		เกษตรกร	
	จำนวน(ฟาร์ม)	ร้อยละ	จำนวน(ตัว)	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สระบุรี	205	1.73	11,474,831	7.86	388	0.97
ลพบุรี	758	6.39	24,986,143	17.11	649	1.62
สิงห์บุรี	63	0.53	376,400	0.26	98	0.25
อ่างทอง	69	0.58	744,385	0.51	563	1.41
ชัยนาท	55	0.46	625,864	0.43	249	0.62
พระนครศรีอยุธยา	217	1.83	2,498,686	1.71	515	1.29
เพชรบูรณ์	221	1.86	2,182,673	1.50	678	1.70
นครราชสีมา	545	4.59	15,247,435	10.44	2,700	6.76
ชัยภูมิ	73	0.62	9,419,642	6.45	1,327	3.32
ภาคกลางตอนบน	1,367	11.52	40,706,309	27.88	2,462	6.16
ประเทศไทย	11,864	100.00	145,992,322	100.00	39,948	100.00

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์

จังหวัดลพบุรี มีการเลี้ยงไก่เนื้อทั่วทุกพื้นที่อำเภอของจังหวัดลพบุรี (แผนที่ 5.3) ฟาร์มเลี้ยงส่วนใหญ่ร้อยละ 59.37 เป็นฟาร์มเลี้ยงขนาดใหญ่มากกว่า 5,000 ตัว ที่เหลือเป็นฟาร์มขนาดกลางประมาณร้อยละ 38.26 และฟาร์มขนาดเล็กที่เป็นการเลี้ยงเพื่อขายภายในพื้นที่ราวร้อยละ 2.37 ของจำนวนฟาร์มไก่เนื้อทั้งจังหวัดลพบุรี (ตาราง 5.10) อำเภอที่มีฟาร์มเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ เมืองลพบุรี

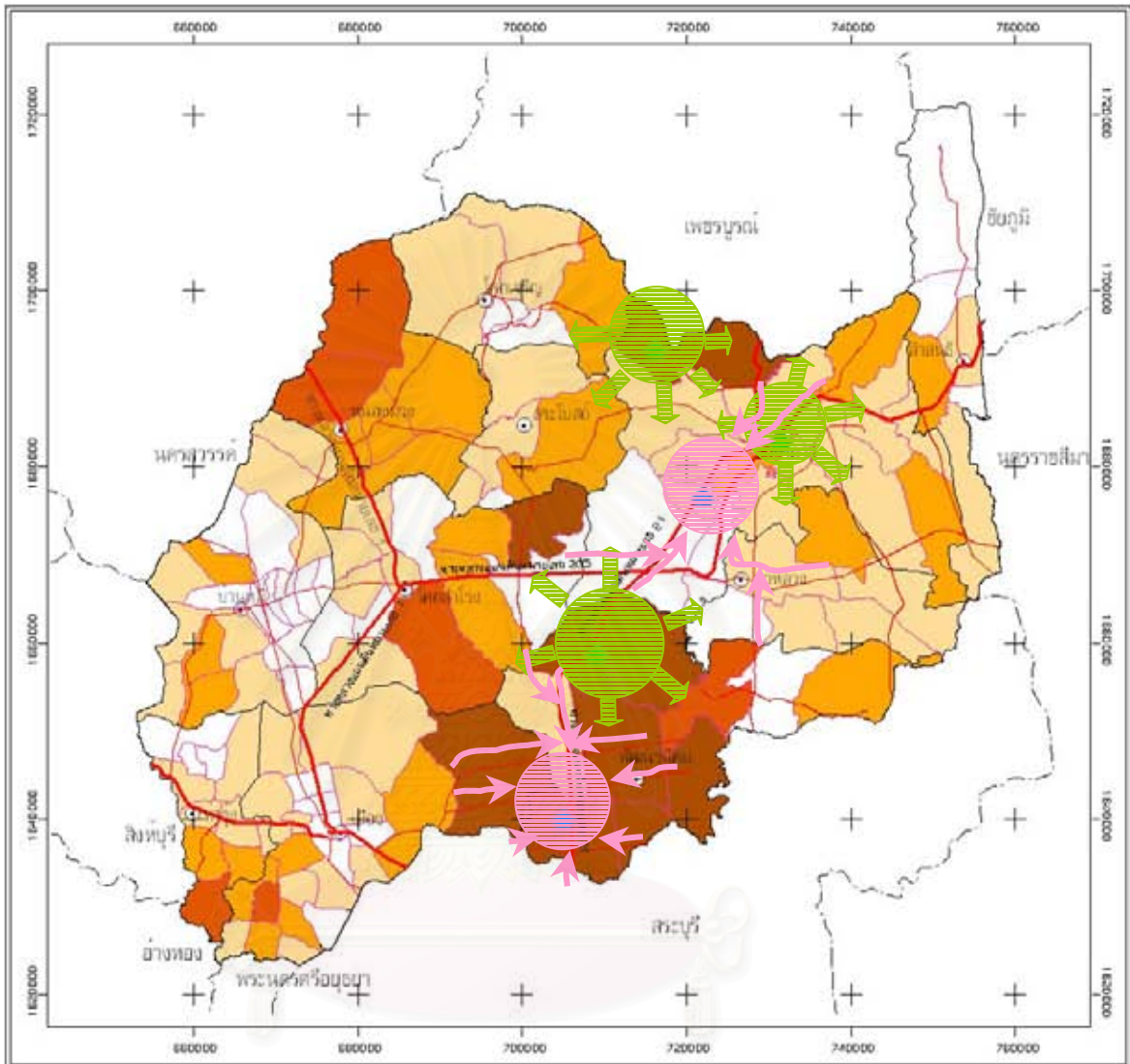
พัฒนานิกม และชัยบาดาล ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 35.62 13.06 และ 11.61 ของฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อทั้งจังหวัด ตามลำดับ ส่วนปริมาณไก่เนื้อที่มีการเลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดลพบุรี ได้แก่ อำเภอพัฒนานิกม คิดเป็นร้อยละ 42.35 ของปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อทั้งจังหวัด รองลงมาคืออำเภอ ชัยบาดาล เมืองลพบุรี และโคกสำโรงโดยคิดเป็นร้อยละ 34.65 6.56 และ 5.30 ของปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อทั้งจังหวัดลพบุรี แต่อย่างไรก็ดีพบว่ายังมีบางตำบลในจังหวัดลพบุรีที่ไม่มีการเลี้ยงไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่

- ต.วังทอง โลกแสมสาร อ.โคกเจริญ
- ต.ทุ่งท่าช้าง อ.สระโบสถ์
- ต.หนองกระเบียน หนองเมือง บางกระพี้ หินปัก โพนทอง เชียงงา หนองทรายขาว พุคา ดงพลับ บ้านทราย บ้านหมี บ้านกล้วย อ.บ้านหมี่
- ต.เกาะแก้ว วังขอนขว้าง หลุมข้าว วังเพลิง อ.โคกสำโรง
- ต.โคกสลด เขาสมอกอน มุจลินท์ อ.ท่าม่วง
- ต.ท่าแค ถนนใหญ่ ทะเลชุบศร ท่าศาลา ป่าตาล ดอนโพธิ์ อ.เมืองลพบุรี
- ต.น้ำสุค อ.พัฒนานิกม
- ต.แก่งฝักกูด อ.ท่าหลวง
- ต.ม่วงค่อม ชัยบาดาล เขาแหลม มะกอกหวาน อ.ชัยบาดาล
- ต.เขาน้อย เขารวก กุดตาเพชร อ.ลำสนธิ (แผนที่ 5.3)

ตารางที่ 5.10 แสดงจำนวนฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อและปริมาณไก่เนื้อ ในจังหวัดลพบุรี

อำเภอ	ฟาร์มเลี้ยง					ปริมาณไก่เนื้อ	
	ขนาดฟาร์ม 1001-2000 ตัว	ขนาดฟาร์ม 2001-5000 ตัว	ขนาดฟาร์ม > 5000 ตัว	รวม		จำนวน	ร้อยละ
				จำนวน	ร้อยละ		
เมืองลพบุรี	3	187	80	270	35.62	1,640,155	6.56
บ้านหมี่	-	10	50	60	7.92	622,096	2.49
ชัยบาดาล	-	26	62	88	11.61	8,657,760	34.65
โคกสำโรง	-	2	52	54	7.12	1,323,508	5.30
พัฒนานิกม	1	10	88	99	13.06	10,580,804	42.35
ท่าม่วง	12	38	19	69	9.10	447,780	1.79
ท่าหลวง	-	2	18	20	2.64	183,140	0.73
สระโบสถ์	-	4	6	10	1.32	260,000	1.04
โคกเจริญ	-	2	7	9	1.19	82,996	0.33
ลำสนธิ	2	2	10	14	1.85	91,300	0.37
หนองม่วง	-	7	58	65	8.58	1,096,604	4.39
รวมทั้งจังหวัด	18	290	450	758	100.00	24,986,143	100.00

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี

แผนที่ 5.3 แสดงการกระจายตัวของการเลี้ยงไก่เนื้อในอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ และความเชื่อมโยง

5.1.3.2 วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อมีวัตถุดิบหลัก ก็คือผลผลิตที่ได้จากอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่ และอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ซึ่งก็คือ ลูกไก่เนื้ออายุ 1 วัน และอาหารสัตว์สูตรต่างๆ เพื่อใช้เลี้ยงไก่เนื้อในช่วงเวลาที่มีอายุต่างๆกัน ตามเทคนิคและวิธีการเลี้ยงที่ควบคุมและดูแลโดยบริษัทที่ทำสัญญาผูกพันอยู่ (แผนภาพที่ 5.5) ค่าใช้จ่ายในวัตถุดิบหลักเหล่านี้จะแตกต่างกันไปตามประเภทการเลี้ยงที่ผูกพันทั้งแบบรับจ้างเลี้ยง และแบบประกันราคา ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น นอกจากนี้ยังมีวัตถุดิบอื่นๆ ที่เป็นค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการทั้งสิ้น ก็คือ แกลบขาวสำหรับรองพื้นโรงเรือน เพื่อไม่ให้เท้าของไก่สัมผัสพื้นโดยตรงซึ่งจะทำให้เกิดบาดแผลได้ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงจะเป็นคนจัดหาแกลบขาวเองในพื้นที่ ซึ่งอาจรวมกับฟาร์มข้างเคียงเพื่อรับซื้อจากโรงสีข้าวในพื้นที่จังหวัดลพบุรี หรือจังหวัดใกล้เคียง แก๊สบรรจุถัง ใช้ในช่วงไก่เนื้อยังเล็กเพื่อให้ความอบอุ่นแก่ไก่เล็ก และอุปกรณ์การให้อาหารและวัสดุโรงเรือนที่จำเป็นต้องเพิ่มเติม หรือซ่อมแซม

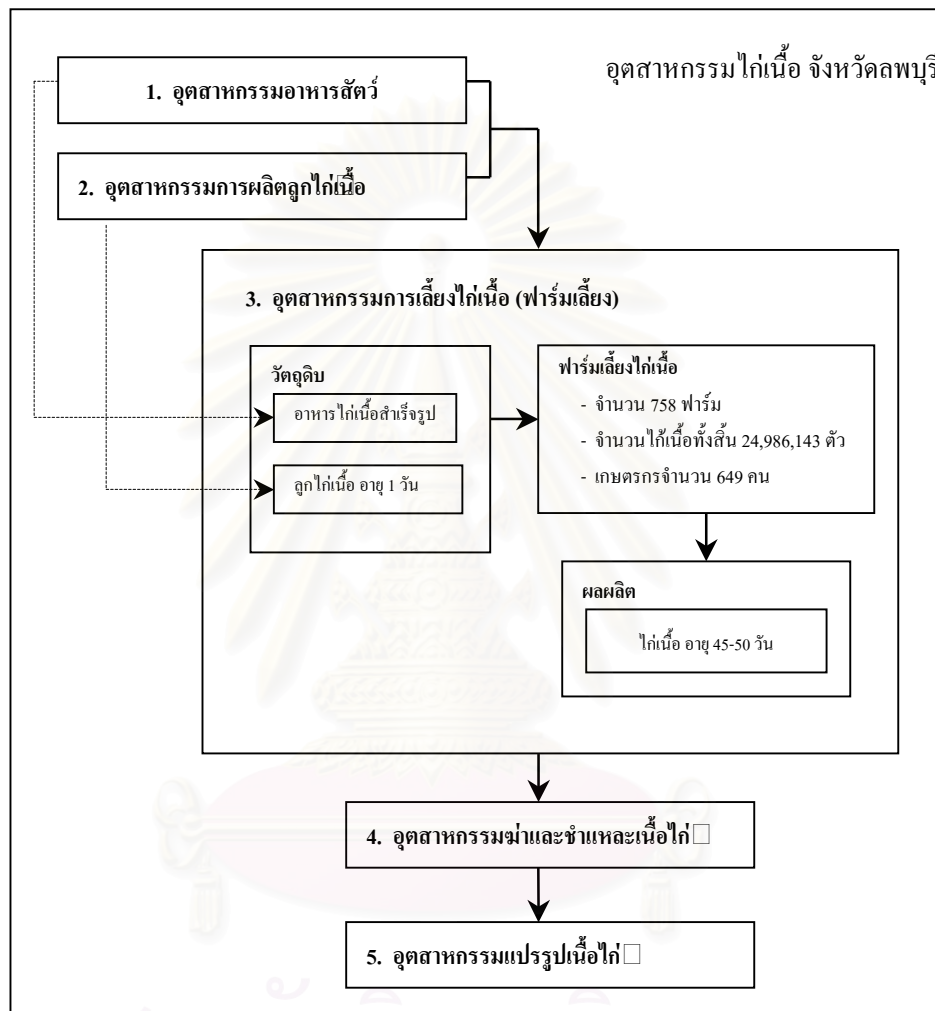
5.1.3.3 แรงงาน

แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่จัดเป็นแรงงานทั่วไป ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ซึ่งหากบางฟาร์มมีโรงเรือนเลี้ยงไก่เพียง 1-2 หลัง ผู้ประกอบการจะไม่จ้างคนเพิ่มโดยจะดูแลด้วยตัวเอง และครอบครัว หากมีโรงเรือนจำนวนมากในฟาร์ม โดยทั่วไป จะให้แรงงานซึ่งเป็นลูกจ้างประจำ โรงเรือนละ 1-2 คน เท่านั้น เพราะคนงานเหล่านี้ทำหน้าที่เพียงตัดอาหารไก่ ดูแลเรื่องน้ำ ความสะอาด ไก่ตาย และข้อกำหนดของกรมปศุสัตว์ ได้กำหนดให้ผู้ดูแล 1 คนดูแลไก่เนื้อได้ไม่เกิน 200,000 ตัว นอกจากแรงงานประจำเหล่านี้ ยังมีแรงงานจ้างเหมาจากภายนอกเป็นครั้งคราว ได้แก่ ทีมขนลูกไก่เพื่อปล่อยเข้าฟาร์มเลี้ยง ทีมจับไก่ในช่วงเวลาที่ไก่โตได้ขนาด และมีคิวเข้าโรงฆ่าและชำแหละ ทีมงานเหล่านี้จะมีความชำนาญเป็นพิเศษเข้าใจและดูแลในเรื่องความสะอาด และจะช่วยให้ไก่ไม่ได้รับความกระทบกระเทือน และหากฟาร์มเลี้ยงมีขนาดใหญ่มาก ก็จะมีพนักงานสำหรับดูแลเรื่องเอกสารอีกจำนวนหนึ่ง

5.1.3.4 ผลผลิตและกำลังการผลิต

การเลี้ยงไก่จะเริ่มจากเลี้ยงลูกไก่ อายุ 1 วัน เลี้ยงไปโดยใช้ระยะเวลาโดยประมาณ 45-50 วัน ได้ไก่กระทงมีชีวิต น้ำหนักประมาณ 1.8 กิโลกรัม (แผนภาพที่ 5.5) ระหว่างการเลี้ยงจะมีไก่ตาย ซึ่งโดยทั่วไปจะไม่เกินร้อยละ 3-5 ของปริมาณที่เลี้ยงทั้งหมด สำหรับไก่เนื้อที่เลี้ยงในอุตสาหกรรม

กรรมไก่อันที่ครบวงจร จะเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงในการติดต่อประสานงานกับบริษัทที่ทำสัญญาอยู่เพื่อจะขนไก่ไปเชือด กำหนดคิวเข้าโรงงานและกำหนดระยะเวลาขนน้ำและอาหารไก่อ่อนเข้าโรงฆ่าและชำแหละ รวมไปถึงติดต่อกับสำนักงานปศุสัตว์เพื่อขออนุญาตขนส่งไก่มีชีวิต ตามกฎระเบียบที่วางไว้

แผนภาพที่ 5.5 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยง) และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง ภายในจังหวัดลพบุรี

5.1.3.5 ตลาดและแหล่งรองรับผลผลิต

ในส่วนนี้เป็นที่แน่ชัดว่าไก่ทุกตัวที่ได้เลี้ยงไว้จะต้องเข้าสู่อุตสาหกรรมถัดไป ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมในเครือเดียวกัน ซึ่งก็คืออุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละ (แผนภาพที่ 5.5 และแผนที่ 5.3) การตีราคาจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทการเลี้ยง กล่าวคือ หากเป็นประเภทรับจ้างเลี้ยงจะขนน้ำหนักไก่อันเพื่อคิดรายรับที่จะได้บริเวณหน้าฟาร์มเลี้ยงเลย แต่ถ้าเป็นประเภทประกันราคาจะขน

ส่งไก่ไปร่อนหน้าโรงเชือดเพื่อชั่งน้ำหนัก และตีราคากันที่นั่น และสำหรับฟาร์มบริษัทก็ขนส่งเข้าไปเพื่อชั่งน้ำหนักหน้าโรงเชือดเพื่อคิดมูลค่าไก่ที่เข้าเชือด (จากการสัมภาษณ์) ซึ่งจากการสอบถามผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยง พบว่า ผู้เลี้ยงแบบรับจ้างเลี้ยงจะได้รับค่าจ้างเลี้ยงต่อไก่เนื้อ 1 ตัวประมาณ 2-5 บาท ขึ้นอยู่กับปริมาณไก่เนื้อที่เลี้ยง และที่เลี้ยงรอด และผู้เลี้ยงแบบประกันราคา จะมีรายได้เฉลี่ย 10 บาทต่อไก่เนื้อ 1 ตัว ทั้งนี้หมายถึงผู้ประกอบการฟาร์มต้องดูแลควบคุมต้นทุนได้เป็นอย่างดี และมีฝีมือเลี้ยงไก่เนื้อให้รอดในสัดส่วนที่สูงมากด้วย

5.1.3.6 เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต

การเลี้ยงไก่เนื้อในปัจจุบันเป็นการเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อในโรงเรือนที่มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย มีระยะเวลาในการเลี้ยงสั้น ซึ่งเป็นการเลี้ยงแบบอุตสาหกรรม โดยเลี้ยงเป็นอาชีพหลัก ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะด้านพันธุ์ไก่เนื้อ และอาหารไก่เนื้อ และการป้องกันและรักษาโรคระบาด

พันธุ์ไก่เนื้อที่นิยมเลี้ยงส่วนใหญ่ได้แก่พันธุ์ลูกผสม เช่น Arber Acres Hubbard Hybro และ Ross One เป็นต้น พันธุ์เหล่านี้มีอัตราการเติบโตที่รวดเร็ว ให้เนื้อมาก เลี้ยงง่าย กินอาหารน้อย มีอัตราแลกเนื้อสูง และทนทานต่อโรค และสำหรับอาหารไก่เนื้อ นิยมใช้อาหารสำเร็จรูปที่ผลิตมาจากโรงงานโดยตรง เพื่อความสะดวกในการใช้ และเพื่อให้ได้สูตรอาหารที่มีระดับของสารอาหารเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของไก่เนื้อในแต่ละระยะ การเลี้ยงไก่ด้วยอาหารที่ดีและถูกประเภทและสัดส่วน จะทำให้ไก่เจริญเติบโตเร็ว ทำน้ำหนักได้ดี โดยใช้อาหารแต่น้อย ซึ่งเรียกว่ามีอัตราแลกเนื้อต่ำ (Feed Conversion Ratio : FCR)

การป้องกันโรคในการเลี้ยงไก่ โรงเรือน และอุปกรณ์ที่ถูกสุขลักษณะ ตลอดจนการเลี้ยงที่ถูกต้องวิธี จะมีผลทำให้ผลผลิตสูง อัตราการตายต่ำ ซึ่งช่วยในการลดต้นทุนการผลิต การเลี้ยงไก่ควรยึดหลักของการป้องกันไว้ก่อนดีกว่าการรักษา การป้องกันสามารถทำได้โดย การรักษาความสะอาด การใช้อาณาเชื้อ การใช้วัคซีนบางชนิด การไม่ให้มีพาหะนำโรค และการทำลายไก่ป่วย

5.1.4 อุตสาหกรรมการฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

อุตสาหกรรมการฆ่าและชำแหละเนื้อไก่เป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) และผลผลิตของอุตสาหกรรมจะส่งต่อไปยังอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ที่เป็นบริษัทในเครือเดียวกัน และส่งออกไปขายยังต่างประเทศในรูปของชิ้นส่วนไก่แช่แข็งนั่นเอง โรงงานฆ่าและชำแหละของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจครบวงจรเป็นโรงงานที่ลงทุนสูง มีกำลังการผลิตที่สูง มีกรรมวิธีและเทคโนโลยีในกระบวนการฆ่าและชำแหละได้มาตรฐานทัดเทียมต่าง

ประเทศ ตลาดเป้าหมายของโรงงานฆ่าและชำแหละคือเพื่อส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ นอกจากนี้ ชิ้นส่วนไก่เนื้อที่ชำแหละบางประเภทที่ไม่เป็นที่ต้องการของลูกค้าต่างประเทศจึงจะจำหน่ายภายในประเทศ

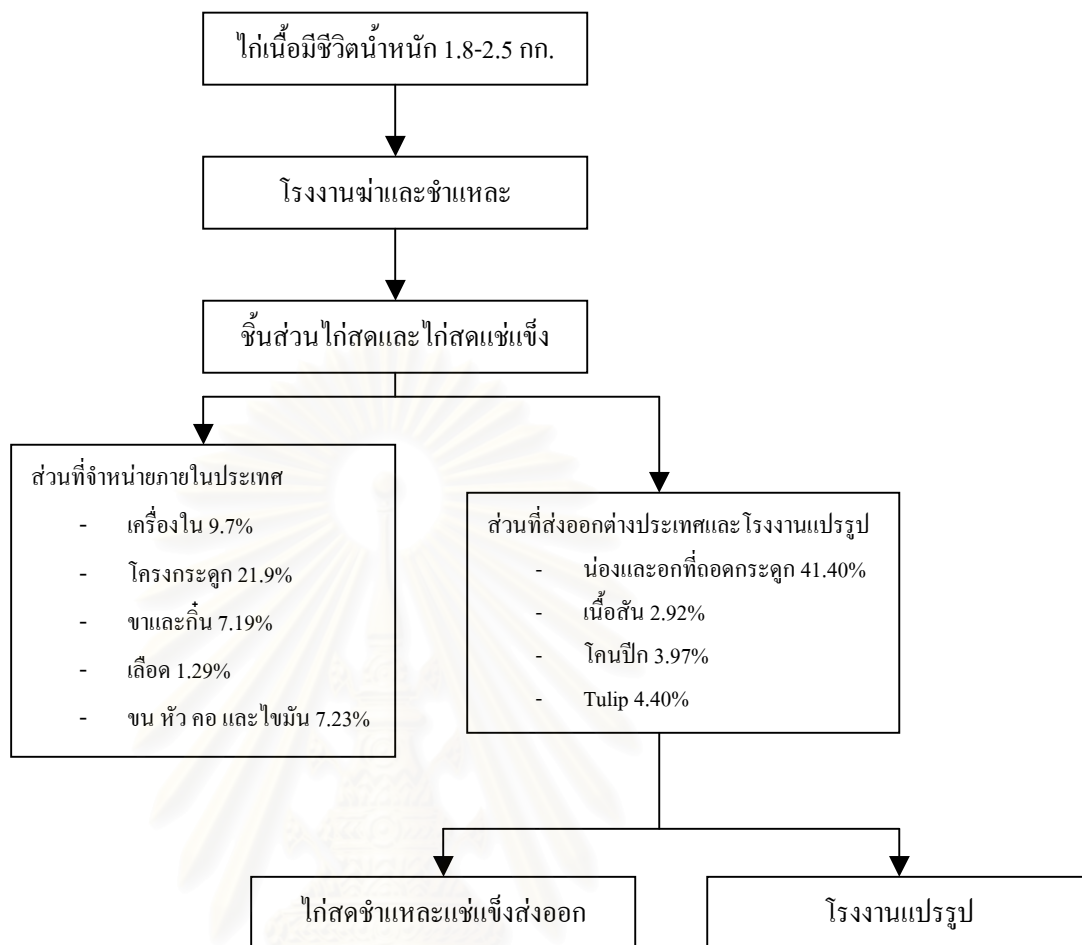
สำหรับขั้นตอนการฆ่าและชำแหละไก่เนื้อจะแตกต่างกันไปในแต่ละโรงงาน แต่โดยทั่วไปนั้นขั้นแรกจะนำไก่มาตรวจโรคโดยสัตวแพทย์ แม้ว่าไก่เนื้อจะผ่านการตรวจสอบสุขภาพด้วยสายตามาจากสัตวแพทย์ประจำฟาร์มแล้วก็ตาม จำเป็นต้องมีการตรวจสอบสุขภาพอีกครั้ง หากพบว่ามีปัญหาจะตีกลับและถูกฆ่าตายระหว่างทางกลับทันที หลังจากตรวจโรคแล้ว จากนั้นนำไก่ที่คัดแล้วเทลงบนสายพานแล้วนำมาแขวนให้ห้อยหัวลง ราวแขวนไก่จะเคลื่อนที่ผ่านเข้าเครื่องช็อคโดยปล่อยกระแสไฟฟ้า 90 โวลต์ เพื่อให้ไก่ชาและสลบแต่ยังไม่ตาย

จากนั้นจะเชือดไก่โดยพนักงานที่เป็นคนมุสลิม ทำหน้าที่ช่วยส่งวิญญาณไก่ตามพิธีของศาสนาอิสลาม ทั้งนี้ซึ่งจะทำให้สามารถจำหน่ายแก่ผู้บริโภคในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามหรือประเทศมุสลิมได้ การเชือดไก่จะเชือดในแบบมุสลิม คือเชือดทั้งเส้นเลือดใหญ่ 2 เส้น และหลอดลม เพื่อให้แน่ใจว่าไก่ตายโดยมีมือคนอิสลาม หลังจากสะเด็ดเลือด จะนำไก่อลงบ่อลาวที่อุณหภูมิประมาณ 58-60 องศาเซลเซียส นานประมาณ 40-60 วินาที เพื่อให้รูขุมขนขยาย แล้วเข้าเครื่องถอนขนอัตโนมัติ ทำความสะอาดและตรวจความเรียบร้อยของตัวไก่แล้วจะตัดคอไก่ และข้อขา ส่งต่อไปยังบ่อลาวเพื่อลอกหนังเหลืองออก ไก่ที่ถูกตัดข้อขาแล้วจะถูกกลับตัวแขวนคอขึ้นเคลื่อนตัวไก่อ่านน้ำเย็นเพื่อลดอุณหภูมิตัวไก่ เข้าเครื่องตัดหัวและดึงหลอดลม จากนั้นเข้าเครื่องเจาะกันลึงเครื่องในออก ในส่วนงานนี้ต้องทำอย่างปราณีตและสะอาดเพราะเป็นจุดละเอียดอ่อนที่ก่อให้เกิดเชื้อโรคหรือการติดเชื้อได้ง่าย

จากนั้นสัตวแพทย์จะตรวจโรคไก่ที่ถูกเชือดแล้ว โดยสังเกตจากสีผิวของตัวไก่ และเครื่องใน หากวินิจฉัยแล้วไม่มีโรค จะนำไปล้างทำความสะอาดแล้วส่งเข้าห้องชำแหละ เพื่อชำแหละไก่เป็นส่วนต่างๆ มีขนาดตามสั่ง เช่น ขา ออก น่อง ฯลฯ ก่อนที่จะนำชิ้นส่วนไก่เข้าห้องแช่แข็งจะต้องมีการตรวจโลหะเพื่อมั่นใจว่าเนื้อไก่ไม่มีโลหะเจือปน

กระบวนการผลิตของโรงงานต้องคำนึงถึงเรื่องสุขอนามัยและสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่สหภาพยุโรป (EU) ให้ความสำคัญอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ เป็นอุตสาหกรรมที่เรียกว่าเครื่องจักรกึ่งแรงงานคน อุณหภูมิตลอดกระบวนการชำแหละต้องประมาณ 10 องศาเซลเซียส¹⁵

¹⁵ สัมภาษณ์ มนุเทพ กนกศิลป์, ผู้จัดการโรงงานบริษัท บี ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, 9 พฤศจิกายน 2547

แผนภาพ 5.6 แสดงโครงสร้างการผลิตอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละผักน้ำ
(ที่มา : สมาคมผู้ผลิตผักเพื่อการส่งออก)

5.1.4.1 ที่ตั้ง จำนวน และการกระจายตัว

จากข้อมูลของกรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละผักน้ำในพื้นที่ภาคกลางตอนบน และพื้นที่ข้างเคียงกับจังหวัดลพบุรี ทั้งสิ้นจำนวน 10 โรงงาน เงินลงทุนรวม 5,800 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นโรงงานฆ่าและชำแหละในพื้นที่ภาคกลางตอนบน 6 โรงงาน เงินลงทุนรวม 3,737 ล้านบาท แร่มีารวม 47,368 แร่มี่า ซึ่งเป็นโรงงานในจังหวัดสระบุรี 4 โรงงาน เงินลงทุน 2,060 ล้านบาท ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอแก่งคอย วังม่วง วิหารแดง และพระพุทธบาท และโรงงานฆ่าและชำแหละในจังหวัดลพบุรี 2 โรงงาน เงินลงทุน 1,677 ล้านบาท ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอพัฒนานิคมและชัยบาดาล (ตาราง 5.11)

ตาราง 5.11 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ในภาคกลางตอนบนและพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

จังหวัด	จำนวนโรงงาน (โรง)	จำนวนเงินลงทุนรวม (บาท)	แรงงานรวม (คน)	แรงม้ารวม	พื้นที่โรงงาน (ตร.ม.)
สระบุรี	4	2,060,383,121	8,524	27,324.00	489,120
ลพบุรี	2	1,676,480,000	13,550	20,044.00	1,820,160
สิงห์บุรี	-	-	-	-	-
อ่างทอง	-	-	-	-	-
ชัยนาท	-	-	-	-	-
พระนครศรีอยุธยา	-	-	-	-	-
เพชรบูรณ์	1	1,803,781,500	5,193	34,481.53	na
นครราชสีมา	3	260,290,000	2,032	6,289.00	142,400
ชัยภูมิ	-	-	-	-	-
รวม	10	5,800,934,621	29,299	88,138.53	

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

สำหรับจังหวัดลพบุรีมีโรงงานฆ่าและชำแหละไก่เนื้อ 2 โรงงาน ซึ่งเป็นโรงงานขนาดใหญ่มีการลงทุนที่สูง ได้แก่บริษัท บี ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด และบริษัท สหฟาร์ม จำกัด ตั้งอยู่ในต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม และต.ห้วยหิน อ.ชัยบาดาล ตามลำดับ (ตาราง 5.12 และแผนที่ 5.4)

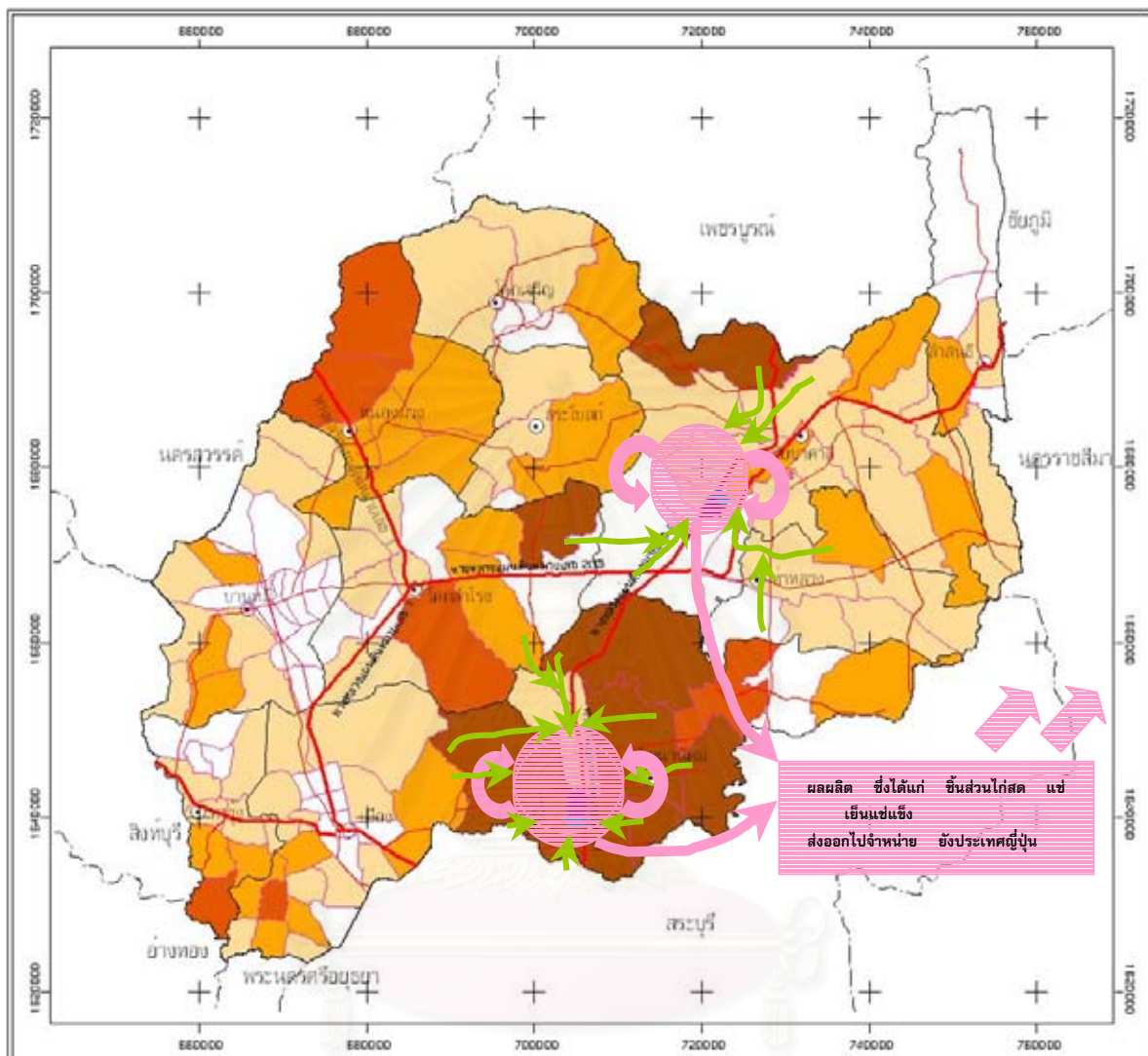
ตาราง 5.12 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ในจังหวัดลพบุรี รายบริษัท พ.ศ. 2545

บริษัท	ที่ตั้ง	เงินลงทุนรวม (บาท)	แรงงานรวม (คน)	แรงม้ารวม
บริษัท บี ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม	481,480,000	8,550	4,779.03
บริษัท สหฟาร์ม จำกัด	ต.ห้วยหิน อ.ชัยบาดาล	1,195,000,000	5,000	15,265.00
รวม		1,676,480,000	13,550	20,044.03

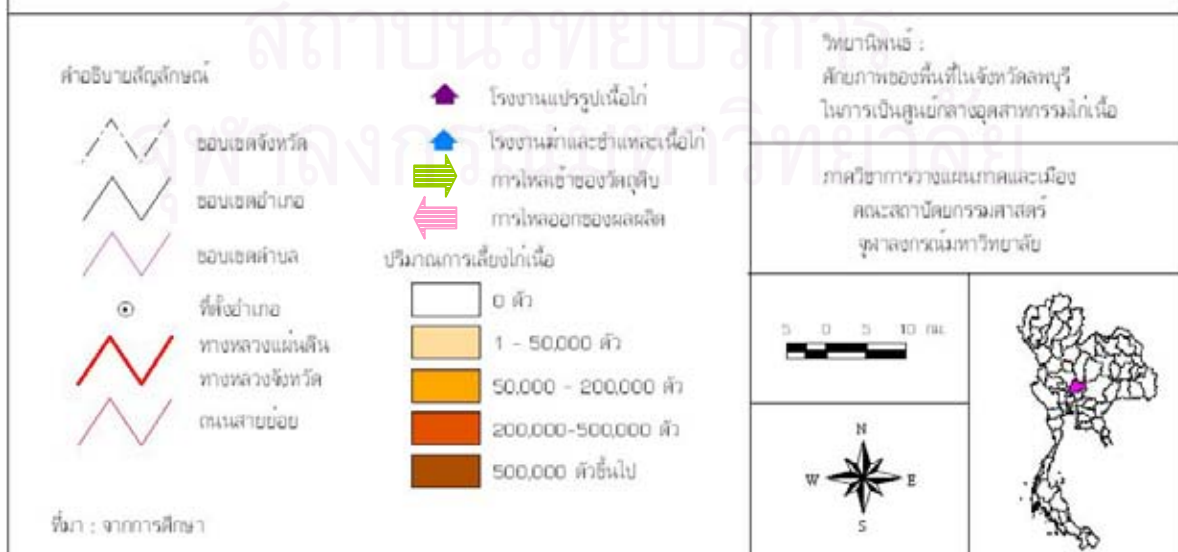
ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

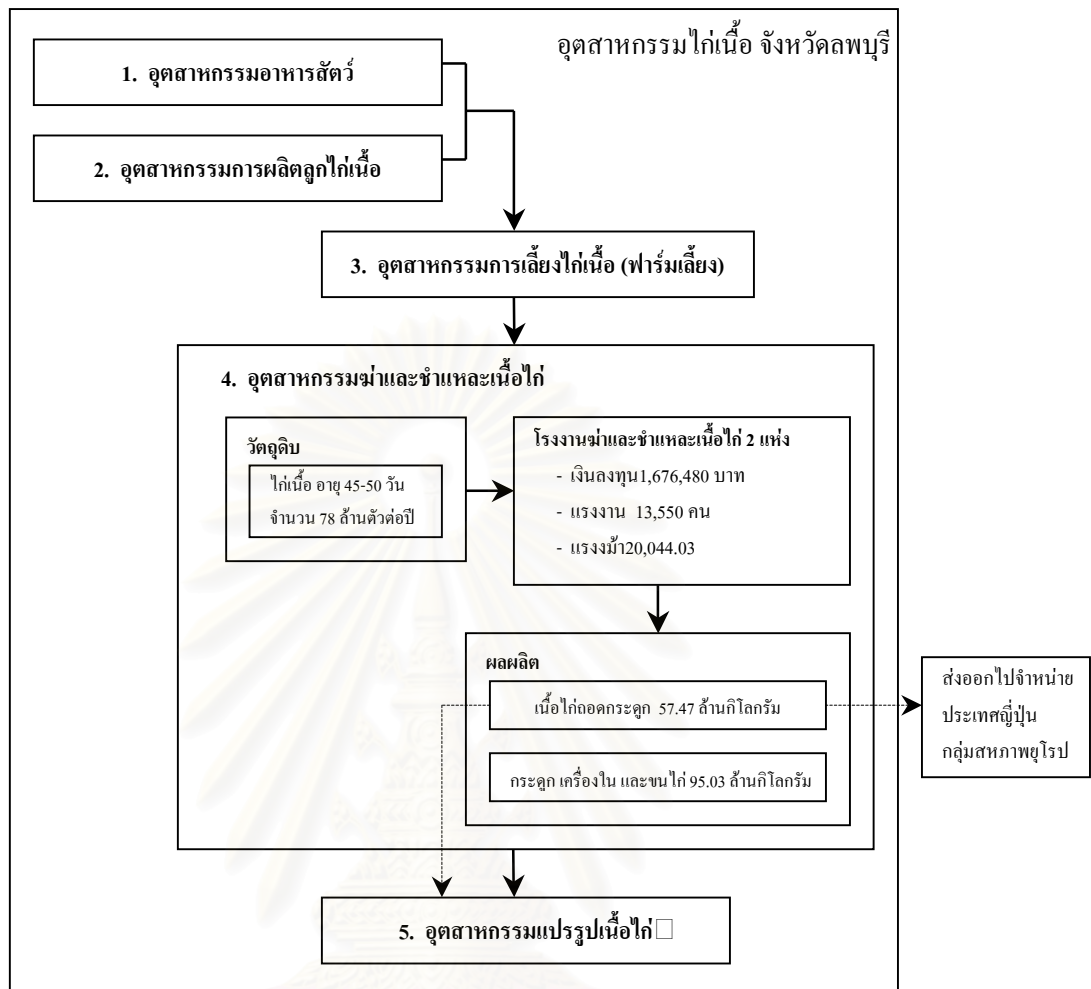
5.1.4.2 วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละได้แก่ผลผลิตของอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อซึ่งก็คือ ไก่เนื้อมีชีวิต น้ำหนักประมาณ 1.8-2.5 กิโลกรัม ที่มีสุขภาพดี ไม่เป็นโรค โดยจังหวัดลพบุรีมีโรงงานฆ่าและชำแหละไก่เนื้อซึ่งสามารถเชือดไก่ได้ประมาณ 78,000,000 ตัวต่อปี หรือประมาณ สัปดาห์ละ 1,500,000 ตัว (ตาราง 5.13 และแผนภาพที่ 5.7)

แผนที่ 5.4 แสดงที่ตั้งโรงงานของอุตสาหกรรมคั่วและชำแหละเนื้อโกโก้ และความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่น

แผนภาพที่ 5.7 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และ อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง ภายในจังหวัดลพบุรี

ตาราง 5.13 แสดงปริมาณวัตถุดิบ และผลผลิตของโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ในจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

บริษัท	วัตถุดิบ	ผลผลิต
บริษัท บี ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	ไก่มีชีวิต 30,000,000 ตัว	เนื้อไก่ถอดกระดูก 22.91 ล้านกิโลกรัม เครื่องใน 41.11 ล้านกิโลกรัม ขนไก่ 2.08 ล้านกิโลกรัม
บริษัท สหฟาร์ม จำกัด	ไก่มีชีวิต 48,000,000 ตัว	เนื้อไก่ถอดกระดูก 34.56 ล้านกิโลกรัม กระดูกและขน 51.84 ล้านกิโลกรัม
รวม	ไก่มีชีวิต 78,000,000 ตัว	-

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

5.1.4.3 แรงงาน

กระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อเป็นแบบกึ่งเครื่องจักรกึ่งแรงงานคน ดังนั้นอุตสาหกรรมนี้จึงเป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่ โดยในจังหวัดลพบุรี มีแรงงานในอุตสาหกรรมนี้รวม 13,550 คน (ตาราง 5.12 และแผนภาพที่ 5.7) ลักษณะของแรงงานจะแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก คือแรงงานทั่วไปที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแรงงานเหล่านี้ต้องมีสุขภาพที่แข็งแรงเพราะจำเป็นต้องอยู่ในโรงงานที่อุณหภูมิต่ำตลอดเวลาการทำงาน และจำเป็นต้องเป็นแรงงานที่ใช้ฝีมือโดยทางบริษัทจะมีการฝึกอบรมวิธีการและเทคนิคที่สมควรต้องทราบในการชำแหละเนื้อไก่ ก่อนที่จะเข้าปฏิบัติงานจริงในโรงงาน และแรงงานที่อยู่ในส่วนสนับสนุน ซึ่งหมายถึงแรงงานที่มีความรู้ทำหน้าที่ในส่วนสำนักงาน และแรงงานที่มีหน้าที่ในการขนส่งขนย้าย วัตถุดิบ และสินค้าหรือผลผลิตของอุตสาหกรรม

แรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อนั้นมีทั้งแรงงานในพื้นที่จังหวัดลพบุรี และจังหวัดใกล้เคียง และแรงงานที่มีความรู้จากกรุงเทพมหานคร รวมไปถึงแรงงานจากภาคอีสานซึ่งเป็นแหล่งแรงงานขนาดใหญ่ ที่พักสำหรับแรงงานจะมีทั้งพักภายในบริเวณโรงงาน กับภายนอกโรงงานซึ่งอยู่ในระยะทางที่ไม่ไกลมากนัก สามารถเดินทางมาทำงานได้โดยสะดวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของลูกจ้างในการเลือกแหล่งที่พักอาศัย¹⁶

5.1.4.4 ผลผลิตและกำลังการผลิต

อธิบายลักษณะผลผลิตของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่โดยใช้แผนภาพ 5.6 เนื้อไก่ที่ชำแหละแล้วจะแบ่งเป็น 2 ส่วนหลักๆ คือ 1. ชิ้นส่วนไก่ที่จำหน่ายในประเทศเนื่องจากไม่เป็นที่ต้องการของต่างประเทศ ในส่วนนี้จะเรียกว่าซากไก่เนื้อก็ได้ คิดเป็น ร้อยละ 47.31 ของไก่ทั้งตัวที่ชำแหละแล้ว ซึ่งชิ้นส่วนเหล่านี้ได้แก่ เครื่องใน โครงกระดูก เลือด ขน หัวไก่ คอ และไขมันไก่ และ 2. ชิ้นส่วนไก่ต่างๆ ที่สามารถส่งออกในลักษณะชิ้นส่วนไก่สดแช่แข็งและส่งไปยังอุตสาหกรรมไก่แปรรูปต่อไป ซึ่งได้แก่ เนื้อหน้าอก (Boneless Breast) เนื้อสันใน (Fillet) ส่วนขา (Leg) สะโพก (Thigh) น่อง (Drumstick) ปีกบน (Wing stick) ปีก (Wing) และปีกล่าง (Tulip) คิดเป็นร้อยละ 52.69 ของไก่ทั้งตัว เนื้อไก่ที่ส่งออกมีชนิดที่ติดกระดูก (Bone) และเนื้อถอดกระดูก (Boneless) โดยกรณีที่ส่งไปยังตลาดญี่ปุ่น ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อถอดกระดูกซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศผู้นำเข้าไก่เนื้อแช่เย็นแช่แข็งรายใหญ่ของประเทศไทย (แผนภาพที่ 5.7)

5.1.4.5 ตลาดและแหล่งรองรับผลผลิต

¹⁶ อ่างแล้ว

อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อโดยภาพรวมของทั้งประเทศ และภาคกลางตอนบนจะมีตลาดรองรับ 2 ตลาด คือ ตลาดภายในประเทศ ซึ่งได้แก่การจำหน่ายเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ทั้งที่จำหน่ายส่งและปลีกในรูปแบบชิ้นส่วนไก่แช่แข็งแก่ตลาดผู้บริโภคโดยตรง และจำหน่ายชิ้นส่วนไก่แช่แข็งไปยังโรงงานแปรรูปทำการแปรรูปและจำหน่ายเพื่อบริโภคภายในประเทศ อีกตลาดที่สำคัญ คือ ตลาดการส่งออก ซึ่งส่งออกในรูปแบบของชิ้นไก่สดแช่แข็งเช่นเดียวกัน การผลิตของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี เป็นการผลิตที่มุ่งตลาดเป้าหมาย คือ เพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศเป็นหลัก (แผนที่ 5.4)

ไก่เนื้อที่ชำแหละแล้วแบ่งเป็น 2 ส่วนหลักๆ ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ในส่วนที่เป็นซากไก่เป็นชิ้นส่วนที่จำหน่ายภายในประเทศ ซึ่งจะมีการประมูลในการหาซื้อซึ่งจะทำสัญญาต่อกัน เช่น โครงการกระดูกไก่ หัวและคอไก่ จะจำหน่ายให้แก่ฟาร์มเลี้ยงจระเข้เพื่อเป็นอาหาร เป็นต้น และในส่วนที่เป็นชิ้นส่วนไก่สดแช่แข็ง จะส่งต่อไปยังโรงงานแปรรูปเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าแก่เนื้อไก่ซึ่งสามารถส่งออกไปขายต่างประเทศจะได้ราคาดีกว่า และส่วนที่ส่งไปขายยังต่างประเทศในรูปแบบของไก่สดแช่แข็ง (แผนภาพที่ 5.7) การตัดแต่งขนาดแต่ละชิ้นส่วน จะเป็นไปตามคำสั่งซื้อที่สั่งมาจากต่างประเทศ และโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ ทั้งนี้คนงานในโรงงานชำแหละ จำเป็นต้องตัดให้ได้ขนาดและน้ำหนักตามที่ลูกค้าต้องการ

ในส่วนไก่สดแช่แข็งที่ส่งออกไปขายต่างประเทศ จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์พบว่าในปี พ.ศ. 2546 ปริมาณไก่สดแช่แข็งที่ส่งไปขายทั้งประเทศมีมากถึง 370,781 ตัน คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 23,912 ล้านบาท ประเทศไทยส่งออกมากที่สุด คือ ญี่ปุ่น ประมาณร้อยละ 50 รองลงมาคือ สหภาพยุโรป (EU) ประมาณร้อยละ 30 ที่เหลือก็เป็นประเทศ เกาหลีใต้ มาเลเซีย และอื่นๆ

5.1.4.6 เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต

เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่นั้นการเลือกใช้และพัฒนาจำเป็นต้องเป็นไปตามความต้องการ และมาตรฐานของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ ญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป โดยทางสหภาพยุโรปให้ความสำคัญในเรื่องสุขอนามัยและสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) มาก ดังนั้นการพัฒนาปรับปรุงการผลิตที่ควรเน้นได้แก่ เรื่องความเครียดของไก่ ความทรมาณของไก่ ต้องมีการปฏิบัติงานเพื่อให้ไก่อยู่ในสภาพที่เป็นธรรมชาติไม่ตื่นตกใจ ไม่รู้สึกอึดอัด สถานประกอบการต้องสะอาดและผ่านการฆ่าเชื้อ รวมทั้งต้องมีสุขอนามัยที่ดี นอกจากนี้แนวโน้มนานาชาติมีการตื่นตัวให้มีการเลี้ยงไก่กลับไปสู่วิถีธรรมชาติ ซึ่งเชื่อว่าจะปลอดภัย และมีคุณภาพดีกว่า ผู้บริโภคโดยเฉพาะทางสหภาพยุโรป ยินดีที่จะซื้อไก่ในราคาที่สูงขึ้น มีการพยายามทดลองเลี้ยงไก่เนื้อโดยไม่ใช้ยา โดยเปลี่ยนมาใช้วัคซีนฉีดให้ภูมิคุ้มกันไก่แทน หรือหันมาใช้

สมุนไพรเพื่อป้องกันโรคในไก่แทน ซึ่งเชื่อว่าจะน่าจะได้ผลดี และสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูงขึ้นอีกประมาณ 30%

นอกจากนี้ในส่วนของระบบบำบัดน้ำเสียก็มีความจำเป็นในทุกโรงงาน เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ เช่น Activated Sludge เป็นต้น

5.1.5 อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่

อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่อันดับเป็นอุตสาหกรรมสุดท้ายของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ตั้งขึ้นภายหลัง เนื่องจากเห็นว่าการผลิตในอุตสาหกรรมนี้จะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ และเพื่อหลีกเลี่ยงจากการแข่งขันทางด้านราคากับสินค้าชิ้นไก่สดแช่แข็ง จากประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า เช่น ประเทศบราซิล และสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น

นอกจากนี้ เนื้อไก่แปรรูป ซึ่งเป็นเนื้อไก่ที่ชำแหละแล้วนำมาปรุงแต่งรสชาติ พร้อมที่จะนำไปประกอบอาหารหรือรับประทาน เนื้อไก่แปรรูปนี้จะเป็นเนื้อไก่ที่พร้อมปรุงหรือกึ่งสำเร็จส่วนมากจะทำเป็นอาหารเกือบสุกหรือสุกแล้ว สะดวกต่อการนำไปบริโภค และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมการบริโภคในปัจจุบันที่ต้องการความรวดเร็วและสะดวกในการปรุงหรือประกอบอาหาร และนอกจากนี้ผลิตภัณฑ์แปรรูปมีปัญหาเรื่องสุขอนามัยน้อยกว่าไก่สด การส่งออกจึงไม่มีปัญหาถูกต่างประเทศกีดกันการนำเข้า โดยอ้างเหตุผลทางด้านสุขอนามัย

ลักษณะการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ จะมีโรงงานขนาดใหญ่ใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยได้มาตรฐานในการผลิต และบรรจุ โดยจะมีการรับวัตถุดิบหลักจากอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อที่อยู่ในเครื่องอุตสาหกรรมไก่เนื้อเดียวกัน ป้อนให้กับโรงงาน เพื่อความมั่นใจในคุณภาพการผลิต และความชัดเจนในการตรวจสอบ

5.1.5.1 ที่ตั้ง จำนวน และการกระจายตัว

เนื่องจากการลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่อกับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ เป็นธุรกิจเครื่องเดียวกันที่ต่อเนื่องกัน ดังนั้นเหตุผลหลักในการเลือกที่ตั้ง คือ ความสะดวกและระยะทางในการขนส่งวัตถุดิบ อุตสาหกรรมนี้จึงตั้งอยู่ใกล้กัน หรือบางเครื่องอุตสาหกรรมไก่เนื้อก็จะตั้งโรงงานทั้งสองอยู่ในบริเวณเดียวกัน

ในพื้นที่ภาคกลางตอนบน และพื้นที่ใกล้เคียงกับจังหวัดลพบุรี มีการลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์ที่แปรรูปเฉพาะไก่เนื้ออย่างเดียวยังทั้งสิ้น 7 โรงงาน มีเงินลงทุนรวม 1,401 ล้านบาท โดยเป็นโรงงานในจังหวัดลพบุรี 3 โรงงาน มีเงินลงทุนรวม 1,034 ล้านบาท แรงม้าในกำลัง

การผลิต รวม 9,246.73 แรงม้า ในขณะที่จังหวัดสระบุรีมีโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ 2 โรงงาน มีเงินลงทุนรวม 332 ล้านบาท แรงม้าในกำลังการผลิต รวม 7,164.51 แรงม้า ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.แก่งคอยทั้ง 2 โรงงาน และในพื้นที่ข้างเคียงกับจังหวัดลพบุรี พบว่าในจังหวัดนครราชสีมามีโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ 2 โรงงาน มีเงินลงทุนรวม 35 ล้านบาท แรงม้าในกำลังการผลิต 278.71 แรงม้า ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.ขามทะเลสอ และ อ.เมืองนครราชสีมา (ตาราง 5.14)

และในจังหวัดลพบุรี มีโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ตั้งอยู่ทั้งสิ้น 3 โรงงาน ได้แก่ โรงงานบริษัท อายิโนะโมะโต๊ะ เบทาโกร โพรเซ้นฟู้ดส์ (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด และบริษัท สหอินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด โดยมี 2 แห่งตั้งอยู่ในเขต ต.ช่อสาริกา อ.พัฒนานิคม และอี 1 โรงงานตั้งอยู่ในพื้นที่ ต.ห้วยหิน อ.ชัยบาดาล (ตาราง 5.15 และแผนที่ 5.5)

ตาราง 5.14 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงงานแปรรูปเนื้อไก่
ในภาคกลางตอนบนและพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2545

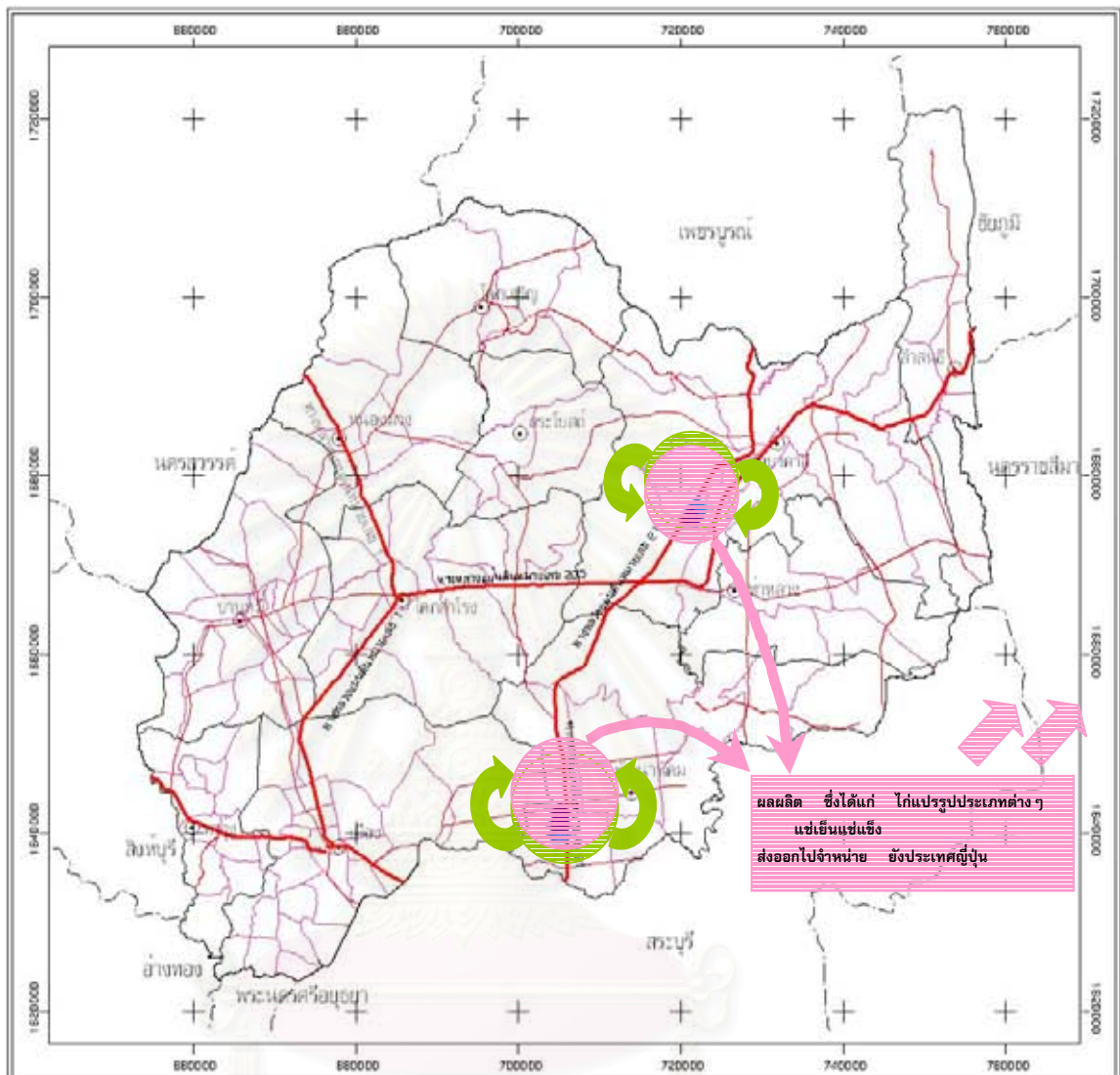
จังหวัด	จำนวนโรงงาน (โรง)	จำนวนเงินลงทุนรวม (บาท)	แรงงานรวม (คน)	แรงม้ารวม
สระบุรี	2	332,249,000	569	7,164.51
ลพบุรี	3	1,034,106,195	1,241	9,246.73
สิงห์บุรี	-	-	-	-
อ่างทอง	-	-	-	-
ชัยนาท	-	-	-	-
พระนครศรีอยุธยา	-	-	-	-
เพชรบูรณ์	-	-	-	-
นครราชสีมา	2	35,200,000	266	278.71
ชัยภูมิ	-	-	-	-
รวม	7	1,401,555,195	2,076	16,689.95

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

ตาราง 5.15 แสดงจำนวน แรงงาน เงินลงทุน และกำลังการผลิตของโรงงานแปรรูปเนื้อไก่
ในจังหวัดลพบุรี รายบริษัท พ.ศ. 2545

บริษัท	ที่ตั้ง	เงินลงทุนรวม (บาท)	แรงงานรวม (คน)	แรงม้ารวม
บริษัท อายิโนะโมะโต๊ะ เบทาโกร โพรเซ้นฟู้ดส์ (ประเทศไทย) จำกัด	ต.ช่อสาริกา อ.พัฒนา นิคม	200,000,000	216	1,755.38
บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด	ต.ช่อสาริกา อ.พัฒนา นิคม	211,630,000	206	3,837.70
บริษัท สหอินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	ต.ห้วยหิน อ.ชัยบาดาล	622,476,195	819	3,653.65
รวม		1,034,106,195	1,241	9,246.73

ที่มา : กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

แผนที่ 5.5 แสดงที่ตั้งโรงงานของอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ และความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่น

5.1.5.22 วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

วัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. เนื้อไก่ หรือชิ้นส่วนไก่สดที่ส่งมาจากโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ซึ่งความต้องการวัตถุดิบของอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ในจังหวัดลพบุรี รวมทั้งสิ้น 6,187 ตัน เป็นวัตถุดิบที่มาจากโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ที่อยู่ในเครือธุรกิจเดียวกัน และอยู่ในอำเภอเดียวกัน (แผนที่ 5.5) และ
2. เครื่องปรุงรสเครื่องเทศ และเครื่องประกอบอาหาร ความต้องการวัตถุดิบของอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ในวัตถุดิบเหล่านี้ในจังหวัดลพบุรี รวมทั้งสิ้นประมาณ 4,076 ตัน (ตาราง 5.16 แผนภาพที่ 5.8)

ตาราง 5.16 แสดงปริมาณวัตถุดิบ และผลผลิตของโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ ในจังหวัดลพบุรี
รายบริษัท พ.ศ. 2545

บริษัท	วัตถุดิบ	ผลผลิต
บริษัท อาอินะโมะโตะ เบทาโกร โฟรเซนฟู้ดส์ (ประเทศไทย) จำกัด	เนื้อไก่ 1,257 ตัน เครื่องเทศและเครื่องปรุง 539 ตัน	อาหารแปรรูปแช่แข็ง 1,796 ตัน
บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด	เนื้อไก่ 1,330 ตัน เครื่องเทศและเครื่องปรุง 570 ตัน	อาหารแปรรูปแช่แข็ง 1,900 ตัน
บริษัท สหอินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	ชิ้นส่วนไก่ 3,600 ตัน ส่วนผสม 900 ตัน น้ำมันพืช 240 ตัน แป้ง 900 ตัน เกลือขมนมปิ้ง 900 ตัน เกลือป่น 27 ตัน	ไก่ทอด 225 ตัน ไก่ย่าง 150 ตัน ไก่นึ่ง 225 ตัน ไก่หมักซอส 480 ตัน ไก่ชุบแป้งทอด 1,920 ตัน

ที่มา: กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

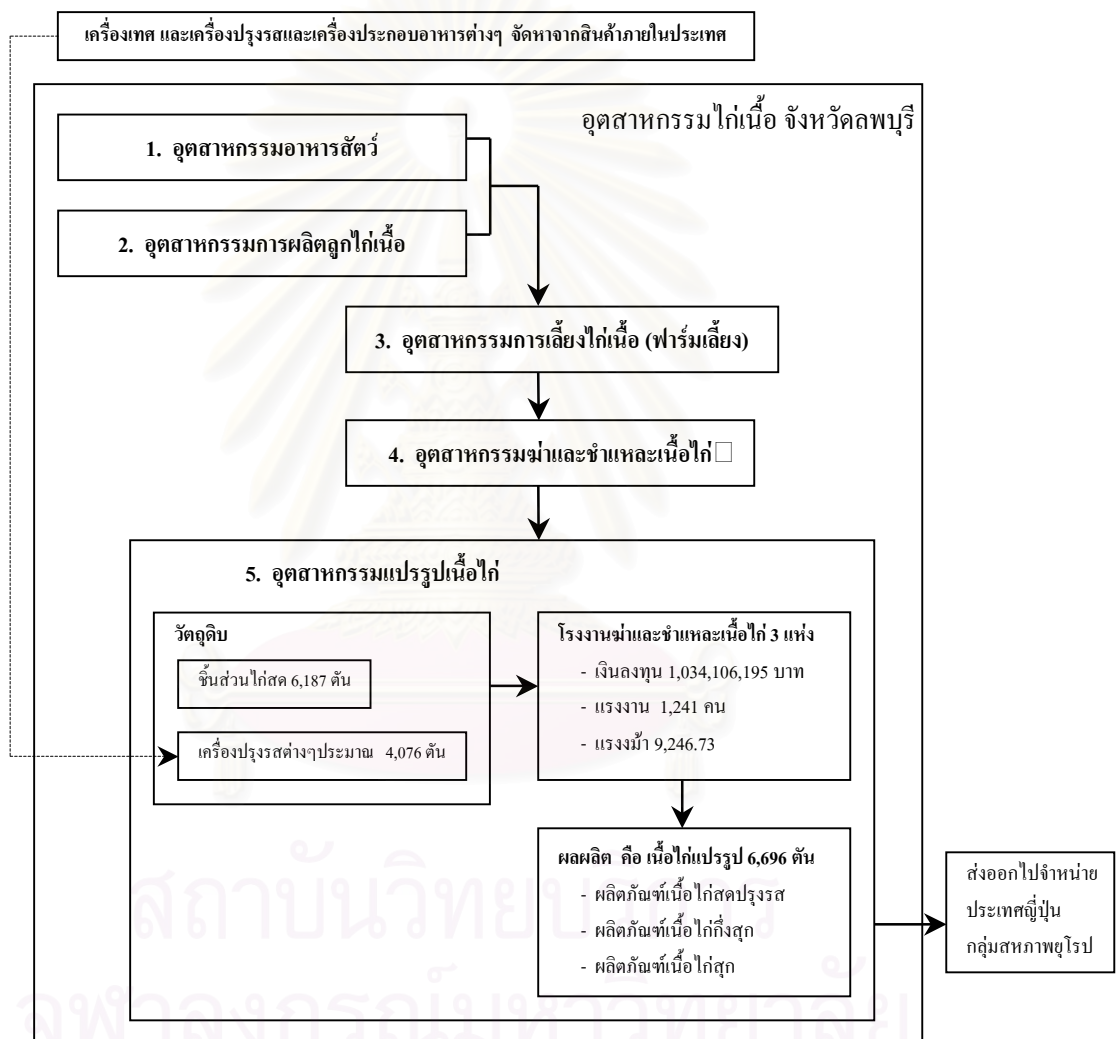
5.1.5.23 แรงงาน

อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่เป็นอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิต ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาหาร ในส่วนของการผลิตแรงงานในโรงงานส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง แต่สำหรับในส่วนของการแช่แข็ง และบรรจุภัณฑ์จะใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยในการผลิต ดังนั้นทำให้การจ้างงานในอุตสาหกรรมนี้ เป็นการจ้างงานที่มีขนาดใหญ่พอสมควร โดยในพื้นที่ภาคกลางตอนบนมีแรงงานอยู่ในอุตสาหกรรมนี้ 1,810 คน เป็นแรงงานในอุตสาหกรรมนี้ที่อยู่ในลพบุรี 1,241 คน และสระบุรี 569 คน (ตาราง 5.15)

5.1.5.24 ผลผลิตและกำลังการผลิต

ผลผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่เนื้อ ก็คือ เนื้อไก่แปรรูป ซึ่งมีรูปแบบผลิตภัณฑ์ทั้งแบบเกือบสุก และแบบสุกแล้ว ที่ได้รับความนิยมมากทั้งตลาดภายในประเทศ และตลาดต่าง

ประเทศ เช่น ไก่เสียบไม้ (ยากิโตริ) ไก่คาราเกะ ไก่ห่อกระดาษปรี เครื่องในไก่เสียบไม้ย่าง ไก่ย่าง ไก่หมักซอส อบ-ทอด แฮมไก่ ไส้กรอกไก่ ปอเปี๊ยะ เป็นต้น โดยผลิตภัณฑ์เหล่านี้สามารถแบ่งย่อยเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่สดปรุงรส (Raw Chicken) 2. ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่กึ่งสุก (Semi Cooked Chicken) และ 3. ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่สุก (Cooked Chicken) โดยโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ในจังหวัดลพบุรี สามารถผลิตผลิตภัณฑ์เนื้อไก่แปรรูปรวมทุกประเภททั้งสิ้นประมาณ 6,696 ตัน (ตาราง 5.16 และแผนภาพที่ 5.8)

แผนภาพที่ 5.8 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง ภายในจังหวัดลพบุรี

5.1.5.25 ตลาดและแหล่งรองรับผลผลิต

ตลาดของอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ มีลักษณะคล้ายกับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ โดยแบ่งเป็นตลาดในประเทศ ซึ่งได้แก่การส่งจำหน่ายไปยังร้านค้าส่งและค้าปลีกขนาดเล็กและขนาดใหญ่โดยตรง และส่งจำหน่ายร้านอาหาร Fast Food และตลาดต่างประเทศ

ในส่วนไก่แปรรูปที่ส่งออกไปขายต่างประเทศ จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์พบว่า ในปี พ.ศ. 2546 ปริมาณไก่แปรรูปที่ส่งไปขายทั้งประเทศมีมากถึง 128,634 ตัน คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 15,300 ล้านบาท ประเทศไทยส่งออกมากที่สุด คือกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) ประมาณร้อยละ 55 รองลงมาคือประเทศญี่ปุ่นประมาณร้อยละ 40 ที่เหลือก็เป็นประเทศ ฮองกง ไอร์แลนด์ และอื่นๆ

การผลิตของอุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่ในจังหวัดลพบุรี เป็นการผลิตที่มุ่งตลาดเป้าหมาย คือ เพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศเป็นหลัก (แผนภาพที่ 5.8 และ แผนที่ 5.5) โดยบางเครือข่ายใช้กลยุทธ์การส่งออกที่จะพัฒนาและร่วมทุนกับนักลงทุนในประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น หรือบางเครือข่ายจะผลิตในรูปแบบการรับจ้างผลิตโดยใช้ตราสินค้าของประเทศคู่ค้า

5.1.5.26 เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต

ระดับของเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตของอุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่ จะมุ่งสนใจในเรื่องความสะดวก และสุขอนามัยของพนักงาน และอุปกรณ์ประกอบอาหารในขณะประกอบอาหาร หรือในขณะผลิต นอกจากนี้ยังรวมไปถึงเครื่องบรรจุ และบรรจุภัณฑ์ที่เลือกใช้ต้องทันสมัยได้มาตรฐาน และมีความสะอาด ควบคุมโดยระบบอัตโนมัติ

และในส่วนของระบบบำบัดน้ำเสียก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ เช่น Activated Sludge เป็นต้น

5.1.6 มาตรฐานการผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

จากลักษณะของอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่เป็นอุตสาหกรรมครบวงจร มีการผลิตที่ต่อเนื่องกันหลายอุตสาหกรรม และการผลิตในอุตสาหกรรมเป็นการผลิตทั้งภาคเกษตรปศุสัตว์ และการผลิตในภาคอุตสาหกรรม มาตรฐานที่ใช้ในการผลิตจะเป็นมาตรฐานที่เป็นชุดมาตรฐานสากลที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในทุกระดับขั้นตอนการผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ โปรแกรมมาตรฐานนี้ เรียกว่า “Food Safety from Farm to Table” เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการผลิตเนื้อสัตว์ทั้งระบบ

ตั้งแต่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่เป็นระบบปิดแบบโรงเรือนปิด (Evaporation Cooling System) ต่อเนื่องไปยังโรงงานฆ่าและชำแหละ และโรงงานแปรรูป รวมไปถึงโรงงานผลิตอาหารสัตว์ให้มีคุณภาพถูกต้องตามมาตรฐานที่กรมปศุสัตว์กำหนด และมาตรฐานสากล ซึ่งมาตรฐานที่ใช้ในการผลิตในแต่ละอุตสาหกรรมสามารถอธิบายดังตาราง 5.17 มีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

ตาราง 5.17 แสดงมาตรฐานที่ใช้ในการผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

อาหารสัตว์ (Feed)	ฟาร์มเลี้ยง (Farm)	โรงงานฆ่าและชำแหละ และแปรรูป (Factory)
- GMP	- GMP	- GMP
- HACCP	- HACCP	- HACCP
- ISO 9000	- Vet Drug Control	- Halal
- ISO/IEC 17025	- ISO 9000	- ISO 9000
- Traceability	- ISO/IEC 17025	- ISO 14000
	- Animal Welfare	- ISO/IEC 17025
	- Traceability	- Animal Welfare
		- Traceability

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อการส่งออกไทย

- GMP และ HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point System) เป็นระบบมาตรฐานสากล ที่รับรองโดยกรมปศุสัตว์ สำหรับการผลิตในอุตสาหกรรมอาหารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อสัตว์ เพื่อให้สามารถตรวจสอบที่มาของเนื้อสัตว์ได้ตลอดเวลา เป็นการช่วยเพิ่มความมั่นใจในผลิตภัณฑ์อาหารว่าจะมีความปลอดภัย และมีคุณภาพดี

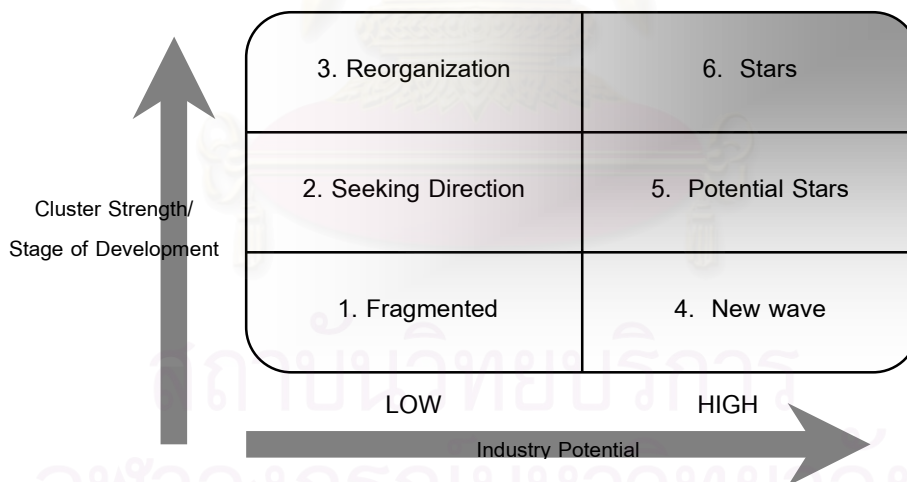
- ISO 9000 และ ISO 14000 เป็นมาตรฐานสากลที่รับรองระบบและกระบวนการผลิตที่เป็นมาตรฐาน และระบบมาตรฐานสำหรับดูแลเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

- Animal Welfare (สวัสดิภาพสัตว์) เป็นมาตรฐานเรื่องสุขอนามัยและสวัสดิภาพของสัตว์ที่สหภาพยุโรปให้ความสำคัญมาก ซึ่งเป็นระบบที่ดูแลสัตว์ปีกตั้งแต่การเลี้ยงในฟาร์ม การขนส่ง จนถึงการฆ่าและชำแหละเนื้อ ดูแลให้สัตว์มีสุขภาพที่ดี ไม่เครียด ไม่ตื่นตกใจ ไม่อึดอัด อยู่ในสภาพที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด การฆ่าไก่ต้องไม่ใช้วิธีที่ทรมานเนื่องจากหากไก่เครียด ตื่นตกใจ จะมีการหลั่งของสารพิษบางชนิดในตัวไก่ ซึ่งเป็นพิษต่อมนุษย์

- Halal เป็นกฎระเบียบอาหารของทางศาสนาอิสลามที่กำหนดว่า คนฆ่าไก่จะต้องเป็นคนมุสลิมและจะต้องเชือดในขณะที่ไก่ยังมีชีวิตอยู่ และจะมีการสวดมนต์หรือทำพิธีส่งวิญญาณไก่ตามความเชื่อของศาสนาอิสลาม

5.1.7 การจัดระดับศักยภาพของเครือข่ายวิสาหกิจ : อุตสาหกรรมไก่เนื้อ

สืบเนื่องจากการศึกษา แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) แล้วในบทที่ 2 ซึ่งเมื่อศึกษาสถานการณ์ของกลุ่มอุตสาหกรรมไก่เนื้อในพื้นที่จังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบนที่ผ่านมา ประกอบกับการศึกษาแนวคิดและแนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งได้มีการประเมินสถานะการพัฒนาของเครือข่ายวิสาหกิจ โดยอาศัยการกำหนดกรอบแนวคิดของการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของเครือข่ายวิสาหกิจ ซึ่งจะพิจารณาจากมิติของความเข้มแข็งหรือระดับการพัฒนาของเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster Strength or Stage of Development) และโอกาสในการเติบโตของอุตสาหกรรม (Industry Growth Potential) กรอบการประเมินดังกล่าวใช้ในการประเมินสถานะปัจจุบันของเครือข่ายวิสาหกิจต่างๆ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดระดับศักยภาพของกลุ่มของเครือข่ายวิสาหกิจได้เป็น 6 กลุ่ม¹⁷ ซึ่งมีคุณลักษณะ (Characteristics) และคุณสมบัติ (Quality) ต่างกันทั้ง 6 กลุ่ม การจัดรูปแบบของเครือข่ายวิสาหกิจทั้ง 6 กลุ่มแสดงดังภาพที่ 5.1 และสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งในรายงานฉบับนี้ได้ใช้ชื่อว่า กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก จังหวัดลพบุรี ได้ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 2 Seeking Direction Cluster

ที่มา : สพข. และสศช., การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ : แนวคิดและแนวทางการพัฒนา, 2547.

ภาพที่ 5.1 แสดงการจัดรูปแบบของเครือข่ายวิสาหกิจ 6 กลุ่ม

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย. การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ : แนวคิดและแนวทางการพัฒนา (2547) หน้า 19-23

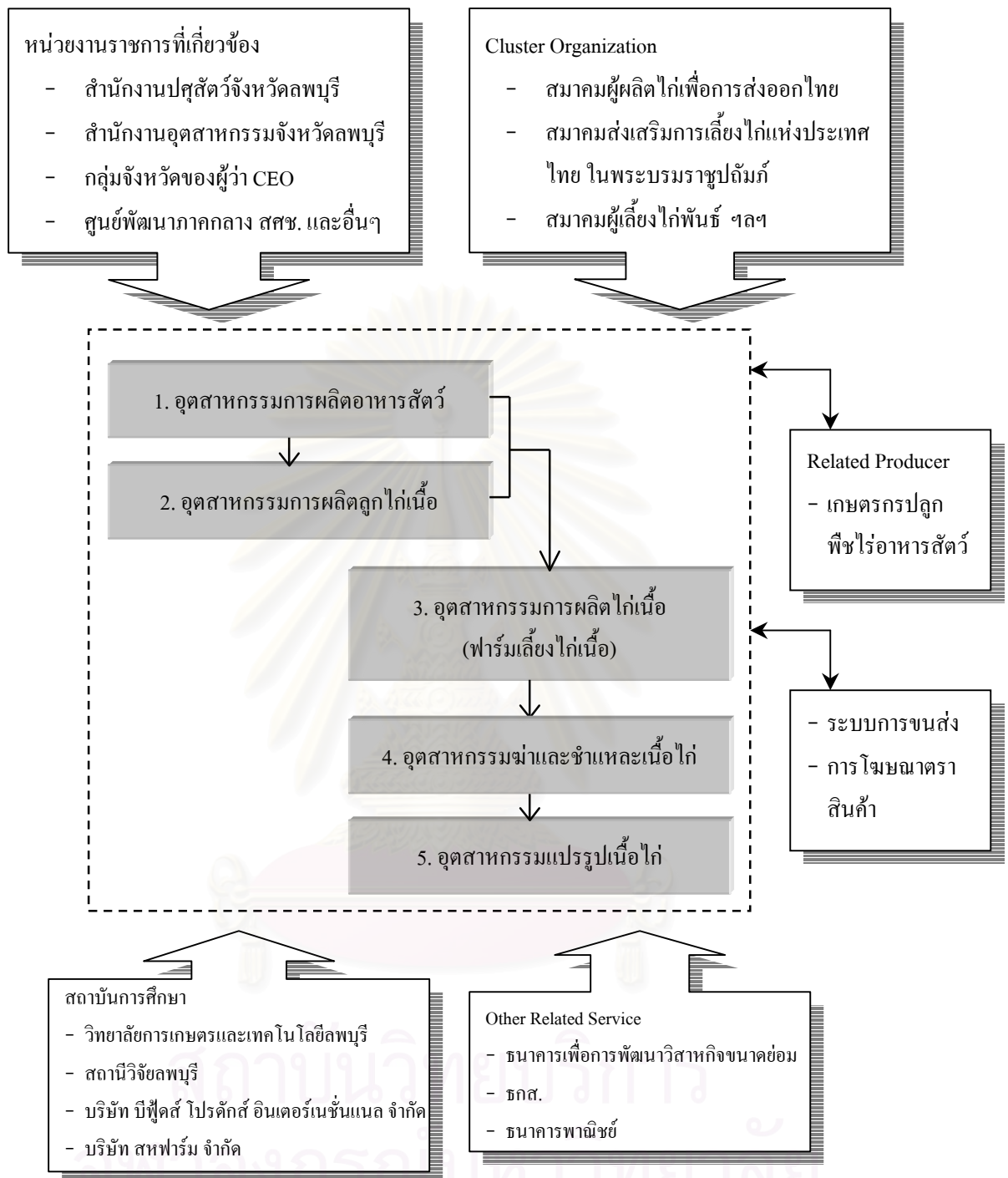
กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจกลุ่มที่ 2 Seeking Direction Cluster ได้แก่ เครือวิสาหกิจที่มีการรวมตัวกันในระดับหนึ่ง มีคุณลักษณะ (Characteristics) คือ มีกิจกรรมของธุรกิจที่ครอบคลุมห่วงโซ่อุปทานพอสมควร มีสมาคม หรือองค์กรความร่วมมือของอุตสาหกรรมแล้วแต่ยังมีบทบาทที่จำกัด สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ วัตถุดิบ โครงสร้างพื้นฐานและแหล่งเงินทุนได้ดีพอสมควร มีแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอภายในเครือข่ายวิสาหกิจ ผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าและบริการที่เน้นคุณภาพและมาตรฐานมากขึ้น ทำให้กลยุทธ์ในการแข่งขันของธุรกิจเน้นทั้งราคาและคุณภาพ ผู้บริหารของธุรกิจมีความสามารถและวิสัยทัศน์พอควร มีระดับของความร่วมมือทั้งในแนวตั้งและแนวนอนเข้มแข็งมากขึ้น การติดต่อสื่อสารระหว่างอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและระหว่างอุตสาหกรรมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาและสถาบันการศึกษามีพอสมควร โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการพัฒนาเทคโนโลยี รวมทั้งอาจมีการกำหนดผู้นำของกลุ่มอุตสาหกรรมที่ชัดเจน ซึ่งสามารถสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น¹⁸

เมื่อพิจารณาคุณสมบัติ (Quality) คือ มีการสร้างสรรค์กระบวนการผลิตใหม่ และนวัตกรรมของผลผลิตอยู่เสมอ ธุรกิจภายในเครือข่ายมีแนวโน้มที่จะมีการมองเห็นโอกาสในการแข่งขันในระดับกว้างกว่า เช่นการไปลงทุนหรือทำธุรกรรมในต่างประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถสร้างตราสินค้าของตนเองและกระจายผลิตภัณฑ์ออกไปในตลาดที่กว้างมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เครือข่ายวิสาหกิจนี้ยังเป็นกลุ่มที่มีโอกาสในการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมไม่น่าสนใจนัก ทำให้ยังมีส่วนแบ่งในตลาดโลกและการขยายตัวของมูลค่าการผลิตไม่สูงนัก มีรายได้จากการลงทุนในต่างประเทศที่จำกัด และมีการเติบโตของการจ้างงานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ¹⁹

การประเมินการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อจัดระดับดังกล่าว เป็นเพียงการประเมินในเบื้องต้น โดยการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ จากโครงการแผนการปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับภูมิภาค ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมเท่านั้น ซึ่งสำหรับการศึกษาเพื่อวิจัยในเรื่อง ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไถ่เนื้อในครั้งนี้ การประเมินเพื่อจัดระดับเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมไถ่เนื้อเบื้องต้นดังกล่าวนี้ นับว่าเพียงพอต่อการศึกษารุ่นนี้ ซึ่งจะช่วยให้ผลการศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสถานการณ์อุตสาหกรรมไถ่เนื้อที่ผ่านมา สามารถสรุปภาพของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมไถ่เนื้อได้ในระดับหนึ่ง โดยแสดงดังแผนภาพที่ 5.9

¹⁸ อ่างแล้ว; หน้า 25

¹⁹ อ่างแล้ว; หน้าเดียวกัน

แผนภาพที่ 5.9 แสดงภาพเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) อุตสาหกรรมไก่เนื้อ จังหวัดลพบุรี

5.1.8 สถานการณ์การระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีก และผลกระทบต่อพื้นที่ และการผลิต

5.1.8.1 สถานการณ์การระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีก

ในช่วงเวลาประมาณปลายปี พ.ศ. 2546 – 2547 มีการระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีก (avian influenza หรือ bird flu) ครั้งใหญ่ในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ ประเทศเกาหลีใต้ อินโดนีเซีย เวียดนาม ไทย ใต้หวัน กัมพูชา ญี่ปุ่น ลาว ปากีสถาน ฮองกง และจีน สำหรับประเทศไทย พบเชื้อไข้หวัดนกจากสายพันธุ์ H5N1 ในไก่เนื้อ ไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง เป็ดห่าน ไก่วง นกกระทา นกยูง แมว และเสื่อ²⁰

ในเบื้องต้น ช่วงระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2546 ถึง มกราคม 2547 มีรายงานการตายของไก่ในฟาร์มทั้งไก่เนื้อและไก่ไข่ จำนวน 847,077 ตัวจากจำนวนฟาร์มที่แจ้งกับกรมปศุสัตว์ 383 ราย ใน 5 จังหวัดในภาคกลาง ได้แก่ นครสวรรค์ ฉะเชิงเทรา นครปฐม สุพรรณบุรี และอ่างทอง ในขณะนั้น กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แลงการณ์ว่ามีสาเหตุมาจากเชื้ออหิวาห์ไก่ และอากาศเปลี่ยนแปลง ต่อมาเป็นที่แน่ชัด เมื่อมีรายงานไก่ตายเพิ่มมากขึ้นและมีการตรวจพบเชื้อไข้หวัดนก (avian influenza หรือ bird flu) สายพันธุ์ H5N1 ที่จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นผลให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่กระจาย²¹ คือ

1. มาตรการการทำลายสัตว์และเชื้อโรคเมื่อตรวจพบเชื้อ จะทำลายสัตว์ปีกในฟาร์มทั้งหมดในรัศมี 5 กิโลเมตร และทำการฆ่าเชื้อ สำหรับการกำจัดซากทำโดยการฝังในหลุมลึกอย่างน้อย 5 เมตร ก่อนฝังซากต้องโรยด้วยปูนขาวและกลบดินพูนสูง 40 เซนติเมตร
2. มาตรการการสำรวจ เฝ้าระวัง และสอบสวนทางระบาดวิทยา จะทำการสำรวจและเฝ้าระวังโรคอย่างเข้มข้นในรัศมี 50 กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค
3. มาตรฐานการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ ห้ามการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกทุกชนิด รวมทั้งซาก ผลิตภัณฑ์ วัสดุ เครื่องมือ จากพื้นที่สงสัยในรัศมี 60 กิโลเมตรโดยไม่มีใบกำกับในการเคลื่อนย้ายจากกรมปศุสัตว์
4. มาตรการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน

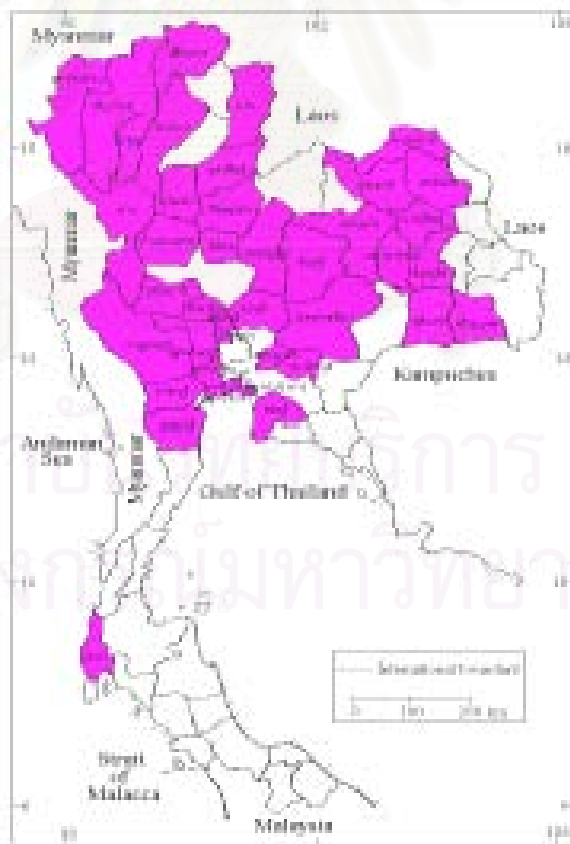
การเฝ้าระวังในครั้งแรก เริ่มเมื่อกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการตรวจพบโรคระบาดไก่ใน จ.นครสวรรค์ จึงได้มีการดำเนินการควบคุมพื้นที่เฝ้าระวังโรคทั่วประเทศ โดยให้ความสำคัญในพื้นที่ 24 จังหวัด 72 อำเภอ และได้ทำลายไก่ที่สงสัยว่าเป็นพาหะของโรคไปแล้ว

²⁰ กระทรวงสาธารณสุข. รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาพัฒนา. (2547) หน้า S22

²¹ อ่างแล้ว; หน้าS22-S23

เป็นจำนวนประมาณ 7 ล้านกว่าตัว ซึ่งเขตเฝ้าระวังใน 24 จังหวัด ที่สงสัยว่าอาจจะมี การระบาด กรมปศุสัตว์แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) พื้นที่ที่ได้ดำเนินการตามมาตรการ OIE ซึ่งก็คือ ในรัศมี 5 กิโลเมตร จะต้องดำเนินการควบคุมและทำลาย หลังจากนั้นจะต้องเฝ้าระวังอีก 21 วัน และจะมีการเก็บตัวอย่างซ้ำในบางพื้นที่เพื่อเข้าห้องแล็บอีกครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่ามีความปลอดภัย แล้วนั้น มีจำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร สุโขทัย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ สิงห์บุรี พิจิตร นครนายก และสระบุรี จัดให้มีการเฝ้าระวัง 21 วัน ไม่พบสัตว์ปีกล้มตายผิดปกติ 2) พื้นที่ที่เข้าไปทำลายสัตว์ที่คาดว่าจะ เป็นโรคระบาดแล้วอยู่ในระหว่างการเฝ้าระวัง 21 วัน มีจำนวน 15 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร อุตรดิตถ์ พิษณุโลก ชัยนาท ลพบุรี อ่างทอง อุทัยธานี กาญจนบุรี นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี สมุทรปราการ และฉะเชิงเทรา โดยต้องเฝ้าระวัง 21 วัน และ 3) พื้นที่ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ คือ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ระบาดของโรค²²

และในการเฝ้าระวังครั้งที่ 2 ได้มีการสุ่มตรวจในพื้นที่ที่มีการระบาดเดิม และพื้นที่สงสัยที่มีการตายของสัตว์ปีกผิดปกติ โดยในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 พบว่ามีการระบาดของไข้หวัดนก 189 จุด ใน 41 จังหวัด (ภาพที่ 5.2)

ภาพที่ 5.2 แสดงพื้นที่ประกาศเขตควบคุมโรคระบาดสัตว์ในประเทศไทย พ.ศ. 2547

²² กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. แอลงการณ์โรคระบาดไก่. (2548)

สำหรับในจังหวัดลพบุรีมีพื้นที่ที่เกิดโรคระบาดไข้หวัดนกทั้งสิ้น 21 ตำบล ใน 5 อำเภอ ในการระบาดรอบแรก ดังนี้

- อำเภอโคกสำโรง ในพื้นที่ตำบลหลุมข้าว
- อำเภอท่าม่วง ในพื้นที่ตำบลท่าม่วง บางคู บางกา บ้านเบิก มุจลินท์ โปตลาดแก้ว ลาดสำลี
- อำเภอบ้านหมี่ ในพื้นที่ตำบลคอนดิ่ง บ้านชี บ้านหมี่ สนามแจง สายห้วยแก้ว หนองกระเบียน
- อำเภอเมืองลพบุรี ในพื้นที่ตำบลโก่งธนู เขาพระงาม เขาสามยอด ทะเลชุบศร บางขันหมาก พรหมมาستر
- อำเภอหนองม่วง ในพื้นที่ตำบลชอนสารเดช

และในรอบที่ 2 พื้นที่ที่มีการระบาดไข้หวัดนก ของจังหวัดลพบุรี นั้นพบว่า มีเกือบทุกอำเภอ ยกเว้น อำเภอสระโบสถ์ และ โลกเจริญ ซึ่งจำนวนสัตว์ปีกที่ตายในช่วงการระบาดรอบที่ 2 จำนวน 255,372 ตัว ซึ่งในจำนวนนี้ยังไม่รวมจำนวนสัตว์ปีกที่ถูกฆ่าเนื่องจากมาตรการการเฝ้าระวังของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ตำบล ดังนี้

- อำเภอโคกสำโรง ในพื้นที่ตำบลหลุมข้าว วังขอนขว้าง คลองเกตุ ห้วยโป่ง ถลุงเหล็ก วังจั่น
- อำเภอท่าม่วง ในพื้นที่ตำบลท่าม่วง บางคู บางกา บ้านเบิก มุจลินท์ โปตลาดแก้ว ลาดสำลี
- อำเภอบ้านหมี่ ในพื้นที่ตำบลคอนดิ่ง บ้านชี บ้านหมี่ สนามแจง สายห้วยแก้ว หนองกระเบียน
- อำเภอเมืองลพบุรี ในพื้นที่ตำบลโก่งธนู เขาพระงาม เขาสามยอด ทะเลชุบศร บางขันหมาก พรหมมาستر โลกกระเทียม ท่าแค ตะลุง ทัยตลาด จั้วราย
- อำเภอหนองม่วง ในพื้นที่ตำบลชอนสารเดช ชอนสมบูรณ์ ดงดินแดง
- อำเภอลำสนธิ ในพื้นที่ตำบลลำสนธิ
- อำเภอชัยบาดาล ในพื้นที่ตำบลหนองยายโสีะ ลำนารายณ์ ลำสนธิ นาโสม ท่ามะนาว
- อำเภอพัฒนานิคม ในพื้นที่ตำบลพัฒนานิคม หนองบัว มะนาวหวาน
- อำเภอท่าหลวง ในพื้นที่ตำบลหัวลำ

5.1.8.2 ผลกระทบของสถานการณ์การระบาดใช้หวัดนกในสัตว์ปีก

หลังจากการประกาศสถานการณ์ใช้หวัดนกในประเทศ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกระทบโดยตรงกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เนื่องจากอุตสาหกรรมไก่เนื้อเป็นการผลิตที่มุ่งการส่งออก เมื่อเกิดสถานการณ์ดังกล่าว จึงทำให้การส่งออกได้รับผลกระทบหลายชาติทั่วโลกสั่งระงับการนำเข้าไก่ผลิตภัณฑ์จากไก่ รวมถึงสัตว์ปีกอื่นๆ ของไทย ประกอบด้วย มาเลเซีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ ฮองกง บังกลาเทศ ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU) จีน และพม่า รวม 15 ชาติ โดยเนื้อไก่ที่ถูกระงับการนำเข้า ได้แก่ เนื้อไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าปริมาณ และมูลค่าการส่งออกเนื้อไก่สดดังกล่าว ลดลงประมาณร้อยละ 90 (ตารางที่ 18) จากปริมาณ 331,044.81 ตัน ซึ่งเท่ากับมูลค่า 22,685.82 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2546 เหลือเพียงปริมาณ 23,953.72 ตัน หรือมูลค่าเท่ากับ 1,738.13 ล้านบาทเท่านั้น ในขณะที่ในส่วนไก่สุกแปรรูปยังสามารถส่งออกได้โดยมีการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การผลิตในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ได้รับผลกระทบอย่างมากในส่วนผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ชำแหละแช่เย็นแช่แข็ง ดังนั้นจึงพยายามเจรจากับประเทศคู่ค้าเพื่อให้มั่นใจในไก่แปรรูปที่สุกแล้ว แล้วจึงเปลี่ยนการผลิตเป็นการเพิ่มการแปรรูปมากขึ้น เพื่อช่วยระบายเนื้อไก่ที่อยู่ในสต็อก

ตาราง 5.18 แสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออกชิ้นส่วนไก่สดและไก่แปรรูป พ.ศ. 2544 - 2547

ปี	ไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง				ไก่สุกแปรรูป			
	ปริมาณ (ตัน)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)	ปริมาณ (ตัน)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)
พ.ศ. 2544	296,425.35	-	24,592.18	-	116,650.48	-	15,533.54	-
พ.ศ. 2545	303,966.00	2.54	22,591.00	-8.14	127,974.00	9.71	15,725.19	1.23
พ.ศ. 2546	331,044.81	8.91	22,685.82	0.42	154,463.99	20.70	18,630.91	18.48
พ.ศ. 2547	23,953.72	-92.76	1,738.13	-92.34	193,766.71	25.44	23,910.06	28.34

ที่มา : กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์

นอกจากจะส่งผลกระทบต่อส่งออกแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก ซึ่งขณะนี้ก็มีเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ปีกแบ่งเป็น เป็ดเนื้อ ประมาณ 107,000 ครัวเรือน เป็ดเทศ 480,000 ครัวเรือน ไก่ไข่ 36,000 ครัวเรือน และไก่เนื้อ 45,000 ครัวเรือน ที่จะต้องแบกรับภาระหนี้สินในการลงทุนและภาระเงินกู้ที่อยู่กับสถาบันการเงิน ทั้งนี้ ภาครัฐขาดศักยภาพในการแก้ไขและฟื้นฟู ช่วยเหลือและให้ค่าชดเชย ในลักษณะที่ช่วยให้เงินชดเชยความเสียหายเป็นรายหัวสัตว์ปีกที่ได้มีการแจ้งต่อกรมปศุสัตว์ไว้ การขอความช่วยเหลือและร่วมมือกับสถาบันการเงินในการผ่อนผันการชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย รวมไปถึงการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในส่วนที่ได้รับผลกระทบ และการผ่อนปรนการให้สินเชื่อในกรณีฟื้นฟูกิจการ

แต่อย่างไรก็ดี ภาครัฐบาลโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ยังคงยืนยันว่าตามเป้าการส่งออก 100,000 ล้านล้านบาท ในปี 2549 ยังคงเป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากภาครัฐได้มีการแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านโครงสร้างการผลิต ระบบน้ำ ดิน และการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพของสินค้าเพื่อการส่งออก

5.1.9 สภาพปัญหาของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ 2 ราย อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ อย่างละ 1 ราย ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ 11 ราย และผู้ที่เกี่ยวข้อง 4 ราย รวมทั้งสิ้น 20 ราย สามารถสรุปปัญหาของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในลักษณะภาพรวมทั้งอุตสาหกรรม เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นจะกระทบกระเทือนทั้งอุตสาหกรรมซึ่งมีความต่อเนื่องกันอย่างเลี่ยงไม่ได้ สรุปเป็นประเด็นดังนี้

1. ปัญหาโรคไขหวัดนกในสัตว์ปีก ประเทศไทยประสบกับปัญหาเรื่องการกระจายของโรคไขหวัดนก ในปี พ.ศ. 2546-2547 ถึง สองครั้ง ผลของการเกิดโรคและกระจายโรคนี้ในประเทศไทยทำให้การส่งออกชิ้นเนื้อไก่สดแช่แข็งไม่สามารถส่งออกได้ เนื่องจากต่างชาติหรือประเทศคู่ค้าเกิดความไม่มั่นใจในเนื้อไก่ที่ส่งออก อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่จำเป็นต้องลดกำลังการผลิตลง เป็นผลต่อเนื่องให้ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ต้องลดปริมาณการเลี้ยงลง ทั้งปริมาณที่เลี้ยงต่อครั้ง และรุ่นในการเลี้ยงต่อปี การพักเล้านานขึ้น จากสามารถเลี้ยงได้ 5-6 รุ่นต่อปี เหลือเพียง 3-4 รุ่นต่อปี และสำหรับรุ่นที่เลี้ยงไปแล้วเมื่อโรงงานฆ่าและชำแหละลดกำลังการผลิต ทำให้ต้องเลี้ยงไก่ต่อไป ซึ่งทำให้เปลืองทั้งพลังงานและวัตถุดิบอย่างอื่น ในขณะที่ไก่เนื้อซึ่งมีอัตราการแลกเนื้อสูงในช่วง 45-50 วันซึ่งเป็นการเลี้ยงตามปกติ จะมีอัตราแลกเนื้อต่ำลงเมื่อเลยช่วงเวลานั้น เหล่านี้ทำให้ต้นทุนซึ่งผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อเป็นผู้รับผิดชอบสูงขึ้น ผู้ประกอบการที่กู้เงินมาลงทุนไม่สามารถส่งเงินได้ตามเวลา ในขณะที่โรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ มีไก่สดค้างอยู่เป็นจำนวนมากไม่สามารถจำหน่ายได้ ผลกระทบนี้ยังส่งผลถึงโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งจำเป็นต้องลดกำลังการผลิตลงเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ทำให้มีผลต่อเนื่องถึงเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต่อเนื่องกันไป

นอกจากนี้การเกิดการกระจายของโรคไขหวัดนกนั้น ทำให้ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงจำนวนมากต้องเลิกทำการเลี้ยง หรือหยุดชั่วคราว หากพบว่ามีการระบาดไปในพื้นที่ เช่นบางอำเภอของจังหวัดลพบุรีที่มีคำสั่งเฝ้าระวังการระบาดไขหวัดนก และในส่วนผู้ประกอบการที่ยังคงดำเนินการได้ ก็จำเป็นต้องมีต้นทุนในเรื่องน้ำยาฆ่าเชื้อเพิ่มขึ้น ที่ต้องฉีดทั้งบริเวณฟาร์มเลี้ยง ที่พักอาศัย

รวมไปถึง บริเวณโดยรอบฟาร์มเป็นวงกว้างเพื่อการป้องกัน รวมไปถึงการตรวจสอบตรวจตราดูแล เรื่องความสะอาด การเข้า-ออกบริเวณฟาร์มเลี้ยงเพื่อเป็นการป้องกันอีกด้วย

2. ปัญหาเรื่องการลงทุน การพัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อในปัจจุบันจำเป็นต้องมีการพัฒนาการเลี้ยงในเรื่องของโรงเรือน ต้องเป็นระบบปิด (Evaporation Cooling System) ซึ่งเป็นระบบการเลี้ยงที่มีมาตรฐาน ทำให้ผู้ประกอบการฟาร์มต้องใช้เงินลงทุนที่สูงขึ้น บางรายไม่สามารถที่จะลงทุนได้ จึงจำเป็นต้องเลิกเลี้ยง หรือหันมาเป็นลูกจ้างของฟาร์มบริษัท นอกจากนี้การเลี้ยงเพื่อให้สามารถอยู่ได้จำเป็นต้องมีปริมาณการเลี้ยงที่มากพอสมควร เพื่อให้รายรับที่จะได้คุ้มทุน ทั้งนี้ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยการเจรจาร่วมกันระหว่างบริษัทเครื่องขนาดใหญ่กับผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อที่ต้องการทำสัญญาผูกพันด้วย

3. ปัญหาราคาวัตถุดิบ วัตถุดิบบางประเภท เช่น แกลบขาว ที่จำเป็นต้องใช้ในการรองพื้นไม่ให้ไก่ช้ำ มีราคาสูงขึ้น กว่าเท่าตัว เนื่องจากความต้องการแกลบขาวมีการแข่งขันกัน โรงงานผลิตกระดาษที่ตั้งขึ้นมาใหม่เป็นโรงงานที่ใช้พลังงานจากการเผาแกลบ ทำให้แกลบขาวในพื้นที่ขาดแคลน และมีราคาสูงขึ้น

4. ปัญหาหินปูนสูงในน้ำบาดาล น้ำที่ใช้ในฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี ส่วนใหญ่ ผู้ประกอบการเลือกใช้น้ำบาดาล ซึ่งในแต่ละฟาร์มจะมีเครื่องสูบน้ำเพื่อสูบน้ำใช้เอง ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่ จึงมักประสบปัญหาน้ำบาดาลที่มีหินปูนสูง จึงจำเป็นต้องมีการปรับสภาพของน้ำก่อนนำมาใช้งาน และนอกจากนี้ในฟาร์มระบบปิด จะมีการควบคุมอุณหภูมิภายในฟาร์มให้มีความเหมาะสมตลอดเวลา ซึ่งอุปกรณ์ฟาร์มที่ใช้ในการทำความเย็นจำเป็นต้องใช้น้ำฉีดหรือพ่นเป็นฝอย เพื่อให้เกิดความเย็น ซึ่งการที่น้ำบาดาลของจังหวัดลพบุรีเป็นน้ำบาดาลที่มีหินปูนค่อนข้างสูง จึงทำให้อุปกรณ์ฟาร์มดังกล่าวอุดตันได้ง่าย

5.2 ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อปัจจัยในการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ที่ผ่านมา เห็นถึงประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งก็คือ การพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ความมีศักยภาพของพื้นที่ และพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเข้า (Input Factors) ของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ โดยแบ่งเป็น ประเด็นทางด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ซึ่งจะนำมาพิจารณาเป็นปัจจัยและเกณฑ์ในการวัดศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งสามารถสรุปเป็นเกณฑ์ หรือตัวชี้วัดในการวัดศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ รวมทั้งสิ้น 11 ปัจจัย โดยปัจจัยที่ 1-5 จะเป็นปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยที่ 6-8 จะเป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยที่ 9-11 จะเป็นปัจจัยด้านสังคม ดังนี้

1. ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ พิจารณาจากความลาดชันของพื้นที่ พื้นที่เสี่ยงภัยจากน้ำท่วม
2. ปัจจัยด้านอุทกวิทยา พิจารณาจาก การเข้าถึงแหล่งน้ำธรรมชาติ และพื้นที่ชลประทาน
3. ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พิจารณาจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นศักยภาพ และข้อจำกัดต่อการประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ
4. ปัจจัยการบริการสาธารณูปโภค พิจารณาจากความพร้อมและครอบคลุมของระบบสาธารณูปโภคทั้งบริการไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ ได้แก่ จำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการสาธารณูปโภคต่างๆ
5. ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงเส้นทางคมนาคมต่างๆ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และถนนในท้องถิ่น ซึ่งวัดได้จากความหนาแน่นของถนน
6. ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ พิจารณาจากจำนวน หรือปริมาณของวัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมต่างๆ และความใกล้กับแหล่งวัตถุดิบ
7. ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต พิจารณาจากจำนวน หรือปริมาณความต้องการผลผลิต กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งรองรับผลผลิตของอุตสาหกรรมหนึ่งที่อยู่ก่อนหน้า และความใกล้กับแหล่งรองรับผลผลิตดังกล่าว
8. ปัจจัยด้านสถาบันการเงินธนาคาร พิจารณาจากจำนวนของสถาบันการเงินธนาคาร
9. ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร พิจารณาจาก จำนวนครัวเรือนของเกษตรกร
10. ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม พิจารณาจำนวนของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน
11. ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา พิจารณาจาก จำนวนของสถาบันการศึกษาสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ และจำนวนศูนย์หรือสถานให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือองค์ความรู้ต่างๆ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะแยกการวิเคราะห์และความคิดเห็นของปัจจัยเป็นแต่ละอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เนื่องจากความสำคัญและความต้องการในปัจจัยเข้า (Input Factors) ของแต่ละอุตสาหกรรมย่อยไม่เหมือนกัน ซึ่งต่อไปนี้จะเป็นการรวบรวมและสรุปวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของปัจจัย และตัดบางปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญออกเพื่อความเหมาะสมตามความคิดเห็นของตัวอย่างผู้ประกอบการที่สอบถามมาสำหรับแต่ละอุตสาหกรรมย่อย ดังนี้

5.2.1 อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์

ผู้ที่ให้ความคิดเห็นสำหรับปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ มีทั้งสิ้น 6 ราย แบ่งเป็น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ 2 ราย และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง 4 ราย โดยแต่ละบุคคลให้ความคิดเห็นในการจัดลำดับปัจจัยแตกต่างกัน ซึ่งแสดงรายละเอียดดังตาราง 5.19

ตาราง 5.19 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ปัจจัยที่	P_01	P_02	P_03	P_04	P_05	P_06
1	7	6	5	2	6	6
2	9	11	9	11	9	9
3	5	5	6	9	5	5
4	6	3	3	8	4	3
5	2	4	4	5	2	4
6	1	1	1	1	3	1
7	11	2	2	4	1	2
8	8	10	10	7	10	10
9	3	8	8	3	8	8
10	4	7	7	6	7	7
11	10	9	11	10	11	11

จากนั้นทำการวิเคราะห์จากความถี่ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นเลือกปัจจัยเหล่านั้น เป็นอันดับที่ 1 จนถึงอันดับที่ 11 เพื่อให้สามารถเรียงลำดับความสำคัญของชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 5.20 โดยสามารถลำดับปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ จากปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1	ปัจจัยที่ 6	ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
ลำดับที่ 2	ปัจจัยที่ 7	ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
ลำดับที่ 3	ปัจจัยที่ 4	ปัจจัยการบริการสาธารณสุข
ลำดับที่ 4	ปัจจัยที่ 5	ปัจจัยด้านโครงข่ายคมนาคม
ลำดับที่ 5	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ลำดับที่ 6	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
ลำดับที่ 7	ปัจจัยที่ 10	ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
ลำดับที่ 8	ปัจจัยที่ 9	ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร
ลำดับที่ 9	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
ลำดับที่ 10	ปัจจัยที่ 8	ปัจจัยด้านสถาบันการเงินธนาคาร
ลำดับที่ 11	ปัจจัยที่ 11	ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา

ตาราง 5.20 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพ
สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ปัจจัยที่	ร้อยละความถี่ที่เลือกเป็นอันดับที่											รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	0	17	0	0	17	50	17	0	0	0	0	100
2	0	0	0	0	0	0	0	0	67	0	33	100
3	0	0	0	0	67	17	0	0	17	0	0	100
4	0	0	50	17	0	17	0	17	0	0	0	100
5	0	33	0	50	17	0	0	0	0	0	0	100
6	83	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	100
7	17	50	0	17	0	0	0	0	0	0	17	100
8	0	0	0	0	0	0	17	17	0	67	0	100
9	0	0	33	0	0	0	0	67	0	0	0	100
10	0	0	0	17	0	17	67	0	0	0	0	100
11	0	0	0	0	0	0	0	0	17	33	50	100

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ แม้ว่าผู้ประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความร่วมมือในการจัดลำดับปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ ทั้ง 11 ปัจจัย แต่อย่างไรก็ดี เห็นถึงปัจจัยที่สมควรตัดออก²³ ได้แก่

- ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา เนื่องจากอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ไม่ได้พึ่งพาในเรื่องแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือการชลประทาน น้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมมาจากการเจาะบ่อน้ำบาดาล
- ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินธนาคาร เนื่องจากการลงทุน หรือการติดต่อกับสถาบันการเงินเป็นนโยบายสำหรับเครื่องธุรกิจในภาพรวม ประกอบกับสถาบันการเงินในพื้นที่ จะไม่มีศักยภาพพอให้การให้เงินลงทุน หรือการกู้เงินใดๆ ทั้งสิ้น
- ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา เนื่องจาก แรงงานที่ใช้ในอุตสาหกรรมเป็นแรงงานทั่วไปเสียเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาเฉพาะด้านหรือทั่วไปใดๆ ก็ตามไม่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งของโรงงานอาหารสัตว์แต่อย่างใด

5.2.2 อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ (ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์และโรงฟัก)

ผู้ที่ให้ความคิดเห็นสำหรับปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ (ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์และโรงฟัก) มีทั้งสิ้น 5 ราย แบ่งเป็น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ (ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์และโรงฟัก) 1 ราย และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง 4 ราย โดยแต่ละบุคคลให้ความคิดเห็นในการจัดลำดับปัจจัยแตกต่างกัน ซึ่งแสดงรายละเอียดดังตาราง 5.21

²³ สัมภาษณ์ สมหวัง สุภรัตน์ภิญโญ, ผู้จัดการโรงงานบริษัท เบทาโกร อโกรกรุ๊ป จำกัด (มหาชน), 9 พฤศจิกายน 2547

ตาราง 5.21 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรม
ผลิตลูกไก่เนื้อ

ปัจจัยที่	P_01	P_02	P_03	P_04	P_05
1	6	1	6	1	6
2	11	10	11	10	10
3	5	5	5	8	5
4	4	6	4	6	4
5	3	3	2	2	2
6	2	4	3	7	3
7	1	2	1	3	1
8	10	9	9	9	9
9	7	7	7	4	7
10	8	8	8	5	8
11	9	11	10	11	11

จากนั้นทำการวิเคราะห์จากความถี่ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นเลือกปัจจัยเหล่านั้น เป็นอันดับที่ 1 จนถึงอันดับที่ 11 เพื่อให้สามารถเรียงลำดับความสำคัญของชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 5.22 โดยสามารถลำดับปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ จากปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1	ปัจจัยที่ 7	ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
ลำดับที่ 2	ปัจจัยที่ 5	ปัจจัยด้าน โครงข่ายคมนาคม
ลำดับที่ 3	ปัจจัยที่ 6	ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
ลำดับที่ 4	ปัจจัยที่ 4	ปัจจัยการบริการสาธารณูปโภค
ลำดับที่ 5	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ลำดับที่ 6	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
ลำดับที่ 7	ปัจจัยที่ 9	ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร
ลำดับที่ 8	ปัจจัยที่ 10	ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
ลำดับที่ 9	ปัจจัยที่ 8	ปัจจัยด้านสถาบันการเงินธนาคาร
ลำดับที่ 10	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
ลำดับที่ 11	ปัจจัยที่ 11	ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา

ตาราง 5.22 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพ
สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ

ปัจจัยที่	ร้อยละความถี่ที่เลือกเป็นอันดับที่											รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	40	0	0	0	0	60	0	0	0	0	0	100
2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60	40	100
3	0	0	0	0	80	0	0	20	0	0	0	100
4	0	0	0	60	0	40	0	0	0	0	0	100
5	0	60	40	0	0	0	0	0	0	0	0	100
6	0	20	40	20	0	0	20	0	0	0	0	100
7	60	20	20	0	0	0	0	0	0	0	0	100
8	0	0	0	0	0	0	0	0	80	20	0	100
9	0	0	0	20	0	0	80	0	0	0	0	100
10	0	0	0	0	20	0	0	80	0	0	0	100
11	0	0	0	0	0	0	0	0	20	20	60	100

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ เห็นถึงปัจจัยที่สมควรตัดออก²⁴ ได้แก่

- ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินธนาคาร เหตุผลในการตัดปัจจัยนี้ออกก็เป็นเหตุผลที่คล้ายกับอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ คือ เนื่องจากการลงทุน หรือการติดต่อกับสถาบันการเงินเป็นนโยบายสำหรับเครือธุรกิจโดยรวม ประกอบกับสถาบันการเงินในพื้นที่ จะไม่มีศักยภาพพอให้การให้เงินลงทุน หรือการกู้เงินใดๆ ทั้งสิ้น
- ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา เนื่องจากน้ำที่ใช้ในสถานฟักไข่และในการเลี้ยงไก่พ่อ-แม่พันธุ์ หรือปู่-ย่าพันธุ์ เป็นน้ำที่มาจากบ่อ น้ำบาดาลและน้ำประปา
- ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา เนื่องจาก เห็นว่าปัจจัยนี้ไม่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งของอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อแต่อย่างใด

5.2.3 อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)

ผู้ที่ให้ความคิดเห็นสำหรับปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) มีทั้งสิ้น 15 ราย แบ่งเป็น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) 11 ราย และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง 4 ราย โดยแต่ละบุคคลให้ความคิดเห็นในการจัดลำดับปัจจัยแตกต่างกัน ซึ่งแสดงรายละเอียดดังตาราง 5.23

²⁴ สัมภาษณ์ นายอภิรักษ์ ปิติ, สัตวแพทย์โรงฟักไข่โกลเด้นไลน์ บิสซิเนส, 6 พฤศจิกายน 2547

ตาราง 5.23 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรม
การเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)

ปัจจัยที่	P_01	P_02	P_03	P_04	P_05	P_06	P_07	P_08	P_09	P_10	P_11	P_12	P_13	P_14	P_15
1	7	7	2	11	6	4	2	5	2	6	4	7	1	1	7
2	6	6	3	8	7	9	8	11	9	9	7	6	10	10	6
3	3	3	1	7	4	1	1	7	1	3	3	3	6	6	3
4	4	4	4	3	1	7	3	9	3	2	5	4	5	4	4
5	5	5	5	4	5	2	5	4	4	4	6	5	4	5	5
6	1	1	6	1	2	3	4	2	10	1	1	1	3	3	1
7	2	2	7	2	3	6	6	1	5	7	2	2	2	2	2
8	8	8	11	9	8	8	7	8	6	5	10	8	7	7	8
9	11	11	8	6	9	5	9	3	7	8	9	11	9	11	11
10	9	9	9	5	10	10	10	6	11	11	8	9	11	9	9
11	10	10	10	10	11	11	11	10	8	10	11	10	8	8	10

จากนั้นทำการวิเคราะห์จากความถี่ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นเลือกปัจจัยเหล่านั้น เป็นอันดับ
ที่ 1 จนถึงอันดับที่ 11 เพื่อให้สามารถเรียงลำดับความสำคัญของชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์
ได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 5.24 โดยสามารถลำดับปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพ
ของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) จากปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด
ไปหาน้อยที่สุด ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1	ปัจจัยที่ 6	ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
ลำดับที่ 2	ปัจจัยที่ 7	ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
ลำดับที่ 3	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ลำดับที่ 4	ปัจจัยที่ 4	ปัจจัยการบริการสาธารณสุขปศุสัตว์
ลำดับที่ 5	ปัจจัยที่ 5	ปัจจัยด้านโครงข่ายคมนาคม
ลำดับที่ 6	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
ลำดับที่ 7	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
ลำดับที่ 8	ปัจจัยที่ 8	ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร
ลำดับที่ 9	ปัจจัยที่ 10	ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
ลำดับที่ 10	ปัจจัยที่ 11	ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา
ลำดับที่ 11	ปัจจัยที่ 9	ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร

ตาราง 5.24 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพ
สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)

ปัจจัยที่	ร้อยละความถี่ที่เลือกเป็นอันดับที่											รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	13	20	0	13	7	13	27	0	0	0	7	100
2	0	0	7	0	0	27	13	13	20	13	7	100
3	27	0	40	7	0	13	13	0	0	0	0	100
4	7	7	20	40	13	0	7	0	7	0	0	100
5	0	7	0	33	53	7	0	0	0	0	0	100
6	47	13	20	7	0	7	0	0	0	7	0	100
7	7	53	7	0	7	13	13	0	0	0	0	100
8	0	0	0	0	7	7	20	47	7	7	7	100
9	0	0	7	0	7	7	7	13	27	0	33	100
10	0	0	0	0	7	7	0	7	40	20	20	100
11	0	0	0	0	0	0	0	20	0	53	27	100

โรงเรือนที่ใช้สำหรับเลี้ยงไก่เนื้อในปัจจุบันหากเป็นโรงเรือนที่ได้มาตรฐานสำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการส่งออกจำเป็นต้องเป็นการเลี้ยงในโรงเรือนระบบแบบปิด และจากการสอบถามผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ พบว่า น้ำที่ใช้ในฟาร์มหรือในระบบเป็นน้ำบาดาลหรือแหล่งน้ำใต้ดินนั่นเอง โดยทุกฟาร์มจะดำเนินการเจาะน้ำบาดาลเอง ดังนั้นสำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) เห็นว่าสมควรตัดปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา ซึ่งหมายถึงการอยู่ในพื้นที่ชลประทานและความสามารถในการเข้าถึงแหล่งน้ำ กล่าวโดยสรุปสำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) จะใช้ปัจจัยทั้งหมด 10 ปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่

5.2.4 อุตสาหกรรมการฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

ผู้ที่ให้ความคิดเห็นสำหรับปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ มีทั้งสิ้น 5 ราย แบ่งเป็น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ 1 ราย และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง 4 ราย โดยแต่ละบุคคลให้ความคิดเห็นในการจัดลำดับปัจจัยแตกต่างกัน ซึ่งแสดงรายละเอียดดังตาราง 5.25

จากนั้นทำการวิเคราะห์จากความถี่ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นเลือกปัจจัยเหล่านั้น เป็นอันดับที่ 1 จนถึงอันดับที่ 11 เพื่อให้สามารถเรียงลำดับความสำคัญของชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 5.26 โดยสามารถลำดับปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ จากปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้ดังนี้

ตาราง 5.25 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรม
ผ้าและชำแหละเนื้อไก่

ปัจจัยที่	P_01	P_02	P_03	P_04	P_05
1	6	6	6	7	6
2	10	10	9	9	9
3	9	7	5	5	5
4	7	5	4	6	7
5	3	1	2	3	3
6	1	2	1	1	1
7	4	4	3	4	4
8	11	8	10	10	10
9	8	9	8	8	11
10	2	3	7	2	2
11	5	11	11	11	8

ลำดับที่ 1	ปัจจัยที่ 6	ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
ลำดับที่ 2	ปัจจัยที่ 10	ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
ลำดับที่ 3	ปัจจัยที่ 5	ปัจจัยด้าน โครงข่ายคมนาคม
ลำดับที่ 4	ปัจจัยที่ 7	ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
ลำดับที่ 5	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ลำดับที่ 6	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
ลำดับที่ 7	ปัจจัยที่ 4	ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก
ลำดับที่ 8	ปัจจัยที่ 9	ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร
ลำดับที่ 9	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
ลำดับที่ 10	ปัจจัยที่ 8	ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร
ลำดับที่ 11	ปัจจัยที่ 11	ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา

ตาราง 5.26 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพ
สำหรับอุตสาหกรรมผ้าและชำแหละเนื้อไก่

ปัจจัยที่	ร้อยละความถี่ที่เลือกเป็นอันดับที่											รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	0	0	0	0	0	80	20	0	0	0	0	100
2	0	0	0	0	0	0	0	0	60	40	0	100
3	0	0	0	0	60	0	20	0	20	0	0	100
4	0	0	0	20	20	20	40	0	0	0	0	100
5	20	20	60	0	0	0	0	0	0	0	0	100
6	80	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
7	0	0	20	80	0	0	0	0	0	0	0	100
8	0	0	0	0	0	0	0	20	0	60	20	100
9	0	0	0	0	0	0	0	60	20	0	20	100
10	0	60	20	0	0	0	20	0	0	0	0	100
11	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	60	100

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ เห็นถึงปัจจัยที่สมควรตัดออก²⁵ ทั้งสิ้น 4 ปัจจัย ได้แก่

- ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร แรงงานที่อยู่ในโรงงานฆ่าและชำแหละ เป็นแรงงานทั่วไปซึ่งไม่เฉพาะเจาะจงว่าต้องเป็นแรงงานในภาคเกษตร
- ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา เนื่องจากน้ำที่ใช้ในโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่เป็นน้ำที่มาจากบ่อน้ำบาดาลซึ่งเป็นของโรงงานเอง และน้ำประปา
- ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินธนาคาร เหตุผลในการตัดปัจจัยนี้ออกก็ เป็นเหตุผลที่คล้ายกับอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ คือ เนื่องจากการลงทุน หรือการติดต่อกับสถาบันการเงินเป็นนโยบายสำหรับเครือธุรกิจในภาพรวม ประกอบกับสถาบันการเงินในพื้นที่ จะไม่มีศักยภาพพอให้การให้เงินลงทุน หรือการกู้เงินใดๆ ทั้งสิ้น
- ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา เนื่องจาก เห็นว่าปัจจัยนี้ไม่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ แต่อย่างไรก็ตาม ทางโรงงานจะมีการอบรมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ก่อนเข้าปฏิบัติงาน

5.2.5 อุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่

ผู้ที่ให้ความคิดเห็นสำหรับปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ มีทั้งสิ้น 5 ราย แบ่งเป็น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ 1 ราย และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง 4 ราย โดยแต่ละบุคคลให้ความคิดเห็นในการจัดลำดับปัจจัยแตกต่างกัน ซึ่งแสดงรายละเอียดดังตาราง 5.27

ตาราง 5.27 แสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่

ปัจจัยที่	P_01	P_02	P_03	P_04	P_05
1	6	4	6	6	7
2	5	10	10	9	10
3	9	6	5	5	5
4	8	7	4	7	6
5	3	3	2	3	3
6	1	1	3	1	1
7	4	2	1	4	4
8	10	9	9	8	9
9	11	8	8	11	8
10	2	5	7	2	2
11	7	11	11	10	11

²⁵ สัมภาษณ์ มนูญ เทพ กนกศิลป์, ผู้จัดการโรงงานบริษัท บี ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, 9 พฤศจิกายน 2547

จากนั้นทำการวิเคราะห์จากความถี่ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นเลือกปัจจัยเหล่านั้น เป็นอันดับที่ 1 จนถึงอันดับที่ 11 เพื่อให้สามารถเรียงลำดับความสำคัญของชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 5.28 โดยสามารถลำดับปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่ จากปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ดังนี้

ลำดับที่ 1	ปัจจัยที่ 6	ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
ลำดับที่ 2	ปัจจัยที่ 10	ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
ลำดับที่ 3	ปัจจัยที่ 5	ปัจจัยด้านโครงข่ายคมนาคม
ลำดับที่ 4	ปัจจัยที่ 7	ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
ลำดับที่ 5	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ลำดับที่ 6	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
ลำดับที่ 7	ปัจจัยที่ 4	ปัจจัยการบริการสาธารณูปโภค
ลำดับที่ 8	ปัจจัยที่ 9	ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร
ลำดับที่ 9	ปัจจัยที่ 8	ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร
ลำดับที่ 10	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
ลำดับที่ 11	ปัจจัยที่ 11	ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา

ตาราง 5.28 แสดงร้อยละของความถี่ในการลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่

ปัจจัยที่	ร้อยละความถี่ที่เลือกเป็นอันดับที่											รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	0	0	0	20	0	60	20	0	0	0	0	100
2	0	0	0	0	20	0	0	0	20	60	0	100
3	0	0	0	0	60	20	0	0	20	0	0	100
4	0	0	0	20	0	20	40	20	0	0	0	100
5	0	20	80	0	0	0	0	0	0	0	0	100
6	80	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	100
7	20	20	0	60	0	0	0	0	0	0	0	100
8	0	0	0	0	0	0	0	20	60	20	0	100
9	0	0	0	0	0	0	0	60	0	0	40	100
10	0	60	0	0	20	0	20	0	0	0	0	100
11	0	0	0	0	0	0	20	0	0	20	60	100

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ เห็นถึงปัจจัยที่สมควรตัดออก 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา ซึ่งเหตุผลในการตัดออกเป็นลักษณะเดียวกันกับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

สำหรับปัจจัยที่ 3 ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งนำมาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในครั้งนี้อยู่ในลักษณะเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ และข้อจำกัดหรือไม่มีศักยภาพต่อการประกอบ การอุตสาหกรรมไถ่เนื้อ พื้นที่ที่เป็นข้อจำกัดจะวิเคราะห์เชิงพื้นที่ว่าเป็นพื้นที่กั้นออก ในขณะที่พื้นที่ที่เหลือจะนับเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเท่ากันทั้งพื้นที่ แม้ว่าในการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่ได้ผลมานั้นจะมีการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยนี้ในลำดับต่างๆกัน แต่ในทางปฏิบัติ หากพิจารณาปัจจัยนี้ในลักษณะดังกล่าว ลำดับความสำคัญของปัจจัยนี้จะไม่ถูกนำมาวิเคราะห์ เนื่องจากในเรื่องลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินจะพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ในด้านที่ได้ออกไม่ได้เท่านั้น (รายละเอียดของพื้นที่ที่มีศักยภาพ และพื้นที่ข้อจำกัดอยู่ในหัวข้อ 6.3.1.2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน และ 6.4 การวิเคราะห์พื้นที่กั้นออก)

หลังจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แล้ว ได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสมสำหรับแต่ละอุตสาหกรรม ซึ่งได้ผลเป็นชุดของปัจจัยที่จะใช้จริงในการวิเคราะห์ศักยภาพ ซึ่งผลสรุปชุดของปัจจัยโดยเรียงตามลำดับความสำคัญตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องแสดงดังตาราง 5.29 ในบทถัดไปจะทำการสรุปชุดของปัจจัยซึ่งสามารถกำหนดเป็นค่าน้ำหนักซึ่งนำมาแปลงเป็นสัดส่วนความสำคัญของปัจจัยนั้นๆเพื่อใช้วิเคราะห์ศักยภาพในแต่ละอุตสาหกรรม พร้อมอธิบายเกณฑ์ในการวิเคราะห์ของทุกตัวแปร รวมไปถึงการวิเคราะห์เพื่อให้ได้พื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมไถ่เนื้อ

ตาราง 5.29 แสดงการสรุปชุดปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับแต่ละอุตสาหกรรม ในอุตสาหกรรมไถ่เนื้อ (เรียงตามลำดับความสำคัญ)

อุตสาหกรรม	ลำดับที่	ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (เรียงตามลำดับความสำคัญ)	ปัจจัยที่ตัดออก
อุตสาหกรรมอาหารสัตว์	1	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
	2	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินธนาคาร
	3	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขทั่วโลก	ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา
	4	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	
	5	ปัจจัยที่ 3 ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	
	6	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	
	7	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	
	8	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร	

ตาราง 5.29 แสดงการสรุปชุดปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับแต่ละอุตสาหกรรม
ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ (เรียงตามลำดับความสำคัญ) (ต่อ)

อุตสาหกรรม	ลำดับที่	ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (เรียงตามลำดับความสำคัญ)	ปัจจัยที่คัดออก
อุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ	1	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร
	2	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
	3	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา
	4	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก	
	5	ปัจจัยที่ 3 ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	
	6	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	
	7	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร	
	8	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	
อุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)	1	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
	2	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	
	3	ปัจจัยที่ 3 ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	
	4	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก	
	5	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	
	6	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	
	7	ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร	
	8	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	
	9	ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา	
	10	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร	
อุตสาหกรรม ฆ่าและชำแหละเนื้อไก่	1	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร
	2	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
	3	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร
	4	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา
	5	ปัจจัยที่ 3 ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	
	6	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	
	7	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก	
อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่	1	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร
	2	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร
	3	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านอุทกวิทยา
	4	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา
	5	ปัจจัยที่ 3 ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	
	6	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	
	7	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก	

ที่มา: จากการศึกษา

บทที่ 6

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

หลังจากที่ได้ทำการศึกษาโครงสร้าง และลักษณะการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบน และศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการหรือผู้ที่มีอำนาจจัดการในอุตสาหกรรมต่างๆของอุตสาหกรรมไก่เนื้อต่อการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ประกอบกับแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว สามารถสรุปเป็นปัจจัย และลำดับความสำคัญของปัจจัยที่จะใช้ศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งจะสรุปปัจจัยและสัดส่วนความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ในหัวข้อถัดไป จากนั้นจะเป็นการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งอาศัยปัจจัย และเกณฑ์ในการวัดปัจจัยร่วมกับวิธีการวิเคราะห์ซึ่งได้เสนอแล้วในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมต่างๆในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

6.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์

ขั้นตอนการวิเคราะห์ประกอบไปด้วย

1. สรุปปัจจัยและสัดส่วนความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ศึกษา พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับปัจจัยทั้งหมด จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการหรือผู้ที่มีอำนาจจัดการในอุตสาหกรรมต่างๆ ของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ด้วยเทคนิคการซ้อนทับข้อมูลแบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted Overlay Technique) ซึ่งสามารถประมวลผลการวิเคราะห์โดย Model Bulider ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ เพื่อได้พื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ อุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่
3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบพื้นที่ที่มีศักยภาพตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้วในอุตสาหกรรมต่างๆ กับสภาพปัจจุบัน จะเห็นถึงศักยภาพและข้อจำกัด หรือปัญหาที่แท้จริงของอุตสาหกรรม
4. สรุปผลการวิเคราะห์

6.2 สรุปปัจจัยและลำดับความสำคัญและค่าน้ำหนักของปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาศึกษภาพในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ประเด็นปัจจัยทางด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม รวมทั้งสิ้น 11 ปัจจัย (รายละเอียดของปัจจัยกล่าวไว้ในบทที่ 2 และ บทที่ 5) ต่อไปจะเป็นสรุปชุดของปัจจัยและการกำหนดให้ค่าน้ำหนัก โดยค่าน้ำหนักจะกำหนดให้อยู่ในช่วงระหว่าง 1-3 ในทุกอุตสาหกรรม เพื่อให้ช่วงค่าน้ำหนักระหว่างปัจจัยอันดับแรกและอันดับสุดท้ายไม่มีความแตกต่างกันมากนัก จากนั้นจะแปลงค่าน้ำหนักให้เป็นสัดส่วนความสำคัญ (%) เพื่อใช้ในการประมวลผลสำหรับแต่ละอุตสาหกรรมย่อยในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ตามความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผลสรุปแสดงดังตาราง 6.1

ตาราง 6.1 แสดงการสรุปชุดปัจจัย การให้ค่าน้ำหนัก และแปลงเป็นสัดส่วนความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์

อุตสาหกรรม	ลำดับที่	ค่าน้ำหนัก	สัดส่วนความสำคัญ(%)	ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
อุตสาหกรรมอาหารสัตว์	1	3.00	21	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
	2	2.67	19	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
	3	2.33	17	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขทั่วโลก
	4	2.00	14	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง
	5	1.67	12	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
	6	1.33	10	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
	7	1.00	7	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร
อุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ	1	3.00	21	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
	2	2.67	19	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง
	3	2.33	17	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
	4	2.00	14	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขทั่วโลก
	5	1.67	12	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
	6	1.33	10	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร
	7	1.00	7	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
อุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)	1	3.00	17	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
	2	2.75	15	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
	3	2.50	14	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขทั่วโลก
	4	2.25	13	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง
	5	2.00	11	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
	6	1.75	10	ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินธนาคาร
	7	1.50	8	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
	8	1.25	7	ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา
	9	1.00	6	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร

ตาราง 6.1 แสดงการสรุปชุดปัจจัย การให้ค่าน้ำหนัก และแปลงเป็นสัดส่วนความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์

อุตสาหกรรม	ลำดับที่	ค่าน้ำหนัก	สัดส่วนความสำคัญ(%)	ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
อุตสาหกรรม ผ้าและผ้าแทนเนื้อไก่	1	3.00	25	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
	2	2.60	22	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
	3	2.20	18	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง
	4	1.80	15	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
	5	1.40	12	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
	6	1.00	8	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก
อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่	1	3.00	25	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ
	2	2.60	22	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม
	3	2.20	18	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง
	4	1.80	15	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต
	5	1.40	12	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ
	6	1.00	8	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก

NOTE : ปัจจัยที่ 3 ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินถูกพิจารณาเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ และพื้นที่ที่เป็นอุปสรรค ดังนั้นจึงไม่รวมการนำไปรวมจัดลำดับความสำคัญ
ที่มา: จากการศึกษา

6.3 เกณฑ์หรือตัวชี้วัดที่ใช้วัดระดับของแต่ละปัจจัย

จากโครงสร้างและลักษณะการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ สามารถแบ่งเกณฑ์ที่ใช้วัดระดับของแต่ละปัจจัย ได้เป็น เกณฑ์ที่เหมือนกันระหว่างอุตสาหกรรม ซึ่งได้แก่ เกณฑ์ของปัจจัยทางด้านกายภาพ และสังคม และเกณฑ์ที่ต่างกันระหว่างอุตสาหกรรม ซึ่งได้แก่ เกณฑ์ของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีรายละเอียดดังนี้

6.3.1 เกณฑ์ที่ใช้วัดระดับของปัจจัยทางด้านกายภาพ

6.3.1.1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ

ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ จะพิจารณาจากความลาดชันของพื้นที่ และพื้นที่เสี่ยงภัยจากน้ำท่วม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ความลาดชันของพื้นที่

ความลาดชันของพื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งเกี่ยวข้องกับการพิจารณาสภาพของพื้นที่ โดยบริเวณที่อยู่ในระดับความสูงมาก หรือความลาดชันสูงจะไม่มี ความเหมาะสมทางด้านกายภาพ สำหรับที่ตั้งของกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาเห็นว่าพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงนั้นก็

มีความเหมาะสมต่อการเลือกที่ตั้ง และการดำเนินการของอุตสาหกรรมไถ่เนื้อเช่นกันการจำแนก ระดับของความลาดชันของภูมิประเทศของพื้นที่ จะแบ่งความลาดชันของพื้นที่ได้ 2 ระดับ ได้แก่ ความลาดชันที่เหมาะสม และไม่เหมาะสม คือ

- (1) พื้นที่ราบหรือค่อนข้างราบถึงที่ราบเนินเขา มีระดับความลาดชัน 0-20%
- (2) พื้นที่สูงชัน มีระดับความลาดชันมากกว่า 20% ขึ้นไป

การแบ่งระดับความสำคัญของพื้นที่ จะพิจารณาจากพื้นที่ที่มีความลาดชันต่ำกว่า 20 % เป็นพื้นที่ที่เหมาะสม และพื้นที่ที่มากกว่า 20% เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับทำกิจกรรมทาง เศรษฐกิจใดๆ และจากศึกษาระดับความลาดชันของภูมิประเทศในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า พื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ หรือค่อนข้างราบ มีระดับความลาดชันประมาณ 0-5% มีพื้นที่ 5,459.16 ตารางกิโลเมตร (3,411,975 ไร่) หรือร้อยละ 86.95 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยอยู่บริเวณด้านตะวันตกของ จังหวัดลพบุรี ในเขตอำเภอท่าม่วง บ้านหมี่ และหนองม่วง ส่วนพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 5% ขึ้นไป ที่เห็นชัดเจน คือ บริเวณป่าซับลังกาในเขตอำเภอเมือง และที่ราบสลับเนินในเขตอำเภอสระ โปสถ์ ชัยบาดาล ท่าหลวง และลำสนธิ (ตาราง 6.2 และแผนที่ 6.1)

ตาราง 6.2 แสดงระดับความลาดชัน ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

ระดับความลาดชัน	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
0 - 5 %	5,459.16	3,411,975.00	86.95
มากกว่า 5 - 20 %	756.93	473,081.25	12.06
มากกว่า 20 % ขึ้นไป	62.24	38,900.00	0.99
รวม	6,278.33	3,923,956.25	100.00

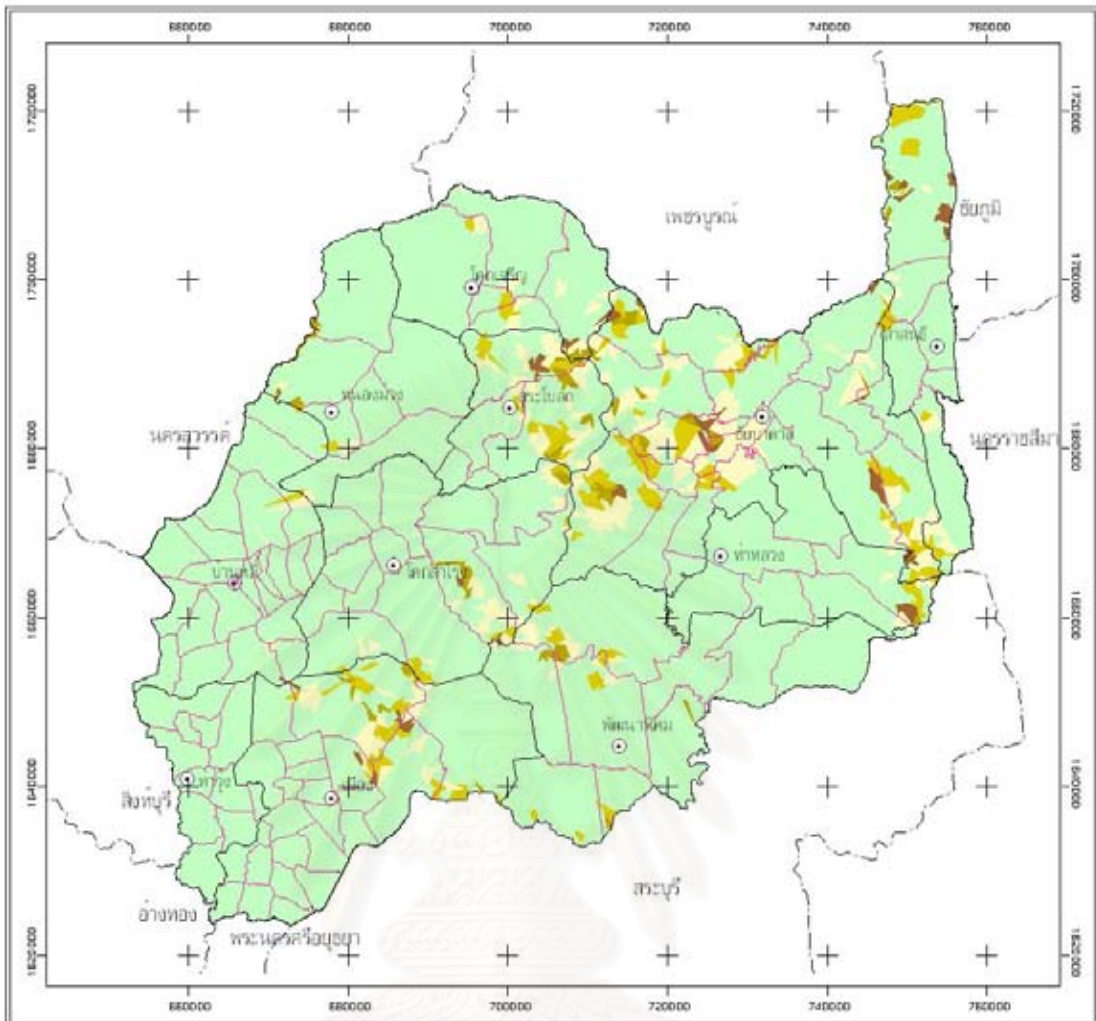
ที่มา: จากการศึกษา

พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม

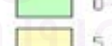

พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีโอกาสในการได้รับอันตรายจาก การเกิดน้ำท่วม จังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่ที่ราบภาคกลางที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมได้ ง่าย โดยเฉพาะพื้นที่ราบลุ่มด้านตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด ความเสี่ยงภัยจากน้ำท่วมนับเป็นปัจจัย ทางด้านสภาพภูมิประเทศที่จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนา หรือเป็นอุปสรรคต่อการเลือกที่ตั้งหรือ ประกอบการอุตสาหกรรมไถ่เนื้อ

จากข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ของกรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้ แบ่งระดับความเสี่ยงภัยจากน้ำท่วมในจังหวัดลพบุรีได้เป็น 3 ระดับ คือ

- (1) พื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงจากน้ำท่วม
- (2) พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วม 2 – 4 วัน
- (3) พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วม 5 – 6 วัน

แผนที่ 6.1 แสดงระดับความลาดชันของจังหวัดลพบุรี

<p>คำอธิบายสัญลักษณ์</p>	<p>ระดับความลาดชัน</p>	<p>วิทยานิพนธ์ : ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรี ในการเป็นศูนย์ผลิตอุตสาหกรรมไก่เนื้อ</p>
<ul style="list-style-type: none"> เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตตำบล ที่ตั้งอำเภอ 	<ul style="list-style-type: none"> 0 - 5 % 5 - 10 % 10 - 15 % 15 - 20 % 20 % ขึ้นไป 	<p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
<p>ที่มา : กรมการผังเมือง</p>		
		

การแบ่งระดับความสำคัญของพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมทั้ง 3 ประเภท จะพิจารณาพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงหรือมีความเสี่ยงน้อย ไปสู่ความเสี่ยงมาก ซึ่งพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงจากน้ำท่วมจะได้รับคะแนนมากที่สุด รองลงมาเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงน้อยไปสู่อความเสี่ยงมากจะได้รับค่าคะแนนน้อยที่สุด และจากข้อมูลของกรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดลพบุรี เป็นพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงจากน้ำท่วม 3,950.38 ตร.กม.(2,468,987.5 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 62.92 ของพื้นที่ทั้งหมด กระจายอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่ไม่เป็นที่ราบลุ่มหรือไม่เป็นพื้นที่ที่อยู่ติดแม่น้ำ ในเขตอำเภอหนองม่วง ลำสนธิ ท่าหลวง บางส่วนของอำเภอชัยบาดาล และพัฒนานิคม สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากน้ำท่วม 2-4 วัน ส่วนใหญ่เป็นบริเวณที่ราบลุ่มและที่ราบระหว่างหุบเขา ในบางส่วนของอำเภอบ้านหมี่ สระโบสถ์ เมืองลพบุรี โคกสำโรง และโคกเจริญ และพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากน้ำท่วม 5-6 วัน คือบริเวณที่ราบลุ่มอำเภอท่าม่วง และบริเวณริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก ในเขตอำเภอชัยบาดาล และพัฒนานิคม (ตาราง 6.3 และแผนที่ 6.2)

ตาราง 6.3 แสดงพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
ไม่มีความเสี่ยง	3,950.38	2,468,987.50	62.92
2 - 4 วัน	1,474.07	921,293.75	23.48
5 - 6 วัน	853.87	533,668.75	13.60
รวม	6,278.32	3,923,950.00	100.00

ที่มา: จากการศึกษาข้อมูลของกรมการผังเมือง

6.3.1.2 ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นปัจจัยทางด้านกายภาพที่มีความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของพื้นที่ เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละพื้นที่จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงกิจกรรมของบริเวณนั้น การเลือกที่ตั้งเพื่อการประกอบการอุตสาหกรรมไ้ก็เนื่องควรพิจารณาถึงประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณนั้น ว่าสามารถจะตั้งอยู่หรือมีความเหมาะสมหรือไม่

จากการแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้แบ่งประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ออกเป็น 5 ประเภท คือ

- (1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ ตัวเมืองย่านการค้า หมู่บ้าน สถานที่ราชการ
- (2) พื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ นาข้าว พืชไร่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล เป็นต้น
- (3) พื้นที่เบ็ดเตล็ด ได้แก่ ท่งหญ้าและไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม
- (4) แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ แหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น
- (5) พื้นที่ป่าไม้

การวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพซึ่งเป็นการศึกษาในครั้งนี้ จะสามารถแบ่งกลุ่มการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น การใช้ประโยชน์ที่ดินที่สามารถเป็นที่ตั้งของกิจกรรมต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อได้ ซึ่งได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่เบ็ดเตล็ด(ยกเว้นเหมืองแร่และบ่อขุด) และพื้นที่ที่เป็นอุปสรรคต่อการตั้งอยู่ของกิจกรรมต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่แหล่งน้ำผิวดิน และพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งสำหรับปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินจะพิจารณาพื้นที่ที่เป็นอุปสรรคต่อการตั้งอยู่ของกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะที่เป็นพื้นที่ที่มีข้อจำกัดหรือไม่มีศักยภาพและการวิเคราะห์จะกันพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่กันออก (รายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่กันออก ดูหัวข้อ 6.4) เพื่อเห็นถึงพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

จากการศึกษาข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. 2544 พบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความเหมาะสมมีทั้งสิ้น 4,857.88 ตารางกิโลเมตร (3,036,175 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 77.38 ของพื้นที่ทั้งหมด (ตาราง 6.4) โดยพื้นที่เกษตรกรรมกระจายอยู่ทั่วไปในทุกอำเภอของจังหวัดลพบุรี ยกเว้น บริเวณทางตอนกลางของจังหวัดในบางส่วนของอำเภอสระโบสถ์ ชัยบาดาล และโคกสำโรง ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่บางส่วนของอำเภอพัฒนานิคมซึ่งเป็นพื้นที่ของอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ (แผนที่ 6.3)

ตาราง 6.4 แสดงพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

การใช้ประโยชน์ที่ดิน		พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ที่มีความเหมาะสม	พื้นที่เกษตรกรรม	4,821.41	3,013,381.25	76.79
	พื้นที่เบ็ดเตล็ด (ยกเว้นเหมืองแร่และบ่อขุด)	36.47	22,793.75	0.58
	รวม	4,857.88	3,036,175.00	77.38
พื้นที่เป็นอุปสรรค (พื้นที่กันออก)	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	415.56	259,725	6.62
	พื้นที่แหล่งน้ำผิวดิน	176.57	110,356.25	2.81
	พื้นที่ป่า	825.82	516,137.50	13.15
	พื้นที่เบ็ดเตล็ด (เหมืองแร่และบ่อขุด)	2.49	1,556.25	0.04
	รวม	1,420.44	887,775.00	22.62
พื้นที่ทั้งหมด		6,278.32	3,923,950.00	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

6.3.1.3 ปัจจัยด้านการบริการสาธารณูปโภค

ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค เป็นปัจจัยที่สามารถวัดความพร้อมของพื้นที่เพื่อแบ่งตามระดับศักยภาพได้ ประเด็นเรื่องสาธารณูปโภคนั้นจะเกี่ยวข้องกับความพร้อมของไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการประกอบธุรกิจ แต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาในพื้นที่จังหวัดลพบุรีและอุตสาหกรรมไก่เนื้อในพื้นที่เกี่ยวกับด้านสาธารณูปโภค พบว่า จังหวัดลพบุรีมีความพร้อมด้านไฟฟ้าค่อนข้างสูง คือหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้สูงถึง ร้อยละ 99.53 ของ

จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด และครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้สูงถึง ร้อยละ 98.9 ของครัวเรือนทั้งหมด (ตาราง 4.5) และหมู่บ้านที่มีปัญหาด้านไฟฟ้ามีเพียงร้อยละ 4.41 และเป็นเพียงปัญหาปานกลางเท่านั้น (ตาราง 6.5) และระบบสายส่งกระแสไฟฟ้าแรงสูงจะส่งไปตามเส้นทางคมนาคมสายหลักของจังหวัด โดยมีการเชื่อมโยงระบบเข้าด้วยกันเป็นโครงข่ายครอบคลุมพื้นที่ให้บริการทั่วทั้งจังหวัด ดังนั้นทำให้กล่าวได้ว่าพื้นที่ศึกษาแทบจะไม่มี ความแตกต่างในเรื่องการใช้ไฟฟ้า และสำหรับความพร้อมในเรื่องโทรศัพท์ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันของการสื่อสาร มีความทันสมัยมากขึ้นในพื้นที่ที่ไม่มีโครงข่ายโทรศัพท์หรือไม่มีคู่สายเพื่อการติดตั้งโทรศัพท์ในพื้นที่ การติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้ประกอบการต่างๆ สามารถติดต่อสื่อสารโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือการติดต่อทางเอกสารผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้ลดความแตกต่างระหว่างพื้นที่ที่มีระบบโทรคมนาคมกับพื้นที่ที่ไม่มีระบบโทรคมนาคม ในขณะที่ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคด้านสุดท้าย คือประปานั้นยังคงมีความแตกต่างกันในหลายพื้นที่ คือในบางตำบลมีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ทุกครัวเรือน ในขณะที่บางตำบลมีเพียงร้อยละ 17.66 เท่านั้นที่มีน้ำประปาใช้ ด้วยเหตุนี้เห็นว่าการศึกษาระดับด้านสาธารณูปโภคจึงเลือกศึกษาเฉพาะการใช้น้ำประปานั้น

การศึกษาเรื่องการใช้น้ำประปานั้น สามารถวัดศักยภาพได้จากสัดส่วนของครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ในแต่ละอำเภอ โดยใช้ขอบเขตตำบลเป็นฐาน เนื่องจากข้อมูลที่ได้มีจำกัดที่ระดับตำบล โดยการแบ่งระดับตามศักยภาพนั้นอาศัยการแบ่งกลุ่มด้วยการพิจารณาการกระจายตัวของข้อมูลในแผนภูมิฮิสโตแกรม ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

- (1) ตำบลที่มีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ต่ำกว่าร้อยละ 50
- (2) ตำบลที่มีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ร้อยละ 50 -70
- (3) ตำบลที่มีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ร้อยละ 70 - 90
- (4) ตำบลที่มีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้มากกว่าร้อยละ 90

จากข้อมูลทชช.2ค ของกรมพัฒนาชุมชนสามารถสรุป โดยการแบ่งกลุ่มดังกล่าว ได้ดังตาราง 6.5 และแสดงภาพโดยแผนที่ 6.4

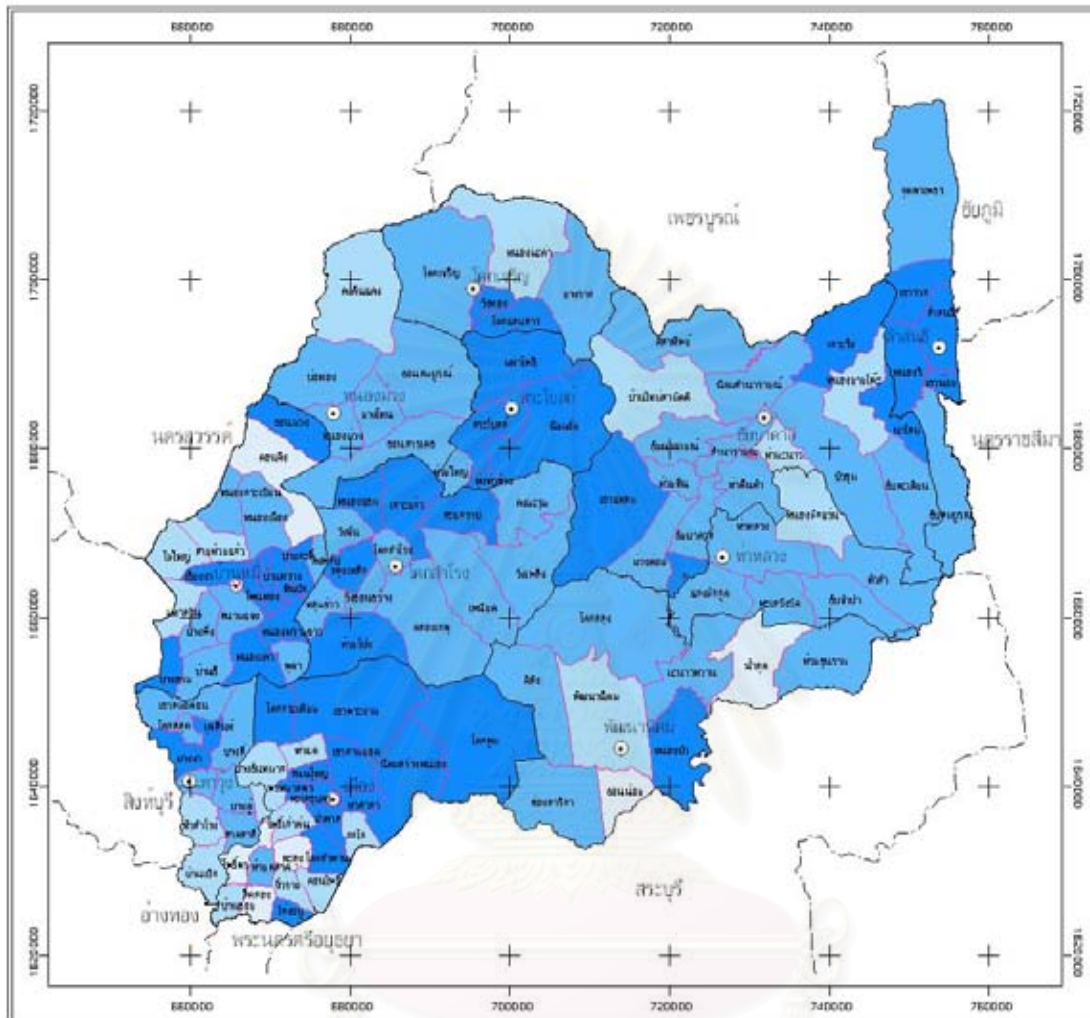
6.3.1.4 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง

ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากต่อการวางแผนด้านกายภาพ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมโยงและความสามารถในการเข้าถึงพื้นที่ จากการศึกษาที่ผ่านมา เห็นว่าโครงข่ายคมนาคมทางเส้นทางถนนมีบทบาทและความสำคัญต่อการประกอบการอุตสาหกรรมใกล้เคียงมากที่สุด มากกว่าเส้นทางน้ำ และทางรถไฟ ดังนั้นการศึกษาปัจจัยทางด้านโครงข่ายคมนาคม จึงเป็นการพิจารณาความสะดวกในการเข้าถึงเส้นทางคมนาคมต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และถนนในท้องถิ่นที่เป็นถนนพื้นแข็งที่สามารถ

ตาราง 6.5 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามความพร้อมด้านน้ำประปา รายตำบล จังหวัดลพบุรี

กลุ่ม	อำเภอ	ตำบล	จำนวน
ต่ำกว่าร้อยละ 50	เมืองลพบุรี	โพธิ์ศรี สีคลอง ตะลุง	6
	บ้านหมี่	ดอนดึง	
	พัฒนานิคม	น้ำสุค ขอนน้อย	
ร้อยละ 50-70	เมืองลพบุรี	บ้านข่อย จี๊วราช ดอนโพธิ์ โพธิ์เก้าต้น บางชันหมาก ท่าแค กกโก	20
	ท่าม่วง	บ้านเบิก หัวสำโรง โทตลาดแก้ว	
	บ้านหมี่	มหาสอน ไร่ใหญ่ สายห้วยแก้ว	
	หนองม่วง	คงคินแดง	
	โคกเจริญ	หนองมะค่า	
	ชัยบาดาล	บ้านใหม่สามัคคี ท่ามะนาว หนองขาโฮ๊ะ	
	ท่าหลวง	หนองผักแว่น	
	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	
ร้อยละ 70-90	เมืองลพบุรี	ท้ายตลาด	52
	ท่าม่วง	ลาดศาลี บางคู ท่าม่วง บางลี่ โลกสฤต เขาสมอคอน	
	บ้านหมี่	บ้านชี บางพัง สนามแจง หนองเมือง หนองกระเบียน พุคา คงปลับ	
	โคกสำโรง	หลุมข้าว วังขอนขวัง วังจั่น โคสำโรง คลองเกตุ เพนียด วังเพลิง ดงมะรุม	
	หนองม่วง	บ่อทอง ยางโตน ขอนสารเดช หนองม่วง ขอนสมบูรณ์	
	โคกเจริญ	โคกเจริญ ยางราก	
	ชัยบาดาล	ศิลาทิพย์ นิคมลำนารายณ์ ชัยนารายณ์ ลำนารายณ์ ห้วยหิน ม่วงค่อม ชัยบาดาล ท่าดินคำ บัวชุม ชัยตะเคียน	
	ลำสนธิ	ชัยสมบูรณ์ กุดตาเพชร	
	ท่าหลวง	แก่งผักกูด ท่าหลวง ทะเลวังวัด ชัยจำปา หัวลำ	
	พัฒนานิคม	ดีลัง ช่องสาริกา โลกสฤต มะนาวหวาน ห้วยขุนราม	
	สระโบสถ์	ห้วยใหญ่	
มากกว่าร้อยละ 90	เมืองลพบุรี	โก้ธนู โลกสำพาน ป่าตาล ทะเลชุบศร พรหมมาสต์ ท่าศาลา ถนนใหญ่ โคกกระเทียม เขาสามยอด เขาพระงาม นิคมสร้างตนเอง โลกดุม	44
	ท่าม่วง	บางงา มุจลินท์	
	บ้านหมี่	บางขาม บางกระทู้ หนองเต่า หนองทรายขาว เชียงงา โพนทอง บ้านกล้วย บ้านทรายหินปึก ขอนม่วง	
	โคกสำโรง	ห้วยโป่ง ถลุงเหล็ก หนองแหม เกาะแก้ว สะแกราบ	
	โคกเจริญ	วังทอง โลกแสมสาร	
	ชัยบาดาล	เขาแหลม มะกอกหวาน เกาะรัง นาโสม	
	ลำสนธิ	เขารวก ลำสนธิ หนองรี เขาน้อย	
	พัฒนานิคม	หนองบัว	
สระโบสถ์	มหาโพธิ์ นิคมชัย สระโบสถ์ ทุ่งท่าช้าง		
รวม			122

ที่มา : จากการศึกษาข้อมูลจาก กรมพัฒนาชนบท กระทรวงมหาดไทย

แผนที่ 6.4 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความพร้อมด้านประปา รายตำบล จังหวัดลพบุรี

ใช้ได้ทุกฤดูกาล และการวัดการเข้าถึงเส้นทางคมนาคมขนส่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้การวัดจากความหนาแน่นของเส้นทางถนน (Density of the Road System) ซึ่งจากการศึกษาของ UNESCAP สามารถวัดความหนาแน่นของถนนด้วยความยาวของถนนต่อพื้นที่ ซึ่งหมายความว่า พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของถนนมาก ระยะทางที่ใช้เดินทางไปยังถนนก็น้อยลง ซึ่งก็หมายถึงพื้นที่นั้นย่อมมีความสะดวกในการเดินทางมาก อธิบายโดยใช้ตาราง 6.6

ตาราง 6.6 แสดงความสัมพันธ์ความหนาแน่นของถนน และระยะทางไปยังถนน

ความหนาแน่น (กม./ตร.กม.)	ระยะทางเฉลี่ยไปยังถนน (กม.)	ระยะทางไกลสุดไปยังถนน (กม.)
0.50	0.50	1.00
0.20	1.25	2.50
0.10	2.50	5.00
0.05	5.00	10.00
0.03	10.00	20.00

ที่มา : จากการศึกษาของ UNESCAP, 1979

จากนั้นสามารถแบ่งระดับของพื้นที่โดยใช้พื้นที่ฐานอ้างอิง คือพื้นที่ตำบล โดยนำผลจากการคำนวณความหนาแน่นของถนนแต่ละตำบลมาจัดกลุ่มเพื่อแบ่งระดับตำบลที่มีความสะดวกในการเข้าถึงเส้นทางคมนาคมมาก ปานกลาง ไปจนถึงน้อย และน้อยมาก โดยตำบลที่มีความสะดวกในการเข้าถึงมากจะมีระดับคะแนนมากที่สุด เรียงตามลำดับจนถึงน้อยที่สุด สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามลักษณะการกระจายตัวของข้อมูลในแผนภูมิฮิสโตแกรม (ผลการศึกษาดังตาราง 6.7 และแผนที่ 6.5) คือ

- (1) ตำบลที่มีความหนาแน่นของถนน 0-0.2 กม./ตร.กม.
- (2) ตำบลที่มีความหนาแน่นของถนน 0.2-0.5 กม./ตร.กม.
- (3) ตำบลที่มีความหนาแน่นของถนน 0.5-1.0 กม./ตร.กม.
- (4) ตำบลที่มีความหนาแน่นของถนน 1.0 กม./ตร.กม. ขึ้นไป

6.3.2 เกณฑ์ที่ใช้วัดระดับของปัจจัยทางด้านสังคม

6.3.2.1 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร

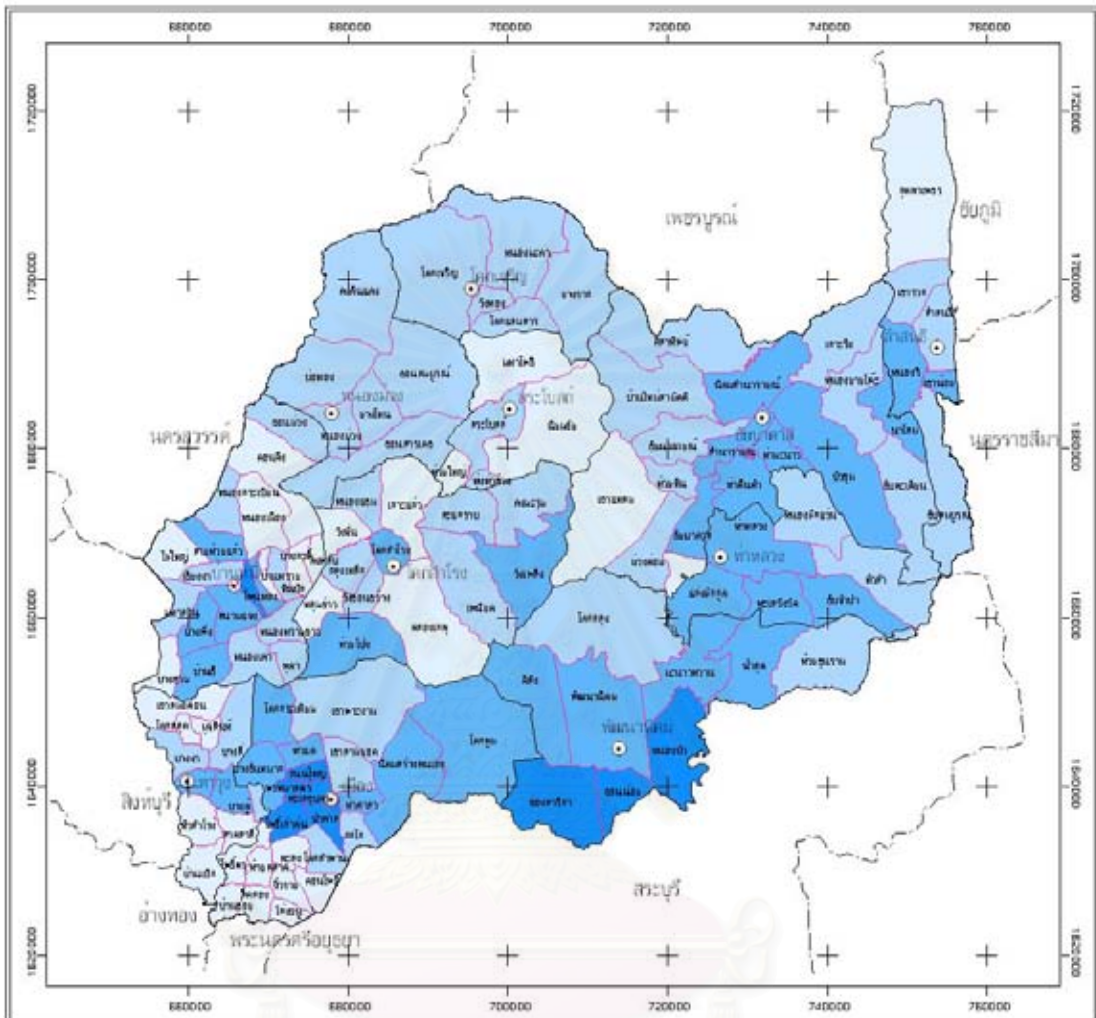
ปัจจัยด้านแรงงานในภาคเกษตร เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการเลือกที่ตั้งเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรง และอุตสาหกรรมที่เหลืออีก 4 อุตสาหกรรม ทำให้เห็นถึงขนาดและการกระจายตัวของประชากรที่เป็นแรงงานในภาคการเกษตร การพิจารณาในปัจจัยนี้จะวัดได้ด้วยจากจำนวนครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งใช้พื้นที่ตำบลเป็นพื้นฐานอ้างอิง เนื่องจากข้อมูลที่รวบรวมไว้มี

ตาราง 6.7 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความหนาแน่นของถนน รายตำบล จังหวัดลพบุรี

กลุ่ม	อำเภอ	ตำบล	จำนวน
0 - 0.2 กม./ตร.กม.	เมืองลพบุรี	บ้านข่อย สีคลอง โกงธนู โพธิ์ครุ ท้ายตลาด จี๊วราช คอนโพธิ์ ตะลุง	31
	ท่าม่วง	เขาสมอคอน โลกสลุด มุจลินท์ หัวสำโรง ลาดสำลี บ้านเม็ก	
	บ้านหมี่	บางขาม ไร่ใหญ่ บ้านทราย บางกระที่ ดงพลับ หนองเมือง คอนดิ่ง	
	โลกสำโรง	วังจั่น หลุมข้าว คลองเกตุ เกาะแก้ว	
	สระโบสถ์	ห้วยใหญ่ นิคมชัย มหาโพธิ์	
	ชัยบาดาล	เขาแหลม มะกอกหวาน	
	ลำสนธิ	กุดคาเพชร	
0.2 - 0.5 กม./ตร.กม.	เมืองลพบุรี	เขาพระงาม เขาสามยอด กกโก โลกสำพาน	49
	ท่าม่วง	บางนา บางลี่ โพธิ์ลาดแก้ว	
	บ้านหมี่	หนองกระเบียน เขียงงา มหาสอน หินปึก หนองทรายขาว หนองเต่า พุคา ขอนม่วง	
	หนองม่วง	คังดินแดง บ่อทอง ขอนสมบูรณ์ ยางโทน หนองม่วง ขอนสระ	
	โลกเจริญ	โลกเจริญ หนองมะค่า ยางราก วังทอง โลกเสมสาร	
	สระโบสถ์	ทุ่งท่าช้าง สระโสด	
	โลกสำโรง	หนองเขม ถลุงเหล็ก วังขอนขว้าง สะแกราบ เพนียด ดงมะรุม	
	พัฒนานิคม	โลกสลุด ห้วยขุนราม	
	ท่าหลวง	หัวลำ หนองผักแว่น	
	ชัยบาดาล	ศิลาทิพย์ ชับตะเคียน บ้านใหม่สามัคคี ชัยนาราชย์ ห้วยหิน ม่วงค่อม เกาะรัง หนองยายไค้ะ	
	ลำสนธิ	เขารวก ลำสนธิ ชัยสมบูรณ์	
0.5 - 1.0 กม./ตร.กม.	เมืองลพบุรี	บางชันหมาก ท่าแค โลกกระเทียม ท่าศาลา นิคมสร้างตนเอง โลกตูม	33
	ท่าม่วง	ท่าม่วง บางคู	
	บ้านหมี่	บ้านชี บางพั้ง สนามแจง บ้านกล้วย สายห้วยแก้ว	
	โลกสำโรง	ห้วยโป่ง โลกสำโรง วังเพลิง	
	พัฒนานิคม	คีลัง พัฒนานิคม มะนาวหวาน น้ำสุด	
	ท่าหลวง	แก่งผักกูด ท่าหลวง ทะเลวังวัด ชับจำปา	
	ชัยบาดาล	ชัยบาดาล ท่าดินคำ ลำนาราชย์ ท่ามะนาว บัวชุม นิคมลำนาราชย์ นาโสม	
	ลำสนธิ	หนองรี เขาน้อย	
1.0 กม./ตร.กม.ขึ้นไป	เมืองลพบุรี	ทะเลชุบศร ป่าดาด โพธิ์เก้าต้น พรหมมาศร์ ถนนใหญ่	9
	บ้านหมี่	โพนทอง	
	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา ขอนน้อย หนองบัว	
รวม			122

ที่มา : จากการศึกษาข้อมูลจาก กรมพัฒนาที่ดิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

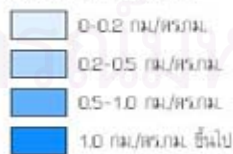

แผนที่ 6.5 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความหนาแน่นของถนน รายตำบล จังหวัดลพบุรี

คำอธิบายสัญลักษณ์

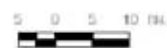

ระดับความหนาแน่นของถนน

วิทยานิพนธ์ :
ศึกษาภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรี
โนนการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : การศึกษาข้อมูลกรมที่ดิน

จำกัดเฉพาะระดับตำบลเท่านั้น และการแบ่งระดับของตำบลนั้น อาศัยการแบ่งกลุ่มด้วยพิจารณาการกระจายตัวของข้อมูลในแผนภูมิฮิสโตแกรม แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- (1) ตำบลที่มีขนาดครัวเรือนเกษตร น้อยกว่า 300 ครัวเรือน
- (2) ตำบลที่มีขนาดครัวเรือนเกษตร 300 - 700 ครัวเรือน
- (3) ตำบลที่มีขนาดครัวเรือนเกษตร 700 - 1,000 ครัวเรือน
- (4) ตำบลที่มีขนาดครัวเรือนเกษตร มากกว่า 1,000 ครัวเรือน ขึ้นไป

จากข้อมูล กชช.2ค. กระทรวงมหาดไทย สามารถจัดกลุ่มตำบลตามระดับครัวเรือนเกษตรกรได้ดังตาราง 6.8 และแสดงภาพดังแผนที่ 6.6 ทั้งนี้การแบ่งระดับคะแนนจะเป็นไปตามขนาดของครัวเรือนเกษตรกร คือ ตำบลที่มีครัวเรือนเกษตรกรมากจะได้รับคะแนนมาก และตำบลที่มีครัวเรือนเกษตรกรน้อยจะได้รับคะแนนน้อย เป็นไปโดยลำดับต่อเนื่องกัน

6.3.2.2 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม

ปัจจัยด้านแรงงานในภาคอุตสาหกรรม นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพิจารณาเรื่องศักยภาพของพื้นที่ในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมใก้เนื้อ เช่นเดียวกับปัจจัยด้านแรงงานในภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่อาศัยแรงงานคนเป็นจำนวนมาก การศึกษาปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรมจะพิจารณาจำนวนของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน ซึ่งหมายถึงประชากรที่มีอายุระหว่าง 15 ปี ถึง 60 ปี และใช้พื้นที่ฐานอ้างอิง คือพื้นที่ตำบลเช่นเดียวกัน

จากข้อมูล กชช.2ค. กระทรวงมหาดไทย สามารถจัดกลุ่มเพื่อแบ่งระดับจำนวนประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน โดยอาศัยการแบ่งกลุ่มด้วยการพิจารณาการกระจายตัวของข้อมูลในแผนภูมิฮิสโตแกรม ได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

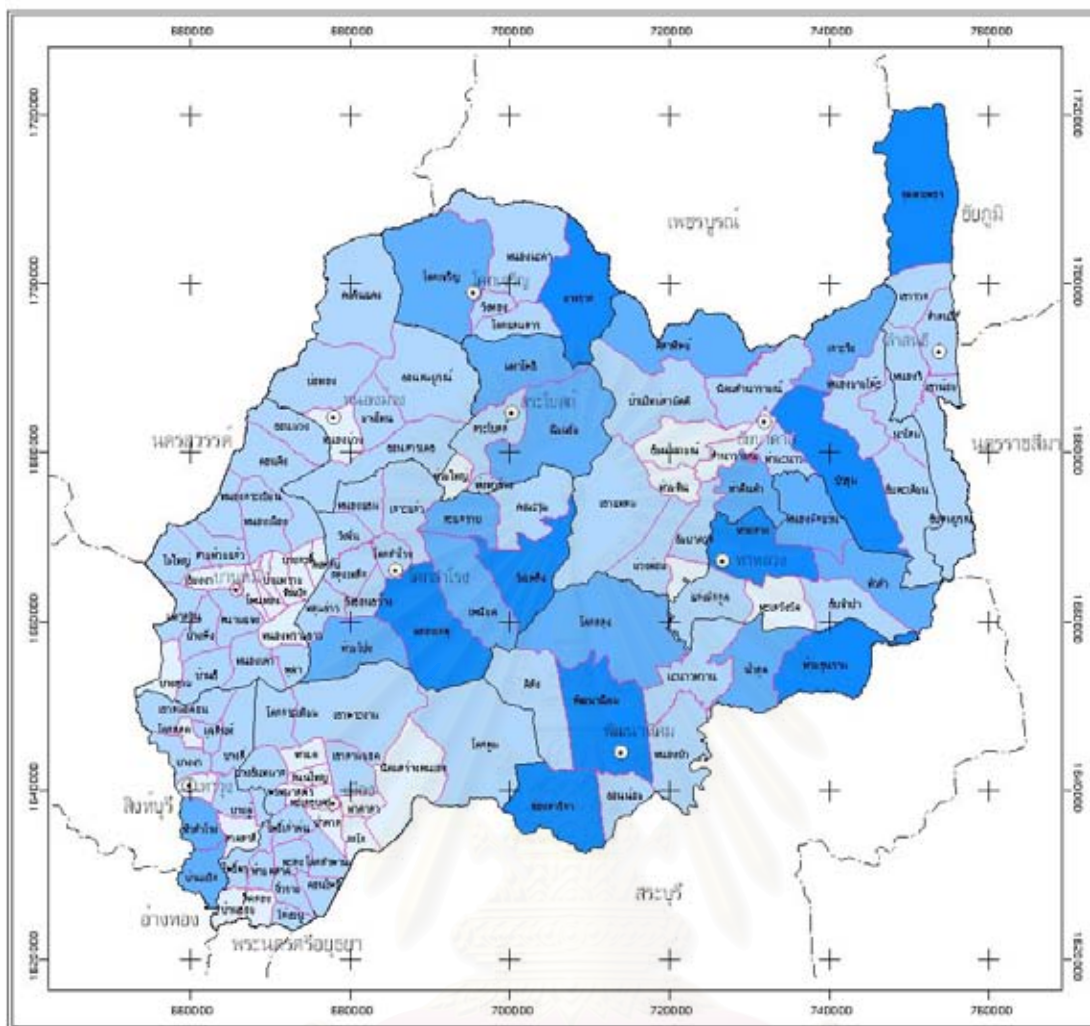
- (1) ตำบลที่มีประชากรในวัยแรงงาน น้อยกว่า 1,000 คน
- (2) ตำบลที่มีประชากรในวัยแรงงาน 1,000 - 3,000 คน
- (3) ตำบลที่มีประชากรในวัยแรงงาน 3,000 - 5,000 คน
- (4) ตำบลที่มีประชากรในวัยแรงงาน มากกว่า 5,000 คน ขึ้นไป

ผลการศึกษา สามารถสรุป ได้ดังตาราง 6.9 และแผนที่ 6.7 การกำหนดระดับคะแนนของพื้นที่จะเป็นไปตามขนาดของประชากรในวัยแรงงาน คือ ตำบลที่มีประชากรในวัยแรงงานมากจะได้รับคะแนนมาก และเรียงลำดับไปจนถึงมีจำนวนน้อยที่สุด

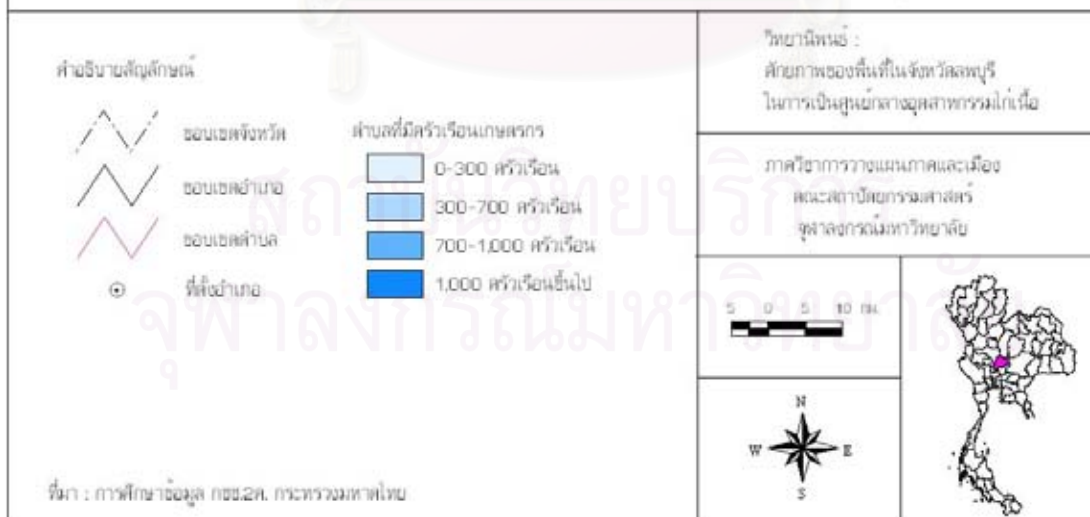
ตาราง 6.8 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับจำนวนครัวเรือนเกษตรกร จังหวัดลพบุรี ปี 2545

กลุ่ม	อำเภอ	ตำบล	จำนวน
0 - 300 ครัวเรือน	เมืองลพบุรี	ทะเลชุบศร กกโก ท้าศาลา บ้านข่อย ป่าตาล พรหมมาสด์ ลีคลอง ถนนใหญ่ นิคมสร้างตนเอง ท่าแล	29
	ท่าม่วง	ท่าม่วง โลกสลุด ลาดศาลี	
	บ้านหมี่	เขียงงา ดงพลับ บางกระที่ บางขาม บ้านกล้วย บ้านทราย โพนทอง หนองทรายขาว หินปัก	
	ชัยบาดาล	ลำนารายณ์ มะกอกหวาน ชัยนารายณ์ ห้วยหิน	
	หนองม่วง	หนองม่วง	
	ท่าหลวง	ทะเลวังวัด	
	สระโบสถ์	ห้วยใหญ่	
300 -700 ครัวเรือน	เมืองลพบุรี	โก่งธนู เขาพระงาม เขาสามยอด โลกกระเทียม โลกลำพาน จีวราย คอนโพธิ์ ตะลุง ท้ายตลาด บางชันหมาก โพธิ์ตรู โพธิ์เก้าต้น โลกตูม	69
	ท่าม่วง	เขาสมอคอน บางคู บางาง บางลี โพธิ์ลาดแก้ว มุจลินท์	
	บ้านหมี่	คอนดิ่ง บางพิง บ้านชี ไม้ใหญ่ พุคา มหาสอน สนามแจ้ง สายห้วยแก้ว หนองเต่า หนองเมือง ขอนม่วง หนองกระเบียน	
	ชัยบาดาล	ชัยบาดาล ม่วงค่อม หนองยายโสีะ ท่ามะนาว ชับตะเคียน มาโสม บ้านใหม่สามัคคี นิคมลำนารายณ์ เขาแหลม	
	หนองม่วง	ขอนสารเดช ขอนสมบูรณ์ บ่อทอง ดงดินแดง ยางโทน	
	ท่าหลวง	แก่งผักกูด ชับจำปา	
	โลกสำโรง	โลกสำโรง เกาะแก้ว ดงเหล็ก หลุมข้าว ดงมะรุม วังขอนข้าง วังจั่น หนองแถม	
	พัฒนานิคม	ดี่ลิ่ง มะนาวหวาน หนองบัว ขอนน้อย	
	โลกเจริญ	หนองมะค่า วังทอง โลกแสมสาร	
	สระโบสถ์	สระโบสถ์ ทุ่งท่าช้าง	
	ลำสนธิ	ลำสนธิ หนองรี ชับสมบูรณ์ เขารวก ยางโทน	
700 - 1,000 ครัวเรือน	ท่าม่วง	บ้านเบิก หัวสำโรง	15
	ชัยบาดาล	ศิลาทิพย์ เกาะรัง ทำดินดำ	
	โลกสำโรง	เพนียด สะแกราบ ห้วยโป่ง	
	พัฒนานิคม	โลกสลุด น้ำสุด	
	ท่าหลวง	หนองผักแว่น หัวลำ	
	โลกเจริญ	โลกเจริญ	
1,000 ครัวเรือนขึ้นไป	ชัยบาดาล	บัวชุม	9
	โลกสำโรง	คลองเกตุ วังเพลิง	
	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา พัฒนานิคม ห้วยขุนราม	
	ท่าหลวง	ท่าหลวง	
	โลกเจริญ	ยางราก	
	ลำสนธิ	กุดตาเพชร	
รวม			122

ที่มา : จากการศึกษาข้อมูล กชช2 ค. กรมพัฒนาชนบท

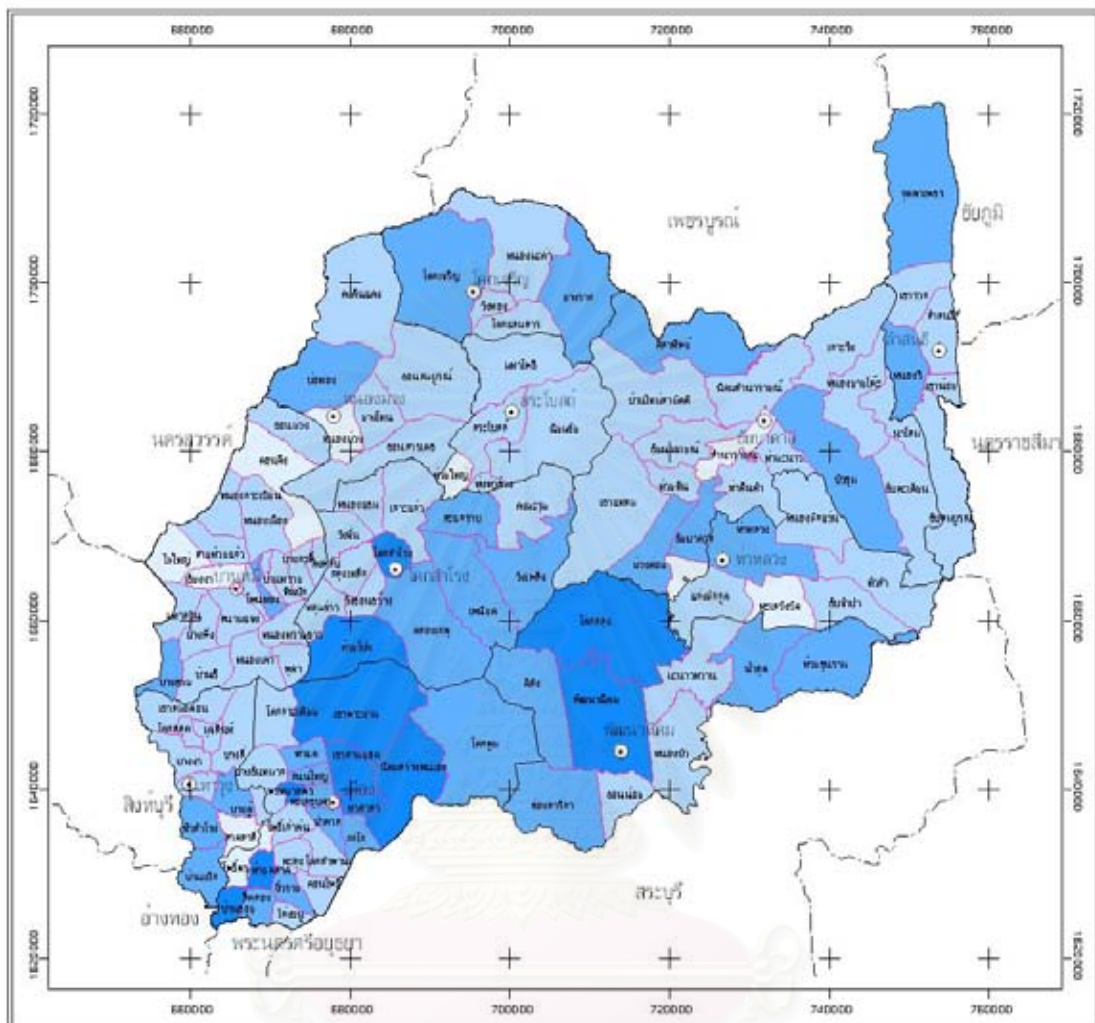
แผนที่ 6.6 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับจำนวนครุฑวีชนีเรียนเกษตรกร รายตำบล จังหวัดลพบุรี

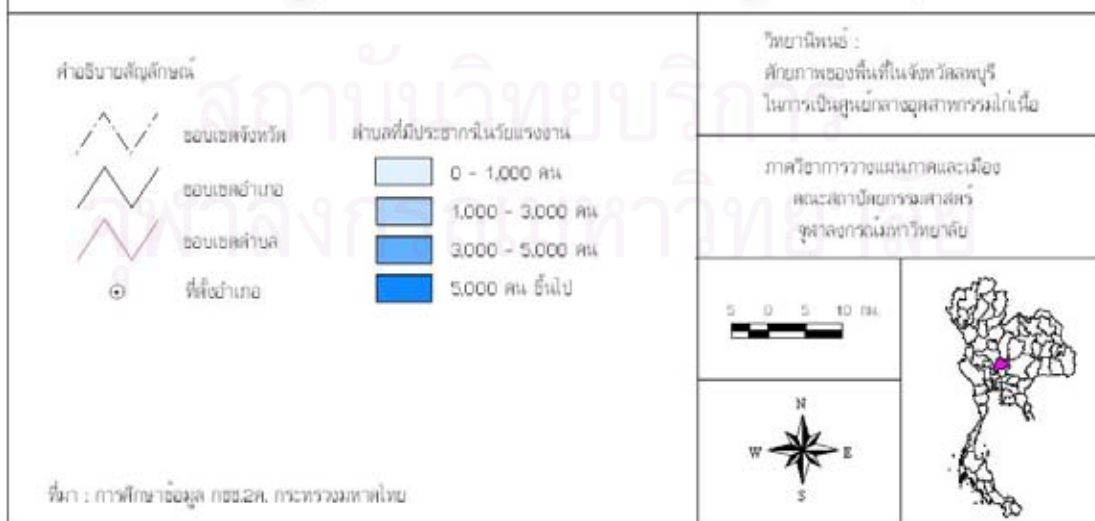
ตาราง 6.9 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับจำนวนประชากรที่มีอายุ 15-60 ปี จังหวัดลพบุรี ปี 2545

กลุ่ม	อำเภอ	ตำบล	จำนวน
0 - 1,000 คน	เมืองลพบุรี	โพธิ์ศรี	11
	ท่าม่วง	ลาดสาลี	
	บ้านหมี่	คอนคิง ไม้ใหญ่ เขียงงา	
	ชัยบาดาล	มะกอกหวาน ลำานราชณ์	
	หนองม่วง	หนองม่วง ขอนสารเดช	
	ท่าหลวง	ทะเลวังวัด	
	สระโบสถ์	ห้วยใหญ่	
1,000 - 3,000 คน	เมืองลพบุรี	ไทรงาม ตะลุง โกลลำพาน คอนโพธิ์ โพธิ์เก้าต้น บางชันหมาก โลกกระเทียม	69
	ท่าม่วง	เขาสมอคอน บางงา มุอลินท์ บางลี โทตลาดแก้ว ท่าม่วง โลกสลุด	
	บ้านหมี่	บ้านทราย บางกระพี่ หนองเต่า หนองม่วง หนองกระเบียน หนองเมือง สายห้วยแก้ว บ้านทราย คงพลับ หินปัก สนามแจง มหาสอน บางพั้ง หนองทรายขาว บ้านชีพุกา	
	ชัยบาดาล	เกาะรัง ห้วยหิน นาโสม นิคมลำนราชณ์ หนองชายโต๊ะ บ้านใหม่สามัคคี ชัยนราชณ์ ท่ามะนาว ท่าดินดำ เขาแหลม ชัยตะเคียน	
	หนองม่วง	ยางโพน คงดินแดง ขอนสมบูรณ	
	ท่าหลวง	แก่งคักคูด ชัยจำปา หัวลำ หนองคักแวน	
	โลกสำโรง	หลุมข้าว วังขอนข้าง ถลุงเหล็ก เกาะแก้ว คงมะรุม วังจัน หนองแขม	
	พัฒนานิคม	มะนาวหวาน หนองบัว ขอนน้อย	
	โลกเจริญ	หนองมะคำ วังทอง โลกแซมสาร	
	สระโบสถ์	สระโบสถ์ พุงทำช้าง นิยมชัย มหาโพธิ์	
	ลำสนธิ	ลำสนธิ เขารวก เขาน้อย ชัยสมบูรณ	
3,000 - 5,000 คน	เมืองลพบุรี	สีคอง จีรวราช ถนนใหญ่ ท่าแค ทะเลชุบศร ป่าดล กกโก โลกตุม	31
	ท่าม่วง	บางคู หัวสำโรง บ้านเม็ก	
	บ้านหมี่	บางขาม โพนทอง	
	ชัยบาดาล	ชัยบาดาล ม่วงค่อม ศิลาทิพย์ บัวชุม	
	โลกสำโรง	เพนียด สะแกราบ วังเพลิง คลองกตุ	
	พัฒนานิคม	ดีลัง ช้องสาริกา น้ำสุด ห้วยขุนราม	
	ท่าหลวง	ท่าหลวง	
	โลกเจริญ	โลกเจริญ ยางราก	
	หนองม่วง	บ่อทอง	
	ลำสนธิ	กุดตาเพชร หนองรี	
5,000 คนขึ้นไป	เมืองลพบุรี	บ้านข่อย ทัยตลาด พรหมมาศตร์ เขาพระงาม เขาสามยอด นิคมสร้างตนเอง ท่าศาลา	11
	โลกสำโรง	โลกสำโรง ห้วยโป่ง	
	พัฒนานิคม	โลกสลุด พัฒนานิคม	
รวม			122

ที่มา : จากการศึกษาข้อมูล กชช2 ค. กรมพัฒนาชนบท

แผนที่ 6.7 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับจำนวนประชากรวัยแรงงาน รายตำบล จังหวัดชลบุรี

6.3.2.3 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา

ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา เป็นปัจจัยที่สนับสนุนในการยกระดับความรู้ความชำนาญแก่แรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งปัจจัยนี้เป็นปัจจัยในการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) เพียงอุตสาหกรรมเดียว จึงเลือกสถานศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาในสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ รวมไปถึงจำนวนศูนย์หรือสถานที่บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือองค์ความรู้ต่างๆ ซึ่งกำหนดให้หมายถึง บริษัทหรือขนาดใหญ่ที่ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อมีสัญญาผูกพันอยู่

การศึกษาปัจจัยด้านการบริการการศึกษา พิจารณาจากจำนวนสถานศึกษา ที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยใช้พื้นที่อำเภอเป็นพื้นที่ฐานอ้างอิง สถานศึกษาที่นำมาพิจารณา ได้แก่

- (1) วิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี อ.พัฒนานิคม
- (2) วิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรีแห่งที่ 2 อ.โคกสำโรง
- (3) บริษัท บี ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด อ.พัฒนานิคม
- (4) บริษัท สหฟาร์ม จำกัด อ.ชัยบาดาล

6.3.3 เกณฑ์ที่ใช้วัดระดับของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

6.3.3.1 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ และแหล่งรองรับผลผลิต

จากลักษณะโครงสร้างของอุตสาหกรรมไก่เนื้อเห็นได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมครบวงจร หรือมีการรวมตัวในแนวตั้ง (Vertical Integrations) ซึ่งหมายถึงว่า ผลผลิตของอุตสาหกรรมหนึ่งที่อยู่ก่อนหน้าจะเป็น วัตถุดิบหลักที่สำคัญของอุตสาหกรรมที่อยู่ต่อเนื่อกัน ดังนั้นเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดปัจจัยดังกล่าวจะสามารถกล่าวในลักษณะรวมกันไปพร้อมกันทั้งอุตสาหกรรม ดังนี้

ปัจจัยด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ปัจจัยด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ก็คือ ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมตั้งต้นของอุตสาหกรรมไก่เนื้อนั่นเอง ในด้านนี้จะพิจารณาถึง ส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อพื้นที่ตำบลในจังหวัดลพบุรี ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงการกระจายตัวของการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นวัตถุดิบของโรงงานอาหารสัตว์

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดลพบุรี กรมพัฒนาที่ดิน พบว่าพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดลพบุรีในประเภทพืชไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชไร่ที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด เมื่อเทียบกับพืชไร่ชนิดอื่น โดยมีพื้นที่ 2,165.34 ตร.กม. (1,353,337.50 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 34.49

ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่กระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอชัยบาดาล พัฒนานิคม โลกเจริญหนองม่วง โดยพื้นที่ปลูกข้าวโพดมากที่สุด คือ อำเภอชัยบาดาล ประมาณร้อยละ 23.73 ของพื้นที่ปลูกข้าวโพดทั้งหมด รองลงมาคือ อำเภอ พัฒนานิคม โลกเจริญ และหนองม่วง ประมาณ ร้อยละ 17.49 13.84 และ 11.81 ของพื้นที่ปลูกข้าวโพดทั้งหมดตามลำดับ (ตาราง 6.10) ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกในด้านของสภาพพื้นที่ที่เป็นที่ราบสลับเนินเขา สภาพดิน ภูมิอากาศ ความชื้น และน้ำ

ตาราง 6.10 แสดงพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด รายอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
เมืองลพบุรี	6.55	4,093.75	0.30
บ้านหมี่	95.84	59,900.00	4.43
ชัยบาดาล	513.86	321,162.50	23.73
โลกสำโรง	249.47	155,918.75	11.52
พัฒนานิคม	378.74	236,712.50	17.49
ท่าม่วง	0.00	0.00	0.00
ท่าหลวง	92.34	57,712.50	4.26
สระโบสถ์	89.06	55,662.50	4.11
โลกเจริญ	299.71	187,318.75	13.84
ลำสนธิ	183.98	114,987.50	8.50
หนองม่วง	255.79	159,868.75	11.81
รวม	2,165.34	1,353,337.50	100.00

ที่มา : จากการศึกษาข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

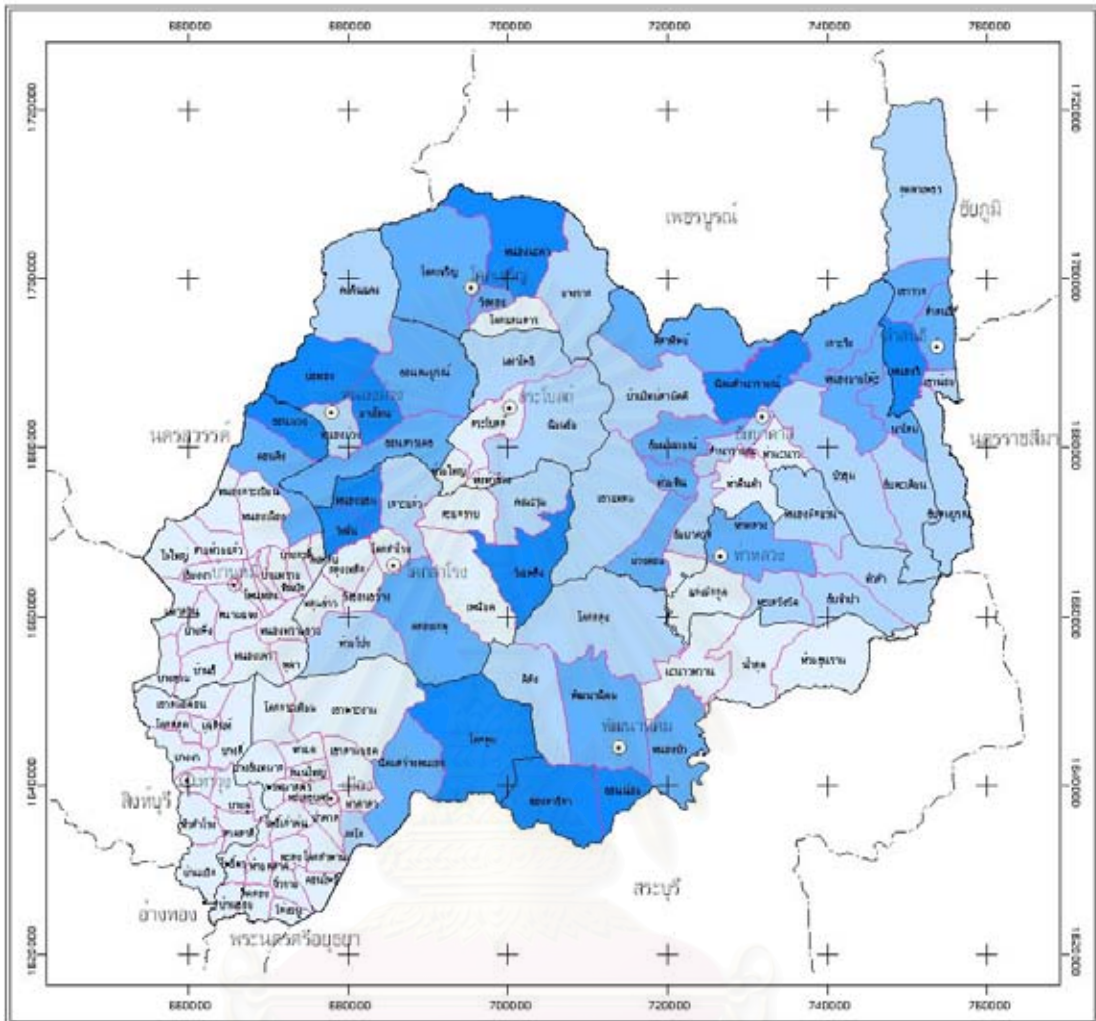
การศึกษาในปัจจัยด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนของพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดต่อพื้นที่ฐานตำบล สามารถแบ่งระดับของพื้นที่โดยตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกมากจะมีระดับคะแนนมาก และตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกน้อยจะมีระดับคะแนนน้อยเป็นไปตามลำดับ แบ่งได้เป็น 4 กลุ่มตามการกระจายตัวของข้อมูลในแผนภูมิ (ผลการศึกษารูปดังตาราง 6.11 และแผนที่ 6.8) คือ

- (1) ตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดน้อยกว่าร้อยละ 40
- (2) ตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด ร้อยละ 40-60
- (3) ตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด ร้อยละ 60-90
- (4) ตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดมากกว่าร้อยละ 90

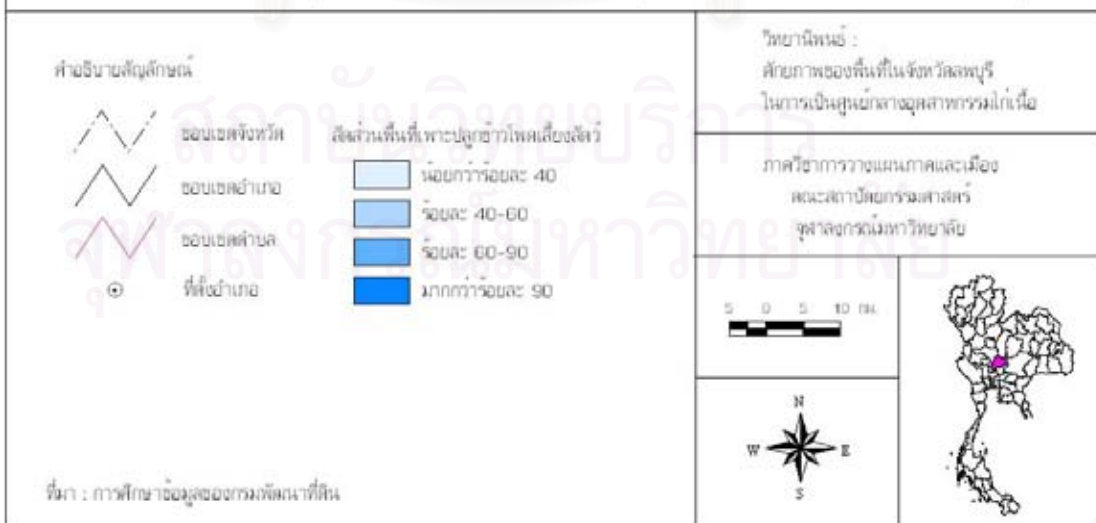
ตาราง 6.11 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดลพบุรี

กลุ่ม	อำเภอ	ตำบล	จำนวน
น้อยกว่า ร้อยละ 40	เมืองลพบุรี	โคกกระเทียม เขาพระงาม บางขันหมาก ท่าแค ถนนใหญ่ เขาสามช่อ ท่าศาลา ทะเลชุบศร พรหมมาศร์ โพธิ์เก้าต้น ป่าตาล โกล้ำพาน ตะลุง ทัยตลาด โพธิ์ศรี บ้านข่อย จักราช สี่คิ้ว โกงธนู คอนโพธิ์	67
		ท่าวัง	
	บ้านหมี่	หนองกระเบียน หนองเมือง ไร่ใหญ่ สายห้วยแก้ว เชียงงา บ้านทราย ดงพลับ บางกะที่ หินปัก โพนทอง บ้านกล้วย สนามแจง มหาสอน บางพึ่ง หนองทรายขาว หนองเต่า พุคา บางขาม บ้านชี	
	ชัยบาดาล	ท่ามะนาว ท่าดินดำ มะกอกหวาน	
	โคกสำโรง	สะแกราบ โลกสำโรง เหนือด ดลุงเหล็ก วังขอนขวัง หลุมข้าว	
	พัฒนานิคม	มะนาวหวาน น้ำสุด ห้วยขุนราม	
	โคกเจริญ	โคกแสมสาร	
	ท่าหลวง	แก่งผักกูด	
	สระโบสถ์	สระโบสถ์ ห้วยใหญ่ ทุ่งท่าช้าง	
ร้อยละ 40-60	เมืองลพบุรี	กกโก	24
	ชัยบาดาล	เขาแหลม บ้านใหม่สามัคคี ชัยบาดาล ลำธารายณ์ ชับตะเคียน บัวชุม	
	หนองม่วง	หนองม่วง ดงดินแดง	
	ท่าหลวง	ทะเลวังวัด ชับจำปา หนองผักแว่น หัวลำ	
	โคกสำโรง	ห้วยโป่ง เกาะแก้ว ดงมะรุม	
	พัฒนานิคม	โคกสูง ดิลัง	
	โคกเจริญ	ขางราก	
	สระโบสถ์	นิคมชัย มหาโพธิ์	
ลำสนธิ	ชัยสมบูรณ์ เขาน้อย กุดตาเพชร		
ร้อยละ 60-90	เมืองลพบุรี	นิคมสร้างตนเอง	19
	บ้านหมี่	ดอนคิง	
	ชัยบาดาล	ม่วงค่อม ห้วยหิน ชัยนารายณ์ สีลาทิพย์ เกาะรัง หนองชายโต๊ะ นาโสม	
	โคกสำโรง	คลองกตุ	
	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม หนองบัว	
	ท่าหลวง	ท่าหลวง	
	โคกเจริญ	โคกเจริญ วังทอง	
	หนองม่วง	ซอนสมบูรณ์ ซอนสารเดช	
ลำสนธิ	ลำสนธิ เขารวก		
มากกว่า ร้อยละ 90	เมืองลพบุรี	โคกตูม	12
	บ้านหมี่	ซอนม่วง	
	ชัยบาดาล	นิคมลำธารายณ์	
	หนองม่วง	บ่อทอง ขางโตน	
	โคกสำโรง	หนองแรม วังจัน วังเพลิง	
	โคกเจริญ	หนองมะค่า	
	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา ซอนน้อย	
ลำสนธิ	หนองรี		
รวม			122

ที่มา : จากการศึกษาข้อมูลกรมพัฒนาที่ดิน

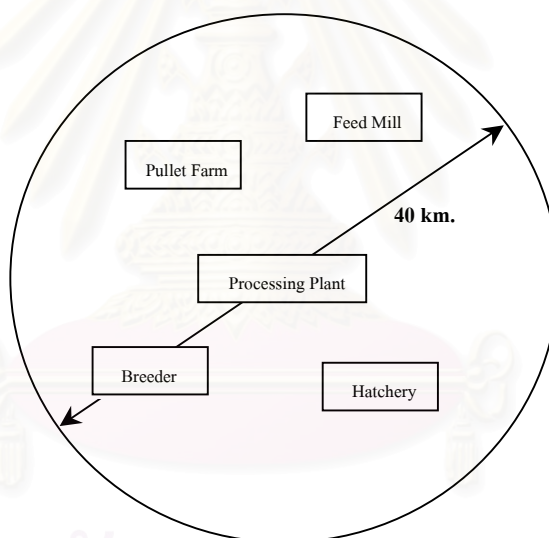
แผนที่ 6.8 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รายตำบล จังหวัดพิจิตร

ปัจจัยด้านโรงงานอุตสาหกรรม

ปัจจัยด้านโรงงานอุตสาหกรรมหมายถึงสถานประกอบการที่เป็นลักษณะโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่ โรงงานอาหารสัตว์ โรงงานฟักไข่ โรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ ซึ่งจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญจากสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย และผู้ประกอบการหรือผู้ที่มีอำนาจในการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ พบว่า การผลิตจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อระยะห่างระหว่างกิจกรรมของอุตสาหกรรมต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ไม่ควรเกินในรัศมี 20 กิโลเมตร (ภาพที่ 6.1) ดังนั้นการศึกษาในปัจจัยนี้จะพิจารณาจากระยะห่างจากที่ตั้งโรงงาน ในพื้นที่รัศมีเป็นวงกลม 20 กิโลเมตร

โรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีซึ่งนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ โรงงานอาหารสัตว์ 6 โรงงาน โรงงานฟักไข่ 3 โรงงาน โรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ 2 โรงงาน และโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ 3 โรงงาน โดยที่ตั้งของโรงงานอ้างอิงโดยประมาณจากที่อยู่ของโรงงาน

ภาพที่ 6.1 แสดงการรวมกันเชิงพื้นที่ของอุตสาหกรรมไก่เนื้อเพื่อการลดต้นทุน

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

ปัจจัยด้านปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ

ปริมาณการเลี้ยงไก่นั้นับเป็นปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิตสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อและเป็นปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ การพิจารณาในปัจจัยนี้จะพิจารณาจากปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ โดยใช้พื้นที่ฐานอ้างอิงในระดับตำบล ซึ่งทำให้เห็นถึงการกระจายตัวของการเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีได้อย่างชัดเจน ว่าในพื้นที่ใดมีการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นจำนวนมากน้อยอย่างไร ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อใน

พื้นที่ต่างๆสำหรับนำมาเป็นปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิตของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ จะเป็นปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อในพื้นที่ทั้งไก่เนื้อและไก่พันธุ์รวมกัน และสำหรับปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อสำหรับเป็นปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิตของอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ และปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่นั้นจะเป็นปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ไม่พิจารณาจากจำนวนฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ เนื่องจากฟาร์มเลี้ยงแต่ละฟาร์มมีขนาดไม่เท่ากัน ในบางพื้นที่มีจำนวนฟาร์มเลี้ยงหลายฟาร์ม แต่พบว่าเป็นฟาร์มขนาดเล็ก ทำให้ในพื้นที่นั้นมีปริมาณการเลี้ยงไม่มากนัก

จากข้อมูลปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อและไก่พันธุ์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี ที่ได้รวบรวมไว้ สามารถนำข้อมูลแต่ละตำบลมาจัดกลุ่มเพื่อแบ่งระดับของตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ โดยตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อมากจะมีระดับคะแนนมาก และตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อน้อยจะมีระดับคะแนนน้อยเป็นไปโดยลำดับ แบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม ตามการกระจายตัวของข้อมูลในแผนภูมิฮิสโตแกรม (ผลการศึกษารูปได้ดังตาราง 6.12 และแผนที่ 6.9) คือ

- (1) ตำบลที่ไม่มีมีการเลี้ยงไก่เนื้อ
- (2) ตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อน้อยกว่า 50,000 ตัว
- (3) ตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ 50,000 – 200,000 ตัว
- (4) ตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ 200,000 - 500,000 ตัว
- (5) ตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อมากกว่า 500,000 ตัว

ปัจจัยด้านระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยด้านระยะห่างจากกรุงเทพมหานครถูกนำมาพิจารณาเป็นปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบของอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ เนื่องจากวัตถุดิบของการผลิตลูกไก่เนื้อที่สำคัญนอกจากอาหารไก่แล้วก็ได้แก่พันธุ์ไก่นำมาเลี้ยงโดยการนำเข้าจากต่างประเทศ และปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิตของอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ เหตุผลที่เลือกเป็นระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร เนื่องจาก กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งตลาดและจุดกระจายสินค้าขนาดใหญ่ของประเทศ เป็นจุดที่รับสินค้าที่มาจากต่างประเทศ และจุดที่ส่งสินค้าของอุตสาหกรรมเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ

ระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร ได้มาจากค่าประมาณของการวัดระยะทางเป็นเส้นตรงจากกรุงเทพมหานคร ไปยังกึ่งกลางพื้นที่ตำบลทั้งสิ้น 122 ตำบล ในจังหวัดลพบุรี สามารถนำข้อมูลที่ศึกษาได้ดังกล่าวมาจัดกลุ่มเพื่อแบ่งระดับของตำบล โดยตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครมากจะมีระดับคะแนนน้อย และตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครน้อยจะมีระดับคะแนนมาก

ตาราง 6.12 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อและไก่ฟอ-แม่พันธุ์ จังหวัดลพบุรี

กลุ่ม	อำเภอ	ตำบล	จำนวน
ไม่มีการเลี้ยงไก่เนื้อ และไก่พันธุ์ในพื้นที่	เมืองลพบุรี	คอนโพธิ์ ป่าตาล ท่าศาลา ทะเลชุบศร ถนนใหญ่ ท่าแค	35
	ท่าม่วง	โลกสกุล เขาสมอคอน มุจลินท์	
	บ้านหมี่	หนองกระเบียน หนองเมือง บางกระพี้ หินปัก โพนทอง เชิงงา หนองทรายขาว พุดา ดงพลับ บ้านทราย บ้านหมี่ บ้านกล้วย	
	ชัยบาดาล	เขาแหลม มะกอกหวาน	
	ท่าหลวง	แก่งผักกูด	
	โคกสำโรง	เกาะแก้ว วังขอนขวัง หลุมข้าว วังเพลิง	
	พัฒนานิคม	น้ำสุค	
	โคกเจริญ	วังทอง โลกเสมสาร	
	สระโบสถ์	ทุ่งท่าช้าง	
	ลำสนธิ	เขาน้อย เขารวก กุดตาเพชร	
1 - 50,000 ตัว	เมืองลพบุรี	โลกกระเทียม เขาพระงาม เขาสามยอด บางขันหมาก พรหมมาสตรี ตะลุง กกโก โกลำพาน บ้านข่อย โกงธนู	43
	ท่าม่วง	ท่าม่วง บางคู บางลี บางงา	
	บ้านหมี่	ซอนม่วง ดอนดึง ไร่ใหญ่ มหาสอน บางขาม สนามแจง หนองเต่า	
	ชัยบาดาล	บ้านใหม่สามัคคี ชัยนารายณ์ หัวหิน ท่าดินดำ ท่ามะนาว หนองยายโต๊ะ นาสาม	
	ท่าหลวง	ท่าหลวง ทะเลวังวัด ชับจำปา หัวลำ	
	โคกสำโรง	หนองแหมะ วังจัน ถลุงเหล็ก โลกสำโรง	
	พัฒนานิคม	ดีดิ่ง	
	โคกเจริญ	โคกเจริญ หนองมะค่า	
	สระโบสถ์	หัวใหญ่ สระโบสถ์ มหาโพธิ์	
	ลำสนธิ	ชัยสมบูรณ์	
50,000 - 200,000 ตัว	เมืองลพบุรี	โพธิ์เก้าต้น โพธิ์ศรี สีคลอง จิวราช นิคมสร้างตนเอง	26
	ท่าม่วง	หัวสำโรง ลาดสำลี	
	บ้านหมี่	สายหัวแก้ว บางพื้ง บ้านชี	
	ชัยบาดาล	ลำนารายณ์ บัวชุม ชัยคะเคียน เกาะรัง	
	ท่าหลวง	หนองผักแว่น	
	โคกสำโรง	สะแกราบ เพนียด	
	พัฒนานิคม	หัวขุนราม	
	โคกเจริญ	ยางราก	
	หนองม่วง	ซอนสมบูรณ์ ยางโพน หนองม่วง ซอนสารเดช	
	สระโบสถ์	นิคมชัย	
ลำสนธิ	ลำสนธิ หนองรี		
200,000 - 500,000 ตัว	เมืองลพบุรี	ท้ายตลาด	9
	ท่าม่วง	บ้านเบิก	
	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์ ม่วงค่อม	
	โคกสำโรง	หัวโป่ง คลองเกตุ	
	พัฒนานิคม	มะนาวหวาน	
500,000 ตัวขึ้นไป	เมืองลพบุรี	โคกตูม	9
	ชัยบาดาล	ศิลาทิพย์ ชัยบาดาล	
	โคกสำโรง	คมขรรุม	
	พัฒนานิคม	โลกสกุล พัฒนานิคม ซ่องสาริกา ซอนน้อย หนองบัว	
รวม			122

ที่มา : จากการศึกษาข้อมูล สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี

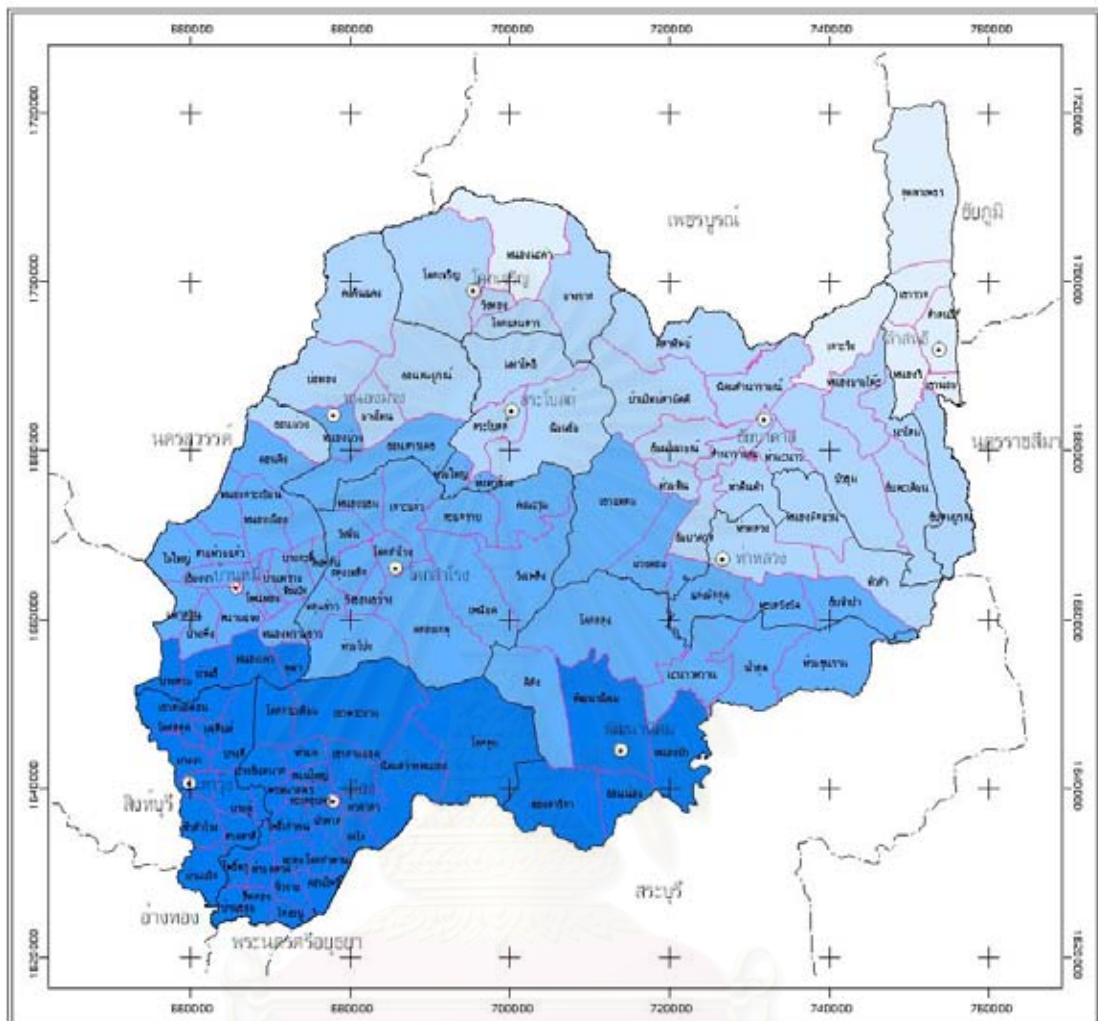
เป็นไปโดยลำดับ แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามช่วงของการกระจายตัวของข้อมูลในแผนภูมิ (ผลการศึกษารูปได้ดังตาราง 6.13 และแผนที่ 6.10) คือ

- (1) ตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครน้อยกว่า 130 กิโลเมตร
- (2) ตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร 130-160 กิโลเมตร
- (3) ตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร 160-190 กิโลเมตร
- (4) ตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครมากกว่า 190 กิโลเมตร

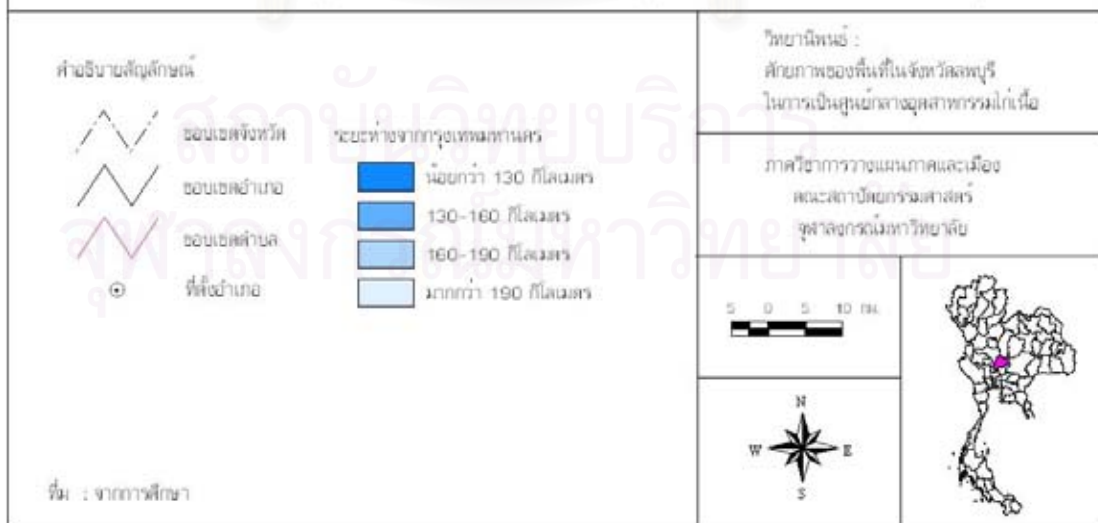
ตาราง 6.13 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร

กลุ่ม	อำเภอ	ตำบล	จำนวน
น้อยกว่า 130 กิโลเมตร	เมืองลพบุรี	ทั้งอำเภอ	42
	ท่าเรือ	ทั้งอำเภอ	
	บ้านหมี่	บางขาม บ้านชี หอนงเต่า พุคา	
	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม หอนงบัว ขอนน้อย ช่างสาริกา	
130-160 กิโลเมตร	บ้านหมี่	คอนดิ่ง หอนงกระเบียน หอนงเมือง บางกะปิ ดงพลับ สายห้วยแก้ว ไร่ใหญ่ เชียงกา โพนทอง บ้านทราย หินปัก มหาสอน บ้านกล้วย บางพืด สนามแจง หอนงทรายขาว	44
	ชัยบาดาล	ม่วงค่อม เขาแหลม มะกอกหวาน	
	หนองม่วง	หนองม่วง ขอนสารเดช	
	ท่าหลวง	ทะเลวัน วัด ชัยจำปา แก่งผักกูด	
	โคกสำโรง	ทั้งอำเภอ	
	พัฒนานิคม	ดีลัง โลกสูง มะนาวหวาน น้ำสุด ห้วยขุนราม	
	สระโบสถ์	ทุ่งท่าช้าง ห้วยใหญ่	
160-190 กิโลเมตร	บ้านหมี่	ซอนม่วง	29
	ชัยบาดาล	ชัยบาดาล ห้วยหิน ท่าดินดำ ท่ามะนาว ลำธาราชน บ้านใหม่สามัคคี ชัยนาธาชน สิตาทิพย์ นิคมลำธาราชน บัวชุม นาโสม ชัยตะเคียน หอนงชายไต่	
	ท่าหลวง	ท่าหลวง หอนงผักแว่น หัวลำ	
	โคกเจริญ	โคกเจริญ วังทอง โลกแสมสาร ยางราก	
	สระโบสถ์	สระโบสถ์ นิยมชัย มหาโพธิ์	
	หนองม่วง	คดดินแดง ขอนสมบูรณ์ บ่อทอง ยางโพน	
	ลำสนธิ	ชัยสมบูรณ์	
190 กิโลเมตร ขึ้นไป	โคกเจริญ	หนองมะค่า	7
	ชัยบาดาล	เกาะรัง	
	ลำสนธิ	กุดตาเพชร เขารวก ลำสนธิ หอนงวี เขาน้อย	
รวม			122

ที่มา : จากการศึกษา

แผนที่ 6.10 แสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับของระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร รายตำบล จังหวัดลพบุรี

6.3.3.2 ปัจจัยด้านสถาบันการธนาคาร

ปัจจัยด้านสถาบันการธนาคารนับเป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนด้านการเงินแก่การประกอบการของอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถนำมาเป็นปัจจัยในการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่สำหรับการประกอบการอุตสาหกรรมหนึ่งๆได้ และสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ได้นำปัจจัยด้านสถาบันการธนาคารมาเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) เพียงอุตสาหกรรมเดียว เนื่องจากผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อเป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่มีสัญญาผูกพันกับบริษัทที่ประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร การมีอยู่ของสถาบันการธนาคารในพื้นที่จะช่วยสนับสนุนและให้ความสะดวกในเรื่องการเงินมากขึ้นสำหรับผู้ประกอบการ

ขอบเขตการให้บริการสถาบันธนาคารส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่อำเภอ ดังนั้นการศึกษาด้านปัจจัยสถาบันการธนาคารจึงเลือกใช้พื้นที่ฐานคือระดับอำเภอ โดยพิจารณาจากจำนวนของสถาบันธนาคารในพื้นที่ และจากข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนธนาคารในจังหวัดลพบุรี ทั้ง 11 อำเภอ (หัวข้อ 4.2.4) อำเภอที่มีจำนวนธนาคารมากจะมีระดับคะแนนมาก และอำเภอที่มีจำนวนธนาคารน้อยจะมีคะแนนน้อยเป็นไปโดยลำดับ สามารถแบ่งระดับออกเป็น 4 กลุ่ม ซึ่งกล่าวโดยสรุป ดังนี้

- (1) อำเภอที่มีธนาคารน้อยกว่า 2 แห่ง ได้แก่ อ.ท่าหลวง โลกเจริณู สระโบสถ์ และลำสนธิ
- (2) อำเภอที่มีธนาคาร 2-5 แห่ง ได้แก่ อ.บ้านหมี่ พัฒนานิคม หอนงม่วง และท่าม่วง
- (3) อำเภอที่มีธนาคาร 6-8 แห่ง ได้แก่ อ.โคกสำโรงและชัยบาดาล
- (4) อำเภอที่มีธนาคารมากกว่า 8 แห่ง ได้แก่ อ.เมืองลพบุรี

หลังจากศึกษาเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งได้แบ่งเป็นระดับไว้แล้ว จะนำมากำหนดให้ค่าคะแนน โดยระดับคะแนนของแต่ละปัจจัยจะอยู่ระหว่าง 0-4 คะแนน เมื่อได้ระดับคะแนนโดยสรุปไว้ดังตาราง 6.14 แล้ว จากนั้นทำการบันทึกข้อมูลที่เป็นค่าคะแนนไปเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลที่เป็น Attribute Data ในระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลนำเข้า (Input Data) สำหรับการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ด้วยเทคนิคการซ้อนทับแผนที่แบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted Overlay Technique) โดยประมวลผลด้วยเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ที่เรียกว่า ModelBuilder

ตาราง 6.14 แสดงการสรุปคะแนนของปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา

ด้าน	ปัจจัย		ตำบล	ระดับคะแนน	
ปัจจัยด้านสภาพ	ปัจจัยด้านภูมิประเทศ	ความลาดชันของพื้นที่	พื้นที่ที่มีระดับความลาดชัน 0-5% พื้นที่ที่มีระดับความลาดชันมากกว่า 20% ขึ้นไป	4 0	
		พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม	พื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงจากน้ำท่วม พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วม 2 – 4 วัน พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วม 5 – 6 วัน	4 3 1	
		ด้านสาธารณูปโภค	ตำบลที่มีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ตำบลที่มีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ร้อยละ 50 - 70 ตำบลที่มีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ร้อยละ 70 - 90 ตำบลที่มีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้มากกว่าร้อยละ 90	1 2 3 4	
	ด้านโครงข่ายคมนาคม		ตำบลที่มีความหนาแน่นของถนน 0-0.2 กม./ตร.กม. ตำบลที่มีความหนาแน่นของถนน 0.2-0.5 กม./ตร.กม. ตำบลที่มีความหนาแน่นของถนน 0.5-1.0 กม./ตร.กม. ตำบลที่มีความหนาแน่นของถนน 1.0 กม./ตร.กม. ขึ้นไป	1 2 3 4	
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบและแหล่งรองรับผลผลิต	ด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดน้อยกว่าร้อยละ 40 ตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด ร้อยละ 40-60 ตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด ร้อยละ 60-90 ตำบลที่มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดมากกว่าร้อยละ 90	1 2 3 4	
		ด้านโรงงานอุตสาหกรรม	นอกพื้นที่รัศมีเป็นวงกลม 20 กิโลเมตร ในพื้นที่จังหวัด ในพื้นที่รัศมีเป็นวงกลม 20 กิโลเมตร	2 4	
		ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ	ตำบลที่ไม่มีการเลี้ยงไก่เนื้อ ตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อน้อยกว่า 50,000 ตัว ตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ 50,000 – 200,000 ตัว ตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อ 200,000 - 500,000 ตัว ตำบลที่มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อมากกว่า 500,000 ตัว	0 1 2 3 4	
		ด้านระยะห่างจากกทม.	ตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครน้อยกว่า 130กิโลเมตร ตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร 130-160 กิโลเมตร ตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร 160-190 กิโลเมตร ตำบลที่มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครมากกว่า 190กิโลเมตร	4 3 2 1	
	ด้านสถาบันการธนาคาร		อำเภอที่มีธนาคารน้อยกว่า 2 แห่ง อำเภอที่มีธนาคาร 2-5 แห่ง อำเภอที่มีธนาคาร 6-8 แห่ง อำเภอที่มีธนาคารมากกว่า 8 แห่ง	1 2 3 4	
ปัจจัยด้านสังคม	ด้านแรงงานภาคเกษตร		ตำบลที่มีขนาดครัวเรือนเกษตร น้อยกว่า 300ครัวเรือน ตำบลที่มีขนาดครัวเรือนเกษตร 300 - 700ครัวเรือน ตำบลที่มีขนาดครัวเรือนเกษตร 700 – 1,000 ครัวเรือน ตำบลที่มีขนาดครัวเรือนเกษตร มากกว่า 1,000 ครัวเรือน ขึ้นไป	1 2 3 4	
		ด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม		ตำบลที่มีประชากรในวัยแรงงาน น้อยกว่า 1,000 คน ตำบลที่มีประชากรในวัยแรงงาน 1,000 – 3,000 คน ตำบลที่มีประชากรในวัยแรงงาน 3,000 – 5,000 คน ตำบลที่มีประชากรในวัยแรงงาน มากกว่า 5,000 คน ขึ้นไป	1 2 3 4
			ด้านการบริการการศึกษา		อำเภอที่ไม่มีสถานบริการการศึกษาที่เกี่ยวข้อง อำเภอที่มีสถานบริการการศึกษาที่เกี่ยวข้อง 1 แห่ง อำเภอที่มีสถานบริการการศึกษาที่เกี่ยวข้อง 2 แห่ง

ที่มา: จากการศึกษา

6.4 การวิเคราะห์พื้นที่กันออก

การวิเคราะห์พื้นที่กันออก เป็นการพิจารณาพื้นที่ที่เป็นข้อจำกัดด้านต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการประกอบการอุตสาหกรรมใก้เนื้อ รวมเป็นพื้นที่ทั้งสิ้น 1,420.44 ตร.กม.(887,775 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 22.62 ของพื้นที่ทั้งจังหวัดลพบุรี (ตาราง6.4) การวิเคราะห์พื้นที่เหล่านี้ เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์เพื่อกันพื้นที่ออกด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หลังจากได้พื้นที่วิเคราะห์ที่ได้จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ด้วยเทคนิคการซ้อนทับแผนที่แบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted Overlay Technique) ซึ่งประมวลผลโดย ModelBuilder ซึ่งพื้นที่กันออกเหล่านี้ ได้แก่

1. แหล่งน้ำผิวดิน เป็นพื้นที่ที่นำมากันออก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการสร้างสิ่งปลูกสร้างหรือดำเนินกิจกรรมใดๆ ได้ แหล่งน้ำผิวดินสามารถจำแนกได้เป็น แหล่งน้ำธรรมชาติ (Natural Water Body) และแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น (Reservoir) รวมพื้นที่แหล่งน้ำผิวดินทั้งสิ้น 176.57 ตร.กม.(110,356.25 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 2.81 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด (ตาราง6.3) โดยแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ ซึ่งอ่างเก็บน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในพื้นที่จังหวัดลพบุรี คือ อ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ในเขตตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม และแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ห้วย หนอง คลอง บึง และแม่น้ำต่างๆ ที่กระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัดลพบุรี

2. พื้นที่ป่าไม้ เป็นพื้นที่อนุรักษ์เพื่อรักษาสมดุลทางธรรมชาติและไม่ใช่บริเวณที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม จึงไม่มีความเหมาะสมในการประกอบการใดๆ ในอุตสาหกรรมใก้เนื้อทั้งสิ้น พื้นที่ป่าไม้ สามารถจำแนกได้เป็น ป่าไม้ผลัดใบเสื่อมโทรม และป่าไม้เบญจพรรณ รวมเป็นพื้นที่สิ้นป่าทั้งสิ้น 825.82 ตร.กม.(516,137.50 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 13.15 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด (ตาราง 6.3) ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดลพบุรีจะกระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัดลพบุรี และที่เห็นเป็นผืนป่าขนาดใหญ่ชัดเจน คือ ในเขตอำเภอสระโบสถ์ ชัยบาดาล และโคกเจริญ

3. พื้นที่เหมืองแร่และบ่อขุด เป็นพื้นที่ที่จัดอยู่ในประเภทพื้นที่เบ็ดเตล็ดตามการแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน มีพื้นที่ทั้งหมด 2.49 ตร.กม. (1,556.25 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 0.04 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด พื้นที่เหมืองแร่และบ่อขุดได้นำมาเป็นที่กันออก เนื่องจากพื้นที่นี้ไม่มีความเหมาะสมต่อการประกอบการอุตสาหกรรมใก้เนื้อ เพราะเป็นบริเวณที่มีการขุดและการใช้ประโยชน์ในทางอื่น ซึ่งไม่คุ้มกับการลงทุน สภาพผิวดินมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้วสามารถแบ่งได้เป็น พื้นที่เหมืองแร่ พบในอำเภอเมืองลพบุรีเท่านั้น และพื้นที่บ่อขุด หมายถึง บ่อดิน และบ่อลูกรัง พบกระจายอยู่ทั่วทั้งจังหวัด

4. สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ เป็นพื้นที่นำมากันออก ได้แก่ พื้นที่ที่เป็นสถาบันสถานศึกษาต่างๆ สถานที่ราชการ โบราณสถานและพื้นที่หวงห้ามเพื่อการทหาร มีพื้นที่

รวมทั้งหมด 220.45 ตร.กม. (137,781.25 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 3.51 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด กระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ และสำหรับพื้นที่ทหาร พบกระจายอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โลกสำโรง ชัยบาดาล และพัฒนานิคม พื้นที่สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ เป็นพื้นที่นำมาถือนอก เนื่องจากเป็นพื้นที่ห้ามทำการประกอบการใดๆ ตามข้อกำหนดของความเป็นสถานที่ราชการหรือพื้นที่หวงห้ามทางการทหารอยู่แล้ว

5. พื้นที่เมือง และชุมชน เป็นพื้นที่ที่จัดอยู่ในประเภทการใช้ที่ดินประเภทชุมชนเมืองและสิ่งปลูกสร้าง โดยมีพื้นที่ทั้งสิ้น 195.11 ตร.กม. (121,943.75 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 3.11 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด พื้นที่นี้ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการทำฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อหรือเพื่ออุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้เนื้อที่กว้างพอสมควรและเพื่อป้องกันในเรื่องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

6.5 การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ด้วยเทคนิคการซ้อนทับแผนที่แบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted Overlay Technique) ประมวลผลโดย ModelBuilder

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จะวิเคราะห์แยกแต่ละอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ด้วยการนำข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ประกอบด้วยปัจจัยด้านต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วซึ่งชุดของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่จะไม่เหมือนกันในแต่ละอุตสาหกรรม มาทำการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า ModelBuilder ซึ่งเป็นเครื่องมือที่อยู่ใน ArcView Spatial Analysis extension โปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์ ArcView GIS version 3.2 ข้อมูลที่นำเก็บไว้ในฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์นั้นเป็นข้อมูลที่ได้แบ่งระดับคะแนนไว้แล้วตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหัวข้อ 6.3 ซึ่งมีทั้งข้อมูลที่เป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ตามจริง และข้อมูลที่มีพื้นที่ฐานอ้างอิง เช่น พื้นที่ตำบล และอำเภอ

เมื่อสรุปปัจจัยและเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อได้แล้ว (ตาราง 6.15) การสร้างแบบจำลอง(model) จะเริ่มต้นโดยการเรียกใช้ ชุดข้อมูล (themes) ในโปรแกรม ArcView GIS ก่อน ซึ่งเป็นชุดข้อมูลที่แสดงถึงปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ชุดข้อมูลต้องอยู่ในรูปที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์โดยการซ้อนทับเชิงพื้นที่ ซึ่งหมายถึงการแปลงข้อมูลจาก vector ให้เป็น ข้อมูลในรูปแบบตาราง (grid) โดยเลือกใช้ function ที่เรียกว่า Vector Conversion เพื่อได้แผนที่ที่เป็นตาราง (Grid Map) โดยในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้ 1 ตารางกริด มีขนาด 200x200 ตารางเมตร เท่ากับมีพื้นที่ 0.04 ตร.กม. และพื้นที่จังหวัดลพบุรีมีทั้งสิ้นประมาณ 156,891 ตารางกริด และเมื่อได้ข้อมูลที่เป็นรูปแบบตาราง (grid) และข้อมูลที่เป็นพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่พร้อมจะเป็นข้อมูลนำเข้า (Input Data) แล้ว ในการประมวลผลหาพื้นที่ที่เหมาะสม เลือกใช้ การประมวลผลแบบการซ้อนทับแผนที่โดยมี

ตาราง 6.15 แสดงการสรุปชุดเกณฑ์หรือตัวชี้วัด และสัดส่วนความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์

อุตสาหกรรม	สัดส่วนความสำคัญ(%)	ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (เรียงตามลำดับความสำคัญ)	ตัวชี้วัด หรือเกณฑ์ในการวิเคราะห์
อุตสาหกรรมอาหารสัตว์	25	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าว โปดเลี้ยงสัตว์
	21	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อทั้งหมดในพื้นที่ตำบล
	18	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก	จำนวนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้
	14	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	ความหนาแน่นของถนน
	11	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	ความลาดชัน พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม
	7	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	จำนวนประชากรในวัยแรงงาน
	4	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร	จำนวนครัวเรือนเกษตร
อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ	25	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อในพื้นที่ตำบล
	21	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	ความหนาแน่นของถนน
	18	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร ระยะทางในรัศมีของโรงงานอาหารสัตว์
	14	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก	จำนวนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้
	11	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	ความลาดชัน พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม
	7	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร	จำนวนครัวเรือนเกษตร
	4	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	จำนวนประชากรในวัยแรงงาน
อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)	20	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	ระยะทางในรัศมีของโรงงานอาหารสัตว์ ระยะทางในรัศมีของโรงฟักไข่
	18	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	ระยะทางในรัศมีของโรงงานฆ่าแล่ชำแหละเนื้อไก่
	16	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก	จำนวนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้
	13	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	ความหนาแน่นของถนน
	11	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	ความลาดชัน พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม
	9	ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถาบันการเงินธนาคาร	จำนวนธนาคาร
	7	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	จำนวนประชากรในวัยแรงงาน
	4	ปัจจัยที่ 11 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา	จำนวนสถานบริการการศึกษาที่เกี่ยวข้อง
	2	ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร	จำนวนครัวเรือนเกษตร
อุตสาหกรรม ฆ่าและชำแหละเนื้อไก่	29	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อในพื้นที่ตำบล
	24	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	จำนวนประชากรในวัยแรงงาน
	19	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	ความหนาแน่นของถนน
	14	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร ระยะทางในรัศมีของโรงงานแปรรูปเนื้อไก่
	9	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	ความลาดชัน พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม
	5	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขโลก	จำนวนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้

ตาราง 6.15 แสดงการสรุปชุดเกณฑ์หรือตัวชี้วัด และสัดส่วนความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (ต่อ)

อุตสาหกรรม	สัดส่วนความสำคัญ(%)	ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (เรียงตามลำดับความสำคัญ)	ตัวชี้วัด หรือเกณฑ์ในการวิเคราะห์
อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่	29	ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ	ระยะทางในรัศมีของโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่
	24	ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม	จำนวนประชากรในวัยแรงงาน
	19	ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง	ความหนาแน่นของถนน
	14	ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต	ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร
	9	ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ	ความลาดชัน พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม
	5	ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยการบริการสาธารณสุขทั่วโลก	จำนวนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้

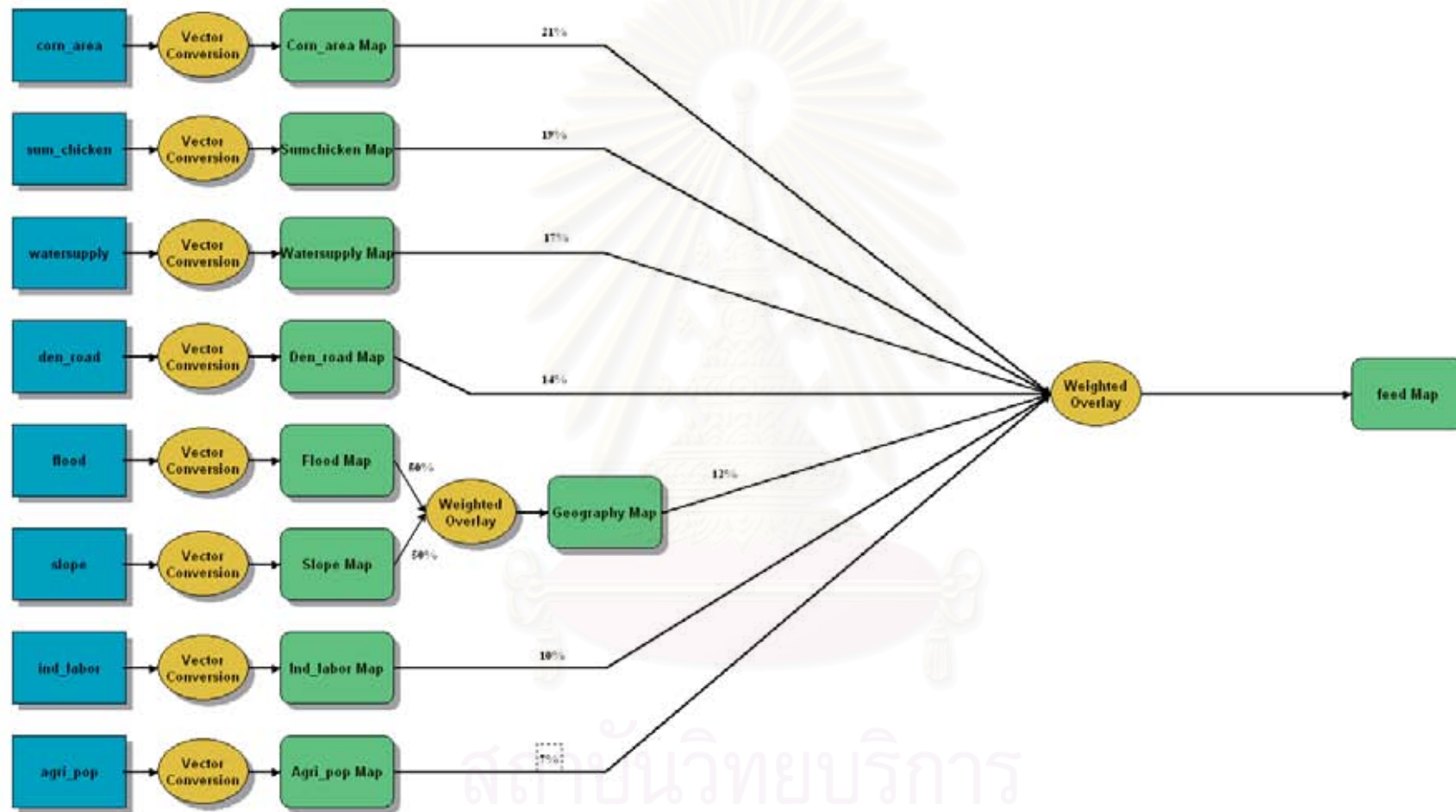
ที่มา: จากการศึกษา

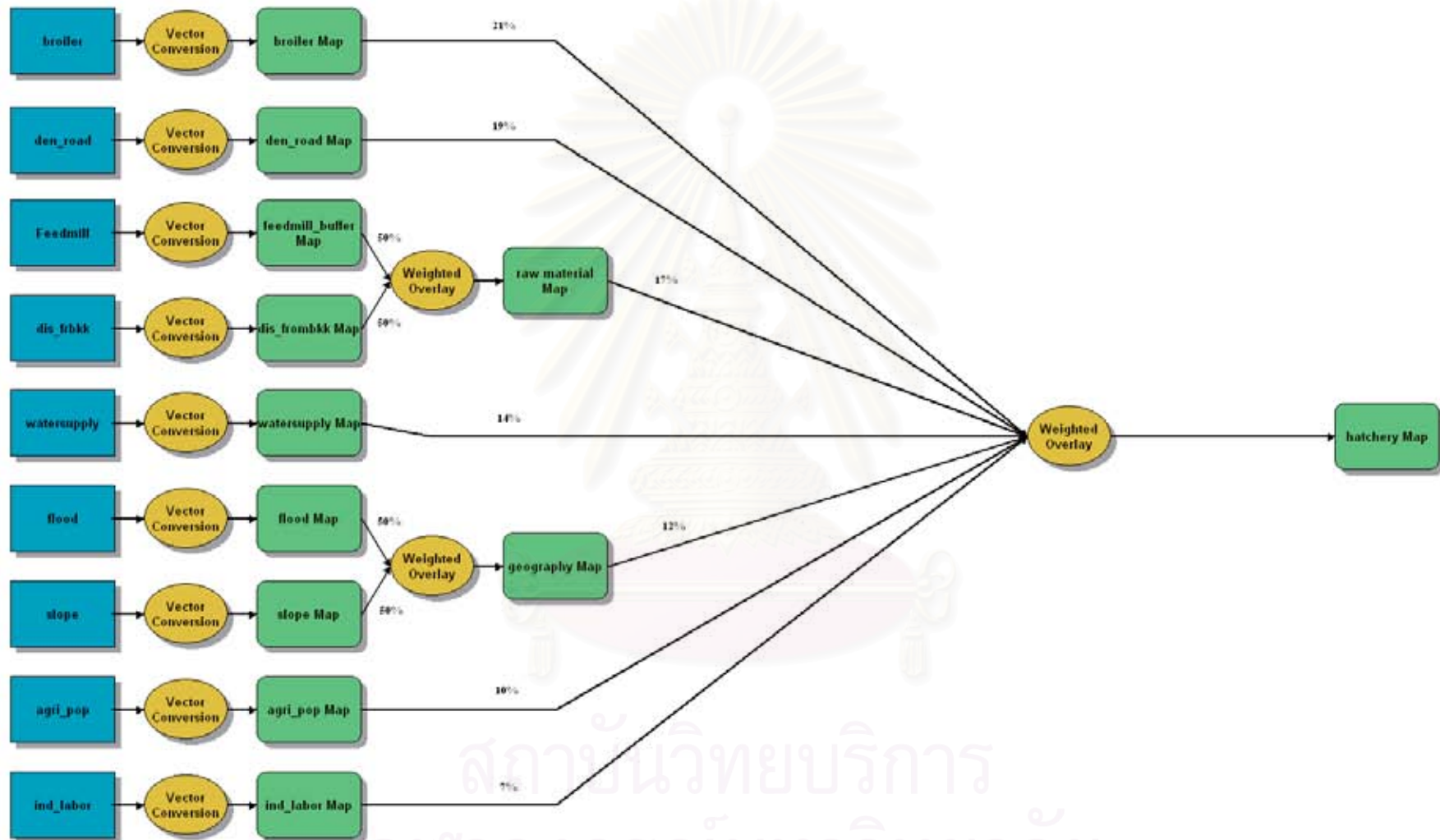
การให้ค่าน้ำหนักคะแนน (Weighted Overlay) เพื่อสามารถกำหนดค่าในแต่ละระดับและให้ค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละปัจจัยตามที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งผลรวมของน้ำหนักทุกปัจจัยจะต้องเท่ากับ 100% จากนั้น Model Builder จะทำการคำนวณผลและแสดงผลออกเป็นแผนที่แสดงที่ตั้งที่มีความเหมาะสม

การแสดงผลลัพธ์ของการประมวลผลข้อมูลเชิงพื้นที่ที่จะแสดงในรูปตารางกริด (200x200 ตร.ม.) ซึ่งสามารถนำมาคำนวณหาพื้นที่โดยประมาณในภายหลังได้ โดยจำแนกผลลัพธ์ของข้อมูลในเชิงศักยภาพออกเป็น 5 ระดับ คือ

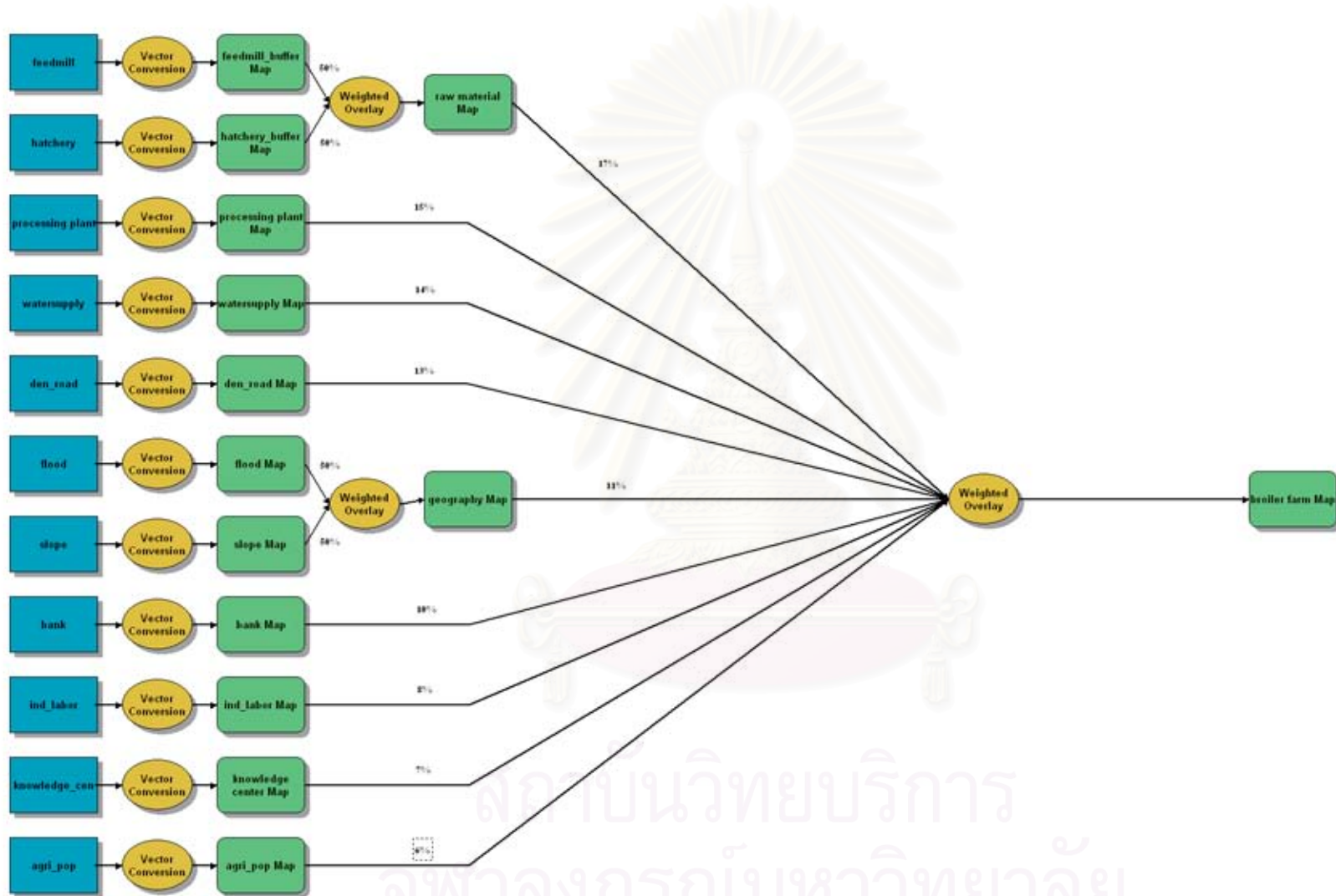
- 1) พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด (Highest Potentiality)
- 2) พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก (Higher Potentiality)
- 3) พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง (Moderate Potentiality)
- 4) พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย (Low Potentiality)
- 5) พื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ (Unsuitable)

กระบวนการหรือขั้นตอนการประมวลผลของ ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ แสดงดังแผนภาพที่ 6.1 อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ แสดงดังแผนภาพที่ 6.2 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) แสดงดังแผนภาพที่ 6.3 อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ แสดงดังแผนภาพที่ 6.4 และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ แสดงดังแผนภาพที่ 6.5

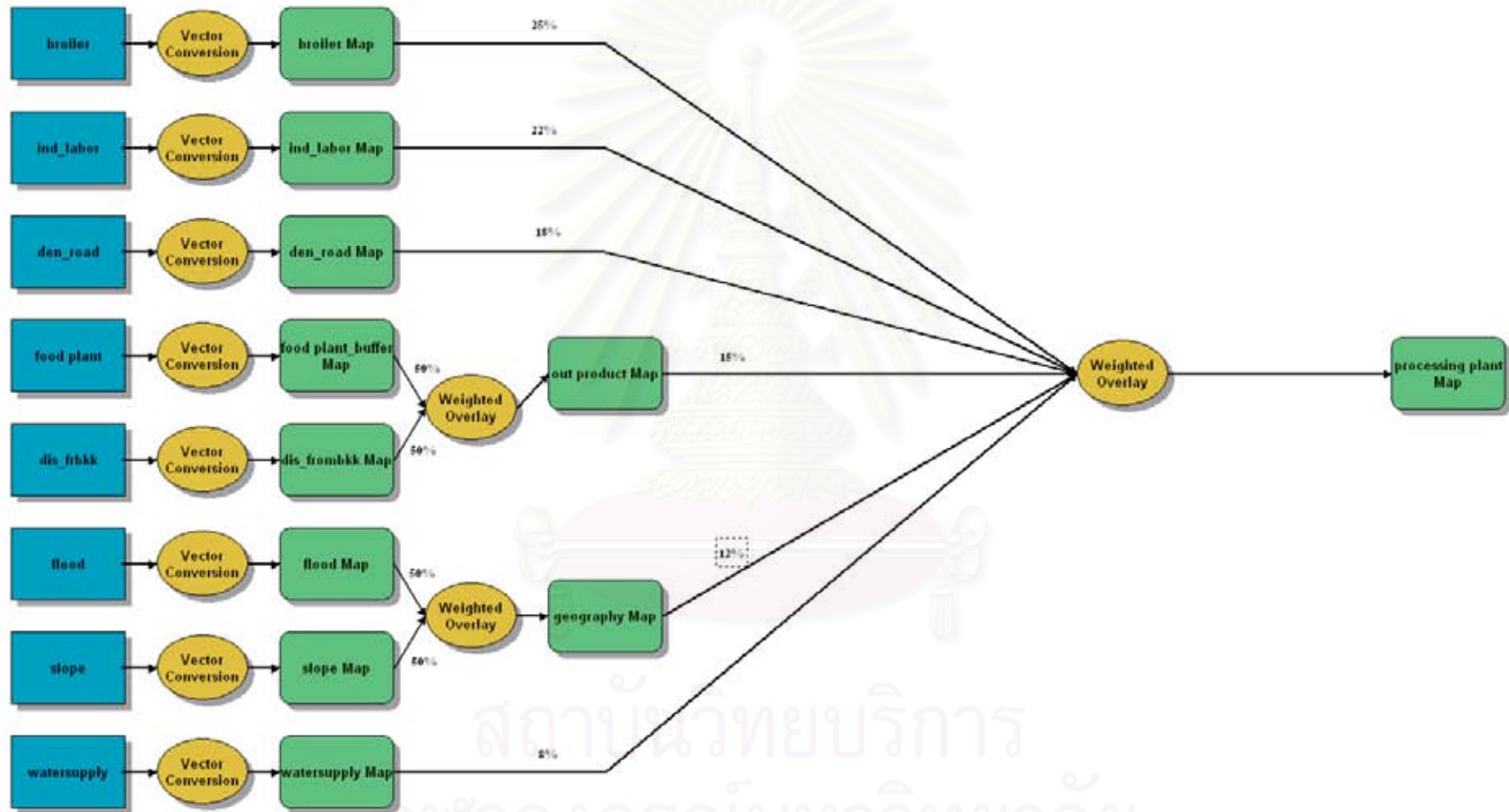

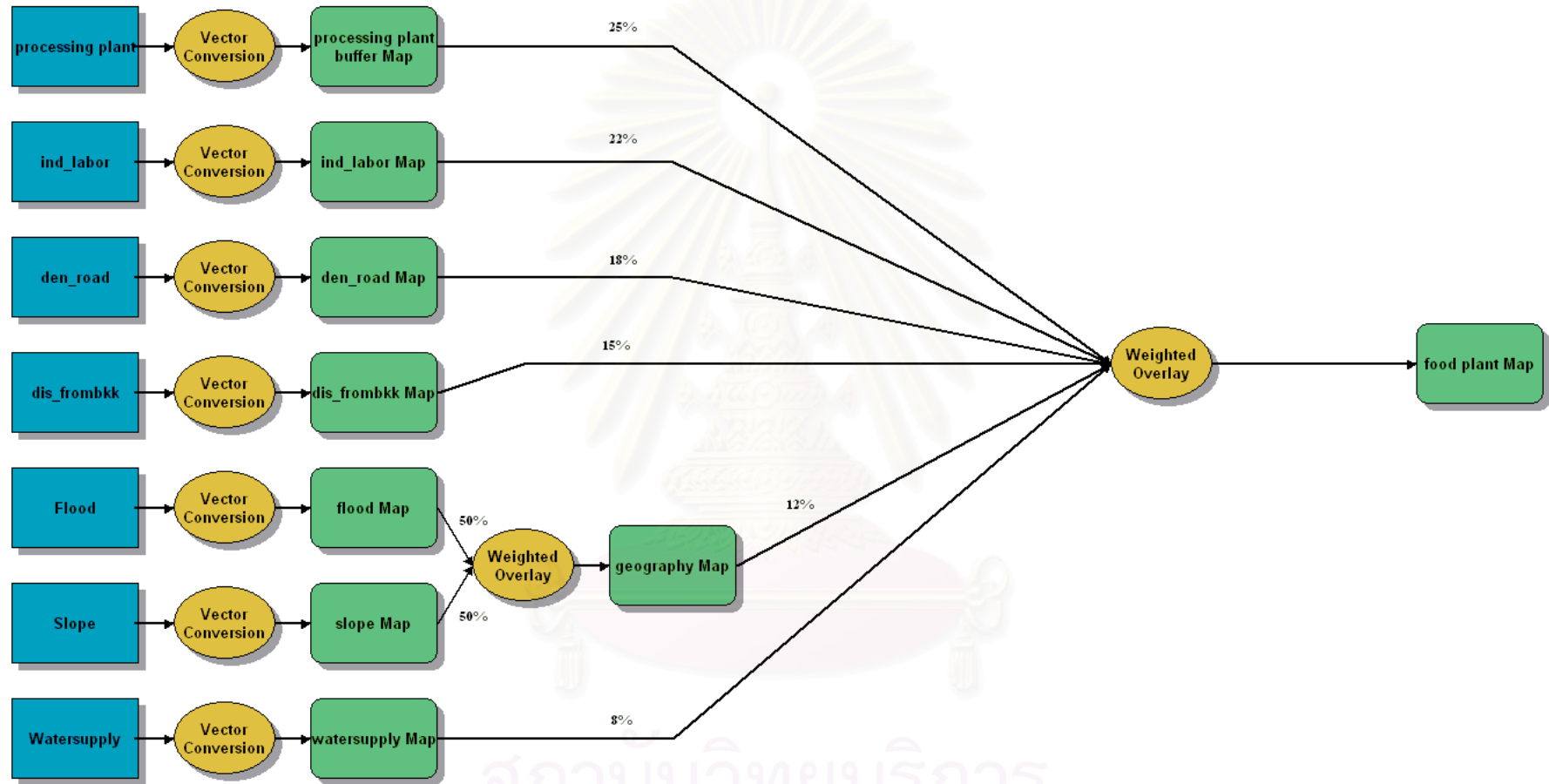
แผนภาพที่ 6.2 แสดงผังการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่โดย ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ

แผนภาพที่ 6.3 แสดงผังการวิเคราะห์หาค่าศักยภาพของพื้นที่โดย ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)

แผนภาพที่ 6.4 แสดงผังการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่โดย ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

แผนภาพที่ 6.5 แสดงผังการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่โดย ModelBuilder สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่

6.6 พื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในหัวข้อที่ผ่านมาจากการนำปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้านหลัก คือ ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ผลลัพธ์ที่ได้ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง และพื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย ตามลำดับ โดยอธิบายผลการวิเคราะห์ในแต่ละอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ดังนี้

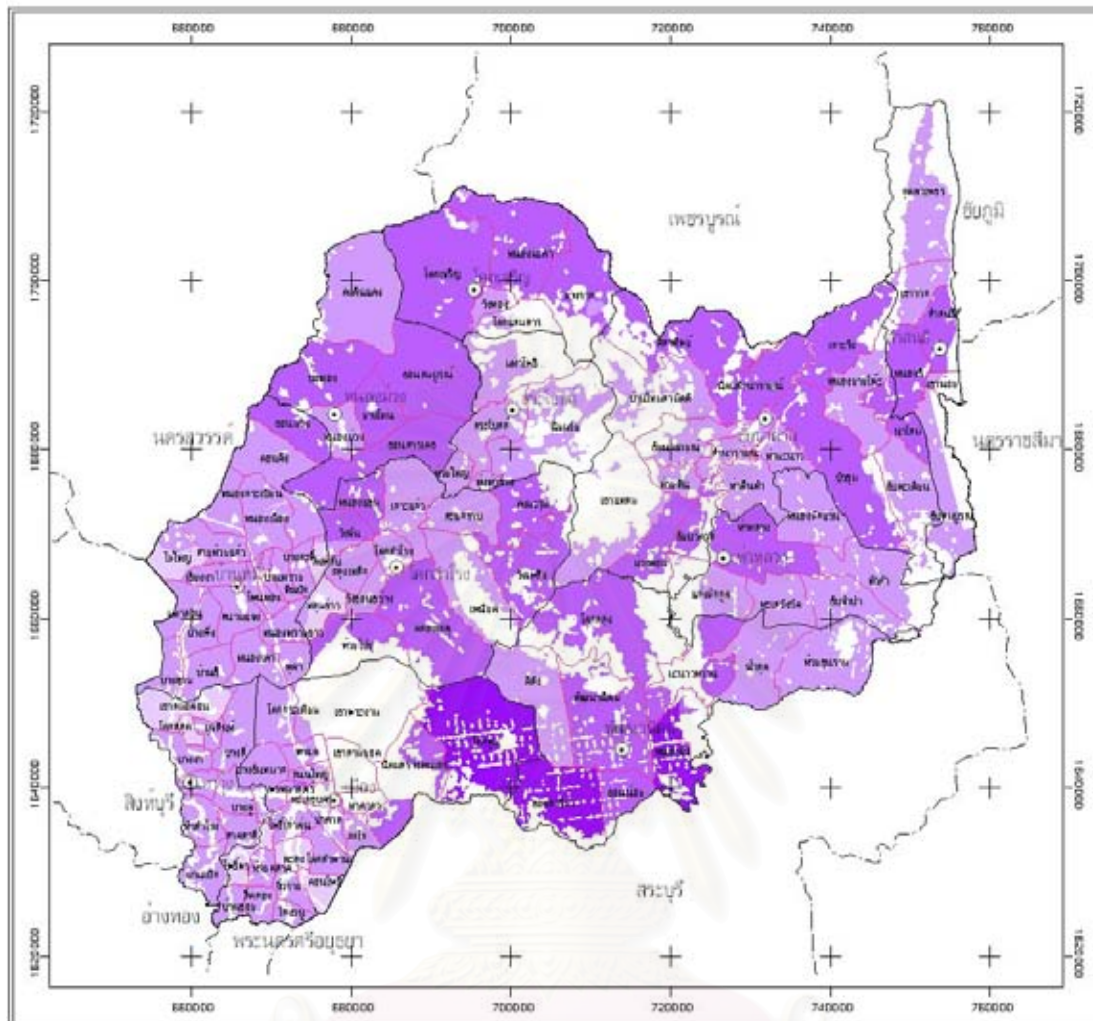
6.6.1 อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ (แสดงผังแผนที่ 6.11 และตาราง 6.16) พบว่า มีพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด เท่ากับ 3,027 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 121.08 ตร.กม.(75,675 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 1.93 ของพื้นที่ทั้งหมด อยู่บริเวณ ต.ช่องสาริกา และบางส่วนของต.หนองบัว อ.พัฒนานิคม พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมทางด้านภูมิประเทศ คือ มีความลาดชันต่ำ ไม่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวนมากซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ และเหตุผลทางด้านที่ตั้งคือ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ของจังหวัดสระบุรี ลพบุรี เพชรบูรณ์ นครราชสีมา และชัยภูมิที่ต่อเนื่องกัน และนอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวยังเป็นพื้นที่ที่มีความสะดวกในเรื่องโครงข่ายคมนาคม โดยการจัดสรรพื้นที่เป็นโครงข่ายแบบกริด เพื่อเป็นนิคมการเกษตรของจังหวัดลพบุรี มีถนนสายหลัก ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 เพื่อเชื่อมโยงไปยังเพชรบูรณ์ และสระบุรีแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญ

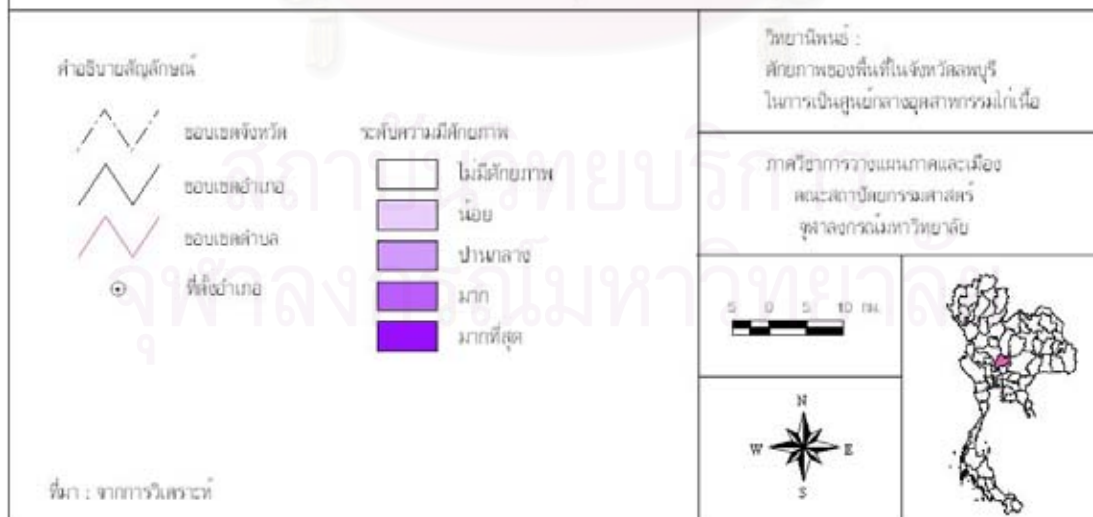
ตาราง 6.16 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ระดับความมีศักยภาพ	พื้นที่ (ตารางกริด)	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด	3,027	121.08	75,675.00	1.93
พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก	46,058	1,842.32	1,151,450.00	29.36
พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง	69,057	2,762.28	1,726,425.00	44.02
พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย	3,238	129.52	80,950.00	2.06
รวม	121,380	4,855.20	3,034,500.00	77.37
พื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ	35,511	1,420.44	887,775.00	22.63
จังหวัดลพบุรี	156,891	6,275.64	3,922,275.00	100.00

ที่มา : จากการศึกษา

แผนที่ 6.11 แสดงระดับความมีศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

และพื้นที่ที่มีศักยภาพมาก เท่ากับ 46,058 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 1,842.32 ตร.กม. (1,151,450 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 29.36 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด กระจายอยู่บริเวณอ.เมือง ในต.โคกตูม อ.พัฒนานิคมนต.พัฒนานิคม ต.ซอนน้อย และบางส่วนของต.โคกสลุงที่ไม่ใช่พื้นที่ป่าไม้และอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ที่มีศักยภาพมากในลักษณะใกล้เคียงกันประกอบด้วยพื้นที่บริเวณนี้มีการเลี้ยงไก่เนื้อในปริมาณสูงมาก นอกจากนี้ได้แก่ อ.หนองม่วง และ อ.โคกเจริญเกือบทั้งอำเภอยกเว้นบริเวณที่เป็นพื้นที่ป่าไม้ เป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับ อ.โคกสำโรง ในต.หนองแวม วังจั่น และเกาะแก้ว และพื้นที่บริเวณฝั่งตะวันออกทางตอนเหนือของจังหวัด คือบริเวณอ.ชัยบาดาล ท่าหลวง และลำสนธิ ในพื้นที่ ต. นิคมลำนารายณ์ สีลาทิพย์ เกาะรังบัวห่ม นาโสม ท่าหลวง หนองรี และลำสนธิ พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนใหญ่ซึ่งเชื่อมต่อกับพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แหล่งใหญ่ของประเทศ และมีการเลี้ยงไก่เนื้อในปริมาณสูง เพราะมีสภาพภูมิประเทศ สภาพดิน อากาศ เหมาะสมต่อการทำไร่ข้าวโพดอาหารสัตว์ และเลี้ยงไก่เนื้อ ความสะดวกในการเข้าถึงถนนมาก เนื่องจากมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 ผ่าน และเส้นทางย่อย ทางชนบท เชื่อมต่อเป็นโครงข่าย

พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางจากการวิเคราะห์ มีเท่ากับ 69,057 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 2,762.28 ตร.กม.(1,726,425 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 44.02 ของพื้นที่ทั้งหมด และพื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย เท่ากับ 3,238 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 129.52 ตร.กม.(80,950 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 2.06 พื้นที่ดังกล่าวนี้อยู่บริเวณ อ.เมือง อ.ท่าม่วง และอ.บ้านหมี่ และบางส่วนของอ.โคกสำโรง เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ลุ่ม มีความเสี่ยงน้ำท่วม และเป็นพื้นที่นาข้าวที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางบริเวณจังหวัดอ่างทอง อยุธยา นครสวรรค์และสิงห์บุรี ไม่เหมาะสมสำหรับโรงงานอาหารสัตว์ เนื่องจากไม่ใกล้หรืออยู่ในแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญ และไม่มีการเลี้ยงไก่เนื้อสำหรับส่งผลผลิตได้ในปริมาณที่มากนัก และนอกจากนี้ยังได้แก่พื้นที่บริเวณทางด้านตะวันออกของจังหวัดในอ.ท่าหลวง และอ.พัฒนานิคม ในต.น้ำสุค และห้วยขุนราม พื้นที่นี้ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อย และเป็นพื้นที่ที่ถูกกั้นจากบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพมากด้วยพื้นที่อ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อที่ไม่มาก

ปัจจุบันจังหวัดลพบุรี มีโรงงานอาหารสัตว์ ทั้งสิ้น อยู่ 6 โรงงาน อยู่บริเวณอ.พัฒนานิคม และอำเภอชัยบาดาล และจากการวิเคราะห์เห็นว่าพื้นที่ที่มีตั้ง โรงงานอาหารสัตว์อยู่นั้นเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากถึงมากที่สุด และพบว่าพื้นที่ที่ที่น่าสนใจอีกพื้นที่ คือบริเวณ อ.หนองม่วง ต่อเนื่องกับบางส่วนของอ.โคกสำโรง และต่อเนื่องกับอ.โคกเจริญ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากตามเหตุผลที่ได้กล่าวไปแล้ว

6.6.2 อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ

อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ มีโครงสร้างของอุตสาหกรรมแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ และส่วนที่เป็นโรงฟักไข่ ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมา ทั้งสองส่วนจะตั้งอยู่บนพื้นที่ที่ใกล้เคียงกัน หรืออยู่ในบริเวณเดียวกัน การเลี้ยงไก่พันธุ์จะดำเนินการในลักษณะเป็นอุตสาหกรรม มากกว่าเป็นการทำฟาร์มปศุสัตว์ทั่วไป เนื่องจากจำเป็นต้องมีการควบคุม และวางแผนการผลิตที่เป็นจำนวนที่ค่อนข้างแน่นอน ดังนั้นการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อจะวิเคราะห์ตามลักษณะดังกล่าวของอุตสาหกรรม คือ ทั้ง 2 ส่วนของการผลิตจะอยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน

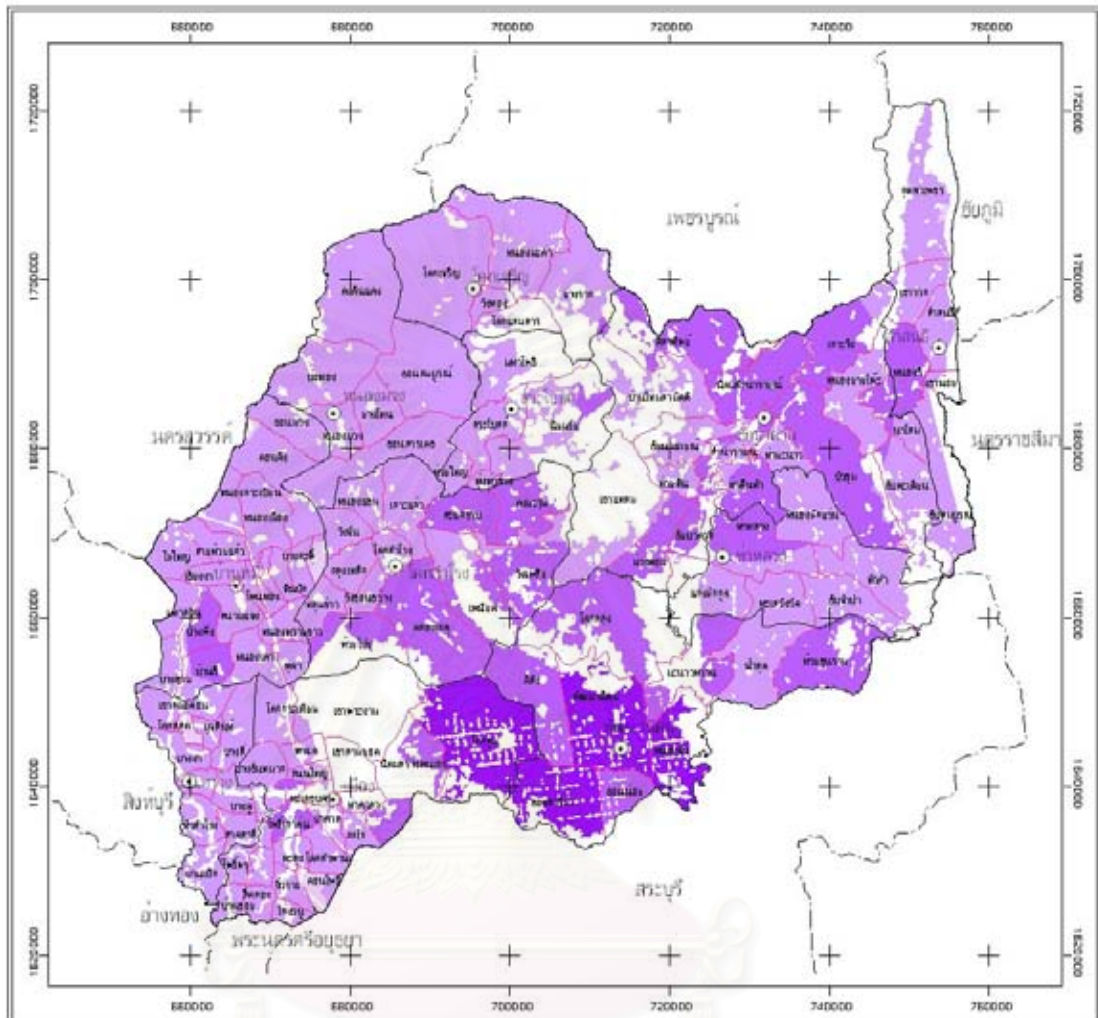
ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ (แสดงดังแผนที่ 6.12 และตาราง 6.17) พบว่า มีพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด เท่ากับ 6,297 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 251.88 ตร.กม.(157,425 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 4.01 ของพื้นที่ทั้งหมด อยู่บริเวณ ต.พัฒนานิคม หนองบัว และช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีความเหมาะสมทั้งในด้านสภาพภูมิประเทศ คือมีความลาดชันไม่มาก ไม่มีความเสี่ยงเรื่องน้ำท่วมเพราะระบายน้ำดี และอยู่ในที่สูงพอสมควร และเป็นพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อก่อนหน้าคืออุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และตามหลังคือฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ที่มีโครงข่ายคมนาคมสมบูรณ์ดีมาก สามารถเชื่อมต่อไปยังจังหวัดต่างๆ รอบข้างได้ และยังเป็นพื้นที่ที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร อีกด้วย

ตาราง 6.17 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ

ระดับความมีศักยภาพ	พื้นที่ (ตารางกริด)	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด	6,297	251.88	157,425.00	4.01
พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก	35,818	1,432.72	895,450.00	22.82
พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง	77,493	3,099.72	1,937,325.00	49.37
พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย	1,829	73.16	45,725.00	1.17
รวม	121,437	4,857.48	3,035,925.00	77.37
พื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ	35,511	1,420.44	887,775.00	22.63
จังหวัดลพบุรี	156,948	6,277.92	3,923,700.00	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

สำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดสำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อเท่ากับ 35,818 ตารางกริด เป็นพื้นที่ 1,432.72 ตร.กม. (895,450 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 22.82 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด อยู่ในบริเวณ ต.โคกตูม อ.เมือง ต.ชนนน้อย ดิลัง และโคกสูง อ.พัฒนานิคม ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด จึงมีศักยภาพในเหตุผลคล้ายกัน และบริเวณ อ.ท่าหลวงในต.ท่าหลวง ต่อเนื่องไปยังอ.ชัยบาดาล ในต.ท่าดินดำ นิคมถ่านทรายบัวชุม เกาะรัง ในเหตุผลที่คล้ายกับพื้นที่

แผนที่ 6.12 แสดงระดับความมีศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ

คำอธิบายสัญลักษณ์

- ขอบเขตจังหวัด
- ขอบเขตอำเภอ
- ขอบเขตตำบล
- ที่ตั้งอำเภอ

ระดับความมีศักยภาพ

- ไม่มีศักยภาพ
- น้อย
- ปานกลาง
- มาก
- มากที่สุด

วิทยานิพนธ์ :
ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรี
ในการเป็นศูนย์ผลิตลูกไก่เนื้อ

ภาคีวิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : จากการบินสำรวจ

ที่มีศักยภาพมากที่สุด คือ บริเวณดังกล่าวมีการกระจุกตัว หรือมีการผลิตที่มีปริมาณมาก ในอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อทั้งก่อนหน้า และตามหลัง และเป็นพื้นที่ที่สามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่จังหวัดข้างเคียง พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด และกรุงเทพมหานครได้โดยสะดวก เนื่องจากมีถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 เป็นเส้นทางหลัก และถนนสายย่อยต่างๆ มากมาย

และพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางจากการวิเคราะห์ มีเท่ากับ 77,493 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณเท่ากับ 3,099.72 ตร.กม. (1,937,325 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 49.37 ของพื้นที่ทั้งหมด และพื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย เท่ากับ 1,829 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 73.16 ตร.กม.(45,735 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 1.17 พื้นที่ดังกล่าวนี้อยู่บริเวณทางด้านตะวันตกของจังหวัดลพบุรีซึ่งได้แก่ อ.เมือง อ.ท่าม่วง และอ.บ้านหมี่ และบางส่วนของอ.โคกสำโรง อ.หนองม่วง อ.โคกเจริญ และพื้นที่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดลพบุรี ได้แก่บริเวณอ.ท่าหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ถูกกั้นโดยอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่เหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

จังหวัดลพบุรีมีโรงฟักไข่ที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจรทั้งสิ้น 3 โรงงานอยู่ในต.โคกสูง อ.พัฒนานิคม ต.ชัยบาดาล และศิลาทิพย์ อ.ชัยบาดาล และฟาร์มเลี้ยงไก่พันธุ์มีปริมาณการเลี้ยงมากในบริเวณดังกล่าวด้วย จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ พบว่าพื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมาก สำหรับในพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด ไม่มีอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อตั้งอยู่เลย แต่อย่างไรก็ดีพื้นที่ทั้งสองก็เป็นพื้นที่ต่อเนื่องกัน โดยมีเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 และทางหลวงหมายเลข2340 3333 3017เชื่อมต่อกันอยู่แล้ว และเมื่อพิจารณาในด้านอุตสาหกรรมที่อยู่ก่อนหน้า คืออุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ซึ่งหากมีการตั้งขึ้นที่พื้นที่บริเวณอ.หนองม่วง อ.โคกเจริญ และบางส่วนของอ.โคกสำโรงตามที่กล่าวแล้ว ในหัวข้อที่ผ่านมา อาจทำให้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากสำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อได้ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีความพร้อมในด้านอื่นทั้งกายภาพและสังคม โดยเฉพาะด้านแหล่งรองรับผลผลิต คือฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงในบริเวณดังกล่าวมากพอสมควร

6.6.3 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) (แสดงผังแผนที่ 6.13 และตาราง 6.18) พบว่า มีพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด เท่ากับ 2,990 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 119.60 ตร.กม.(74,750 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 1.91 ของพื้นที่ทั้งหมด อยู่บริเวณในพื้นที่บางส่วนของต.โคกตูม อ.เมือง และต.ช่องสาริกา และหนองบัว อ.พัฒนานิคม พื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด เนื่องจาก เป็นพื้นที่หรือใกล้กับพื้นที่ที่มีการกระจุกตัว หรือมีการผลิตในปริมาณที่สูงมากในอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการเลี้ยงไก่เนื้อ ได้แก่ อุตสาหกรรม

อาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ซึ่งค่าน้ำหนักในปัจจุบันนี้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เป็นอันดับที่อยู่ต้นๆ ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง และจากสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อในปริมาณมาก ประกอบกับ เป็นพื้นที่ที่มีความสะดวกในด้านการคมนาคมซึ่งมีระดับความหนาแน่นของถนนในระดับที่สูง

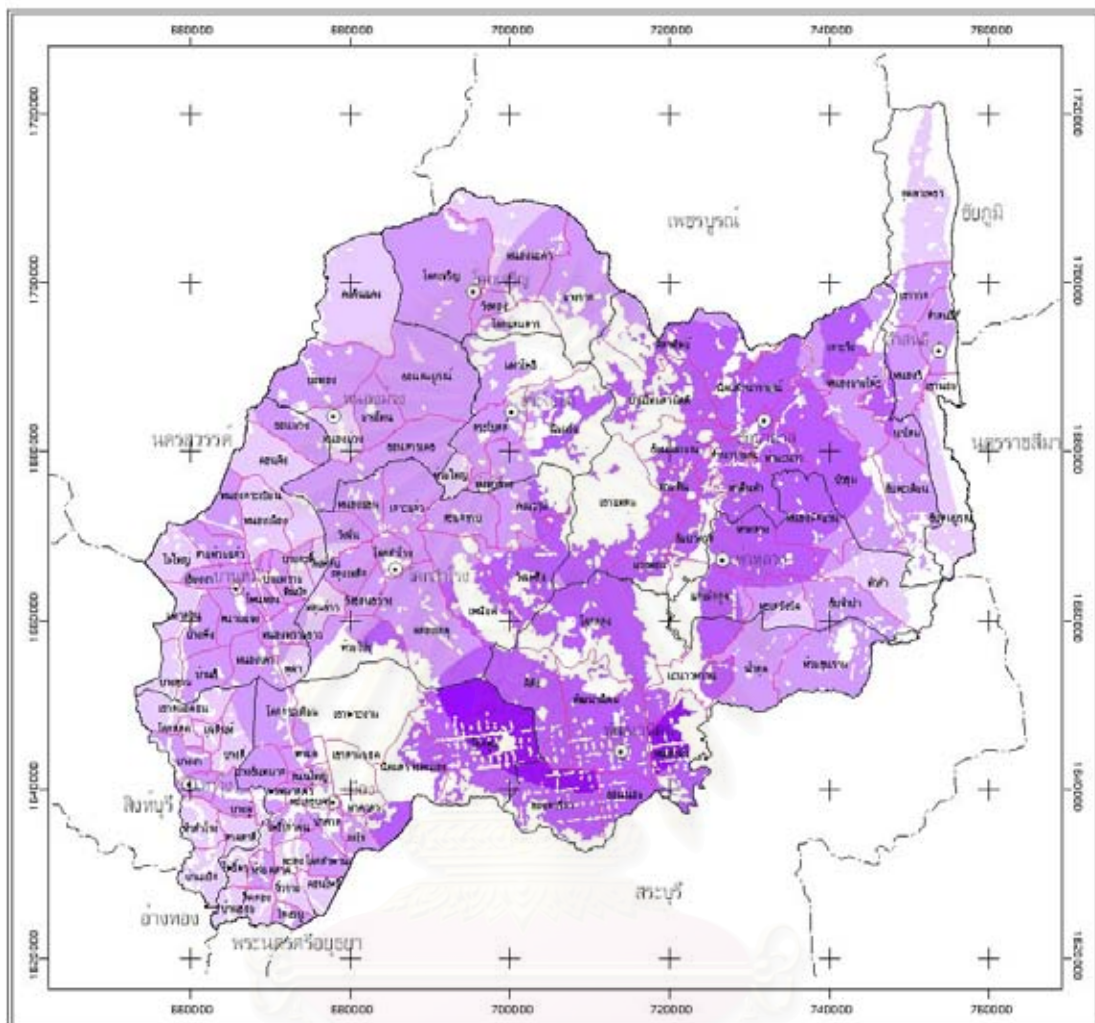
ตาราง 6.18 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)

ระดับความมีศักยภาพ	พื้นที่ (ตารางกริด)	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด	2,990	119.60	74,750.00	1.91
พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก	42,171	1,686.84	1,054,275.00	26.88
พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง	54,666	2,186.64	1,366,650.00	34.84
พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย	21,553	862.12	538,825.00	13.74
รวม	121,380	4,855.20	3,034,500.00	77.37
พื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ	35,511	1,420.44	887,775.00	22.63
จังหวัดชลบุรี	156,891	6,275.64	3,922,275.00	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

สำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพมากสำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) มีเท่ากับ 42,171 ตารางกริด เป็นพื้นที่โดยประมาณ 1,686.84 ตร.กม. (1,054,275 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 26.88 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยพื้นที่ที่มีศักยภาพมาก พบว่าเป็นพื้นที่ที่ต่อเนื่องเป็นผืนเดียวกันกับบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด คือบริเวณ อ.พัฒนานิคมด้านฝั่งซ้ายของอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ต่อเนื่องไปยังต.โคกตูม อ.เมือง ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับอ.พัฒนานิคม และต่อเนื่องตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 ไปยังอ.ชัยบาดาล เกือบทั้งอำเภอ และบางส่วนของอ.ท่าหลวง ขึ้นไปจนถึงพื้นที่ที่เชื่อมต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์ เหตุผลที่พื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากถึงมากที่สุดเนื่องจากเป็นบริเวณที่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ ทั้งก่อนหน้า และต่อหลัง ดังที่ได้อธิบายแล้ว ประกอบกับสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสม และระบบการเชื่อมต่อของพื้นที่โดยโครงข่ายคมนาคมที่ดี สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้มากที่สุด และสามารถเชื่อมต่อไปยังพื้นที่ที่เกี่ยวข้องที่สำคัญได้เป็นต้นว่า จังหวัดเพชรบูรณ์ นครราชสีมา สระบุรี และกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อขนาดใหญ่ไม่ว่าจะเป็นในแง่แหล่งวัตถุดิบ และแหล่งรองรับผลผลิตที่สำคัญ และนอกจากนี้พื้นที่ที่มีศักยภาพมากถึงมากที่สุดเหล่านี้ ยังมีความพร้อมมากสำหรับด้านการบริการการศึกษา และการบริการทางด้านธนาคาร ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมต่อการประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ

และสำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางจากการวิเคราะห์ มีเท่ากับ 54,666 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณเท่ากับ 2,186.64 ตร.กม. (1,366,650 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 34.84 ของพื้นที่ทั้งหมด

แผนที่ 6.13 แสดงระดับความมึ่ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมความเสี่ยงโก่งเนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงโก่งเนื้อ)

และพื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย เท่ากับ 21,553 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 862.12 ตร.กม.(538,825 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 13.74 พื้นที่ดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณทางด้านตะวันตกของพื้นที่จังหวัด ลพบุรี ได้แก่ บริเวณอ.เมือง อ.บ้านหมี่ อ.ท่าม่วง ในพื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ลุ่ม ส่วนใหญ่เกือบทั้งพื้นที่ จะเป็นพื้นที่นาข้าว ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อทั้งในด้านสภาพภูมิประเทศที่เป็นที่ ลุ่ม มีปัญหาเสี่ยงภัยน้ำท่วม แม้จะมีเกษตรกรอยู่มากบางพื้นที่แต่ก็เป็นชาวนาเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ สำหรับพื้นที่บริเวณอ.หนองม่วง โลกเจริญ และบางส่วนของอ.โคกสำโรง ซึ่งจากการวิเคราะห์พบ ว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางถึงน้อยสำหรับอุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้าง ไกลจากอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการเลี้ยงไก่เนื้อ ซึ่งกระจุกตัวบริเวณอ.พัฒนานิคม และชัยบาดาล

จากการศึกษาที่ตั้งและการกระจายตัวในอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อที่ผ่านมา พบว่า อำเภอที่มีการเลี้ยงไก่เนื้อในปริมาณมากถึงสูงมาก ได้แก่ อ.พัฒนานิคม ต.ศิลาทิพย์ ต.นิคมลำ นารายณ์ อ.ชัยบาดาล ต.โคกตูม อ.เมือง ต.ดงมะรุม อ.โคกสำโรง ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ที่อยู่ใน พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดสำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อจากการศึกษา สำหรับพื้นที่ บริเวณต.ท่ามะนาว ท่าดินดำ บัวชุม หนองยายโธ่และเกาะรังในอ.ชัยบาดาล และบริเวณต.ท่า หลวง หนองผักแว่น และแก่งผักกูด ซึ่งได้วิเคราะห์ว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมาก ในปัจจุบันกลับมี ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อที่ไม่มากนัก และสำหรับบริเวณ อ.หนองม่วง ต่อเนื่องกับอ.โคกสำโรงฝั่ง ตะวันตกและต่อเนื่องไปอ.โลกเจริญ ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางถึง น้อย กลับมีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วทั้งพื้นที่ แม้ไม่มากเท่าบริเวณ อ.พัฒนานิคม และนับว่ามีปริมาณมาก ฟาร์มเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นฟาร์มขนาดกลางถึงใหญ่ และเป็น ฟาร์มที่มีสัญญาผูกพัน (ฟาร์มลูกแล้ว)

6.6.4 อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ (แสดง ดังแผนที่ 6.14 และตาราง 6.19) พบว่า มีพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด เท่ากับ 7,025 ตารางกริด เป็น พื้นที่ประมาณ 281 ตร.กม.(175,625 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 4.48 ของพื้นที่ทั้งหมด และสำหรับพื้นที่ที่มี ศักยภาพมากสำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ มีเท่ากับ 16,636 ตารางกริด เป็นพื้นที่โดย ประมาณ 665.44 ตร.กม. (415,900 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 10.60 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด อยู่ในพื้นที่ อ.พัฒนานิคม ในบริเวณต.พัฒนานิคม โลกสูง และหนองบัว ช่องสาริกา ขอนน้อย และบางส่วนของ มะนาวหวานที่ไม่ใช่พื้นที่อ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ในพื้นที่ต.โคกตูม อ.เมือง ซึ่งเป็นเขตต่อเนื่องกับ อ.พัฒนานิคม และในบริเวณอ.ชัยบาดาล ในต.ลำนารายณ์ นิคมลำนารายณ์ และบัวชุม พื้นที่ดังกล่าวนี้ล้วนเป็นพื้นที่ที่มีการเลี้ยงไก่เนื้อซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญของอุตสาหกรรม ในปริมาณสูงมาก และโดยเฉพาะพื้นที่บริเวณอ.พัฒนานิคม และต.โคกตูม เป็นพื้นที่ที่ได้รับ

การพัฒนาเพื่อจัดสรรเป็นพื้นที่นิคมการเกษตร จึงมีระบบโครงข่ายการคมนาคมที่ค่อนข้างสมบูรณ์ และมีทางสายหลัก และทางสายย่อย คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3333 3017 เป็นต้น ทำให้สามารถเชื่อมโยงเข้าถึงพื้นที่ได้สะดวกและเชื่อมโยงกับจังหวัดข้างเคียง ได้โดยสะดวกเช่นกัน และประกอบด้วยมีระยะทางที่ไม่ห่างจากกรุงเทพมหานครมากนัก

ตาราง 6.19 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

ระดับความมีศักยภาพ	พื้นที่ (ตารางกริด)	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด	7,025	281.00	175,625.00	4.48
พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก	16,636	665.44	415,900.00	10.60
พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง	88,069	3,522.76	2,201,725.00	56.13
พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย	9,650	386.00	241,250.00	6.15
รวม	121,380	4,855.20	3,034,500.00	77.37
พื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ	35,511	1,420.44	887,775.00	22.63
จังหวัดลพบุรี	156,891	6,275.64	3,922,275.00	100.00

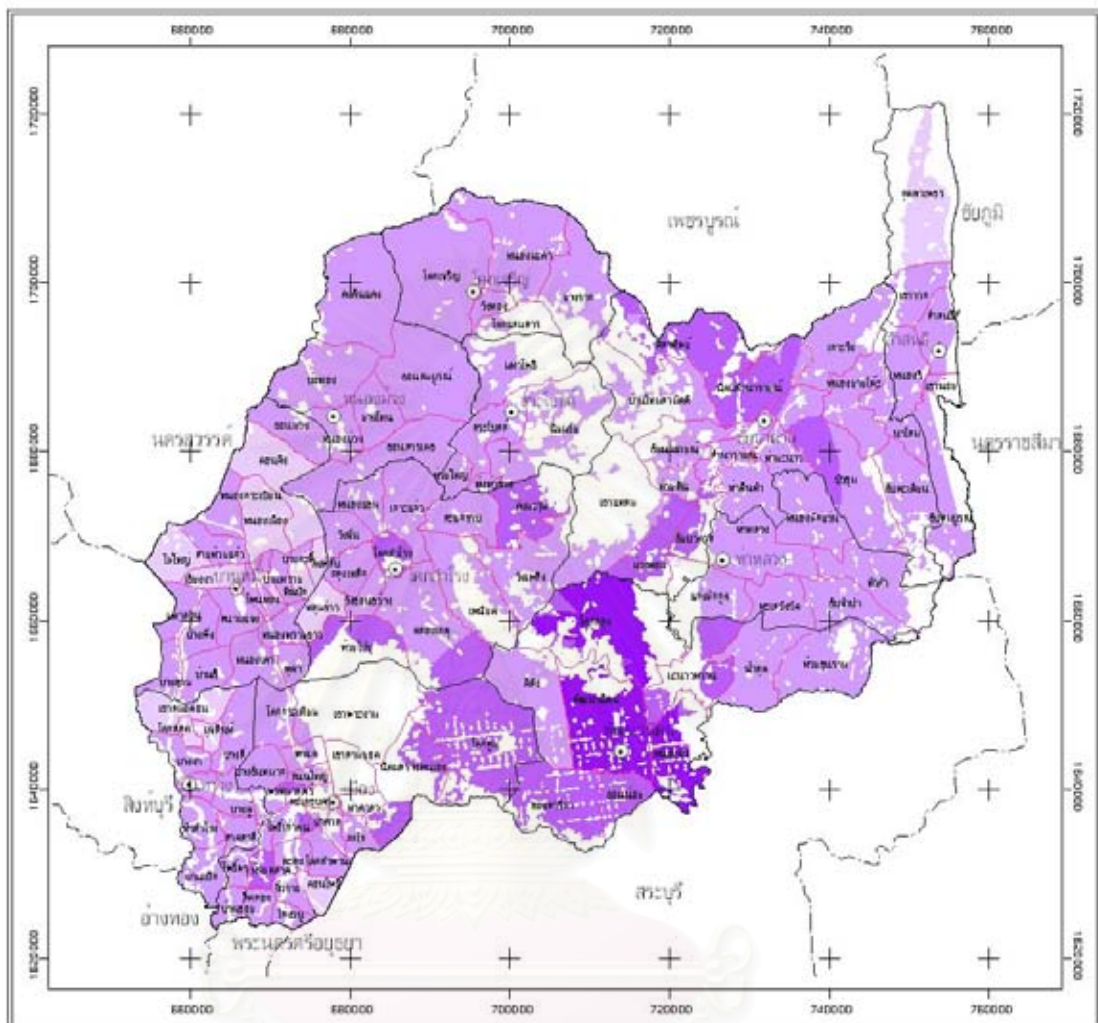
ที่มา: จากการศึกษา

และสำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางจากการวิเคราะห์ มีเท่ากับ 88,069 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณเท่ากับ 3,522.76 ตร.กม. (2,201,725 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 56.13 ของพื้นที่ทั้งหมด และพื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย เท่ากับ 9,650 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 386 ตร.กม.(241,250 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 6.15 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด พื้นที่ดังกล่าวนี้กระจายอยู่ทั่วทั้งจังหวัด ได้แก่ อ.เมือง ท่า วุ้ง บ้านหมี่ โคกสำโรง หนองม่วง โคกเจริญ ท่าหลวง ลำสนธิ และบางส่วนของอำเภอชัยบาดาล

โรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ในจังหวัดลพบุรีมีลักษณะเป็นโรงงานขนาดใหญ่มีเงินลงทุนสูง กำลังการผลิตสูง ต้องการไก่เนื้อเพื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตประมาณ 78 ล้านตัวต่อปี ซึ่งโรงงานนี้ตั้งอยู่ที่ อ.พัฒนานิคม และอ.ชัยบาดาล บนถนนสายหลักทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดตามการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้

6.6.5 อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ (แสดงดังแผนที่ 6.15 และตาราง 6.20) พบว่า มีพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด เท่ากับ 9,747 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 389.88 ตร.กม.(243,675 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 6.21 ของพื้นที่ทั้งหมด และสำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพมาก มีเท่ากับ 31,093 ตารางกริด เป็นพื้นที่โดยประมาณ 1,243.72 ตร.กม. (777,325 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 19.82 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด คือบริเวณ อ.พัฒนานิคม ในต.ช่องสาริกา ชอนน้อย พัฒนานิคม หนองบัว และคิลัง และต.โคกตูมในอ.เมือง พื้นที่

แผนที่ 6.14 แสดงระดับความมีศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมหมากและชาทะเลเหนือ

เหล่านี้เกือบทั้งหมดเป็นพื้นที่อยู่ในรัศมี 20 กิโลเมตรจากโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ที่ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม และพื้นที่อ.ชัยบาดาล ในบริเวณที่อยู่ในรัศมี 20 กิโลเมตรจากโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ที่ต.ห้วยหิน อ.ชัยบาดาล เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบเป็นปัจจัยที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดซึ่งหมายถึงมีความสำคัญมากที่สุดในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวยังมีความเหมาะสมในด้านระบบโครงข่ายคมนาคม การเชื่อมต่อ และระยะทางที่ไม่ห่างจากกรุงเทพฯมากนัก ประกอบกับความเหมาะสมทางด้านภูมิประเทศ ในลักษณะเดียวกันกับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

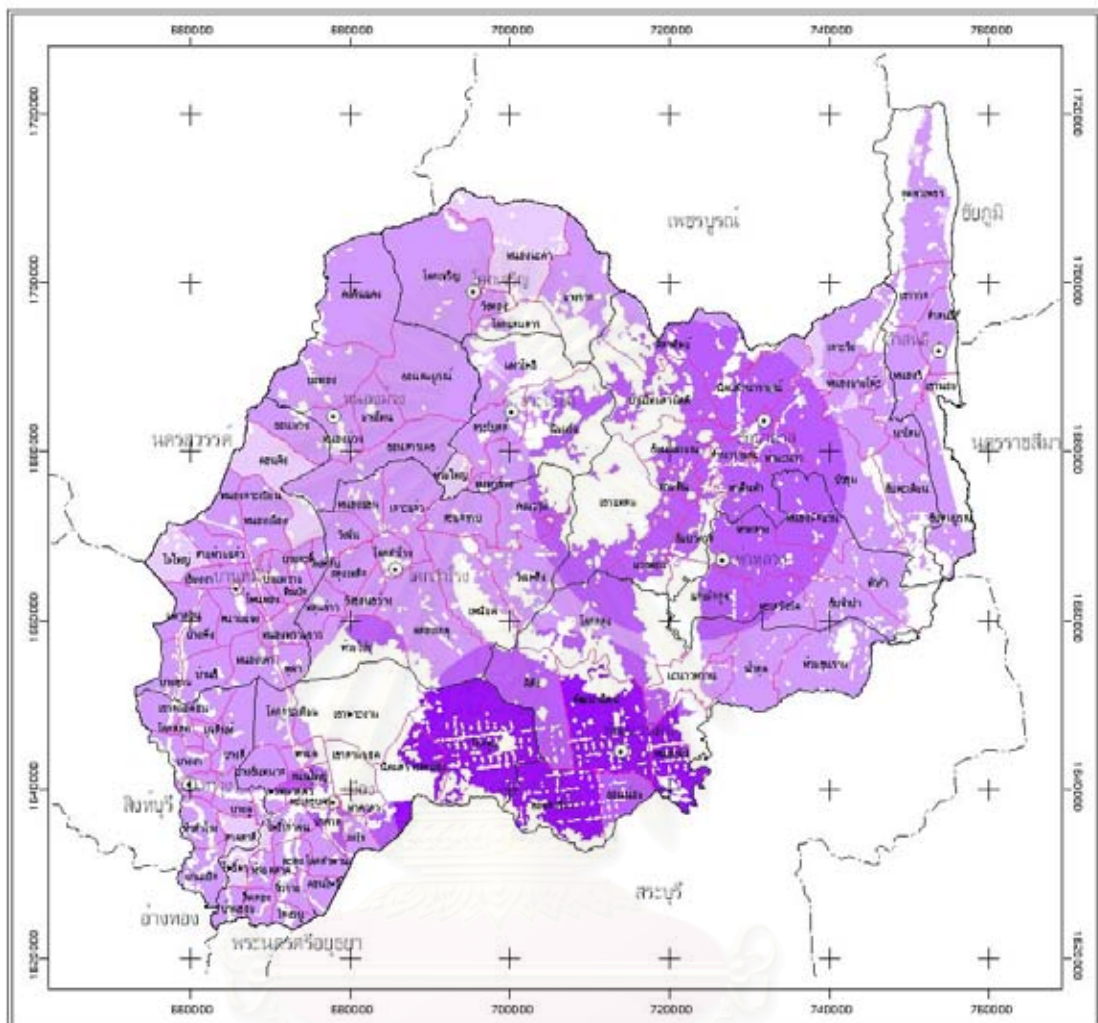
ตาราง 6.20 แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่

ระดับความมีศักยภาพ	พื้นที่ (ตารางกริด)	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด	9,747	389.88	243,675.00	6.21
พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก	31,093	1,243.72	777,325.00	19.82
พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง	73,432	2,937.28	1,835,800.00	46.80
พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย	7,108	284.32	177,700.00	4.53
รวม	121,380	4,855.20	3,034,500.00	77.37
พื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ	35,511	1,420.44	887,775.00	22.63
จังหวัดลพบุรี	156,891	6,275.64	3,922,275.00	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางจากการวิเคราะห์ มีเท่ากับ 73,432 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณเท่ากับ 2,937.28 ตร.กม. (1,835,800 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 46.80 ของพื้นที่ทั้งหมด และพื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย เท่ากับ 7,108 ตารางกริด เป็นพื้นที่ประมาณ 284.32 ตร.กม.(177,700 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 4.53 ของพื้นที่ทั้งหมด กระจายอยู่ในพื้นที่เกือบทั้งจังหวัดเช่นเดียวกันกับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ในจังหวัดลพบุรีมีลักษณะเป็นโรงงานขนาดใหญ่มีเงินลงทุนสูง กำลังการผลิตสูง การลงทุนในอุตสาหกรรมนี้จะเป็นการลงทุนที่ต่อเนื่องกันจากอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่โดยการเป็นกลุ่มบริษัทในเครือเดียวกัน ดังนั้นเพื่อการควบคุมต้นทุนและการขนย้ายวัตถุดิบ โรงงานแปรรูปมักตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรืออยู่ในบริเวณเดียวกันกับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ซึ่งในจังหวัดลพบุรีมีโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ 3 โรงงาน ตั้งอยู่ที่ อ.พัฒนานิคม และอ.ชัยบาดาล ในพื้นที่ตำบลเดียวกันกับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ที่เป็นบริษัทในเครือเดียวกัน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดตามการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้

แผนที่ 6.15 แสดงระดับความมีศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่

6.7 สรุปพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

หลังจากที่ได้ผลการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในระดับต่างๆ ของอุตสาหกรรมต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่ผ่านมาทั้งหมด สามารถแบ่งกลุ่มของพื้นที่ออกได้เป็น 5 พื้นที่ ได้แก่

1. พื้นที่บริเวณที่ 1

พื้นที่บริเวณนี้ได้แก่ พื้นที่บริเวณอ.พัฒนานิคม ในบริเวณ ต.ช่องสาริกา ต.พัฒนานิคม ต.หนองบัว ต.โคกสูง และต.ชอนน้อย และในพื้นที่ต่อเนื่องคือ ต.โคกตูมในอ.เมือง ซึ่งมีเขตติดต่อต่อเนื่องกับอ.พัฒนานิคม พบว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดในทุกอุตสาหกรรม กลุ่มพื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อทั้งในด้านสภาพภูมิประเทศซึ่งมีความลาดชันไม่สูงมากนัก และไม่มีความเสี่ยงภัยน้ำท่วม ด้านระบบโครงข่ายคมนาคมที่ค่อนข้างสมบูรณ์มีทางหลวงสายหลัก สายย่อย ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3333 3017 และเส้นทางสายชนบทต่างๆ และพื้นที่บริเวณนี้ยังเป็นพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อจัดสรรในลักษณะเป็นนิคมเกษตรกรรม โครงข่ายถนนเป็นแบบกริดซึ่งสามารถทำให้การเข้าถึงพื้นที่เป็นไปได้โดยสะดวก และสามารถเชื่อมโยงพื้นที่กับพื้นที่จังหวัดข้างเคียงเช่น สระบุรี เพชรบูรณ์ และกรุงเทพมหานครได้โดยสะดวก ด้านแรงงานที่สนับสนุนในพื้นที่นี้ก็มีแรงงานอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งภาคเกษตรและแรงงานภาคอุตสาหกรรม ประกอบกับปัจจัยที่สนับสนุนซึ่งได้แก่ ปัจจัยเรื่องการศึกษาและแหล่งความรู้สำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อ และการบริการทางการเงินและธนาคาร และสุดท้ายที่สำคัญคือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ พื้นที่ดังกล่าวนี้เป็นพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวหรือมีปริมาณการผลิตที่สูงมาก ในทุกอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมไก่เนื้อกระจุกตัวอยู่ และพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดอาหารสัตว์ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญตั้งต้นของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในสัดส่วนที่สูง มีเพียงปัจจัยทางด้านสาธารณสุขโลก ซึ่งได้นำการบริการน้ำประปามาพิจารณา พื้นที่นี้ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากน้ำประปา อุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะเจอน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เอง

2. พื้นที่บริเวณที่ 2

พื้นที่บริเวณนี้ได้แก่ บริเวณ อ.ชัยบาดาล ในต.นิคมถ่านารายณ์ ต.บัวชุม ต.เกาะรัง ต.ศิลาทิพย์ ต.ห้วยหิน และตำบลต่างๆ ในอ.ชัยบาดาล และต.ท่าหลวง และต.หนองผักแว่น อ.ท่าหลวง หรือตำบลต่างๆตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากในทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ในลักษณะเหตุผลคล้ายกับพื้นที่บริเวณ อ.พัฒนานิคม เพียงแต่มีระยะทางที่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากกว่า แต่ก็ใกล้กับพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ที่บริเวณจังหวัดเพชรบูรณ์และชัยภูมิมากกว่า และอยู่บนเส้นทางสายหลักที่เชื่อมต่อกัน

3. พื้นที่บริเวณที่ 3

พื้นที่บริเวณนี้ ได้แก่ พื้นที่บริเวณ อ.หนองม่วง โลกเจริญ บางส่วนของอ.โคกสำโรง และอ.สระโบสถ์ และพื้นที่ฝั่งตะวันออกของจังหวัดลพบุรีบริเวณ ต.นาโสม ต.หนองยายโตะ อ.ชัยบาดาล และบริเวณอ.ลำสนธิ พื้นที่ทั้ง 2 บริเวณเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เนื่องจากเป็นแหล่งพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดอาหารสัตว์ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในสัดส่วนที่สูง และมีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อที่มากพอสมควร เพียงแต่ลักษณะฟาร์มไม่ใช่เป็นฟาร์มขนาดใหญ่มากของเครือข่ายในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ แต่เป็นฟาร์มขนาดกลางถึงใหญ่ที่มีสัญญาผูกพันกับบริษัท (Contract Farming) แต่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางสำหรับอุตสาหกรรมอื่นๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ทั้งนี้เนื่องมาจากค่อนข้างห่างไกลกับอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องและระบบโครงข่ายคมนาคมที่ไม่สมบูรณ์เท่ากับบริเวณอ.พัฒนานิคม และอ.ชัยบาดาล

4. พื้นที่บริเวณที่ 4

พื้นที่บริเวณนี้ ได้แก่ พื้นที่บริเวณด้านตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดลพบุรี บริเวณ อ.เมือง ท่าเรือ บ้านหมี่ และบางส่วนของอ.โคกสำโรง พื้นที่บริเวณนี้มีศักยภาพปานกลางจนถึงน้อยในทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่ราบลุ่มที่ต่อเนื่องกันของบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางบริเวณจังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา และนครสวรรค์ ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่นาข้าว ที่ราบลุ่มพื้นที่ค่อนข้างต่ำน้ำท่วมง่ายและมีความเสี่ยงภัยน้ำท่วม ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อในพื้นที่นี้มีไม่มากนักส่วนใหญ่จะเป็นฟาร์มขนาดเล็ก ในช่วงปี พ.ศ. 2547 ซึ่งมีการระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีก พื้นที่บริเวณนี้ถูกกำหนดเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยโรคระบาดในสัตว์ปีกดังกล่าว ทำให้ฟาร์มเลี้ยงส่วนใหญ่เลิกไป

5. พื้นที่บริเวณที่ 5

พื้นที่บริเวณนี้ ได้แก่ พื้นที่บริเวณด้านตะวันออกของจังหวัดลพบุรี ฝั่งขวาของอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ได้แก่ บริเวณ ต.ทะเลวังวัด ต.ชัยจำปา ต.หัวลำ ต.แก่งฝักถูด อ.ท่าหลวง และต.น้ำสุต ต.ห้วยขุนราม บางส่วนของต.มะนาวหวาน อ.พัฒนานิคม พื้นที่ที่มีศักยภาพของอุตสาหกรรมไก่เนื้อเป็นไปตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 ซึ่งผ่านจากอ.พัฒนานิคม ไปทางอ.ชัยบาดาล ในขณะที่พื้นที่บริเวณนี้ถูกกั้นออกจากพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดนั้นด้วยอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ขนาดใหญ่ ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวไม่ใช่พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แต่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อย ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อก็ไม่มากนัก การเชื่อมโยงและระยะทางไปยังอุตสาหกรรมอื่นๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อค่อนข้างลำบากและไกล พื้นที่บริเวณนี้จึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางถึงน้อย ในเกือบทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในส่วนนี้เป็นการสรุปผลการศึกษาที่ผ่านมา การนำผลวิจัยไปใช้ในการวางแผน และการให้ข้อเสนอแนะในเชิงพื้นที่ ข้อเสนอแนะอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อของ หมายรวมถึง การศึกษาสภาพความพร้อมหรือความเหมาะสมของจังหวัดลพบุรี ในปัจจัยทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ในการเป็นจังหวัดที่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่ การประกอบกิจการด้านการผลิตไก่เนื้อในลักษณะครบวงจรหรือมีการรวมตัวกันในแนวตั้ง (Vertical Integrated) ซึ่งจะก่อให้เกิดการผลิตขนาดใหญ่ที่มุ่งการส่งออกมากกว่าการผลิตเพียงเพื่อบริโภคภายในพื้นที่หรือภายในประเทศ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้พิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ประกอบกับการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเข้า (Input Factors) ของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เห็นถึงปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ แบ่งเป็น ปัจจัยทางด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม จากนั้นนำมากำหนดเป็นเกณฑ์หรือตัวชี้วัดในการชี้วัดศักยภาพของพื้นที่ โดยปัจจัยทางด้านกายภาพ ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งแยกได้เป็นด้านความลาดชันของพื้นที่ และด้านความเสี่ยงจากน้ำท่วม ด้านอุทกวิทยา ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้านการบริการสาธารณูปโภค และด้านการคมนาคมขนส่ง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ ด้านแหล่งรองรับผลผลิต และด้านสถาบันการเงินธนาคาร และปัจจัยทางด้านสังคม ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร ด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม และด้านการบริการการศึกษา

เมื่อได้ศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาหลัก ทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของพื้นที่ศึกษา ในด้านกายภาพนั้น จังหวัดลพบุรีมีที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศ จากที่ตั้งดังกล่าวนับได้ว่าจังหวัดลพบุรีเป็นพื้นที่เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างพื้นที่เกือบทุกภาคของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ภาค

กลางด้วยกัน พื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคตะวันออก เป็นต้น ทั้งนี้ยังรวมไปถึงกรุงเทพมหานคร ศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และเป็นแหล่งตลาดที่มีขนาดใหญ่ สภาพภูมิประเทศของจังหวัดลพบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับเนินเขา และภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนาของจังหวัดลพบุรี อากาศที่ค่อนข้างแห้ง ร้อน ฝนตกน้อย และความชื้นสัมพัทธ์ที่ไม่สูงมากนัก เหมาะสมและเอื้อต่อการดำรงอยู่และเติบโตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และสภาพดังกล่าวเหมาะสำหรับปลูกพืชไร่โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักของการผลิตอาหารสัตว์ ประกอบกับจังหวัดใกล้เคียงซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เช่นเดียวกัน คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ สระบุรีและนครราชสีมา เป็นส่วนช่วยส่งเสริมในส่วนวัตถุดิบหลักของการผลิตอาหารสัตว์ ตลอดจนไปถึงการลงทุนประกอบการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่ต่อเนื่องจนเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรที่ครบวงจร และในส่วนของระบบโครงข่ายคมนาคมที่มีความสมบูรณ์ทำให้จังหวัดลพบุรีมีความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ต่างๆ ได้ดี และสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่จังหวัดข้างเคียงได้โดยสะดวกเช่นกัน

ในด้านเศรษฐกิจ และสังคมนั้น ในช่วงเวลาที่ผ่านมา(พ.ศ.2534-2544) จังหวัดลพบุรีมีการขยายตัวสูงในการทำปศุสัตว์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไก่เนื้อ และสำหรับในเรื่องแรงงานและความเชื่อมต่อกับแหล่งแรงงานขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่ทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนมากทำให้ประชากรในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียงมีงานทำ นอกจากนี้รวมไปถึงการจัดตั้งสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อในเชิงพาณิชย์ เช่น วิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี เป็นต้น เพื่อให้ความรู้ทั้งด้านพื้นฐานและเทคนิคแก่ประชากร ซึ่งในอดีตเมื่อยังไม่มี การขยายตัวการลงทุนในอุตสาหกรรมไก่เนื้อวิทยาลัยดังกล่าวก็ยังไม่มีการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ แต่ในระยะหลังที่มีการขยายตัวในอุตสาหกรรมนี้อย่างรวดเร็วในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จึงมีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนาของอุตสาหกรรมดังกล่าว

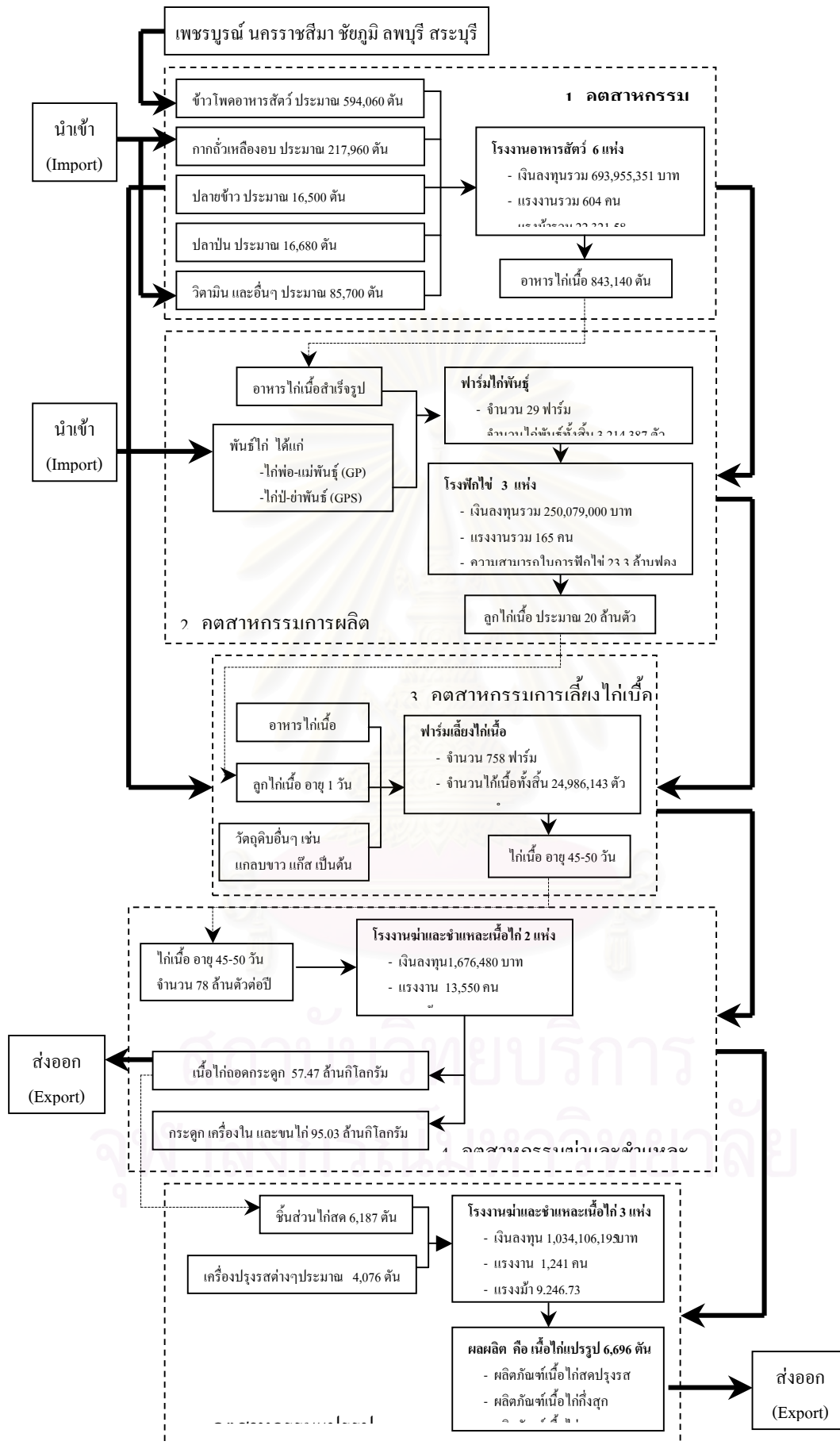
อุตสาหกรรมไก่เนื้อ มีการดำเนินธุรกิจในลักษณะการรวมตัวในแนวดิ่ง (Vertical Integrated) หรือ อุตสาหกรรมเกษตรแบบครบวงจร โดยประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมย่อย 5 อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกัน กล่าวคือ ปัจจัยออก (Output Factors) หรือผลผลิตจากกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมหนึ่ง จะเป็นปัจจัยเข้า (Input Factors) หรือวัตถุดิบหลักของอีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้องกัน โดยอุตสาหกรรมตั้งต้นจะเริ่มจากอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ อาหารไก่เนื้อซึ่งเป็นผลผลิตของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์จะถูกส่งไปเพื่อใช้ในการเลี้ยงไก่ที่อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) และฟาร์มไก่พันธุ์ในอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ ผลผลิตของอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ ก็คือลูกไก่เนื้อที่มีสุขภาพดีอายุ 1 วันที่ฟักออกมาจากไข่ ก็จะถูกส่งไปเลี้ยงในฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อของอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ ไก่

เนื้อที่โตได้ขนาดตามเวลาที่กำหนดจะถูกป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละ และชิ้นส่วนเนื้อไก่แช่เย็นแช่แข็งที่ผ่านการชำแหละแล้วบางส่วนจะส่งต่อเพื่อป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมสุดท้ายคืออุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่ (แผนภาพที่ 7.1)

ที่ตั้งและการกระจายตัวของอุตสาหกรรมต่างๆในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ พบว่า กระจายตัวอยู่ทั้งในบริเวณจังหวัดลพบุรี พื้นที่ภาคกลางตอนบน และพื้นที่ข้างเคียงจังหวัดลพบุรี ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในจังหวัดสระบุรี และนครราชสีมา อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อในจังหวัดเพชรบูรณ์ อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ(ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)ที่กระจายอยู่ทั่วทั้งพื้นที่ดังกล่าว อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ในจังหวัดสระบุรี นครราชสีมา และเพชรบูรณ์ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ในจังหวัดสระบุรีและนครราชสีมา

สำหรับจังหวัดลพบุรีมีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ครอบคลุมอุตสาหกรรมเป็นไปในลักษณะครบวงจร หรือมีลักษณะของการรวมตัวในแนวดิ่ง (Vertical Integrations) และเป็นการลงทุนที่สูงมาก โดยเงินลงทุนรวมในส่วนโรงงานอุตสาหกรรมรวมทั้งจังหวัดกว่า 3,378 ล้านบาท เป็นเงินลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ประมาณ 415 ล้านบาท เงินลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อประมาณ 250 ล้านบาท เงินลงทุนในอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ประมาณ 1,679 ล้านบาท และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ประมาณ 1,034 ล้านบาท และเงินลงทุนในฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อประมาณเกือบ 2,000 ล้านบาท

อุตสาหกรรมไก่เนื้อของจังหวัดลพบุรีเป็นอุตสาหกรรมที่มีกำลังในการผลิตที่สูง และมีความต้องการวัตถุดิบและผลผลิตที่ผลิตได้ในปริมาณที่สูงมากเช่นกัน โดยอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีความต้องการข้าวโพดอาหารสัตว์ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญประมาณ 594,060 ตัน สามารถผลิตอาหารไก่เนื้อได้ประมาณ 843,140 ตัน ส่งให้ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อและไก่พันธุ์ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อสามารถฟักไข่ได้กว่า 23.5 ล้านฟองต่อปี และมีไก่พันธุ์ที่เลี้ยงไว้ประมาณ 3.2 ล้านตัว อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ ทั้งจังหวัดลพบุรี มีทั้งสิ้น 758 ฟาร์ม สามารถเลี้ยงไก่เนื้อได้ 24.98 ล้านตัวต่อรุ่น เพื่อป้อนเข้าสู่โรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ในพื้นที่จังหวัดลพบุรีซึ่งมีทั้งสิ้น 2 โรงงาน อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่มีความต้องการไก่มีชีวิตเพื่อป้อนเข้าสู่กระบวนการผลิตประมาณ 78 ล้านตัวต่อปี หรือประมาณ 1.5 ล้านตัวต่อสัปดาห์สามารถผลิตไก่สดเป็นชิ้นส่วนแช่เย็นแช่แข็งได้มากถึง 57,470 ตัน เพื่อส่งออก(Export) ไปจำหน่ายยังต่างประเทศ และป้อนเข้าสู่โรงงานแปรรูปเนื้อไก่ซึ่งมีความต้องการเนื้อไก่สดเพื่อทำการแปรรูปประมาณ 6,187 ตัน และสามารถผลิตออกเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปเนื้อไก่ในลักษณะต่างๆ ได้ประมาณ 6,696 ตัน ในจำนวนนี้จะส่งออก (Export) ไปจำหน่ายยังต่างประเทศทั้งสิ้น

แผนภาพที่ 7.1 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

และความต้องการแรงงานที่สูง รวมทั้งอุตสาหกรรมประมาณ 55,598 คน โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ คือ บริเวณอำเภอพัฒนานิคม และอำเภอชัยบาดาล โดยอุตสาหกรรมเกือบทั้งหมด ยกเว้นอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) ตั้งอยู่บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 เป็นหลัก ซึ่งเป็นถนนที่เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานคร สระบุรี ลพบุรี ต่อเนื่องไปจังหวัดเพชรบูรณ์ และสำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) ซึ่งเป็นการลงทุนประกอบการของบริษัทที่เป็นเครือขนาดใหญ่ และผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นฟาร์มที่มีสัญญาผูกพัน (Contract Farming) กระจายตัวอยู่ทั่วไปในจังหวัดลพบุรี

การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบหรือผลผลิตของอุตสาหกรรมหนึ่งที่กำลังกลายเป็นวัตถุดิบของอีกอุตสาหกรรมที่อยู่ต่อเนื่อง จะเป็นในลักษณะที่อยู่ภายในเครือบริษัทเดียวกันเท่านั้น แม้กระทั่งฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อที่มีสัญญาผูกพันกับบริษัท ลักษณะและวิธีการเลี้ยงตลอดจนวัตถุดิบหลักในการเลี้ยงไก่เนื้อ ต้องเป็นไปตามข้อตกลงที่ทำไว้กับบริษัทหนึ่งเดียวเท่านั้น ผลผลิตสุดท้ายปลายทางของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่ ไก่สดชำแหละแช่เย็นแช่แข็ง และอาหารแปรรูปแช่แข็ง ของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี จะเป็นสินค้าที่ส่งออก (Export) ทั้งหมด โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น และ กลุ่มสหภาพยุโรป (EU) ดังนั้นมาตรฐานที่ใช้ในการผลิตจำเป็นต้องเป็นการผลิตที่ได้มาตรฐานสากล และเป็นไปตามความต้องการของประเทศคู่ค้าเป็นสำคัญ ซึ่งในเรื่องมาตรฐานเหล่านี้ ฟาร์มเลี้ยงที่เป็น Contract Farming จำเป็นต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดด้วย ไม่ว่าจะเป็น ISO9000 ISO14000 HACCP GMP Animal Welfare และ Halal เป็นต้น

ปัญหาของการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เห็นว่าเนื่องจากอุตสาหกรรมไก่เนื้อเป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกันครบวงจร ดังนั้นปัญหาของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ไม่ว่าจะเกิดที่อุตสาหกรรมใดในอุตสาหกรรมย่อย ย่อมกระทบกระเทือนทั้งอุตสาหกรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ปัญหาที่ค่อนข้างเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2546-2547) คือเรื่องโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ปัญหาดังกล่าวกระทบการส่งออก (Export) เมื่อสินค้าส่งออกไม่ได้การผลิตทั้งโรงงานฆ่าและชำแหละ การเลี้ยงไก่เนื้อ ผลิตลูกไก่เนื้อ และอาหารสัตว์ จำเป็นต้องลดการผลิตทั้งระบบ มาตรการการควบคุมและป้องกันเข้มขึ้นซึ่งหมายถึงต้นทุนที่เพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ได้แก่ปัญหาด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาฟาร์มเลี้ยงหรือลงทุนเพิ่มใหม่ ฟาร์มที่เป็นระบบปิด และต้องมีขนาดใหญ่พอสมควรจึงสามารถปฏิบัติได้ตามมาตรฐานที่ประเทศคู่ค้าต้องการ และฟาร์มเลี้ยงก็สามารถอยู่ได้ จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนที่สูง เกษตรกรหลายรายที่เคยเลี้ยงในโรงเรือนระบบเปิด หรือเป็นฟาร์มขนาดเล็กต้องเลิกเลี้ยง

หลังจากศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษาหลัก คือจังหวัดลพบุรี และลักษณะตลอดจนโครงสร้างการประกอบการของอุตสาหกรรมไก่เนื้อและความคิดเห็นต่อปัจจัยที่จะใช้ในการ

วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ผู้ประกอบการหรือผู้มีอำนาจในการบริหารงานอุตสาหกรรมต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องแล้ว นำมาสู่การพิจารณาปัจจัยเหล่านี้อีกครั้งเพื่อจะทำการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

ถึงแม้จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน แต่อุตสาหกรรมแต่ละประเภทในอุตสาหกรรมไก่เนื้อก็มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ในเรื่องของปัจจัยเข้า (Input Factors) เช่น วัตถุดิบ แรงงานที่ใช้ในอุตสาหกรรม สภาพความเหมาะสมทางกายภาพทั้งภูมิภาค ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และลักษณะของการประกอบการ เป็นต้น การศึกษาศักยภาพของจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อในครั้งนี้ จึงแบ่งแยกเป็นการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับอุตสาหกรรมแต่ละประเภทย่อย ทั้ง 5 อุตสาหกรรม กลุ่มของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ทั้ง 3 กลุ่มปัจจัย กระจายออกเป็น 11 ปัจจัยย่อย ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งแยกได้เป็นด้านความลาดชันของพื้นที่ และด้านความเสี่ยงภัยจากน้ำท่วม ปัจจัยด้านอุทกวิทยา ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัจจัยด้านการบริการสาธารณสุขปศุสัตว์ ปัจจัยด้านโครงข่ายคมนาคม ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม และปัจจัยด้านการบริการการศึกษา เพื่อสะดวกในการสอบถามผู้เกี่ยวข้องดังกล่าว ซึ่งหลังจากการศึกษาและการสอบถามที่ผ่านมา สามารถจัดชุดของปัจจัยและน้ำหนักของปัจจัยสำหรับการวิเคราะห์ในแต่ละอุตสาหกรรมได้แตกต่างกัน ดังนี้

1. อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ด้วยปัจจัยที่เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต ปัจจัยด้านการบริการสาธารณสุขปศุสัตว์ ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม และปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร

2. อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตลูกไก่เนื้อ ด้วยปัจจัยที่เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ ปัจจัยด้านการบริการสาธารณสุขปศุสัตว์ ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ ปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร และปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม

3. อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ ด้วยปัจจัยที่เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต ปัจจัยด้านการบริการสาธารณสุขปศุสัตว์ ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ ปัจจัยด้านสถาบันการเงินการธนาคาร ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม ปัจจัยด้านการบริการการศึกษา และปัจจัยด้านแรงงานภาคเกษตร

4. อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ด้วยปัจจัยที่เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ ปัจจัย

ด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ และปัจจัยด้านการบริการสาธารณสุขปโภค

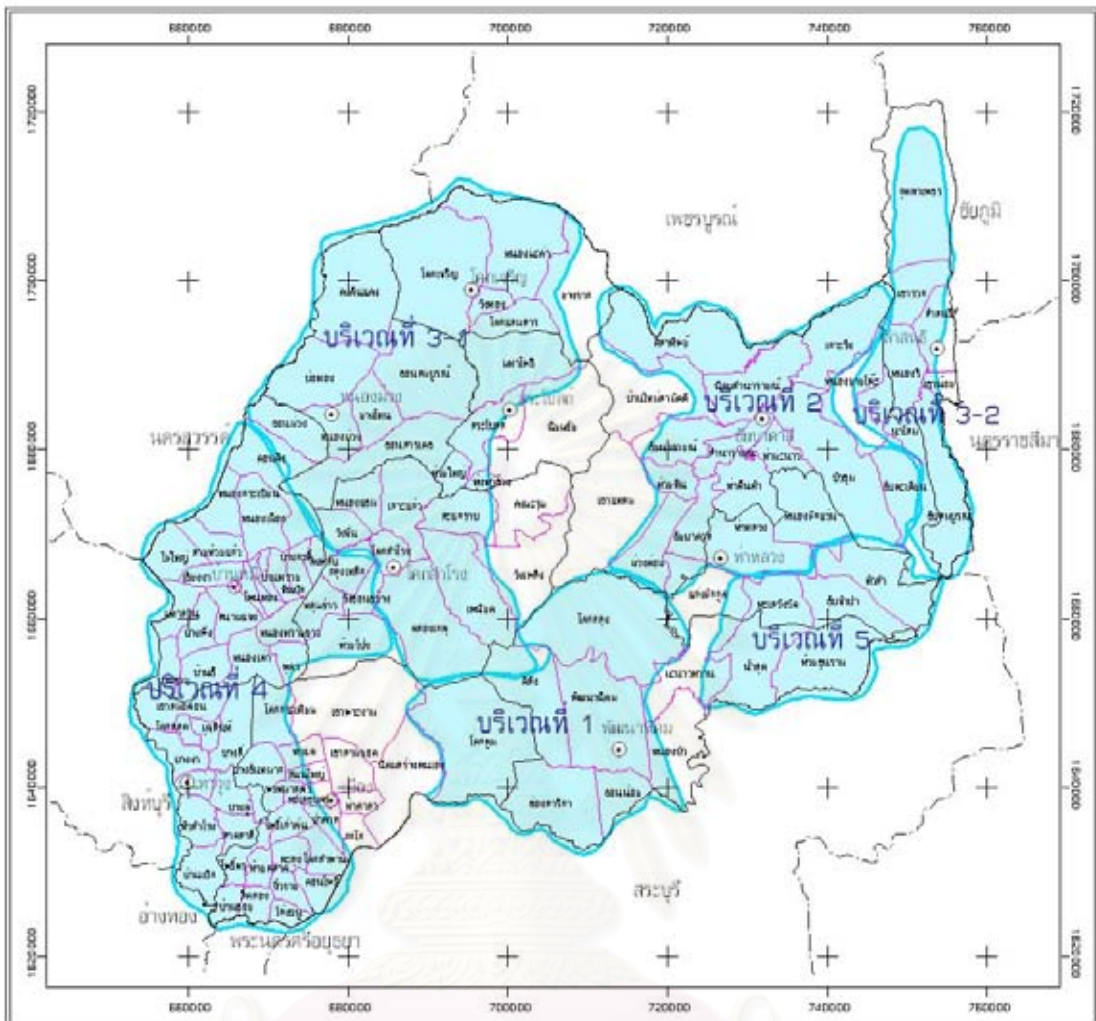
5. อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ ด้วยปัจจัยที่เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ ปัจจัยด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรม ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง ปัจจัยด้านแหล่งรองรับผลผลิต ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศ และปัจจัยด้านการบริการสาธารณสุขปโภค

สำหรับปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินจะนำมาใช้วิเคราะห์เป็นพื้นที่กันออกซึ่งหมายถึงพื้นที่ที่เป็นข้อจำกัดต่อการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ประกอบด้วย พื้นที่แหล่งน้ำผิวดิน ป่าไม้ สถาบันและสถานที่ราชการ ตัวเมืองและชุมชน และเหมืองแร่และบ่อขุด ภายหลังจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ของแต่ละอุตสาหกรรมแล้ว

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการซ้อนทับแผนที่แบบให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighted Overlay Technique) เพื่อวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรมต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ซึ่งจากชุดของปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่ผ่านมา นำมาพิจารณาหรือวิเคราะห์เพื่อวัดระดับปัจจัยเหล่านั้น โดยอาศัยเกณฑ์ต่างๆ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการจัดกลุ่มด้วยวิธีการทางสถิติ ตลอดจนความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์และกำหนดระดับค่าความเหมาะสมของปัจจัยต่างๆ จากนั้นทำการนำเข้าและจัดเก็บข้อมูลในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ แล้วทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า ModelBuilder หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์พื้นที่กันออก เพื่อได้พื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมต่างๆ สรุปได้ 5 ระดับ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง และพื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย และพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ

ผลการวิเคราะห์ได้พื้นที่ที่มีศักยภาพในระดับต่างๆ ของอุตสาหกรรมต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ โดยสามารถแบ่งกลุ่มของพื้นที่ออกได้เป็น 5 พื้นที่ (แสดงดังแผนที่ 7.1) ได้แก่

1. พื้นที่บริเวณที่ 1 ได้แก่ พื้นที่บริเวณ ต.ช่องสาริกา ต.พัฒนานิคม ต.หนองบัว ต.โคกสูง และต.ชอนน้อย อ.พัฒนานิคม และในพื้นที่ต่อเนื่องคือ ต.โคกตูม อ.เมือง ซึ่งมีเขตติดต่อกับ อ.พัฒนานิคม พบว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดในทุกอุตสาหกรรม กลุ่มพื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อทั้งในด้านสภาพภูมิประเทศซึ่งมีความลาดชันไม่สูงมากนัก และไม่มีความเสี่ยงภัยน้ำท่วม ด้านการคมนาคมขนส่งที่ค่อนข้างสะดวกและมีความสมบูรณ์ พื้นที่นี้มีแรงงานอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งภาคเกษตรและแรงงานภาคอุตสาหกรรม ประกอบกับมีปัจจัยที่สนับสนุนซึ่งได้แก่ ปัจจัยเรื่องการบริการด้านการศึกษาและแหล่งความรู้สำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อ และการบริการทางการเงินและธนาคาร และสุดท้ายที่สำคัญคือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

แผนที่ 7.1 แสดงการแบ่งกลุ่มของพื้นที่ตามศักยภาพของพื้นที่

<p>คำอธิบายสัญลักษณ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ขอบเขตจังหวัด ขอบเขตอำเภอ ขอบเขตตำบล ที่ตั้งอำเภอ ขอบเขตของกลุ่มพื้นที่ 	<p>วิทยานิพนธ์ : ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรี ในการเป็นศูนย์ผลิตอุตสาหกรรมไก่เนื้อ</p>
<p>ภาคีวิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>		<p>Scale bar: 0 5 10 KM</p>
<p>ที่มา : จากการวิเคราะห์</p>		

พื้นที่ดังกล่าวนี้เป็นพื้นที่ที่มีการกระจุกตัว หรือมีปริมาณการผลิตที่สูงมาก ในทุกอุตสาหกรรมของ อุตสาหกรรมไก่เนื้อกระจุกตัวอยู่

2. พื้นที่บริเวณที่ 2 ได้แก่ บริเวณ ต.นิคมถ่านารายณ์ ต.บัวชุม ต.เกาะรัง ต.ศิลาทิพย์ ต.ห้วยหิน และตำบลต่างๆใน อ.ชัยบาดาล และต.ท่าหลวง ต.หนองผักแว่น อ.ท่าหลวง หรือตำบลต่างๆตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากในทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ และเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดโดยการเชื่อมต่อทางถนนสายหลัก คือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21

3. พื้นที่บริเวณที่ 3 ได้แก่ พื้นที่บริเวณ อ.หนองม่วง โคกเจริญ บางส่วนของอ.โคกสำโรง และอ.สระโบสถ์ และพื้นที่ฝั่งตะวันออกของจังหวัดลพบุรีบริเวณ ต.นาโสม ต.หนองยายโดีะ อ.ชัยบาดาล และบริเวณอำเภอลำสนธิ พื้นที่ทั้ง 2 บริเวณเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เนื่องจากเป็นแหล่งพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดอาหารสัตว์ และมีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อที่มากพอสมควร แต่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางสำหรับอุตสาหกรรมอื่นๆในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ทั้งนี้เนื่องมาจากค่อนข้างห่างไกลกับอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องและการคมนาคมขนส่งที่ไม่สะดวกและมีความสมบูรณ์เท่ากับบริเวณอ.พัฒนานิคม และอ.ชัยบาดาล

4. พื้นที่บริเวณที่ 4 ได้แก่ พื้นที่บริเวณด้านตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดลพบุรี บริเวณ อ.เมือง ท่าเรือ บ้านหมี่ และบางส่วนของอ.โคกสำโรง พื้นที่บริเวณนี้มีศักยภาพปานกลางจนถึงน้อยในทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่ราบลุ่ม เป็นพื้นที่นาข้าว มีความเสี่ยงภัยน้ำท่วม ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อในพื้นที่นี้มีไม่มากนัก

5. พื้นที่บริเวณที่ 5 ได้แก่ พื้นที่บริเวณด้านตะวันออกของจังหวัดลพบุรี ฝั่งขวาของอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ได้แก่ บริเวณ ต.ทะเลวังวัด ต.ชัยจำปา ต.หัวลำ ต.แก่งผักกูด อ.ท่าหลวง และต.น้ำสุด ต.ห้วยขุนราม บางส่วนของต.มะนาวหวาน อ.พัฒนานิคม พื้นที่บริเวณนี้ถูกกั้นออกจากพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดนั้นด้วยอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ขนาดใหญ่ ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวไม่ใช่พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แต่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อย ปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อก็ไม่มากนัก การเชื่อมโยงและระยะทางไปยังอุตสาหกรรมอื่นๆในอุตสาหกรรมไก่เนื้อค่อนข้างลำบากและไกล พื้นที่บริเวณนี้จึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง ในเกือบทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

เมื่อนำผลการสรุปพื้นที่ที่มีศักยภาพโดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มพื้นที่ดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีที่พบว่ามีภาระระบาดของไข้หวัดนกในระหว่างปี พ.ศ. 2546-2547 (รายละเอียดพื้นที่ที่มีการระบาดของไข้หวัดนก ดูบทที่ 5 หัวข้อ 5.1.8.1) โดยการระบาดในรอบแรกของไข้หวัดนกในจังหวัดลพบุรี พบใน 21 ตำบลใน 5 อำเภอ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นพื้นที่ที่อยู่ในบริเวณที่ 4 พื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางจนถึงน้อยในทุกอุตสาหกรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่

เนื้ออยู่แล้ว นอกจากนี้ในพื้นที่ดังกล่าวฟาร์มเลี้ยงไก่ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มเลี้ยงขนาดเล็กและเป็นฟาร์มระบบเปิดซึ่งสามารถควบคุมการติดเชื้อจากโรคระบาดได้ยาก และสำหรับการระบาดของไข้หวัดนกในรอบที่ 2 มีพื้นที่ที่พบว่ามีการระบาดกว้างกว่าในรอบแรก ซึ่งเป็นพื้นที่เกือบทุกอำเภอในจังหวัดลพบุรี ยกเว้นอำเภอสระโบสถ์ และอำเภอโคกเจริญ และมีหลายตำบลที่เป็นตำบลที่มีศักยภาพมากถึงมากที่สุดเกือบทุกอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ได้แก่ ตำบลพัฒนานิคม ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม และบริเวณอำเภอชัยบาดาล เป็นพื้นที่ที่พบว่ามีการระบาดของไข้หวัดนก ทั้งนี้ในพื้นที่ดังกล่าวพบว่ามีฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อที่เป็นระบบเปิด และการเลี้ยงไก่บ้านหรือสัตว์ปีกชนิดอื่น เช่น เป็ด ทำให้เกิดการระบาดในสัตว์ปีกดังกล่าว และนอกจากนี้ยังคงเป็นพื้นที่ที่พบว่ามีการระบาดในรอบแรก เช่นบริเวณอำเภอท่าเรือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านหมี่ เป็นต้น โดยสรุปในภาพรวมพบว่าการเลี้ยงไก่ที่เป็นลักษณะเลี้ยงรายย่อย ปริมาณการเลี้ยงไม่มากนัก และมีวิธีการเลี้ยงไม่เป็นระบบในลักษณะการเลี้ยงที่เป็นอุตสาหกรรมซึ่งเป็นการเลี้ยงในปริมาณมากในหนึ่งรุ่น มีระบบการเลี้ยงที่เป็นมาตรฐาน เลี้ยงในฟาร์มระบบปิด จะทำให้การควบคุมเรื่องโรคระบาดกระทำได้ง่าย และเมื่อเกิดสถานการณ์โรคระบาดจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อประกอบการอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ครบวงจรในพื้นที่ด้วย

จากผลการศึกษาที่ได้ ซึ่งคือพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมย่อยต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เห็นว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 2 กล่าวคือ การเลือกที่ตั้งกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม และแนวความคิดเกี่ยวกับการรวมตัวในแนวตั้ง พื้นที่ของจังหวัดลพบุรีที่มีศักยภาพสูง และสูงมากสำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ เป็นไปตามทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง นั่นคือ อุตสาหกรรมจะเลือกตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีความได้เปรียบทางด้านวัตถุดิบ และใกล้แหล่งตลาด แตกต่างกันไปตามประเภทและลักษณะของวัตถุดิบและสินค้าหรือผลผลิตของอุตสาหกรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพสูงและสูงมากของแต่ละอุตสาหกรรมย่อยในอุตสาหกรรมไก่เนื้อส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของอุตสาหกรรมที่เป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกันและมีการรวมตัวกันในแนวตั้งระหว่างอุตสาหกรรม และสำหรับการแบ่งแยกการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับอุตสาหกรรมแต่ละประเภทย่อยทั้ง 5 อุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ มีความแตกต่างจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับอุตสาหกรรมอื่นๆ ดังที่ได้เสนอในการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่เป็นอุตสาหกรรมประเภทเกษตรอุตสาหกรรม กิจกรรมทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมมีทั้งที่เป็นการเกษตรปศุสัตว์และอุตสาหกรรม และนอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมย่อยที่ต่อเนื่องกันจนครบวงจร แยกได้เป็น 5 อุตสาหกรรมซึ่งมีความแตกต่างกันในเรื่องปัจจัยเข้า (Input Factor)

7.2 การนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน

ผลการศึกษาเห็นถึง ศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งหมายถึง สภาพความพร้อมของพื้นที่ทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ในการเป็นจังหวัดที่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่มีลักษณะครบวงจร โดยสามารถระบุพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่เนื้อ อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) อุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อไก่ ได้อย่างชัดเจน และการศึกษาในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนจากผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่าCEO) และศูนย์พัฒนาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดลพบุรี ดังนั้นผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เพื่อประกอบการพิจารณาการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของจังหวัดลพบุรี และภาคกลางตอนบนในการวางแผนเพื่อพัฒนา ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนา หรือส่งเสริมการประกอบการอุตสาหกรรมไก่เนื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในส่วนของภาครัฐบาล และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

โดยคาดว่าการศึกษาในครั้งนี้ จะก่อให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพ และการขยายตัวการผลิตในอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี และความชัดเจนของพื้นที่หรือทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมทุกอุตสาหกรรม ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ จะเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจลงทุนประกอบการในธุรกิจนี้ ของเกษตรกร และบริษัทเอกชน และที่สำคัญ เพื่อให้การวางแผนหรือการกำหนดแนวนโยบายการพัฒนาจังหวัดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสอดคล้องสัมพันธ์ตามศักยภาพของพื้นที่ในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพซึ่งก็คือ อุตสาหกรรมไก่เนื้อ และเพื่อให้การส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ในพื้นที่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาในอนาคต

7.3 ข้อเสนอแนะ

7.3.1 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาพื้นที่

7.3.1.1 การพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นเขตพื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม (Industrial Promoted Zone)

การพิจารณาเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมสามารถพิจารณาร่วมกันกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ในจังหวัด เพียงแต่ว่าอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรีนับเป็นอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนในจำนวนที่สูง และมีกำลังการผลิตสูงมาก พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับกำหนดเป็นเขตพื้นที่

ส่งเสริมอุตสาหกรรมได้แก่ พื้นที่บริเวณที่ 1 คือ พื้นที่บริเวณ ต.ช่องสาริกา ต.พัฒนานิคม ต.หนองบัว ต.โคกสูง และต.ชอนน้อย อ.พัฒนานิคม และในพื้นที่ต่อเนื่องคือ ต.โคกตูม อ.เมือง และบริเวณที่ 2 คือ พื้นที่บริเวณตำบลต่างๆใน อ.ชัยบาดาล และต.ท่าหลวง ต.หนองผักแว่น อ.ท่าหลวง (ดูแผนที่ 7.1ประกอบ) ซึ่งเป็นบริเวณที่มีศักยภาพมากถึงมากที่สุดในการเกิดอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ พื้นที่ดังกล่าวนี้มีความพร้อมทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในด้านอุตสาหกรรมที่เป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพตรงตามศักยภาพของพื้นที่ และเพื่อเกิดประสิทธิภาพในการที่จะกำกับดูแลของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งเป็นการประหยัดงบประมาณและเกิดประโยชน์ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่จะเกิดต่อไป ไม่ว่าจะเป็นด้านการคมนาคมขนส่ง พลังงานไฟฟ้า น้ำเพื่อการอุปโภค และบริโภค และสามารถสร้างความชัดเจนให้กับผู้ลงทุนได้มากขึ้น

บทบาทและหน้าที่ของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัด หรือระดับภาค หรือระดับประเทศก็ตาม ให้มีการกำหนดสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อเลือกลงทุนในเขตพื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้แก่

- 1) การส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่ออุตสาหกรรมที่พอเพียง เช่น โครงข่ายคมนาคม โครงข่ายการให้บริการพลังงานไฟฟ้า เป็นต้น
- 2) การจัดให้มีศูนย์บริการเพื่อการลงทุน ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆในการขออนุญาต เช่น การขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน การขออนุญาตก่อสร้าง เป็นต้น
- 3) การพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการรองรับอื่นๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เลือกลงทุน เช่นการจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ ให้เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญให้ลำดับแรกในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบการอุตสาหกรรมจากรัฐบาล การสนับสนุนให้สิทธิประโยชน์จากการส่งเสริมการลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

7.3.1.2 การพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นเขตการประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงที่มีมาตรฐาน

การพิจารณาพื้นที่เพื่อกำหนดเขตการประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในระบบที่มีมาตรฐาน เห็นถึงพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับกำหนดเป็นเขตพื้นที่ดังกล่าวได้แก่

- 1) บริเวณที่มีศักยภาพมากถึงมากที่สุดสำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) ได้แก่ พื้นที่บริเวณที่ 1 คือ พื้นที่บริเวณ ต.ช่องสาริกา ต.พัฒนานิคม ต.หนองบัว ต.โคกสูง และต.ชอนน้อย อ.พัฒนานิคม และในพื้นที่ต่อเนื่องคือ ต.โคกตูม อ.เมือง และ พื้นที่บริเวณที่ 2 คือ พื้นที่บริเวณตำบลต่างๆใน อ.ชัยบาดาล และต.ท่าหลวง ต.หนองผักแว่น อ.ท่าหลวง

2) พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางถึงมากสำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) ได้แก่ พื้นที่บริเวณที่ 3 ทั้ง 2 บริเวณ คือ พื้นที่บริเวณ อ.หนองม่วง โคกเจริญ บางส่วนของอ.โคกสำโรง และอ.สระโบสถ์ และพื้นที่ฝั่งตะวันออกบริเวณ ต.นาโสม ต.หนองยายโตะ อ.ชัยบาดาล และบริเวณอำเภอลำสนธิ และพื้นที่บริเวณที่ 5 คือ พื้นที่บริเวณด้านตะวันออกของจังหวัดฝั่งขวาของอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ บริเวณ ต.ทะเลวังวัด ต.ชัยจำปา ต.หัวลำ ต.แก่งผักกูด อ.ท่าหลวง และต.น้ำสุค ต.ห้วยขุนราม บางส่วนของต.มะนาวหวาน อ.พัฒนานิคม

สำหรับเขตการประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ควรมีการสนับสนุนให้เกิดการขยายการลงทุนหรือการลงทุนใหม่เพื่อทำฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อที่มีมาตรฐานให้เต็มศักยภาพของพื้นที่ สำหรับพื้นที่ที่มีความพร้อมสำหรับการทำฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งก็คือพื้นที่ที่มีศักยภาพมากถึงมากที่สุดนั่นเอง

2) สำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง พื้นที่ดังกล่าวมีปัญหาในเรื่องระยะทางที่ค่อนข้างห่างไกลจากอุตสาหกรรมที่อยู่ต่อเนื่อง ทั้งอาหารสัตว์ ลูกไก่ และโรงงานฆ่าและชำแหละ และระบบโครงข่ายคมนาคมที่ไม่สมบูรณ์เท่ากับบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพมากถึงมากที่สุด จึงควรมีการพัฒนาในด้านโครงข่ายคมนาคม ให้มีความสะดวกที่จะทำให้เกิดความต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมที่อยู่ต่อเนื่องกัน

3) ควรให้ความสำคัญในเรื่องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการทำฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ โดยการจัดระบบบำบัดน้ำเสีย การกำจัดของเสียที่เกิดจากการเลี้ยงไก่เนื้อ เช่น มูลไก่ผสมแกลบที่เป็นของเหลือทิ้งจากการเลี้ยงไก่ในแต่ละรุ่นให้มีการจัดการจำหน่าย หรือรวบรวมเพื่อจำหน่ายเป็นปุ๋ยให้แก่เกษตรกรที่เป็นชาวไร่ในภาคอุษาคเนย์

เมื่อกำหนดเขตการประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อแล้ว ควรมีมาตรการหรือการสนับสนุนต่างๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ประกอบการให้เลือกลงทุนในพื้นที่ โดยส่งเสริมให้เกิดการผลิตในระบบฟาร์มที่ทันสมัย (Modern Farm) เป็นระบบปิด มีการวิจัยถึงรูปแบบและวิธีการในการเลี้ยงที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาประกัน และจ้างเลี้ยงที่เหมาะสม เพื่อให้การเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดรายได้สูงสุด เพื่อความอยู่ได้ของเกษตรกร และบริษัทที่ทำสัญญาผูกพันด้วย

7.3.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ในส่วนนี้เป็นการเสนอแนะ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ทั้งในส่วนของการทำฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ และการประกอบการอุตสาหกรรมต่างๆ ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ดังนี้

- การศึกษา วิจัยและค้นคว้าโดยความร่วมมือทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน เพื่อการปรับปรุงด้านวัตถุดิบที่สำคัญของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ซึ่งได้แก่ พันธุ์ไก่เนื้อ ให้มีคุณภาพ อัตราการตายต่ำ อัตราแลกเนื้อสูง การพัฒนาสูตรอาหารสำเร็จรูปสำหรับไก่เนื้อ การพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตในปริมาณที่สูงและส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่เพาะปลูกให้เต็มตามความเหมาะสมของสมรรถนะและประเภทของดิน

- การพัฒนาเกษตรกรหรือผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในรูปแบบของโครงการ ซึ่งเป็นการร่วมมือระหว่างหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน โดยมีสถาบันการเงินเข้ามาสนับสนุน ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านโรงเรือนเลี้ยงไก่ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ใช้ในการเลี้ยง รวมทั้งการสอนเทคนิคการเลี้ยงไก่หรือการบริหารจัดการฟาร์ม (On The Job Training) ทั้งนี้เพื่อให้การเลี้ยงไก่ของผู้ประกอบการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประหยัดต้นทุน

- การรวมตัวของผู้ประกอบการ โดยตั้งเป้าหมายเป็นการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) ร่วมกัน ทั้งในแนวคิดของอุตสาหกรรม เพื่อการพัฒนาด้านมาตรฐานการผลิต การเผยแพร่องค์ความรู้ระหว่างอุตสาหกรรมที่จะทำให้การผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการรวมตัวของผู้ประกอบการที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน เพื่อการเพิ่มอำนาจการต่อรองจากการรวมตัว ทั้งในเรื่องราคาวัตถุดิบ ผลตอบแทนจากการผลิต และในแนวนอนระหว่างอุตสาหกรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อด้วยกัน และระหว่างอุตสาหกรรมไก่เนื้อกับผู้ซื้อภายนอก หรือประเทศคู่ค้านั่นเอง นอกจากนี้การรวมตัวกันของผู้ประกอบการช่วยให้เกิดการร่วมมือกันในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า และทำให้ประหยัดต้นทุนในการพัฒนาได้

7.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ ได้ผลการศึกษาที่ทำให้ทราบถึงพื้นที่ที่มีศักยภาพในระดับต่างๆ สำหรับอุตสาหกรรมไก่เนื้อในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่หลักที่จะพิจารณาเป็นพื้นที่ในการเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้หลังจากสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งเป็นวิกฤตที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมไก่เนื้ออย่างมาก ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดในลักษณะกระทบไปทั้งกลุ่มอุตสาหกรรม โดยอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับโครงสร้างและสถานการณ์อุตสาหกรรมที่เป็นอยู่ก่อนเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คาดว่า มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมไก่เนื้อด้วยเช่นกัน ซึ่งสำหรับงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาถึงผลของการระบาดของโรคไข้หวัดนกไว้ในเบื้องต้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการพิจารณาถึงสถานการณ์ และโครงสร้างของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในพื้นที่ลพบุรีและภาคกลางตอนบน รวมไปถึงอาจมีการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีและภาคกลางตอนบนภายหลังจากการเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกและผลกระทบที่เกิดขึ้นในรายละเอียดต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาชาด สร้อยชัยภักดิ์. ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย จ.สมุทรสาคร และเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จ.นครปฐม. การวางแผนภาคและเมือง มหาวิทยาลัย. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- กาญจณี พลจันทร์, ผู้แปล. พื้นฐานภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- กาญจณี พลจันทร์, ผู้แปล. เศรษฐศาสตร์ภูมิภาคเบื้องต้น. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520.
- กาญจณี พลจันทร์. ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งและการใช้วิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., 2526
เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. แถลงการณ์โรคระบาดไก่, 2548.
- กรมปศุสัตว์. แผนกลยุทธ์การวิจัย การผลิตสัตว์ปีก ปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : กรมปศุสัตว์, 2544.
- ฉัตร ชำชอง, รศ.ดร.และคณะ. รายงานการศึกษาวิจัยโครงการธุรกิจเลี้ยงสัตว์ครบวงจร. ม.ป.พ., 2537.
- ฉันทฤทธิ์ วิโรจน์ศิริ. การวิเคราะห์พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์, 2548.
- ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล. เศรษฐศาสตร์สำหรับนักวางแผนภาค. กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.
- นนุช ปรมาคม และคณะ. รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการภาวะเศรษฐกิจสังคม เศรษฐกิจการผลิต และการตลาดพืชและสัตว์ที่สำคัญในจังหวัดลพบุรี. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร. คณะเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- นำทิพย์ รัตนสกุล. วิทยานิพนธ์เรื่องศักยภาพของการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดปทุมธานี. การวางแผนภาคและเมืองมหาวิทยาลัย. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ปฐม เลาหะเกษตร, รศ.ดร. การเลี้ยงสัตว์ปีก. สำนักพิมพ์วิบูลย์, 2540.
- ประพันธ์ เสวตนันท์. เศรษฐศาสตร์ภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2520.

- ผู้ว่าราชการจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน. รายงานการประชุมเพื่อเสนอยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่าCEO) ณ ดิگสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล, 17 พ.ย. 2546.
- พรสุดา เชี่ยวชาญพานิชย์. แนวทางการพัฒนาที่ตั้งศูนย์กลางและโครงข่ายเพื่อการส่งออกผลไม้ในภาคตะวันออก. การวางแผนภาคและเมืองมหابัณฑิต. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- พูนเกษม วิเชียรรัตน์. การกำหนดที่ตั้งศูนย์บริการการเกษตรในพื้นที่เกษตรจังหวัดลพบุรี. การวางแผนภาคและเมืองมหابัณฑิต. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- พุทธกาล รัชชธ. โครงสร้างการผูกขาดของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะเศรษฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สาธารณสุข, กระทรวง. รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาพัฒนา, 2547.
- สกุลกาญจน์ นิยมพลอย. แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี. การวางแผนภาคและเมืองมหابัณฑิต. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สุชน ตั้งทวีพัฒน์. การจัดการผลิตสัตว์ปีก. ภาควิชาสัตวศาสตร์. คณะเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.
- สุธรรม ดิสวัสดิ์. คู่มือการเลี้ยงไก่เนื้อเชิงธุรกิจ. สำนักพิมพ์ฐานเกษตรกรรม, 2544.
- ศรายุทธ เอี่ยมไพโรจน์. วิทยานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าและอุปสงค์ไก่เนื้อของประเทศไทย. คณะเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- ศูนย์พัฒนาภาคกลาง. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ภาคกลาง, มิถุนายน, 2545.
- ศุกศรี คุปตระกูล. วิทยานิพนธ์เรื่องศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. การวางแผนภาคและเมืองมหابัณฑิต. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ศุภัช สุภชลาศัย,ดร. และคณะ. ทิศทางและกลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรของไทย กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์. ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์. คณะเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- เศรษฐกิจการปศุสัตว์, กลุ่มงาน. กองส่งเสริมการปศุสัตว์. กรมปศุสัตว์. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ : สถานภาพ และแนวโน้ม. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2539.

ยุทธศักดิ์ คณาสวัสดิ์. วารสารส่งเสริมการลงทุน ปีที่ 12 ฉ.8. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2544.

เอกจิต วงศ์สุภชาติกุล. เศรษฐศาสตร์ภูมิภาคเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.

เอกจิต วงศ์สุภชาติกุล. เศรษฐศาสตร์ภูมิภาคว่าด้วยการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวารินทร์การพิมพ์, 2526.

เอกจิต วงศ์สุภชาติกุล. ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งกับแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

อภิจิตตรา อภิราชจิตร. วิทยานิพนธ์เรื่องศักยภาพการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. คณะเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.

อภิวัฒน์ วรรณกร. วิสัยทัศน์ ชินินท์ เจียรวนนท์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2544.

ภาษาอังกฤษ

Charles W. L. Hill and Gareth R. Jones. Strategic Management an Integrated Approach. Houghton Mifflin Company, Boston USA, 1995.

David M. Smith, Industrial Location : An Economic Geography Analysis. New York : John Wiley & Sons, 1971.

Environmental Systems Research, Institute. ModelBuilder For ArcView Spatial Analyst. USA, 2000.

Hugh O. Nourse, Regional Economics. New York : Mc-Graw-Hill, 1968.

John W. Alexander. Economic Geography. New Jersey : Prentice-Hall'inc, 1963.

Wheeler, James and Muller, Peter. Economic Geography. New York : John Wiley & Sons, 1998.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบการให้คะแนนปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับ...อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์

กรุณาจัดลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกที่ตั้งเพื่อประกอบการอุตสาหกรรม
การผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร

โดยเรียงลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด เท่ากับ 1 และปัจจัยที่มีความสำคัญรอง
ลงไป เท่ากับ 2, 3, 4,....., 11 ตามลำดับ

- (.....) 1. มีความเหมาะสมทางด้านลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งได้แก่ อยู่ในพื้นที่ราบ และพื้นที่ที่มีการระบายน้ำได้ดี
- (.....) 2. มีความเหมาะสมทางด้านอุทกวิทยา ซึ่งได้แก่ ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ และ อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน
- (.....) 3. มีความเหมาะสมด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน หมายถึง ไม่อยู่ในพื้นที่ห้ามทำการเกษตรและปศุสัตว์ หรือประกอบการอุตสาหกรรม
- (.....) 4. มีความพร้อมในการบริการสาธารณูปโภค ซึ่งได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และ โทรศัพท์
- (.....) 5. การคมนาคมขนส่งสะดวก
- (.....) 6. ใกล้แหล่งวัตถุดิบหลัก ซึ่งได้แก่ พืชไร่อาหารสัตว์
- (.....) 7. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของการเลี้ยงหรือฟาร์มเลี้ยง ทั้งฟาร์มไก่เนื้อ และฟาร์มพ่อแม่พันธุ์
- (.....) 8. มีความพร้อมของสถาบันการเงินธนาคาร ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนต่อการประกอบการ
- (.....) 9. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคการเกษตร ซึ่งหมายถึง เกษตรกร
- (.....) 10. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งหมายถึง ประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน (อายุระหว่าง 15-60 ปี)
- (.....) 11. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีการบริการการศึกษา ซึ่งหมายถึงการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และการฝึกอบรมเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง

สำหรับ...อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่ (ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ และโรงฟัก)

กรุณาจัดลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกที่ตั้งเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่ (ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ และโรงฟัก) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร

โดยเรียงลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด เท่ากับ 1 และปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงไป เท่ากับ 2, 3, 4,....., 11 ตามลำดับ

- (.....) 1. มีความเหมาะสมทางด้านลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งได้แก่ อยู่ในพื้นที่ราบ และพื้นที่ที่มีการระบายน้ำได้ดี
- (.....) 2. มีความเหมาะสมทางด้านอุทกวิทยา ซึ่งได้แก่ ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ และ อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน
- (.....) 3. มีความเหมาะสมทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน หมายถึง ไม่อยู่ในพื้นที่ห้ามทำการเกษตรและปศุสัตว์
- (.....) 4. มีความพร้อมในการบริการสาธารณูปโภค ซึ่งได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และ โทรศัพท์
- (.....) 5. การคมนาคมขนส่งสะดวก
- (.....) 6. ใกล้แหล่งผลิตวัตถุดิบหลักที่สำคัญ หมายถึง โรงงานผลิตอาหารสัตว์
- (.....) 7. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีปริมาณการเลี้ยงหรือฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อมาก
- (.....) 8. มีความพร้อมของสถาบันการเงินธนาคาร ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนต่อการประกอบการ
- (.....) 9. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคการเกษตร ซึ่งหมายถึง เกษตรกร
- (.....) 10. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งหมายถึง ประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน (อายุระหว่าง 15-60 ปี)
- (.....) 11. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีการบริการการศึกษา ซึ่งหมายถึง การศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และการฝึกอบรมเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง

สำหรับ...อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ)

กรุณาจัดลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกที่ตั้งเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ (ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร

โดยเรียงลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด เท่ากับ 1 และปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงไป เท่ากับ 2, 3, 4,....., 11 ตามลำดับ

- (.....) 1. มีความเหมาะสมทางด้านลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งได้แก่ อยู่ในพื้นที่ราบ และพื้นที่ที่มีการระบายน้ำได้ดี
- (.....) 2. มีความเหมาะสมทางด้านอุทกวิทยา ซึ่งได้แก่ ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ และ อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน
- (.....) 3. มีความเหมาะสมทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน หมายถึง ไม่อยู่ในพื้นที่ห้ามทำการเกษตรและปศุสัตว์
- (.....) 4. มีความพร้อมในการบริการสาธารณูปโภค ซึ่งได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และ โทรศัพท์
- (.....) 5. การคมนาคมขนส่งสะดวก
- (.....) 6. ใกล้แหล่งผลิตวัตถุดิบหลักที่สำคัญ หมายถึง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และ โรงฟักลูกไก่เนื้อ
- (.....) 7. ใกล้แหล่งรับซื้อ หมายถึง โรงงานฆ่าและชำแหละ
- (.....) 8. มีความพร้อมของสถาบันการเงินการธนาคาร ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนต่อการประกอบการ
- (.....) 9. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคการเกษตร ซึ่งหมายถึง เกษตรกร
- (.....) 10. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งหมายถึง ประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน (อายุระหว่าง 15-60 ปี)
- (.....) 11. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีการบริการการศึกษา ซึ่งหมายถึง การศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และการฝึกอบรมเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง

สำหรับ...อุตสาหกรรมการฆ่าและชำแหละเนื้อไก่

กรณัจฉลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกที่ตั้งเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมการฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร โดยเรียงลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด เท่ากับ 1 และปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงไป เท่ากับ 2, 3, 4,....., 11 ตามลำดับ

- (.....) 1. มีความเหมาะสมทางด้านลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งได้แก่ อยู่ในพื้นที่ราบ และพื้นที่ที่มีการระบายน้ำได้ดี
- (.....) 2. มีความเหมาะสมทางด้านอุทกวิทยา ซึ่งได้แก่ ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ และ อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน
- (.....) 3. มีความเหมาะสมทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน หมายถึง ไม่อยู่ในพื้นที่ห้ามประกอบการอุตสาหกรรม
- (.....) 4. มีความพร้อมในการบริการสาธารณูปโภค ซึ่งได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และ โทรศัพท์
- (.....) 5. การคมนาคมขนส่งสะดวก
- (.....) 6. ใกล้แหล่งวัตถุดิบหลักที่สำคัญ หมายถึงบริเวณที่มีปริมาณการเลี้ยงหรือฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อมาก
- (.....) 7. ใกล้แหล่งรับซื้อ หมายถึง โรงงานแปรรูปเนื้อไก่ หรือจุดส่งออก หรือสถานที่รวบรวมเพื่อส่งออก
- (.....) 8. มีความพร้อมของสถาบันการเงินธนาคาร ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนต่อการประกอบการ
- (.....) 9. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคการเกษตร ซึ่งหมายถึง เกษตรกร
- (.....) 10. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งหมายถึง ประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน (อายุระหว่าง 15-60 ปี)
- (.....) 11. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีการบริการการศึกษา ซึ่งหมายถึง การศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และการฝึกอบรมเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง

สำหรับ...อุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่

กรณัจัดลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกที่ตั้งเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร

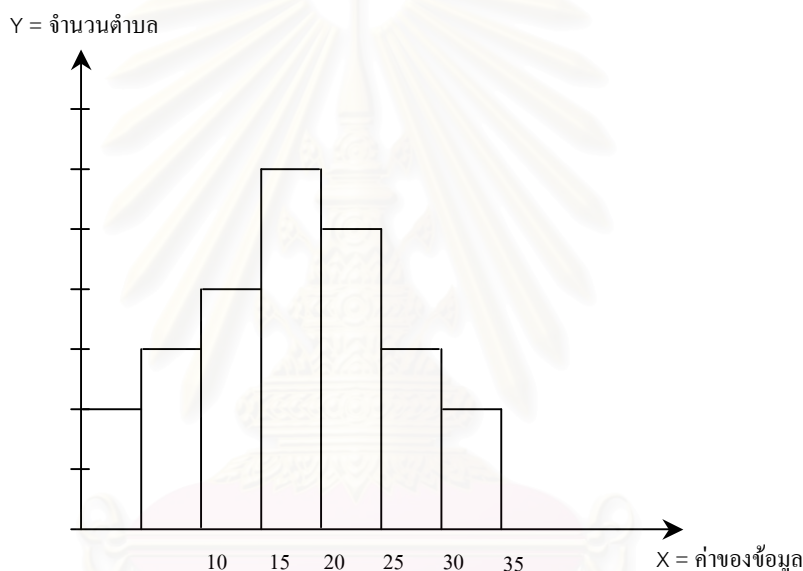
โดยเรียงลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด เท่ากับ 1 และปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงไป เท่ากับ 2,3, 4,....., 11 ตามลำดับ

- (.....) 1. มีความเหมาะสมทางด้านลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งได้แก่ อยู่ในพื้นที่ราบ และพื้นที่ที่มีการระบายน้ำได้ดี
- (.....) 2. มีความเหมาะสมทางด้านอุทกวิทยา ซึ่งได้แก่ ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ และ อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน
- (.....) 3. มีความเหมาะสมทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน หมายถึง ไม่อยู่ในพื้นที่ห้ามประกอบการอุตสาหกรรม
- (.....) 4. มีความพร้อมในการบริการสาธารณูปโภค ซึ่งได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และ โทรศัพท์
- (.....) 5. การคมนาคมขนส่งสะดวก
- (.....) 6. ใกล้แหล่งวัตถุดิบหลักที่สำคัญ หมายถึง โรงงานฆ่าและชำแหละไก่เนื้อ
- (.....) 7. ใกล้แหล่งรับซื้อ หมายถึง จุดส่งออก หรือสถานที่รวบรวมเพื่อส่งออก
- (.....) 8. มีความพร้อมของสถาบันการเงินการธนาคาร ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนต่อการประกอบการ
- (.....) 9. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคการเกษตร ซึ่งหมายถึง เกษตรกร
- (.....) 10. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีความหนาแน่นของแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งหมายถึง ประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน (อายุระหว่าง 15-60 ปี)
- (.....) 11. อยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณที่มีการบริการการศึกษา ซึ่งหมายถึง การศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และการฝึกอบรมเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ข

การแจกแจงลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคการจัดกลุ่มด้วยแผนภูมิฮิสโตแกรม

การแจกแจงลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคการจัดกลุ่ม เป็นวิธีการนำข้อมูลที่เป็นข้อมูลในชุดเดียวกันมีความคล้ายคลึงกัน มาจัดแบ่งกลุ่มด้วยการแสดงด้วยรูปฮิสโตแกรม (Histogram) ซึ่งเป็นแผนภูมิหรือกราฟแท่ง โดยการประมวลผลจากโปรแกรม SPSS for Windows โดยแกนนอนแทนค่าคะแนน หรือค่าของข้อมูล ความกว้างของแท่งคือ ช่วงคะแนนหรือช่วงของข้อมูล และสำหรับแกนตั้งแทนด้วยค่าความถี่หรือจำนวนตำบลที่มีค่าอยู่ในช่วงของคะแนน หรือช่วงของข้อมูลนั้นๆ

การแสดงด้วยรูปแผนภูมิฮิสโตแกรม (Histogram) เป็นวิธีการแจกแจงความถี่ด้วยกราฟ ซึ่งทำให้สามารถมองเห็นความถี่ของข้อมูลอย่างชัดเจน และเข้าใจได้ง่ายกว่าการแจกแจงความถี่ด้วยตาราง วิธีการแสดงด้วยแผนภูมิฮิสโตแกรม ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการแบ่งกลุ่มข้อมูลประเภทต่างๆ โดยพิจารณาจากการเกาะกลุ่มของข้อมูล หากช่วงค่าคะแนน หรือช่วงของข้อมูลใดมีการเกาะกลุ่มกันมากๆ ของกลุ่มตำบลก็ถือเป็นกลุ่มเดียวกัน และช่วงค่าคะแนนหรือช่วงของข้อมูลช่วงใดมีการแยกตัวของกราฟแท่งออกไป หรือเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงก็จะแบ่งออกเป็นกลุ่มหนึ่ง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุคนธา ยิ้มพงษ์ เกิดวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2523 ที่จังหวัดสระบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต จาก คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2543 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย